

ROCZNY RAPORT **2017** BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A.

2017

Bank Zachodni WBK

 Grupa Santander

Szanowni Państwo,

W 2017 roku Bank Zachodni WBK S.A. konsekwentnie realizował strategię rozwoju, umacniając swoją pozycję w ścisłej czołówce polskiej bankowości. Pozytywne wyniki finansowe wskazują, że przyjęte przez nas kierunki działań były słuszne.

Po raz kolejny wyznaczaliśmy nowe standardy w zakresie budowania relacji z Klientami oraz tworzenia innowacyjnych produktów bankowych. Aktywnie kształtujemy również strukturę polskiego sektora bankowego, wspierając procesy konsolidacyjne, czego symbolem jest zamiar włączenia do Banku Zachodniego WBK S.A. wydzielonej części działalności Deutsche Bank Polska S.A. Transakcja wzmocni naszą dotychczasową pozycję na krajowym rynku bankowym oraz stworzy nowe możliwości rozwoju Banku Zachodniego WBK S.A. w kolejnych latach, m.in. w obszarze private banking oraz business banking.

Pozytywnych bodźców do rozwoju Banku Zachodniego WBK S.A. oraz branży dostarczało również ożywienie gospodarcze na krajowym i europejskim rynku.

Jednocześnie sektor bankowy mierzył się z presją prawną, która była skutkiem działań podejmowanych przez unijnych oraz krajowych regulatorów i ustawodawców, wymuszając na instytucjach finansowych konieczność szybkiego dostosowywania modeli biznesowych do nowych wymogów.

Otoczenie makroekonomiczne – płyniemy na fali wznoszącej

Pod względem tempa wzrostu gospodarczego 2017 rok przyniósł pozytywne zaskoczenie. Dynamika PKB już na początku roku przekroczyła 4% r/r, a pod koniec przebiła nawet 5% r/r przy średnim wzroście o 4,6% w całym roku.

Motorem wzrostu gospodarki był popyt konsumpcyjny (najpierw dzięki efektom programu 500+, następnie dzięki rosnącym dochodom z pracy i niższej stopie oszczędzania gospodarstw domowych) oraz wyjątkowo sprzyjające otoczenie zewnętrzne (w szczególności, solidne ożywienie w strefie euro), napędzające polski eksport. Długo oczekiwane ożywienie inwestycji zaczęło się materializować w II półroczu 2017 roku, a w IV kw. wyraźnie nabrało tempa.

Bezrobocie spadło do rekordowo niskiego poziomu, a niedobór pracowników stał się istotnym problemem dla polskich firm i jedną z kluczowych barier rozwijania biznesu. Na szczęście pracodawcom pomógł napływ migrantów zarobkowych, głównie z Ukrainy. Nawet wprowadzone w życie w październiku 2017 roku obniżenie wieku emerytalnego nie zakłóciło funkcjonowania krajowego rynku pracy w sposób znaczący. Niemniej, można było zaobserwować wzrost presji płacowej i wydaje się dość prawdopodobne, że wzrost wynagrodzeń przyspieszy w 2018 roku, ponieważ nierównowaga między popytem na pracę a jej podażą raczej nie zmaleje.

Sektor bankowy gotowy na nowe wyzwania

W 2017 roku przyspieszył obserwowany od kilku lat proces konsolidacji sektora, w którym Bank Zachodni WBK S.A. bierze aktywny udział. Jesteśmy przekonani, że dzięki przejęciu wydzielonej części działalności Deutsche Bank Polska S.A., w oparciu o doświadczenia oraz kompetencje zespołów obu instytucji, zaoferujemy Klientom wygodny, nowoczesny dostęp do usług, sieć placówek obejmującą cały kraj, oraz jeszcze lepsze, bardziej innowacyjne produkty i rozwiązania finansowe.

Banki konsekwentnie inwestują również w cyfryzację, stanowiącą klucz do utrzymania rentowności w najbliższych latach. Polski sektor bankowy w tym zakresie charakteryzuje się najwyższą dojrzałością w regionie Europy Środkowej, zarówno w kanale internetowym, jak i mobilnym.

Istotnym wyzwaniem dla sektora bankowego pozostaje uregulowanie kwestii hipotecznych kredytów walutowych. Wierzymy, że ostateczne rozstrzygnięcia w tej sprawie będą uwzględniać zarówno interes kredytobiorców, jak i stabilność sektora bankowego, a tym samym polskiej gospodarki.

Bank Jaki Chcesz

W centrum strategii rozwoju oraz transformacji biznesowej Banku Zachodniego WBK S.A. zawsze pozostają Klienci i partnerskie relacje z nimi. Dlatego w 2017 roku wdrożyliśmy nową strategię marki opartą na obietnicy „Bank Jaki Chcesz”. Koncentrujemy się w niej na sukcesywnym wzroście satysfakcji naszych Klientów i zapewnieniu najwyższego standardu obsługi w każdym momencie kontaktu z Bankiem, oferując rozwiązania w pełni dopasowane do indywidualnych potrzeb Klientów.

Pierwszymi produktami opracowanymi zgodnie z nową koncepcją „Bank Jaki Chcesz” jest „Konto Jakie Chcę” wraz z kartą Dopasowaną, dające możliwość prostej i szybkiej personalizacji wybranych funkcji. Jest to pionierskie, innowacyjne rozwiązanie w skali polskiego sektora bankowego.

Istotnym aspektem zmian jest także transformacja cyfrowa w bankowości. Bank Zachodni WBK S.A. jest w tym obszarze jednym z liderów. Inwestujemy w nowe technologie ułatwiające prosty, intuicyjny i zintegrowany dostęp do usług oraz interaktywną relację z Klientem. Jako pierwsi w krajowym sektorze bankowym wprowadziliśmy m.in. wideoweryfikację opartą o metody biometryczne oraz cyfrowy podpis w chmurze. Do kluczowych inicjatyw należą także cyfryzacja i robotyzacja procesów, stworzenie optymalnego modelu kanałów dystrybucji, dalszy rozwój CRM, analiza Big Data oraz rozwój kanałów internet i mobile, w tym biometrycznych technologii uwierzytelniania i autoryzacji. Transformacja cyfrowa objęła swoim działaniem bankowość detaliczną, skierowaną do MŚP oraz bankowość korporacyjną.

Zakończyliśmy prace nad strategią dystrybucji, która definiuje nowe role kanałów cyfrowych i oddziału, nowe formaty placówek, nowy profil doradcy oraz zoptymalizowane pokrycie siecią. Koncentrujemy się na pełnym wykorzystaniu potencjału kanałów cyfrowych, natomiast główną rolą oddziału będzie rozwój relacji z Klientem, edukacja w zakresie korzystania z kanałów cyfrowych oraz sprzedaż tych produktów, co, do których Klienci preferują osobisty kontakt z doradcą.

Realizując strategię „Bank Jaki Chcesz”, chcemy nie tylko być najlepszym bankiem dla Klientów, ale pretendujemy do miana innowatora, którego głównym celem jest wzrost satysfakcji z usług, a tym samym wzrost lojalności Klientów oraz partnerów biznesowych Banku Zachodniego WBK S.A.

Efektywność biznesowa

Nasze wyniki finansowe potwierdzają skuteczność przyjętej strategii rozwoju. W 2017 roku zysk brutto Banku Zachodniego WBK S.A. wyniósł 2,5 mld PLN, zanotowaliśmy znaczący wzrost dochodów całkowitych, a wartość naszych aktywów osiągnęła prawie 133 mld PLN.

Mamy silną pozycję kapitałową, spełniającą wymogi regulacyjne. Utrzymaliśmy ścisłą kontrolę nad kosztami, których poziom r/r nie zmienił się pomimo inwestycji w przyszłość i rozwój Banku.

W 2017 roku zdecydowaliśmy się na wypłatę dywidendy z zatrzymanego zysku w wysokości 5,4 zł na akcję. Ponadto z sukcesem przeprowadziliśmy emisję długu podporządkowanego o równowartości 150 mln dolarów, wypłaconego w euro, w formie zielonych obligacji. Była to pierwsza operacja tego typu przeprowadzona przez polski bank.

Pozytywne wyniki finansowe idą w parze ze wzrostem zaufania i satysfakcji Klientów Banku Zachodniego WBK S.A. Klienci docenili m.in. konsekwentnie realizowaną politykę transformacji cyfrowej Banku. Świadczy o tym wzrost liczby aktywnych użytkowników w kanałach digital o 4.5% r/r. W całym 2017 roku Klienci w bankowości mobilnej wykonali ponad 23,5 mln transakcji, co oznacza wzrost o 10,2 mln (+76%) r/r. O 36% zwiększyła się liczba produktów kredytowych sprzedanych w kanałach zdalnych BZ WBK (mobile, internet, contact center).

W segmencie MŚP konsekwentnie dążymy, by stać się bankiem pierwszego wyboru dla polskich przedsiębiorców. Dzięki uproszczaniu procedur w dostępie do rozwiązań finansowych oraz działaniom z zakresu merytorycznego wsparcia przedsiębiorstw, zwiększa się liczba Klientów.

Pion Bankowości Biznesowej i Korporacyjnej w 2017 roku sukcesywnie zwiększał udział w rynku, akcja kredytowa i nowa sprzedaż rosła stabilnie przez cały rok. Jest to zasługa nowej strategii wdrożonej na początku 2017 roku, która stawia nacisk na akwizycję i aktywację przez zapewnienie elastycznego podejścia do potrzeb Klientów. Kontynuowaliśmy Program Rozwoju Eksportu oraz zainicjowaliśmy, w oparciu o potencjał Grupy Santander, program Międzynarodowych Korytarzy Biznesowych, umożliwiając Klientom dotarcie do nowych partnerów biznesowych na rynkach zagranicznych. Sukcesywnie rozwijaliśmy także podejście sektorowe, które jest unikalną ofertą na rynku polskim pozwalającą na lepsze zrozumienie oraz dopasowanie produktów bankowych do potrzeb biznesu.

Rok 2017 był również udany dla **pionu Globalnej Bankowości Korporacyjnej**. Odegraliśmy wiodącą rolę w wielu istotnych transakcjach dla kluczowych sektorów polskiej gospodarki, m.in. przeprowadziliśmy największą w historii Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie prywatną ofertę publiczną dla czołowej spółki telekomunikacyjnej. Ponadto, aktywnie wspieraliśmy

naszych klientów krajowych i międzynarodowych w prowadzeniu biznesu poprzez finansowanie rozwoju i akwizycji, zabezpieczenie ryzyka kursowego i stopy procentowej oraz doradztwo w zakresie transakcji kapitałowych oraz fuzji i przejęć.

W 2017 roku miały miejsce zmiany w składzie Zarządu Banku Zachodniego WBK S.A. Do Zarządu dołączyli Dorota Strojowska, zarządzająca Pionem Partnerstwa Biznesowego, Arkadiusz Przybył, który jest odpowiedzialny za Pion Bankowości Detalicznej, oraz Maciej Reluga, odpowiadający za Pion Zarządzania Finansami. Eamonn Crowley złożył rezygnację z zajmowanej funkcji.

Odpowiedzialność społeczna

Odpowiedzialność to jeden z fundamentów działalności biznesowej Banku Zachodniego WBK S.A. Dlatego inicjujemy oraz aktywnie angażujemy się w projekty z zakresu Społecznej Odpowiedzialności Biznesu (CSR). W 2017 roku, podobnie jak w poprzednich latach, skupiliśmy się na aktywnościach, które są ważne dla szerokiego grona odbiorców i dotyczą istotnych społecznie problemów. Mowa o inwestycjach w edukację i rozwój nauki, wsparciu społeczności lokalnych, działaniach na rzecz wyrównywania szans i przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu oraz promocji bezpieczeństwa w ruchu drogowym. Skala tych aktywności systematycznie rośnie, odzwierciedlając nasze przekonanie o synergii biznesu i inwestycji stymulujących rozwój społeczeństwa obywatelskiego.

W 2017 r. Bank Zachodniego WBK S.A. realizował projekty społeczne w ramach m.in. programów: Jak Jeździsz, Santander Orchestra, Santander Universidades, Obsługa bez barier, działań Fundacji Banku Zachodniego WBK S.A. oraz wolontariatu pracowniczego.

Zobowiązanie wobec Klientów

Zadowolające wyniki, jakie wypracował Bank Zachodni WBK S.A. w 2017 roku, to efekt zaufania naszych Klientów do realizowanej przez nas strategii bycia najlepszym bankiem dla Klientów. To również – co pragnę bardzo mocno podkreślić – odzwierciedlenie kompetencji, doświadczenia i zaangażowania wszystkich pracowników Banku, widoczne w ich codziennej pracy. Wyrazem tego jest m.in. uhonorowanie Banku Zachodniego WBK S.A. trzeci raz z rzędu nagrodą „Best Bank in Poland” w ramach prestiżowego konkursu Euromoney Awards for Excellence. Bank Zachodniego WBK S.A. został doceniony za doskonałe wyniki finansowe, efektywność biznesową oraz skuteczne wykorzystywanie innowacji i nowoczesnych technologii do zwiększania korzyści i zadowolenia Klientów. Bank otrzymał też nagrodę „Best Bank in Poland for SME” dla najlepszego w Polsce banku dla małych i średnich przedsiębiorstw. Po raz drugi zajęliśmy także pierwsze miejsce w kategorii Financing Provider of the Year oraz otrzymaliśmy tytuł Eurobuild Awards dla najlepszego banku real estate w CEE.

Nagrody stanowią dla nas cenną informację zwrotną, a jednocześnie zobowiązanie do dalszej, efektywnej pracy nad jakością obsługi i satysfakcją Klientów.

Michał Gajewski

Prezes Zarządu Banku Zachodniego WBK S.A.

WYBRANE DANE FINANSOWE		w tys. PLN		w tys. EUR	
		za okres :	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017
Dane dotyczące sprawozdania finansowego Banku Zachodniego WBK S.A.					
I	Wynik z tytułu odsetek	3 785 549	3 480 440	891 830	795 402
II	Wynik z tytułu prowizji	1 726 648	1 604 735	406 777	366 738
III	Wynik operacyjny	2 903 317	3 005 326	683 986	686 822
IV	Zysk przed opodatkowaniem	2 515 330	2 649 248	592 581	605 446
V	Zysk za okres	1 916 156	2 081 720	451 423	475 746
VI	Przepływy pieniężne netto - razem	(4 048 528)	(175 348)	(953 784)	(40 073)
VII	Aktywa razem	132 863 268	131 417 988	31 854 820	29 705 693
VIII	Zobowiązania wobec banków	1 414 448	1 212 765	339 123	274 133
IX	Zobowiązania wobec klientów	102 155 522	103 381 249	24 492 441	23 368 275
X	Zobowiązania razem	112 024 431	112 388 468	26 858 575	25 404 265
XI	Kapitał własny	20 838 837	19 029 520	4 996 245	4 301 429
XII	Liczba akcji	99 333 481	99 234 534		
XIII	Wartość księgowa na jedną akcję (w zł / EUR)	209,79	191,76	50,30	43,35
XIV	Współczynnik kapitałowy	18,95%	16,52%		
XV	Zysk na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	19,30	20,98	4,55	4,79
XVI	Zysk rozwodniony na jedną akcję zwykłą (w zł / EUR)	19,27	20,94	4,54	4,79
XVII	Zadeklarowana lub wypłacona dywidenda na jedną akcję (w zł / EUR)*	5,40	-	1,27	-

* Na dzień publikacji niniejszego raportu Zarząd Banku Zachodniego WBK S.A. nie zakończył analizy w zakresie rekomendacji wypłaty dywidendy za rok 2017. W dniu 17.05.2017 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Zachodniego WBK S.A. podjęło Uchwałę w sprawie wypłaty dywidendy. Na dywidendę dla akcjonariuszy przeznaczono kwotę 535 866 tys. zł z niepodzielonego zysku netto Banku za rok 2014 oraz za rok 2015. Wartość dywidendy przypadającej na 1 akcję wyniosła 5,40 zł.

Dla celów ustalenia podstawowych wielkości w EUR zastosowanych w wybranych danych finansowych przyjęto następujące kursy:

- dla pozycji sprawozdania z sytuacji finansowej – kurs średni NBP z dnia 29.12.2017 r.: 1 EUR = 4,1709 PLN oraz kurs średni NBP z dnia 30.12.2016 r.: 1 EUR = 4,4240 PLN
- dla pozycji rachunku zysków i strat na 31.12.2017 r. – kurs wyliczony jako średnia z kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca 2017 r.: 1 EUR = 4,2447 PLN; na 31.12.2016 r. - kurs wyliczony jako średnia z kursów NBP, obowiązujących na ostatni dzień każdego miesiąca 2016 r.: 1 EUR = 4,3757 PLN

Na dzień 31.12.2017 r. wartości bilansowe denominowane w walutach obcych przeliczone zostały na złotówki zgodnie z tabelą nr 251/A/NBP/2017 z dnia 29.12.2017 r.

**SPRAWOZDANIE FINANSOWE
BANKU ZACHODNIEGO WBK S.A.
ZA 2017 ROK**

2017

Bank Zachodni WBK

 Grupa Santander

SPIS TREŚCI

Rachunek zysków i strat Banku Zachodniego WBK S.A.	4
Sprawozdanie z całkowitych dochodów Banku Zachodniego WBK S.A.	4
Sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku Zachodniego WBK S.A.	5
Zestawienie zmian w kapitałach własnych Banku Zachodniego WBK S.A.	6
Sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych Banku Zachodniego WBK S.A.	7
Noty objaśniające do sprawozdania finansowego Banku Zachodniego WBK S.A.	8
1. Informacja ogólna o emittencie	8
2. Zasady sporządzania sprawozdania finansowego	8
3. Zarządzanie ryzykiem	39
4. Zarządzanie kapitałem	59
5. Wynik z tytułu odsetek	62
6. Wynik z tytułu prowizji	63
7. Przychody z tytułu dywidend	63
8. Wynik handlowy i rewaluacja	64
9. Wynik na pozostałych instrumentach finansowych	64
10. Pozostałe przychody operacyjne	65
11. Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych	65
12. Koszty pracownicze	65
13. Koszty działania banku	66
14. Pozostałe koszty operacyjne	66
15. Obciążenie z tytułu podatku dochodowego	66
16. Zysk na akcję	67
17. Gotówka i operacje z bankami centralnymi	67
18. Należności od banków	68
19. Aktywa, zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	68
20. Pochodne instrumenty zabezpieczające	70
21. Należności od klientów	70
22. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	71
23. Inwestycje w podmioty zależne i stowarzyszone	72
24. Wartości niematerialne	76
25. Wartość firmy	77
26. Rzeczowy majątek trwały	79
27. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	80
28. Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	81
29. Pozostałe aktywa	81
30. Zobowiązania wobec banków	81
31. Zobowiązania wobec klientów	82
32. Zobowiązania podporządkowane	83
33. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	83
34. Rezerwy	84
35. Pozostałe zobowiązania	84
36. Kapitał akcyjny	85
37. Pozostałe kapitały	86
38. Kapitał z aktualizacji wyceny	87
39. Rachunkowość zabezpieczeń	87
40. Transakcje z przyrzeczeniem odkupu i odsprzedaży	89
41. Wartość godziwa	89
42. Zobowiązania warunkowe	92
43. Aktywa i zobowiązania stanowiące zabezpieczenia	93
44. Leasing finansowy i operacyjny	94
45. Sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych - informacja dodatkowa	95
46. Podmioty powiązane	96

47. Nabycia i sprzedaże podmiotów zależnych i stowarzyszonych	98
48. Świadczenia na rzecz pracowników.....	100
49. Program motywacyjny w formie akcji.....	102
50. Dywidenda na akcję.....	104
51. Sprawozdawczość według segmentów działalności.....	104
52. Zdarzenia, które wystąpiły po dacie zakończenia okresu sprawozdawczego.....	104

w tys. zł

Rachunek zysków i strat Banku Zachodniego WBK S.A.

	za okres:	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Przychody odsetkowe		4 703 187	4 469 917
Koszty odsetkowe		(917 638)	(989 477)
Wynik z tytułu odsetek	Nota 5	3 785 549	3 480 440
Przychody prowizyjne		2 048 486	1 904 106
Koszty prowizyjne		(321 838)	(299 371)
Wynik z tytułu prowizji	Nota 6	1 726 648	1 604 735
Przychody z tytułu dywidend	Nota 7	299 518	439 288
Zyski (straty) netto na udziałach w podmiotach powiązanych		(288)	-
Wynik handlowy i rewaluacja	Nota 8	183 229	266 371
Wynik na pozostałych instrumentach finansowych	Nota 9	44 614	401 189
Pozostałe przychody operacyjne	Nota 10	83 763	119 465
Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych	Nota 11	(540 375)	(583 479)
Koszty operacyjne w tym:		(2 679 341)	(2 722 683)
<i>Koszty pracownicze i koszty działania banku</i>	<i>Noty 12,13</i>	<i>(2 323 197)</i>	<i>(2 360 209)</i>
<i>Amortyzacja</i>		<i>(274 954)</i>	<i>(234 117)</i>
<i>Pozostałe koszty operacyjne</i>	Nota 14	<i>(81 190)</i>	<i>(128 357)</i>
Wynik operacyjny		2 903 317	3 005 326
Podatek od instytucji finansowych		(387 987)	(356 078)
Zysk przed opodatkowaniem		2 515 330	2 649 248
Obciążenie z tytułu podatku dochodowego	Nota 15	(599 174)	(567 528)
Zysk za okres		1 916 156	2 081 720
Zysk na akcję	Nota 16		
Podstawowy (zł/akcja)		19,30	20,98
Rozwodniony (zł/akcja)		19,27	20,94

Sprawozdanie z całkowitych dochodów Banku Zachodniego WBK S.A.

	za okres:	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Zysk za okres		1 916 156	2 081 720
Pozostałe całkowite dochody netto, które mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego:		438 053	(492 701)
Wycena aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, brutto		515 926	(713 041)
Podatek odroczone		(98 026)	135 478
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne, brutto		24 880	104 768
Podatek odroczone		(4 727)	(19 906)
Pozostałe całkowite dochody netto, które nie mogą zostać przeniesione do wyniku finansowego:		(7 504)	5 208
Rezerwa na odpisy emerytalne-zyski/straty aktuarialne, brutto		(9 264)	6 430
Podatek odroczone		1 760	(1 222)
Pozostałe całkowite dochody netto, razem		430 549	(487 493)
CAŁKOWITY DOCHÓD ZA OKRES SPRAWOZDAWCZY		2 346 705	1 594 227

Noty przedstawione na stronach 8 - 104 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

w tys. zł

Sprawozdanie z sytuacji finansowej Banku Zachodniego WBK S.A.

	na dzień:	31.12.2017	31.12.2016
AKTYWA			
Gotówka i operacje z bankami centralnymi	Nota 17	4 114 801	4 696 634
Należności od banków	Nota 18	2 012 118	3 308 802
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Nota 19	3 421 547	3 198 187
Pochodne instrumenty zabezpieczające	Nota 20	146 724	66 787
Należności od Klientów	Nota 21	90 537 003	87 102 390
Należności z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	Nota 40	-	-
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Nota 22	25 784 029	26 322 361
Inwestycje w podmioty zależne i stowarzyszone	Nota 23	2 377 037	2 377 325
Wartości niematerialne	Nota 24	459 976	464 308
Wartość firmy	Nota 25	1 688 516	1 688 516
Rzeczowy majątek trwały	Nota 26	821 532	779 866
Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	Nota 27	709 867	950 307
Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	Nota 28	8	608
Pozostałe aktywa	Nota 29	790 110	461 897
Aktywa razem		132 863 268	131 417 988
ZOBOWIĄZANIA I KAPITAŁY			
Zobowiązania wobec banków	Nota 30	1 414 448	1 212 765
Pochodne instrumenty zabezpieczające	Nota 20	578 798	1 961 828
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	Nota 19	1 263 859	1 809 969
Zobowiązania wobec klientów	Nota 31	102 155 522	103 381 249
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	Nota 40	1 479 667	-
Zobowiązania podporządkowane	Nota 32	1 488 602	440 457
Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	Nota 33	1 240 244	1 783 303
Zobowiązania z tytułu bieżącego podatku dochodowego		61 143	12 999
Rezerwy	Nota 34	82 600	66 345
Pozostałe zobowiązania	Nota 35	2 259 548	1 719 553
Zobowiązania razem		112 024 431	112 388 468
Kapitały			
Kapitał akcyjny	Nota 36	993 335	992 345
Pozostałe kapitały	Nota 37	16 176 183	15 132 993
Kapitał z aktualizacji wyceny	Nota 38	712 303	281 754
Zyski zatrzymane		1 040 860	540 708
Wynik roku bieżącego		1 916 156	2 081 720
Kapitały razem		20 838 837	19 029 520
Zobowiązania i kapitały razem		132 863 268	131 417 988

Noty przedstawione na stronach 8 - 104 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

w tys. zł

Zestawienie zmian w kapitałach własnych Banku Zachodniego WBK S.A.

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	Kapitał akcyjny	Pozostałe kapitały	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane oraz wynik roku bieżącego	Razem
Nota	36	37	38		
Kapitały według stanu na 31.12.2016	992 345	15 132 993	281 754	2 622 428	19 029 520
Całkowite dochody razem	-	-	430 549	1 916 156	2 346 705
Zysk za okres	-	-	-	1 916 156	1 916 156
Pozostałe dochody całkowite	-	-	430 549	-	430 549
Emisja akcji	990	-	-	-	990
Podział wyniku finansowego	-	1 045 702	-	(1 045 702)	-
Odpis na dywidendy	-	-	-	(535 866)	(535 866)
Wycena płatności w formie akcji	-	(2 512)	-	-	(2 512)
Stan na 31.12.2017	993 335	16 176 183	712 303	2 957 016	20 838 837

W saldzie kapitału z aktualizacji wyceny w wysokości 712 303 tys. zł znajduje się: wycena dłużnych papierów wartościowych w wysokości 237 275 tys. zł, wycena kapitałowych papierów wartościowych w wysokości 566 134. zł, wycena z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych w kwocie (91 429) tys. zł oraz stan rezerwy na odprawy emerytalne - skumulowany zysk aktuarialny w kwocie 323 tys. zł.

Sprawozdanie ze zmian w kapitale własnym	Kapitał akcyjny	Pozostałe kapitały	Kapitał z aktualizacji wyceny	Zyski zatrzymane oraz wynik roku bieżącego	Razem
Nota	36	37	38		
Kapitały według stanu na 31.12.2015	992 345	14 238 675	769 247	2 708 862	18 709 129
Całkowite dochody razem	-	-	(487 493)	2 081 720	1 594 227
Zysk za okres	-	-	-	2 081 720	2 081 720
Pozostałe dochody całkowite	-	-	(487 493)	-	(487 493)
Podział wyniku finansowego	-	878 105	-	(878 105)	-
Odpis na dywidendy	-	-	-	(1 290 049)	(1 290 049)
Wycena płatności w formie akcji	-	16 213	-	-	16 213
Stan na 31.12.2016	992 345	15 132 993	281 754	2 622 428	19 029 520

W saldzie kapitału z aktualizacji wyceny w wysokości 281 754 tys. zł znajduje się: wycena dłużnych papierów wartościowych w wysokości (143 435) tys. zł, wycena kapitałowych papierów wartościowych w wysokości 528 944. zł, wycena z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych w kwocie (111 581) tys. zł oraz stan rezerwy na odprawy emerytalne - skumulowany zysk aktuarialny w kwocie 7 826 tys. zł.

Noty przedstawione na stronach 8 - 104 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

w tys. zł

Sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych Banku Zachodniego WBK S.A.

	za okres:	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Zysk przed opodatkowaniem		2 515 330	2 649 248
Korekty razem:			
Amortyzacja		274 954	234 117
Zysk z działalności inwestycyjnej		(58 698)	(407 305)
Odpisy z tytułu (odwrócenia) utraty wartości		8 342	13 767
		2 739 928	2 489 827
Zmiany:			
Stanu rezerw		16 255	(16 304)
Stanu aktywów/zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu		(1 469 353)	950 591
Stanu pochodnych instrumentów zabezpieczających		(1 462 967)	33 852
Stanu należności od banków		(273)	1 005 145
Stanu należności od klientów		(3 434 613)	(5 977 040)
Stanu zobowiązań wobec banków		201 824	225 942
Stanu zobowiązań wobec klientów		(636 987)	9 079 395
Stanu należności/zobowiązań z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu		1 479 667	(3 990 565)
Stanu pozostałych aktywów i zobowiązań		278 379	460 547
		(5 028 068)	1 771 563
Odsetki naliczone wyłączone z działalności operacyjnej		(522 528)	(508 586)
Dywidendy		(298 972)	(438 757)
Podatek dochodowy zapłacony		(411 583)	(713 260)
Przepływy pieniężne netto z działalności operacyjnej		(3 521 223)	2 600 787
Wpływy		3 934 371	6 237 656
Zbycie udziałów w podmiotach zależnych		-	-
Zbycie/zapadalność aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		3 012 773	5 179 272
Zbycie wartości niematerialnych oraz rzeczowego majątku trwałego		22 226	19 534
Dywidendy otrzymane		298 972	438 609
Odsetki otrzymane		600 400	600 241
Wydatki		(3 818 079)	(8 451 780)
Nabycie aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży		(3 491 908)	(8 155 389)
Nabycie wartości niematerialnych oraz rzeczowego majątku trwałego		(326 171)	(296 391)
Przepływy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej		116 292	(2 214 124)
Wpływy		2 031 978	2 454 500
Emisja dłużnych papierów wartościowych		1 988 788	1 065 880
Wpływy z emisji akcji i dopłat do kapitału		990	-
Zaciągnięcie kredytów i pożyczek		42 200	1 388 620
Wydatki		(2 675 575)	(3 016 511)
Wykup dłużnych papierów wartościowych		(1 430 000)	(980 000)
Splaty kredytów i pożyczek		(630 728)	(670 906)
Dywidendy na rzecz właścicieli		(535 866)	(1 290 049)
Odsetki zapłacone		(78 981)	(75 556)
Przepływy pieniężne netto z działalności finansowej		(643 597)	(562 011)
Przepływy pieniężne netto - razem		(4 048 528)	(175 348)
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na początek okresu		11 554 555	11 729 903
Środki pieniężne i ich ekwiwalenty na koniec okresu		7 506 027	11 554 555

Środki pieniężne zostały zaprezentowane w nocie 45.

Informacje dotyczące zobowiązań wynikających z działalności finansowej w zakresie kredytów i pożyczek otrzymanych, zobowiązań podporządkowanych oraz emisji dłużnych papierów wartościowych przedstawiono odpowiednio w notach: 30-33.

Noty przedstawione na stronach 8 - 104 stanowią integralną część niniejszego sprawozdania finansowego.

w tys. zł

Noty objaśniające do sprawozdania finansowego Banku Zachodniego WBK S.A.

1. Informacja ogólna o emitencie

Bank Zachodni WBK S.A. jest bankiem mającym siedzibę w Polsce: 50-950 Wrocław, Rynek 9/11, NIP 896 000 56-73, REGON 930041341, zarejestrowanym w Sądzie Rejonowym dla Wrocławia-Fabrycznej we Wrocławiu, VI Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego z numerem KRS: 0000008723.

Jednostką dominującą najniższego i najwyższego szczebla dla Banku Zachodniego WBK S.A. jest Banco Santander S.A. z siedzibą w Santander w Hiszpanii.

Bank Zachodni WBK S.A. oferuje szeroki zakres usług bankowych w obrocie krajowym i na międzybankowych rynkach zagranicznych, dla osób fizycznych i prawnych. Dodatkowo prowadzi również usługi:

- pośrednictwa obrotu papierami wartościowymi,
- leasingu,
- faktoringu,
- zarządzania aktywami/funduszami,
- dystrybucji usług ubezpieczeniowych,
- handlu akcjami i udziałami spółek prawa handlowego,
- działalności maklerskiej.

2. Zasady sporządzania sprawozdania finansowego

2.1. Oświadczenie o zgodności

Roczne jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Zachodniego WBK S.A. zostało sporządzone zgodnie ze stosowanymi w sposób ciągły Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi przez Unię Europejską według stanu w dniu 31 grudnia 2017 r., a w zakresie nieuregulowanym powyższymi standardami – zgodnie z wymogami ustawy z dnia 29.09.1994 r. o rachunkowości (tekst jednolity Dz.U. z 22 listopada 2017 r., poz. 2342 z późniejszymi zmianami) i wydanymi na jej podstawie przepisami wykonawczymi, a także wymogami wobec emitentów papierów wartościowych dopuszczonych lub będących przedmiotem ubiegania się o dopuszczenie do obrotu na rynku oficjalnych notowań giełdowych określonymi w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o ofercie publicznej i warunkach wprowadzania instrumentów finansowych do zorganizowanego systemu obrotu oraz o spółkach publicznych.

Niniejsze jednostkowe sprawozdanie finansowe zostało zatwierdzone do publikacji przez Zarząd Banku Zachodniego WBK S.A. w dniu 12 lutego 2018 r.

Jednostkowe sprawozdanie Banku Zachodniego WBK S.A. jest publikowane w tej samej dacie co skonsolidowane sprawozdanie Grupy Kapitałowej BZ WBK.

w tys. zł

2.2. Nowe standardy i interpretacje oraz zmiany do standardów lub interpretacji, które mogą mieć zastosowanie w Banku Zachodnim WBK S.A., a nie są jeszcze obowiązujące i nie zostały wcześniej wprowadzone

MSSF	Charakter zmian	Obowiązuje od	Wpływ na Bank Zachodni WBK S.A.
KIMSF 22 Transakcje w walutach obcych oraz płatności zaliczkowe *	Interpretacja KIMSF 22 wyjaśnia moment ustalenia daty transakcji dla potrzeb określenia kursu walutowego do przeliczenia na moment początkowego ujęcia składnika aktywów, kosztów lub przychodów, gdy jednostka ujmuje przekazaną przedpłatę lub otrzymaną zaliczkę w walucie obcej. Interpretacja dotyczy sytuacji, gdy transakcja jest wyrażona w walucie obcej i jednostka ujmuje przekazaną przedpłatę lub otrzymaną zaliczkę w walucie obcej wcześniej niż ujęcie składnika aktywów, kosztów lub przychodów związanych z daną transakcją.	1 stycznia 2018	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
MSSF 9 Instrumenty finansowe	Zmiany dotyczą następujących obszarów: <ul style="list-style-type: none"> Klasyfikacja i wycena – wprowadzenie trzech kategorii klasyfikacji instrumentów dłużnych: wg zamortyzowanego kosztu, wartości godziwej przez pozostałe całkowite dochody, wartości godziwej przez wynik finansowy. Dokonano zmiany wyceny instrumentów kapitałowych ograniczając możliwości wyceny według kosztu historycznego; Oczekiwane straty kredytowe – wprowadzenie nowego modelu ujmowania utraty wartości (ECL). Odpisy z utraty wartości mają być ujmowane na podstawie oczekiwanych strat kredytowych w całym czasie istnienia instrumentu zamiast okresu kolejnych 12 miesięcy; Testy na efektywność zabezpieczeń i prawo do stosowania rachunkowości zabezpieczeń – MSSF 9 zastępuje precyzyjnie określony przedział efektywności (80-125%) wymogiem występowania ekonomicznej relacji pomiędzy pozycją zabezpieczaną a instrumentem zabezpieczającym oraz wymogiem, by współczynnik zabezpieczenia był taki sam, jaki jednostka faktycznie stosuje dla celów zarządzania ryzykiem. Nieefektywne zabezpieczenia będą nadal wykazywane w wyniku finansowym. Pozycje zabezpieczane – nowe wymogi umożliwiają wyznaczanie pozycji zabezpieczanych w odniesieniu do pewnych ekonomicznie racjonalnych strategii zabezpieczania, których MSR 39 obecnie zabrania. Instrumenty zabezpieczające – złagodzenie niektórych instrumentów zabezpieczających wymienionych w MSR 39. Standard zezwala na ujęcie wartości czasowej zakupionych opcji oraz na zastosowanie niepochodnych instrumentów finansowych jako instrumentów zabezpieczających; Zmiana wartości godziwej zobowiązania finansowego wynikająca ze zmian ryzyka kredytowego tego zobowiązania prezentowana będzie, co do zasady, w pozostałych całkowitych dochodach. 	1 stycznia 2018	Opis wdrożenia standardu przedstawiono poniżej.
Zmiany do MSSF 9 Instrumenty finansowe: Prawo wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem *	Zmiana do MSSF 9 obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie, z możliwością jej wcześniejszego zastosowania. Na skutek zmiany do MSSF 9, jednostki będą mogły wycenić aktywa finansowe z tak zwanym prawem do wcześniejszej spłaty z negatywnym wynagrodzeniem według zamortyzowanego kosztu lub według wartości godziwej poprzez inne całkowite dochody, jeżeli spełniony jest określony warunek - zamiast dokonywania wyceny według wartości godziwej przez wynik finansowy.	1 stycznia 2019	Bank Zachodni WBK S.A. jest w trakcie analizy zmiany Standardu oraz oceny wpływu zmiany
MSSF 15 Przychody z umów z klientami	Zmiany dotyczą następujących obszarów: <ul style="list-style-type: none"> Przeniesienie kontroli – ujmowanie przychodu dopiero, gdy klient uzyska kontrolę nad towarem lub usługą. Zmiana doprecyzowuje definicję przejęcia kontroli. Wprowadzenie wytycznych pozwalających na ustalenie zasadności rozkładania przychodu w czasie lub ujmowania jednorazowo; Zmienne wynagrodzenie – zmiana uwzględnia zmienne wynagrodzenie w cenie towarów lub usług ze względu np. na wystąpienie kary czy premii od wyników; Alokacja ceny transakcyjnej w oparciu o odpowiednią jednostkową cenę sprzedaży – wprowadzenie obowiązku alokacji zapłaty za poszczególne towary lub usługi w przypadku ich sprzedaży w ramach jednej umowy; Licencje – wprowadzenie obowiązku ustalania przez jednostki na jaki okres czasu jest przenoszona licencja oraz doprecyzowanie wyliczenia przychodu w przypadku przeniesienia licencji w przedziale czasowym jak i jednorazowo w określonym momencie; Wartość pieniądza w czasie – korekta ceny transakcyjnej o wartość pieniądza w czasie. Jednostka może nie wyliczać zmiany wartości pieniądza w czasie pod warunkiem, jeśli od otrzymania towaru lub usługi do momentu realizacji płatności nie mija więcej niż rok; Koszty pozyskania kontraktu – wprowadzenie warunków, które określają czy dany koszt pozyskania kontraktu może podlegać kapitalizacji i może być amortyzowany równolegle do ujmowania przychodów; Ujawnienia – wprowadzenie obowiązku ujawnienia informacji ilościowych jak i jakościowych dotyczących subiektywnych osądów i ich zmian dot. ujęcia przychodów. 	1 stycznia 2018	Opis wdrożenia standardu przedstawiono poniżej.
Objaśnienia do MSSF 15 Przychody z umów z klientami	Objaśnienia dostarczają dodatkowych informacji i wyjaśnień dotyczących głównych założeń przyjętych w MSSF 15, m.in. na temat identyfikacji osobnych obowiązków, ustalenia czy jednostka pełni rolę pośrednika (agenta), czy też jest głównym dostawcą dóbr i usług (principal) oraz sposobu ewidencji przychodów z tytułu licencji. Oprócz dodatkowych objaśnień, wprowadzono także zwolnienia i uproszczenia dla jednostek stosujących nowy standard po raz pierwszy.	1 stycznia 2018	Opis wdrożenia standardu przedstawiono poniżej.

w tys. zł

MSSF 16 Leasing	<p>Nowy standard ustanawia zasady ujęcia, wyceny, prezentacji oraz ujawnień dotyczących leasingu. Wszystkie transakcje leasingu skutkują uzyskaniem przez leasingobiorcę prawa do użytkowania aktywa oraz zobowiązania z tytułu obowiązku zapłaty. Tym samym, MSSF 16 znosi klasyfikację leasingu operacyjnego i leasingu finansowego zgodnie z MSR 17 i wprowadza jeden model dla ujęcia księgowego leasingu przez leasingobiorcę. Leasingobiorca będzie zobowiązany ująć: (a) aktywa i zobowiązania dla wszystkich transakcji leasingu zawartych na okres powyżej 12 miesięcy, za wyjątkiem sytuacji, gdy dane aktywo jest niskiej wartości; oraz (b) amortyzację leasingowanego aktywa odrębnie od odsetek od zobowiązania leasingowego w sprawozdaniu z wyników</p> <p>MSSF 16 w znaczącej części powtarza regulacje z MSR 17 dotyczące ujęcia księgowego leasingu przez leasingodawcę. W konsekwencji, leasingodawca kontynuuje klasyfikację w podziale na leasing operacyjny i leasing finansowy oraz odpowiednio różnicuje ujęcie księgowe.</p>	1 stycznia 2019	Opis stanu wdrożenia standardu przedstawiono poniżej.
Roczne zmiany do MSSF 2014 - 2016 *	<p>Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała w grudniu 2016 r. "Roczne zmiany MSSF 2014-2016", które zmieniają 3 standardy: MSSF 12 „Ujawnienia udziałów w innych jednostkach”, MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych”.</p> <p>Poprawki zawierają wyjaśnienia oraz zmiany dotyczące zakresu standardów, ujmowania oraz wyceny, a także zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne.</p>	1 stycznia 2018 dla zmian do MSSF 1 oraz MSR 28	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Zmiany do MSR 28 Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach: wycena inwestycji długoterminowych *	<p>Zmiana obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się z dniem 1 stycznia 2019 r. lub po tej dacie. Zmiany do MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach” wyjaśniają, że w odniesieniu do długoterminowych udziałów w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu, do których nie stosuje się metody praw własności, spółki stosują MSSF 9. Dodatkowo, Rada opublikowała również przykład ilustrujący zastosowanie wymogów MSSF 9 i MSR 28 do długoterminowych udziałów w jednostce stowarzyszonej lub wspólnym przedsięwzięciu.</p>	1 stycznia 2019	Bank Zachodni WBK S.A. jest w trakcie analizy zmiany Standardu oraz oceny wpływu zmiany
Zmiany do MSR 40 Nieruchomości inwestycyjne *	<p>Zmiany do MSR 40 precyzują wymogi związane z przeklasyfikowaniem do nieruchomości inwestycyjnych oraz z nieruchomości inwestycyjnych. Zmiany doprecyzowują, że sama zmiana zamiarów kierownictwa co do użytkowania nieruchomości nie stanowi dowodu na zmianę sposobu użytkowania. Zmianę standardu należy zastosować do wszystkich zmian w użytkowaniu, które nastąpią po wejściu w życie zmiany do standardu oraz do wszystkich nieruchomości inwestycyjnych posiadanych na dzień wejścia w życie zmiany standardu.</p>	1 stycznia 2018	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Zmiany do MSSF 2: Klasyfikacja i wycena transakcji opartych na akcjach *	<p>Zmiana wprowadza m.in.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wytyczne w zakresie wyceny w wartości godziwej zobowiązania z tytułu transakcji opartych na akcjach rozliczanych w środkach pieniężnych; • Wytyczne dotyczące zmiany klasyfikacji z transakcji opartych na akcjach rozliczanych w środkach pieniężnych na transakcje oparte na akcjach rozliczane w instrumentach kapitałowych, a także • Wytyczne na temat ujęcia zobowiązania podatkowego pracownika z tytułu transakcji opartych na akcjach. 	1 stycznia 2018	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Zmiany do MSSF 4: Zastosowanie MSSF 9 Instrumenty finansowe wraz z MSSF 4 Umowy ubezpieczeniowe	<p>Zmiany do MSSF 4 „Umowy ubezpieczeniowe” adresują kwestię zastosowania nowego standardu MSSF 9 „Instrumenty finansowe”. Opublikowane zmiany do MSSF 4 uzupełniają opcje istniejące już w standardach i mają na celu zapobieganie tymczasowym wahaniom wyników jednostek sektora ubezpieczeniowego w związku z wdrożeniem MSSF 9.</p>	1 stycznia 2018	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 *	<p>Zmiany do MSSF 10 i MSR 28 dotyczą sprzedaży lub wnieścia aktywów pomiędzy inwestorem a jego jednostkami stowarzyszonymi lub wspólnymi przedsięwzięciami. Zmiany rozwiązują problem aktualnej niespójności pomiędzy MSSF 10 a MSR 28. Ujęcie księgowe zależy od tego, czy aktywa niepieniężne sprzedane lub wniesione do jednostki stowarzyszonej lub wspólnego przedsięwzięcia stanowią „biznes” (ang. business). W przypadku, gdy aktywa niepieniężne stanowią „biznes”, inwestor wykaże pełny zysk lub stratę na transakcji. Jeżeli zaś aktywa nie spełniają definicji biznesu, inwestor ujmuje zysk lub stratę z wyłączeniem części stanowiącej udziały innych inwestorów.</p> <p>Zmiany zostały opublikowane 11 września 2014 r.</p>	Data obowiązywania zmienionych przepisów nie została ustalona przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
MSSF 17 Ubezpieczenia *	<p>MSSF 17 zastępuje MSSF 4 wprowadzony jako standard przejściowy w 2004 r. MSSF 4 umożliwia podmiotom rozpoznawanie umów ubezpieczeniowych zgodnie z krajowymi standardami rachunkowości, co skutkuje różnorodnością podejść księgowych. Powoduje to trudności w porównywaniu wyników finansowych podmiotów o podobnym profilu działalności. MSSF 17 rozwiązuje problem porównywalności wynikający z MSSF 4 wprowadzając wymóg spójnego rozpoznawania wszystkich umów ubezpieczeniowych. Rozwiązanie to ma przynieść korzyści zarówno dla inwestorów jak i ubezpieczycieli. Zobowiązania z tyt. ubezpieczeń będą rozpoznawane według wartości godziwej, nie zaś kosztu historycznego.</p>	1 stycznia 2021	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
KIMSF 23 Niepewność związana z ujęciem podatku *	<p>Interpretacja wyjaśnia, w jaki sposób należy stosować wymogi w zakresie ujmowania i wyceny zawarte w MSR 12 "Podatek dochodowy" w przypadku, gdy występuje niepewność co do sposobu ujęcia podatku dochodowego. Niepewne ujęcie podatkowe to ujęcie podatkowe stosowane, w przypadku którego występuje niepewność co do tego, czy dane podejście zostanie zaakceptowane przez organy podatkowe. Zgodnie z interpretacją, skutki niepewności należy zmierzyć metodą, która najlepiej przewiduje rozwiązanie niepewności - albo metodą najbardziej prawdopodobnej kwoty, albo metodą przewidywanej wartości.</p>	1 stycznia 2019	Zmiana nie będzie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

* Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów wydane przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone do stosowania w UE.

w tys. zł

MSSF 9 „Instrumenty finansowe”

Standard MSSF 9 „Instrumenty finansowe” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 24 lipca 2014 r. i zatwierdzony Rozporządzeniem Komisji Europejskiej nr 2016/2067/EU z 22 listopada 2016 r. do stosowania w krajach członkowskich Unii Europejskiej. Standard ma obowiązkowe zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy obrotowe rozpoczynające się w dniu oraz po 1 stycznia 2018 roku za wyjątkiem zakładów ubezpieczeń, które mogą zastosować standard począwszy od 1 stycznia 2021 roku. MSSF 9 zastępuje MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” dając jednak podmiotom sprawozdawczym możliwość pozostania przy przepisach dotyczących rachunkowości zabezpieczeń wynikających z MSR 39.

MSSF 9 wprowadza zmiany wpływające na następujące obszary rachunkowości instrumentów finansowych:

- klasyfikacja i wycena instrumentów finansowych,
- rozpoznawanie i kalkulacja utraty ich wartości oraz
- rachunkowość zabezpieczeń.

Bank Zachodni WBK S.A. w pierwszej połowie 2016 r. uruchomił projekt wdrożenia MSSF 9, który był realizowany we współpracy z zewnętrznym doradcą. Projekt ze strony Banku Zachodniego WBK S.A. angażował departamenty odpowiedzialne za politykę rachunkowości, sprawozdawczość, informację zarządczą, podatki, kontrolę wewnętrzną oraz obszar zapewnienia zgodności prawnej, odpisy aktualizujące wartość instrumentów finansowych, systemy informatyczne oraz działalność operacyjną związaną z udzielaniem oraz monitorowaniem kredytów. Pierwszy etap projektu zakończył się z początkiem 2017 r. identyfikacją różnic pomiędzy MSR 39 a MSSF 9 oraz działań, które są niezbędne do osiągnięcia zgodności działalności Banku Zachodniego WBK S.A. z wymogami nowego standardu. W lutym 2017 r. rozpoczął się drugi etap projektu mający na celu wdrożenie zmian wynikających z MSSF 9. W ramach drugiego etapu wdrożenia MSSF 9 zakończonego w grudniu 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. koncentrował się na:

- wypracowywaniu i implementacji modeli służących do ustalania wartości odpisów aktualizujących opartych na koncepcji strat oczekiwanych, w tym w szczególności na wypracowaniu definicji istotnego wzrostu ryzyka, zasad klasyfikacji instrumentów finansowych do koszyków oraz wpływu scenariuszy makroekonomicznych uwzględnianych w poszczególnych parametrach ryzyka,
- wypracowywaniu i implementacji modeli ustalania wartości godziwej dla niekwotowanych na aktywnym rynku instrumentów finansowych w postaci kredytów oraz dłużnych instrumentów finansowych, które muszą, z uwagi na niespełnienie testu kontraktowych przepływów pieniężnych, być obowiązkowo wycenione w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- wypracowywaniu i wdrożeniu nowych procesów związanych z testem kontraktowych przepływów pieniężnych, oceną modelu biznesowego oraz modyfikacji umownych przepływów pieniężnych,
- wypracowaniu i wdrożeniu rozwiązań w systemach IT,
- modyfikacji istniejących regulacji wewnętrznych (polityk, regulaminów wewnętrznych, procesów etc.).

Klasyfikacja i wycena

MSSF 9 usuwa kategorie obecnie występujące w MSR 39, w szczególności kategorie instrumentów utrzymywanych do terminu wymagalności oraz dostępnych do sprzedaży. Klasyfikacja aktywów finansowych, zgodnie z MSSF 9, jest uzależniona od modelu biznesowego zarządzania aktywami finansowymi oraz wyniku testu kontraktowych przepływów pieniężnych. Zgodnie ze standardem instrumenty finansowe klasyfikowane są, na podstawie wyników oceny modeli biznesowych oraz testu kontraktowych przepływów pieniężnych, wyłącznie do trzech grup:

- aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy,
- aktywów finansowych wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody lub
- aktywów finansowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu.

Modele biznesowe

Model biznesowy dotyczy sposobu, w jaki Bank Zachodni WBK S.A. zarządza aktywami finansowymi, by wygenerować przepływy pieniężne. Oznacza to, że model biznesowy określa, czy przepływy pieniężne będą pochodzić z uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy, ze sprzedaży aktywów finansowych czy z obu tych źródeł.

Ocena modelu biznesowego polega na analizie kryteriów jakościowych i ilościowych.

Oceny kryteriów jakościowych dokonuje kluczowy personel kierowniczy Banku Zachodniego WBK S.A. Dokonując tej oceny brane są pod uwagę następujące kwestie:

- a) sposób, w jaki wyniki modelu biznesowego i aktywów finansowych utrzymywanych w ramach tego modelu biznesowego są oceniane i przekazywane na potrzeby rachunkowości zarządczej kluczowemu personelowi kierowniczemu,
- b) rodzaje ryzyka, które mają wpływ na wyniki modelu biznesowego (i aktywów finansowych utrzymywanych w ramach tego modelu biznesowego), a w szczególności sposób, w jaki zarządza się tym ryzykiem,

w tys. zł

- c) sposób, w jaki wynagradzane są osoby zarządzające portfelem instrumentów finansowych.

Analiza kryteriów ilościowych stosowanych przy ocenie modelu biznesowego jest przeprowadzana w celu ustalenia, czy sprzedaż aktywów finansowych w przeciągu analizowanego okresu nie przekracza ustalonych w wewnętrznych regulacjach wartości progowych ustalonych w ujęciu procentowym.

Przy analizie kryteriów ilościowych oceny modelu biznesowego, Bank Zachodni WBK S.A. uznaje, że model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy dopuszcza sprzedaż aktywów, bez wpływu na obecny model biznesowy, w następujących przypadkach:

- sprzedaż wynikająca ze wzrostu ryzyka kredytowego związanego z aktywami,
- sprzedaż, które występuje nieczęsto (nawet, jeżeli o znaczącej wartości),
- sprzedaż o nieznacznej wartości (nawet, jeżeli występuje często),
- sprzedaż aktywów w celach płynnościowych w warunkach skrajnych (ang. stress case scenario),
- sprzedaż, która jest wymuszona przez strony trzecie – dotyczy to aktywów, które w związku np. z wymogami organów nadzorczych muszą zostać sprzedane, jednak pierwotnie były one utrzymywane w celu pozyskiwania umownych przepływów pieniężnych,
- sprzedaż aktywów w przypadku przekroczenia limitów koncentracji określonych w wewnętrznych procedurach, stanowiąca element polityki zarządzania ryzykiem kredytowym,
- sprzedaż dokonana blisko terminu zapadalności aktywów finansowych, a dochody ze sprzedaży stanowią przybliżenie umownych przepływów pieniężnych, które Bank Zachodni WBK S.A. pozyskałby utrzymując aktywa do terminu zapadalności.

Pozostałe formy sprzedaży aktywów w ramach modelu biznesowego zakładającego utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy (np. częste i jednocześnie o znacznej wartości) prowadzą do konieczności zmiany modelu biznesowego oraz przeklasyfikowania aktywów finansowych, które zostały pierwotnie do tego modelu przypisane.

Bank Zachodni WBK S.A. dokonał oceny modeli biznesowych i na podstawie przeprowadzonej analizy ustalił model biznesowy zakładający utrzymywanie aktywów w celu uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy jako przeważający model zarządzania aktywami finansowymi. Wyjątkami są:

- instrumenty dłużne dostępne do sprzedaży utrzymywane w portfelu Banku Zachodniego WBK S.A. w celach zarządzania płynnością, dla których ustalono model biznesowy, którego cel jest realizowany zarówno poprzez uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i poprzez sprzedaż aktywów finansowych jako właściwy model biznesowy
- instrumentów przeznaczonych do obrotu, dla których właściwym modelem biznesowym odzwierciedlającym sposób zarządzania nimi jest inny (rezydualny) model biznesowy.

Test kontraktowych przepływów pieniężnych

Zgodnie z MSSF 9 tylko umowy, których kontraktowe przepływy pieniężne obejmują:

- kapitał umowny (kwota główna) oraz
- odsetki umowne,

spełniają wymogi testu kontraktowych przepływów pieniężnych i mogą być wyceniane w:

- zamortyzowanym koszcie w odniesieniu do aktywów zaklasyfikowanych do modelu biznesowego, którego celem jest utrzymywanie aktywów celem uzyskiwania przepływów pieniężnych wynikających z umowy lub w
- wartości godziwej przez inne dochody całkowite w odniesieniu do aktywów zaklasyfikowanych do modelu biznesowego, którego cel jest realizowany zarówno poprzez uzyskiwanie przepływów pieniężnych wynikających z umowy, jak i poprzez sprzedaż aktywów finansowych.

Aktywa nie spełniające testu kontraktowych przepływów pieniężnych są obligatoryjnie wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy niezależnie od modelu biznesowego.

Kapitał umowny jest wartością godziwą składnika aktywów finansowych w momencie początkowego ujęcia. Kwota główna może jednak ulec zmianie w ciągu całego okresu życia składnika aktywów finansowych (np. w przypadku spłaty kwoty głównej). Natomiast odsetki obejmują zapłatę za:

- wartość pieniądza w czasie,
- ryzyko kredytowe związane z kwotą główną pozostałą do spłaty w określonym czasie,
- inne podstawowe ryzyka i koszty związane z udzielaniem kredytów,
- a także marżę zysku.

Dla potrzeb niniejszego ujawnienia Bank Zachodni WBK S.A. uwzględniła portfel aktywów finansowych, którego konstrukcja oprocentowania jest oparta na mnożniku większym niż jeden, w zamortyzowanym koszcie.

w tys. zł

Z uwagi na toczące się dyskusje w zakresie klasyfikacji i wyceny instrumentów finansowych zawierających mnożnik większy od jedności w konstrukcji stopy procentowej, powyższe podejście może w przyszłości ulec zmianie, co wiązałoby się z koniecznością wyceny portfeli kart kredytowych oferowanych klientom bankowości detalicznej w wartości godziwej przez wynik finansowy.

W ramach analiz przepływów pieniężnych, do których Bank Zachodni WBK S.A. jest uprawniony na podstawie zawartej z Klientem umowy, szczególną uwagę Bank Zachodni WBK S.A. zwrócił na opcję przedpłaty i wpływ tej opcji na wynik testu kontraktowych przepływów pieniężnych.

Zdaniem Banku Zachodniego WBK S.A. ocena czy opcja przedpłaty jest zgodna z warunkami testu kontraktowych przepływów pieniężnych zależy zarówno od charakteru okoliczności dających prawo jednej ze stron do przedterminowej spłaty, jak i od kwoty wcześniejszej spłaty. Co do zasady te dwa czynniki są brane pod uwagę przy ocenie, czy kontraktowe przepływy pieniężne obejmują jedynie spłatę kapitału oraz odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, co może także obejmować uzasadnioną dodatkową rekompensatę z tytułu wcześniejszego rozwiązania umowy.

Warunek umowy, który zezwala emitentowi (tj. dłużnikowi) na wcześniejszą spłatę instrumentu lub zezwala posiadaczowi (tj. Bankowi Zachodniemu WBK S.A.) na przedstawienie instrumentu dłużnego emitentowi do wykupienia przed terminem wymagalności, a kwota wcześniejszej spłaty w znacznym stopniu odpowiada niedokonanym płatnościom kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty, co może obejmować uzasadnioną dodatkową rekompensatę z tytułu wcześniejszego rozwiązania umowy, stanowią umowne przepływy będące jedynie spłatą kwoty głównej i odsetek od kwoty głównej pozostałej do spłaty a tym samym spełniają kryteria testu SPPI.

Zidentyfikowane zmiany w klasyfikacji i wycenie

Bank Zachodni WBK S.A., celem zapewnienia poprawności klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych posiadanych według stanu na 31 grudnia 2017 r., dokonał analizy posiadanych portfeli aktywów polegającej na:

- określeniu i przypisaniu aktywów finansowych do modeli biznesowych odzwierciedlających sposób zarządzania aktywami poprzez sposób raportowania wyników portfeli do kluczowej kadry zarządzającej, analizę typów ryzyka mających wpływ na dochodowość i efektywność portfeli, sposób zarządzania ryzykiem związanym z danym portfelem, sposób wynagradzania kadry kierowniczej odpowiedzialnej za portfele,
- analizie wartości, częstotliwości oraz przyczyn sprzedaży w latach poprzedzających wdrożenie MSSF 9,
- ustaleniu oczekiwań i planów kluczowej kadry kierowniczej co do sposobu zarządzania portfelem aktywów, w tym wielkości i częstotliwości planowanych sprzedaży aktywów finansowych,
- analizie zapisów umownych aktywów finansowych celem ustalenia czy kontraktowe przepływy pieniężne, do których uprawniony jest Bank Zachodni WBK S.A. stanowią zapłatę kapitału głównego oraz odsetek.

Z przeprowadzonych przez Bank Zachodni WBK S.A. analiz, o których mowa jest powyżej, wynika, że dodatkowe zmiany w klasyfikacji i wycenie aktywów finansowych dotyczą:

- klauzul partycypacyjnych w wyniku finansowym klienta (ang. profit sharing agreements) zidentyfikowanych w niektórych transzach dłużnych instrumentów finansowych uprawniających Bank Zachodni WBK S.A. do uzyskiwania dodatkowych przepływów pieniężnych, niestanowiących spłaty wyłącznie kapitału i odsetek, w postaci umownie ustalonego udziału w wynik finansowym klienta. Wartość korekty z tytułu wyceny tych instrumentów do wartości godziwej został ustalony na poziomie (64 726) tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego.

- instrumentów finansowych, których kontraktowe przepływy nie stanowią spłaty kwoty głównej oraz odsetek, co dotyczy instrumentu dłużnego klasyfikowanego do kategorii „Kredyty i pożyczki”, których odsetki naliczane od ceny subskrypcyjnej i kapitalizowane do końca życia produktu (ostatecznej spłaty), przy czym płatności odsetkowe wypłacone zostaną Bankowi Zachodniemu WBK S.A. od ceny nominalnej, przez co przepływy pieniężne nie mają cech właściwym odsetkom w rozumieniu MSSF 9. Wartość korekty z tytułu wyceny instrumentu do wartości godziwej został ustalony na poziomie (15 897) tys. zł a wartość nierozliczonej prowizji stanowiącej część efektywnej stopy procentowej wyniosła (106) tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego.

- zmiany ujęcia przychodu odsetkowego z tytułu posiadanych aktywów w zależności od poziomu ryzyka kredytowego. Do końca 2017 r. przychód odsetkowy od ekspozycji wycenianych w zamortyzowanym koszcie, dla których kalkulowany był odpis aktualizujący IBNR, był rozpoznawany w oparciu o wartość bilansową netto, natomiast począwszy od 1 stycznia 2018 r. naliczany jest on w oparciu o wartość bilansową brutto ekspozycji. Od tej zasady generalnej standard przewidział dwa wyjątki:

- a) ekspozycje w koszyku tzw. POCI (ang. Purchased or Originated Credit Impaired). Dla tych ekspozycji przychód odsetkowy naliczany jest od wartości bilansowej netto w oparciu o efektywną stopę procentową skorygowaną o ryzyko kredytowe,
- b) ekspozycje, dla których nastąpiła utrata wartości po początkowej dacie ujęcia w księgach (tzw. koszyk 3). Dla tych ekspozycji przychód odsetkowy jest określany w oparciu o efektywną stopę procentową oraz wartość bilansową netto ekspozycji.

w tys. zł

Z uwagi na różnice w sposobie rozpoznawania przychodu odsetkowego dla ekspozycji zaklasyfikowanych do koszyka 1 i 2, dla których do końca 2017 r. kalkulowany był odpis aktualizujący IBNR, Bank Zachodni WBK S.A. rozpoznał na moment daty wejścia w życie MSSF 9 wartość korekty przychodu odsetkowego w wysokości -28 305 tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego.

- nienotowanych w publicznym obrocie inwestycji kapitałowych zaklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży z uwagi na znaczne ograniczenie możliwości wyboru opcji wyceny w koszcie historycznym (cenie nabycia) pomniejszonym o ewentualne odpisy aktualizujące. Dla inwestycji kapitałowych domyślną metodą wyceny staje się wartość godziwa przez wynik finansowy, chyba że na moment początkowego ujęcia dokonany zostanie nieodwołalny wybór ujmowania późniejszych zmian wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Korzystając z możliwości dopuszczanej przez MSSF 9, Bank Zachodni WBK S.A. podjął nieodwołalną decyzję o wyznaczeniu inwestycji strategicznych z portfela inwestycji kapitałowych dostępnych do sprzedaży, jako wycenianych w wartości godziwej przez inne całkowite dochody. Inwestycje kapitałowe, w stosunku do których Bank Zachodni WBK S.A. wybrał opcję wyceny w wartości godziwej przez inne dochody całkowite zostały nabyte z celem długoterminowego i strategicznego utrzymywania ich w portfelu inwestycyjnym bez intencji realizacji zysku na sprzedaży w krótkim lub średnim horyzoncie czasowym. W przypadku zbycia instrumentu kapitałowego, w odniesieniu do którego wybrano opcję wyceny w wartości godziwej przez inne całkowite dochody, wynik na sprzedaży nie będzie już przenoszony do rachunku zysków i strat na moment sprzedaży.

Wartość korekty z tytułu wyceny instrumentów kapitałowych do wartości godziwej została ustalona na poziomie (17 702) tys. zł a wartość rozwiązanych odpisów aktualizujących 1 984 tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego.

Bank Zachodni WBK S.A. na dzień 31 grudnia 2017 r. nie zidentyfikował składników aktywów finansowych, w odniesieniu do których zamierzały wybrać 1 stycznia 2018 r. opcję wyceny w wartości godziwej przez wynik finansowy celem zmniejszenia niedopasowania księgowego, które w przeciwnym razie powstałyby w wyniku wyceny aktywów finansowych w zamortyzowanym koszcie lub w wartości godziwej przez pozostałe dochody całkowite.

Zobowiązania finansowe będą w dalszym ciągu wyceniane według dotychczasowych zasad określonych w MSR 39 – według zamortyzowanego kosztu lub wartości godziwej przez wynik finansowy. Bank Zachodni WBK S.A. nie dokonał wyboru opcji wyceny zobowiązań finansowych do wartości godziwej. W przypadku wyboru tej opcji, zmiana wartości godziwej wynikająca ze zmian w poziomie własnego ryzyka kredytowego byłaby odnoszona do innych dochodów całkowitych a w momencie usunięcia składnika zobowiązania finansowego z ksiąg rachunkowych wartość poprzednio ujęta w innych dochodach całkowitych nie podlegałaby odniesieniu do wyniku finansowego.

Dane porównawcze

Zastosowanie MSSF 9 wymaga zmiany sposobu prezentacji oraz zakresu ujawnień, w tym w pierwszym roku jego zastosowania, kiedy wymagany jest szeroki zakres informacji pozwalających użytkownikowi sprawozdania finansowego zrozumieć wpływ MSSF 9 na klasyfikację i wycenę oraz utratę wartości na sytuację majątkowo-finansową oraz wynik finansowy Banku Zachodniego WBK S.A.

Bank Zachodni WBK S.A. podjął decyzję o skorzystaniu z zapisów MSSF 9 umożliwiających zwolnienie z obowiązku przekształcania danych porównawczych dla okresów wcześniejszych w odniesieniu do zmian wynikających z klasyfikacji i wyceny oraz utraty wartości. Różnice w wartości bilansowej aktywów i zobowiązań finansowych wynikających z zastosowania MSSF 9 zostały ujęte jako element wyniku z lat ubiegłych w kapitałach własnych na dzień 1 stycznia 2018 r.

Rachunkowość zabezpieczeń

Standard zwiększa zakres pozycji, jakie można wyznaczać jako pozycje zabezpieczane, a także umożliwia wyznaczenie na instrument zabezpieczający aktywów lub zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez wynik finansowy. Zniesiono także obowiązek retrospektywnego pomiaru efektywności zabezpieczenia przy jednoczesnym zniesieniu obowiązującego wcześniej korytarza 80-125% a warunkiem stosowania rachunkowości zabezpieczeń ma być ekonomiczna zależność pomiędzy instrumentem zabezpieczającym a pozycją zabezpieczaną). Ponadto, zwiększeniu uległ zakres ujawnień dotyczących strategii zarządzania ryzykiem, przepływów pieniężnych wynikających z transakcji zabezpieczających oraz wpływ rachunkowości zabezpieczeń na sprawozdanie finansowe.

Bank Zachodni WBK S.A. zdecydował się, opierając się o zapis par. 7.2.21 MSSF 9, na kontynuację stosowania wymogów rachunkowości zabezpieczeń i relacji zabezpieczających wynikających z MSR 39.

W związku z powyższym, w zakresie rachunkowości zabezpieczeń, wejście w życie MSSF 9 nie ma wpływu na sytuację finansową Banku Zachodniego WBK S.A.

Utrata wartości ekspozycji kredytowych

MSSF 9 wprowadził nowe podejście do szacowania strat z tytułu ekspozycji kredytowych wycenianych według zamortyzowanego kosztu. Podejście to bazuje na wyznaczaniu strat oczekiwanych (expected loss) w odróżnieniu od dotychczas stosowanego modelu wynikającego z MSR 39, który bazuje na koncepcji strat poniesionych (incurred loss).

MSSF 9 uzależnia sposób rozpoznawania strat oczekiwanych w zależności od zmiany poziomu ryzyka, który nastąpił od momentu rozpoznania ekspozycji. Standard wprowadził trzy podstawowe etapy/koszyki rozpoznawania strat oczekiwanych:

w tys. zł

- Koszyk 1 – w którym klasyfikowane są ekspozycje dla których od momentu rozpoznania nie nastąpiły istotne zmiany ryzyka rozumiane jako wzrost prawdopodobieństwa przeklasyfikowania do portfela z utratą wartości (Koszyk 3). Dla takich ekspozycji oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie najbliższych 12 miesięcy.
- Koszyk 2 – w którym są klasyfikowane ekspozycje, dla których od momentu rozpoznania nastąpił istotny wzrost ryzyka, ale jeszcze nie uprawdopodobniło się zdarzenie niewywiązania się z zobowiązania. Dla takich ekspozycji straty oczekiwane są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia ekspozycji.
- Koszyk 3 – w którym są klasyfikowane ekspozycje, dla których zmaterializowały się zdarzenia niewykonania zobowiązania (zaistniały przesłanki utraty wartości). Dla takich ekspozycji oczekiwane straty są rozpoznawane w horyzoncie pozostałego czasu życia ekspozycji.

Ponadto dla ekspozycji klasyfikowanych jako POCl (ang. purchased or originated credit impaired) oczekiwane straty są rozpoznane w horyzoncie pozostałego czasu życia.

Jednym z kluczowych elementów wprowadzenia MSSF 9 było ustalenie definicji istotnego wzrostu ryzyka kredytowego decydującego o klasyfikacji do koszyka 2. Bank Zachodni WBK S.A. wypracował szczegółowe kryteria definicji istotnego wzrostu poziomu ryzyka bazujące na następujących głównych założeniach:

- jakościowych:
 - objęcie klienta dedykowanymi strategiami monitoringu będącymi konsekwencją zidentyfikowania sygnałów wczesnego ostrzegania świadczących o istotnym wzroście ryzyka kredytowego,
 - działania restrukturyzacyjne związane z udzieleniem klientom udogodnień wymuszonych ich trudną sytuacją finansową,
- ilościowych:
 - metoda bufora ryzyka bazująca na porównaniu krzywych prawdopodobieństwa niewypłacalności w horyzoncie aktualnego pozostałego czasu życia ekspozycji według oceny poziomu ryzyka na moment rozpoznania ekspozycji i na datę raportową,
 - opóźnienie w spłacie zgodnie z kryteriami standardu, tj. 30 dni przeterminowania połączone z progmem materialności spójnym z klasyfikacją do koszyka 3.

Drugim kluczowym elementem wprowadzonym w MSSF 9 było podejście do szacowania parametrów ryzyka. Bank Zachodni WBK S.A. na potrzeby szacowania odpisów z tytułu strat oczekiwanych kontynuuje wykorzystywanie własnych oszacowań parametrów ryzyka bazujące na modelach wewnętrznych, jednak dokonał ich modyfikacji niezbędnych do uwzględnienia wymogów MSSF 9 (takich jak oszacowanie parametrów w horyzoncie czasu życia ekspozycji czy uwzględnienie przyszłych warunków makroekonomicznych). Bank Zachodni WBK S.A. wypracował metodologię dla parametrów modeli oraz zbudował modele zgodne z MSSF 9. Oczekiwane straty kredytowe stanowią iloczyn indywidualnych dla każdej ekspozycji oszacowanych wartości parametrów PD, LGD i EAD, a finalna wartość strat oczekiwanych jest sumą strat oczekiwanych w poszczególnych okresach (w zależności od koszyka w horyzoncie 12 miesięcy lub czasu życia) zdyskontowanych efektywną stopą procentową. Oszacowane parametry zgodnie z założeniami MSSF 9 podlegają korekcie z tytułu scenariuszy makroekonomicznych. Bank Zachodni WBK S.A. wykorzystuje scenariusze opracowywane wewnętrznie.

Modele i parametry stworzone na potrzeby MSSF 9 podlegają procesowi zarządzania modelami i regularnej kalibracji i walidacji.

Bank Zachodni WBK S.A. przygotował zmiany dotychczasowych rozwiązań informatycznych w celu implementacji nowego sposobu kalkulacji odpisu w systemach. Zmiany zostały zaimplementowane w systemach produkcyjnych w styczniu 2018 roku.

Zastosowanie nowych wytycznych zgodnych z MSSF 9 wpłynęło na wzrost odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości w Banku Zachodnim WBK S.A. Łączna wartość dodatkowych odpisów aktualizujących ujętych w zyskach zatrzymanych wynosi 162 660 tys. zł bez uwzględnienia efektu podatku odroczonego, z czego kwota 199 978 tys. zł dotyczy pozycji bilansowych, kwota 24 489 tys. zł wzrostu rezerw na kredytowe zobowiązania pozabilansowe prezentowanych w pozycji „Rezerwy” a reklasyfikacje instrumentów finansowych z kategorii wycenianych w zamortyzowanym koszcie do kategorii wyceniane w wartości godziwej przez wynik finansowy wiązały się z koniecznością rozwiązania odpisów aktualizujących w kwocie 61 807 tys. zł.

Ponadto spodziewana jest większa zmienność kwoty odpisów wynikająca z zmian klasyfikacji ekspozycji pomiędzy koszykiem 1 i 2, a skutkującej materialnymi zmianami pokrycia ekspozycji odpisami z tytułu różnych horyzontów rozpoznawania strat oczekiwanych. Istotnym elementem wpływającym na zmienność szacunków jest również stosowanie prognoz makroekonomicznych w kalkulacji oczekiwanych strat kredytowych.

w tys. zł

Wpływ MSSF 9 na sytuację finansową

Poniżej przedstawiono wpływ wdrożenia MSSF 9 na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych wg stanu na 1 stycznia 2018 r.:

Pozycja	Kategoria wyceny - MSR 39	Kategoria wyceny - MSSF 9	Wartość bilansowa wg MSR 39	Wpływ wdrożenia MSSF 9 *		Wartość bilansowa wg MSSF 9
				Klasyfikacja i wycena	Utrata wartości	
AKTYWA						
Należności od klientów	Zamortyzowany koszt	Zamortyzowany koszt	90 412 680	(28 305)	(199 978)	90 184 397
Należności od klientów	Zamortyzowany koszt	Wartość godziwa przez wynik finansowy	124 323	(80 729)	61 807	105 401
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	Koszt historyczny/cena nabycia pomniejszona o odpisy aktualizujące	Wartość godziwa przez inne całkowite dochody	48 146	(17 702)	1 984	32 428
Aktywa razem			90 585 149	(126 736)	(136 187)	90 322 226

* bez wpływu podatku odroczonego.

Wartość pozostałych pozycji aktywów finansowych zaprezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie uległa istotnej zmianie w wyniku wdrożenia MSSF 9.

Poniżej przedstawiono wpływ wdrożenia MSSF 9 na wartość zobowiązań wg stanu na 1 stycznia 2018 r.:

Pozycja	Kategoria wyceny	Kategoria wyceny	Wartość bilansowa	Wpływ wdrożenia MSSF 9 *		Wartość bilansowa wg MSSF 9
				Klasyfikacja i wycena	Utrata wartości	
ZOBOWIĄZANIA						
Rezerwy	MSR 37	MSSF 9	25 384	-	24 489	49 873
Zobowiązania razem			25 384	-	24 489	49 873

* bez wpływu podatku odroczonego

Wartość pozostałych pozycji zobowiązań zaprezentowanych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej nie uległa zmianie w wyniku wdrożenia MSSF 9.

Łączna wartość wpływu wdrożenia MSSF 9 w kwocie (287 412) tys. zł oraz wynikający z wdrożenia MSSF 9 efekt podatku odroczonego w postaci wzrostu aktywa netto z tytułu podatku odroczonego w kwocie 54 608 tys. zł pomniejszyły z dniem 1 stycznia 2018 r. saldo zysków zatrzymanych oraz kapitału z aktualizacji wyceny w kwocie (232 804) tys. zł.

Jak wskazano w części dotyczącej klasyfikacji i wyceny, zaprezentowany wpływ zmiany zasad klasyfikacji i wyceny aktywów finansowych należy traktować poglądowo z uwagi na istniejące na chwilę publikacji niniejszego raportu rozbieżności interpretacyjne w zakresie wpływu istnienia konstrukcji mnożnika większego od jedności na klasyfikację i wycenę aktywów finansowych innych niż instrumenty przeznaczone do obrotu. W przypadku wyceny portfeli aktywów finansowych zawierających mnożnik skumulowany wpływ mógłby się różnić od wpływu zaprezentowanego powyżej.

Wpływ MSSF 9 na adekwatność kapitałową

12 grudnia 2017 r. Parlament Europejski i Rada UE przyjęli Rozporządzenie nr 2017/2395 zmieniające rozporządzenie (UE) nr 575/2013 w odniesieniu do rozwiązań przejściowych dotyczących złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 na fundusze własne oraz dotyczących traktowania jako duże ekspozycje niektórych ekspozycji wobec podmiotów sektora publicznego denominowanych w walucie krajowej dowolnego państwa członkowskiego. Niniejsze rozporządzenie weszło w życie następnego dnia po jego opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej i znajduje zastosowanie od dnia 1 stycznia 2018 r. Parlament Europejski oraz Rada (UE) uznali, że stosowanie MSSF 9 może doprowadzić do nagłego zwiększenia odpisów na oczekiwane straty kredytowe, a co za tym idzie do spadku kapitału podstawowego Tier I.

Rozporządzenie w sprawie amortyzacji wpływu MSSF 9 na Tier I przewiduje następujące zapisy:

- Jeżeli bilans otwarcia na dzień pierwszego zastosowania MSSF 9 odzwierciedla spadek kapitału podstawowego Tier I w wyniku zwiększonych rezerw na oczekiwane straty kredytowe, łącznie z odpisem na oczekiwane straty kredytowe w całym okresie życia z tytułu aktywów finansowych dotkniętych utratą wartości ze względu na ryzyko kredytowe, w porównaniu z bilansem zamknięcia na poprzedni dzień, w okresie przejściowym Bank Zachodni WBK S.A. ma możliwość uwzględnienia w swoim kapitale podstawowym Tier I pewnej części zwiększonych rezerw na oczekiwane straty kredytowe. Ten okres przejściowy powinien trwać maksymalnie pięć lat i rozpoczynać się w 2018 r. Część rezerw na oczekiwane straty kredytowe, jaką można uwzględnić w kapitale podstawowym Tier I, powinna zmniejszać się z czasem do zera, tak by zapewnić pełne wdrożenie MSSF 9 w dniu następującym bezpośrednio po zakończeniu okresu przejściowego.
- Możliwe do zastosowania mnożniki w kolejnych latach okresu przejściowego wynoszą, począwszy od 2018 r., odpowiednio: 95%, 85%, 70%, 50%, 25%.

w tys. zł

- W przypadku zastosowania rozwiązań przejściowych związanych z MSSF 9, Bank Zachodni WBK S.A., powinien podawać do wiadomości publicznej swoje fundusze własne, współczynniki kapitałowe, jak również wskaźnik dźwigni, zarówno z zastosowaniem, jak i bez zastosowania tych rozwiązań, aby umożliwić czytelnikom sprawozdania finansowego ocenę wpływu tych rozwiązań.
- Bank Zachodni WBK S.A. powinien podjąć decyzję co do stosowania tych rozwiązań przejściowych i odpowiednio poinformować o tym Komisję Nadzoru Finansowego.
- W okresie przejściowym Bank Zachodni WBK S.A. ma możliwość jednorazowego cofnięcia swojej pierwotnej decyzji, pod warunkiem uprzedniego uzyskania zezwolenia Komisji Nadzoru Finansowego, która powinna zapewnić, by decyzja taka nie była motywowana względami arbitrażu regulacyjnego.
- Instytucje, które zdecydują się na stosowanie rozwiązań przejściowych, powinny być zobowiązane do dostosowania obliczenia regulacyjnych wymogów kapitałowych, na które rezerwy na oczekiwane straty kredytowe mają bezpośredni wpływ, aby zapewnić, by nie uzyskiwały one nienależnych ulg w kapitale. Na przykład korekty z tytułu szczególnego ryzyka kredytowego, za pomocą których obniżana jest wartość ekspozycji według metody standardowej w odniesieniu do ryzyka kredytowego, powinny być zmniejszane o współczynnik, który skutkuje zwiększeniem wartości ekspozycji. Pozwoliłoby to zapewnić, by instytucja nie korzystała zarówno ze wzrostu swojego kapitału podstawowego Tier I wynikającego z rozwiązań przejściowych, jak i z obniżonej wartości ekspozycji.

Bank Zachodni WBK S.A., po analizie wymogów Rozporządzenia nr 2017/2395, zdecydował o zastosowaniu przepisów przejściowych przewidzianych przez niniejsze rozporządzenie, co oznacza, że na potrzeby oceny adekwatności kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. nie uwzględniany będzie pełen wpływ wdrożenia MSSF 9.

W wyniku dostosowania obliczeń regulacyjnych wymogów kapitałowych, które uwzględniają rozwiązania przejściowe dotyczące złagodzenia wpływu wprowadzenia MSSF 9 określone w Rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 2017/2395 z dnia 12 grudnia 2017 r., współczynnik kapitału Tier 1 oraz całkowity współczynnik kapitałowy Banku Zachodniego WBK S.A. obniżyły się o 2 punkty bazowe. W przypadku niezastosowania określonych w niniejszym rozporządzeniu rozwiązań przejściowych związanych z MSSF 9 i uwzględnienia pełnego wpływu wdrożenia MSSF 9 wskazane powyżej współczynniki obniżyłyby się o 24 punkty bazowe.

Jak zaprezentowano powyżej, w wyniku wdrożenia MSSF 9 zmniejszeniu uległy wartości funduszy własnych, współczynniki kapitałowe oraz wskaźnik dźwigni finansowej Banku Zachodniego WBK S.A. głównie z uwagi na wprowadzenie nowego modelu utraty wartości opartego na koncepcji straty oczekiwanej dla ekspozycji kredytowych zaklasyfikowanych do koszyka 2.

Z uwagi na podjęcie decyzji o zastosowaniu przepisów przejściowych z dniem 1 lutego 2018 r. Bank Zachodni WBK S.A. będzie dokonywał ujawnień funduszy własnych, współczynników kapitałowych, jak również wskaźnika dźwigni, zarówno z zastosowaniem, jak i bez zastosowania rozwiązań przejściowych wynikających z artykułu 473a Rozporządzenia (UE) nr 575/2013 począwszy od pierwszego kwartału 2018 r.

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami”

Opis zmian

MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 28 maja 2014 r. i obowiązuje dla okresów rocznych rozpoczynających się 1 stycznia 2018 r. lub po tej dacie.

MSSF 15 wprowadził nowy, 5-etapowy model, który powinien być wykorzystywany do rozpoznawania umów skutkujących przychodami z wyłączeniem umów objętych zakresem odrębnego standardu. Celem jego wprowadzenia było ujednoczenie zasad które w tym obszarze stosują przedsiębiorstwa oraz eliminacja niespójności pomiędzy wcześniejszymi standardami.

Nowy MSSF 15 zastąpił, z dniem 1 stycznia 2018 r., dotychczasowe standardy i interpretacje:

- MSR 18 „Przychody”,
- MSR 11 „Umowy o usługę budowlaną”,
- SKI 31 „Przychody z transakcji barterowych”,
- KIMSF 13 „Programy lojalnościowe”,
- KIMSF 15 „Umowy dotyczące budowy nieruchomości”,
- KIMSF 18 „Przekazanie aktywów przez klientów”.

Nowy standard ma zastosowanie do prawie wszystkich umów z klientami. Główne wyjątki dotyczą umów leasingowych (MSR 17), instrumentów finansowych, innych praw lub zobowiązań umownych (MSSF 9, MSSF 10, MSSF 11, MSR 27 i MSR 28), umów ubezpieczeniowych (MSSF 4) oraz gwarancji będących w zakresie innych standardów.

W dotychczasowych standardach (MSR 11/MSR 18) można było rozróżnić trzy oddzielne modele rozpoznawania przychodów, zależne od rodzaju transakcji sprzedaży:

- umowy o usługę budowlaną,
- sprzedaż towarów,
- sprzedaż usług.

w tys. zł

MSSF 15 zastąpił trzy oddzielne modele rozpoznawania przychodów wskazane powyżej jednym 5-stopniowym modelem ujmowania przychodów, wspólnym dla wszystkich rodzajów transakcji, dla wszystkich przedsiębiorstw i branż. Model ten, jest stosowany w dwóch odmianach, w zależności od tego, jak wypełniany jest obowiązek świadczenia:

- wypełniany w czasie,
- wypełniany jednorazowo (w danym momencie).

Podstawowa zasada MSSF 15 to rozpoznawanie przychodów, przedstawiających transfer aktywów do klienta, w wartości odzwierciedlającej cenę, oczekiwaną przez Bank Zachodni WBK S.A., w zamian za przekazanie tych aktywów.

Podstawowym kryterium ujęcia przychodów nie jest już moment przeniesienia „ryzyka i korzyści”, uznawany zgodnie z MSR 18 za kluczowy, lecz moment wypełnienia zobowiązania do wykonania świadczenia, co następuje z chwilą przeniesienia kontroli. Decyduje on o ujęciu przychodu zgodnie z MSSF 15. Oczekuje się jednak, że moment ten, w większości przypadków, pokrywa się z momentem przeniesienia ryzyka i korzyści w rozumieniu MSR 18.

Ponadto, zgodnie z MSSF 15 koszty poniesione w celu pozyskania i zabezpieczenia kontraktu z klientem należy aktywować i rozliczać w czasie przez okres konsumowania korzyści z tego kontraktu.

Poniżej opisano każdy z kroków 5-etapowego modelu rozpoznawania przychodów.

Krok 1: Identyfikacja umowy z klientem. Pierwszym krokiem jest zidentyfikowanie umowy z klientem. Zgodnie z MSSF 15, umową jest kontrakt między dwoma lub większą ilością stron powodujący powstanie podlegających wykonaniu praw i obowiązków. Jednakże nie każda umowa jest objęta MSSF 15. Bank Zachodni WBK S.A. ujmuje umowę z klientem, objętą zakresem MSSF 15, tylko wówczas, gdy spełnione są wszystkie następujące kryteria:

- strony umowy zawarły umowę (w formie pisemnej, ustnej lub zgodnie z innymi zwyczajowymi praktykami handlowymi) i są zobowiązane do wykonania swoich obowiązków,
- Bank Zachodni WBK S.A. jest w stanie zidentyfikować prawa każdej ze stron dotyczące aktywów,
- Bank Zachodni WBK S.A. jest w stanie zidentyfikować warunki płatności za aktywa,
- umowa ma treść ekonomiczną (tzn. można oczekiwać, że w wyniku umowy ulegnie zmianie ryzyko, rozkład w czasie lub kwota przyszłych przepływów pieniężnych Banku Zachodniego WBK S.A.) oraz
- jest prawdopodobne, że Bank Zachodni WBK S.A. otrzyma wynagrodzenie, które będzie mu przysługiwało w zamian aktywa, które zostaną przekazane klientowi. Oceniając, czy otrzymanie kwoty wynagrodzenia jest prawdopodobne, Bank Zachodni WBK S.A. uwzględni jedynie zdolność i zamiar zapłaty kwoty wynagrodzenia przez klienta w odpowiednim terminie.

Dokonyując identyfikacji umowy z klientem Bank Zachodni WBK S.A. uwzględni wytyczne dotyczących zarówno łączenia umów jak i ich modyfikacji, gdyż one mogą wpływać na sposób ujęcia przychodów z umowy z klientem.

Bank Zachodni WBK S.A. łączy dwie lub więcej umów, które zostały zawarte jednocześnie lub niemal jednocześnie z tym samym klientem (lub podmiotami powiązаныmi z klientem), i ujmuje je jako jedną umowę, jeżeli spełnione jest co najmniej jedno z poniższych kryteriów:

- umowy są negocjowane jako pakiet i dotyczą tego samego celu handlowego;
- kwota wynagrodzenia należnego w ramach jednej umowy zależy od ceny lub wykonania innej umowy lub
- aktywa przyrzeczone w umowach stanowią pojedyncze zobowiązanie do wykonania świadczenia.

Zgodnie z nową polityką rachunkowości Banku Zachodniego WBK S.A. zmiana umowy to zmiana zakresu umowy lub określonej w niej ceny (lub obu tych zmiennych), która została zatwierdzona przez strony umowy. Zmiana umowy ma miejsce, gdy strony umowy zatwierdzą zmianę, która powoduje powstanie nowych lub zmianę istniejących egzekwowalnych praw i obowiązków stron umowy. Zmiana umowy może zostać zatwierdzona w formie pisemnej, ustnej lub w sposób dorozumiany na podstawie zwyczajowych praktyk handlowych. Jeżeli strony umowy nie zatwierdziły zmiany umowy, Bank Zachodni WBK S.A. w dalszym ciągu stosuje MSSF 15 do istniejącej umowy do czasu zatwierdzenia zmiany umowy.

Zmiana umowy może mieć miejsce, nawet jeśli strony umowy pozostają w sporze co do zmiany zakresu lub ceny (lub obu tych zmiennych) lub jeśli strony zatwierdziły zmianę zakresu umowy, ale nie ustaliły jeszcze odpowiedniej zmiany ceny. Przy ustalaniu, czy nowo powstałe lub zmienione prawa i obowiązki są egzekwowalne, Bank Zachodni WBK S.A. uwzględni wszystkie istotne fakty i okoliczności, w tym warunki umowy i inne informacje. Jeżeli strony umowy zatwierdziły zmianę zakresu umowy, ale nie ustaliły jeszcze odpowiedniej zmiany ceny, Bank Zachodni WBK S.A. szacuje zmianę ceny transakcyjnej wynikającą ze zmiany umowy odnośnie do szacowania wynagrodzenia zmiennego oraz odnośnie do granicznych wartości szacunkowych wynagrodzenia zmiennego.

Krok 2.: Identyfikacja poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczeń wynikających z umowy. Następnym etapem procesu ujmowania przychodów jest wyodrębnienie obowiązków świadczenia wynikających z umowy, czyli aktywów, które są od siebie niezależne (ang. „distinct”). Jeżeli dane aktywo jest niezależne, to znaczy klient może korzystać z danego aktywa osobno, lub w powiązaniu z innymi zasobami, które są dla niego łatwo dostępne i jednocześnie aktywo nie jest zależne czy powiązane z innym aktywem z tej samej umowy, wówczas Bank Zachodni WBK S.A. ma do czynienia z odrębnymi obowiązkami świadczenia.

w tys. zł

Czynniki, które wskazują, że zobowiązanie Banku Zachodniego WBK S.A. do przekazania aktywa klientowi można zidentyfikować jako odrębne, obejmują między innymi następujące okoliczności:

- Bank Zachodni WBK S.A. nie świadczy istotnych usług polegających na łączeniu aktywa z innymi aktywami przyrzeczonymi w umowie w pakiety aktywów, które po połączeniu stanowią przedmiot umowy zawartej przez klienta,
- aktywo nie zmienia znacząco ani nie dostosowuje innych aktywów przyrzeczonych w umowie,
- aktywo nie jest w istotnym stopniu zależny od innych aktywów przyrzeczonych w umowie, ani nie jest z nimi w istotnym stopniu powiązane.

Jeśli przyrzczone aktywa nie są odrębne, Bank Zachodni WBK S.A. łączy je z innymi przyrzeczonymi aktywami tak długo, aż będzie możliwe uznanie takiego pakietu aktywów za odrębny. W niektórych przypadkach może to prowadzić do tego, że Bank Zachodni WBK S.A. ujmuje wszystkie aktywa przyrzczone w umowie jako pojedyncze zobowiązanie do wykonania świadczenia.

Krok 3.: Określenie ceny transakcyjnej. Zgodnie z MSSF 15, cena transakcyjna to wynagrodzenie, do jakiego Bank Zachodni WBK S.A. oczekuje, że będzie uprawniony w zamian za przekazanie przyrzeczonych aktywów. Reprezentuje ona wysokość przychodu, który zostanie rozpoznany z tytułu wykonania umowy. Cena transakcyjna powinna uwzględniać oprócz kwoty wynagrodzenia także element wysoce prawdopodobnego wynagrodzenia zmiennego (także bonusy, kary), czynnik dyskontowania, kwoty płacone do klienta bądź wynagrodzenie niepieniężne. Ze względu na to, iż cena transakcyjna może zawierać w sobie istotne elementy szacunku, Bank Zachodni WBK S.A. dokonuje jej weryfikacji na każdy dzień bilansowy.

Jeśli wynagrodzenie określone w umowie obejmuje kwotę zmienną, Bank Zachodni WBK S.A. oszacowuje kwotę wynagrodzenia, do którego będzie uprawniony w zamian za przekazanie przyrzeczonych aktywów na rzecz klienta. Kwota wynagrodzenia może zmieniać się w związku z udzielaniem upustów, rabatów, zwrotu wynagrodzenia, kredytów, ustępstw cenowych, dodatków, premii za wyniki, nakładaniem kar i innymi podobnymi czynnikami.

Krok 4.: Alokacja ceny transakcji do poszczególnych zobowiązań do wykonania świadczeń. Ze względu na to, iż poszczególne obowiązki świadczenia mogą być rozpoznawane w różnych momentach oraz w różny sposób (jednorazowo lub w czasie) w przypadku umów wieloelementowych niezbędna jest alokacja ceny transakcyjnej na zidentyfikowane obowiązki świadczenia. Alokacja powinna odbyć się na podstawie jednostkowej ceny sprzedaży, czyli ceny, po której jednostka dokonałaby sprzedaży danego aktywa osobno podobnym klientom i w podobnych okolicznościach. W przypadku zmiany ceny transakcyjnej w trakcie trwania kontraktu, ponowna alokacja odbywa się w oparciu o początkowo ustalone jednostkowe ceny sprzedaży.

Krok 5.: Ujęcie przychodu w momencie realizacji zobowiązania wynikającego z umowy. Przychód jest rozpoznawany w momencie, gdy aktywa są przekazane klientowi oraz uzyskuje on kontrolę nad przedmiotem umowy. MSSF 15 wymienia warunki, jakie muszą być spełnione, aby kontrola została przekazana klientowi. Przekazanie kontroli może nastąpić jednorazowo lub w czasie, a ustaleniu tego służą kryteria wskazane przez standard. Przekazanie kontroli oznacza możliwość kierowania wykorzystaniem i uzyskiwania praktycznie wszystkich korzyści z aktywa. Jest to pojęcie szersze niż dotychczas stosowany moment przekazania istotnych ryzyk i korzyści. Rozważeniu będą musiały podlegać takie przesłanki jak np.: fizyczne władanie nad aktywem, posiadanie bieżącego prawa do wynagrodzenia lub akceptacja rezultatu obowiązku świadczenia.

Zdaniem Banku Zachodniego WBK S.A. do przesłanek wskazujących na przekazanie kontroli należy:

- bieżące prawo Banku Zachodniego WBK S.A. do otrzymania zapłaty za składnik aktywów – jeśli klient jest w danym momencie zobowiązany do zapłaty za składnik aktywów, może to oznaczać, że klient uzyskał możliwość rozporządzenia składnikiem aktywów oraz uzyskiwania z niego zasadniczo wszystkich pozostałych korzyści.
- posiadanie przez klienta tytułu prawnego do składnika aktywów – tytuł prawny może wskazywać, która strona umowy ma możliwość rozporządzenia składnikiem aktywów i uzyskiwania z niego zasadniczo wszystkich pozostałych korzyści lub ograniczenia dostępu innych jednostek do tych korzyści. W związku z tym przeniesienie tytułu prawnego do składnika aktywów może wskazywać, że klient uzyskał kontrolę nad tym składnikiem aktywów. Jeżeli Bank Zachodni WBK S.A. zachowuje tytuł prawny wyłącznie jako zabezpieczenie przed niedokonaniem zapłaty przez klienta, prawa Banku Zachodniego WBK S.A. nie wykluczają możliwości uzyskania kontroli nad składnikiem aktywów przez klienta.
- fizyczne przekazanie przez Bank Zachodni WBK S.A. składnika aktywów – jeśli klient fizycznie posiada składnik aktywów, może to wskazywać na to, że ma on możliwość rozporządzenia składnikiem aktywów i uzyskiwania z niego zasadniczo wszystkich pozostałych korzyści lub ograniczenia dostępu innych jednostek do tych korzyści. Jednak fizyczne posiadanie składnika aktywów nie musi być jednoznaczne z kontrolą nad tym składnikiem aktywów. Na przykład w przypadku niektórych umów z udzielonym przyrzeczeniem odkupu klient lub odbiorca może fizycznie posiadać składnik aktywów, nad którym kontrolę sprawuje Bank Zachodni WBK S.A.
- ponoszenie przez klienta istotnych ryzyk i uzyskiwanie istotnych korzyści wynikających z własności składnika aktywów – przeniesienie istotnego ryzyka i istotnych korzyści wynikających z własności składnika aktywów na klienta może wskazywać, że klient uzyskał możliwość rozporządzenia składnikiem aktywów i uzyskiwania z niego zasadniczo wszystkich pozostałych korzyści. Oceniając ryzyko i korzyści wynikające z własności przyrzczonego składnika aktywów, Bank Zachodni WBK S.A. wyłącza jednak wszelkie ryzyko, które jest przedmiotem oddzielnego zobowiązania do wykonania świadczenia, oprócz zobowiązania do przekazania składnika aktywów.
- przyjęcie przez klienta składnika aktywów – przyjęcie składnika aktywów przez klienta może wskazywać, że uzyskał on możliwość rozporządzenia tym składnikiem aktywów i uzyskiwania z niego zasadniczo wszystkich pozostałych korzyści.

w tys. zł

Przekazanie kontroli może nastąpić jednorazowo lub w czasie, a ustaleniu momentu przekazania kontroli a tym samym odpowiedniego sposobu rozpoznawania przychodu służą kryteria takie jak:

- otrzymywanie przez klienta korzyści w miarę postępu wykonywania umowy, w razie przerwania usługi inny dostawca nie musiałby powtarzać pracy do tej pory wykonanej,
- tworzenie lub ulepszanie przez Bank Zachodni WBK S.A. aktywa, które kontroluje klient w trakcie jego powstawania lub ulepszania,
- Bank Zachodni WBK S.A. nie tworzy aktywa z alternatywnym dla niego wykorzystaniem i ma prawo do zapłaty za swoją działalność wykonaną do tej pory.

Jeżeli zachodzi chociaż jedna z powyższych okoliczności, przychód powinien być rozpoznawany w czasie. W pozostałych przypadkach powinien być on rozpoznany jednorazowo w momencie przekazania kontroli.

Bank Zachodni WBK S.A. stosuje MSSF 15 od 1 stycznia 2018 r.

Stan wdrożenia

Bank Zachodni WBK S.A. w drugim kwartale 2017 r. zrealizował projekt analizy wpływu wdrożenia 5-stopniowego modelu rozpoznawania przychodów. Jako wynik analizy powstał opracowany przez ekspertów Banku Zachodniego WBK S.A. raport z analizy wpływu wdrożenia MSSF 15. W ramach przeprowadzonej analizy zidentyfikowano następujące rodzaje przychodów, które co do zasady powinny być rozpoznawane zgodnie z MSSF 15:

- przychody z tytułu usług doradczych,
- przychody ze sprzedaży aktywów trwałych wykorzystywanych w działalności operacyjnej oraz przejętych za długi, które są prezentowane łącznie z kosztem sprzedanych aktywów trwałych jako wynik na sprzedaży w linii „Pozostałe przychody operacyjne”,
- programy lojalnościowe,
- tzw. „success fee” – gdzie przez umowy z success fee Bank Zachodni WBK S.A. rozumie takie umowy, gdzie Bank Zachodni WBK S.A. nie ma zagwarantowanego wynagrodzenia lub gdy jest ono bardzo minimalne w okresie wykonywania umowy do momentu ziszczenia się jakiegoś warunku (przykładowo w postaci finalizacji zawarcia umownie określonej transakcji), kiedy Bank Zachodni WBK S.A. otrzymuje istotne wartościowo wynagrodzenie pokrywające wysiłek wkładany w wykonanie umowy w dłuższym, poprzedzającym czasie,
- przychody za zarządzanie aktywami,
- przychody ze sprzedaży produktów ubezpieczeniowych wykazujących powiązanie z instrumentami finansowymi w zakresie nieobjętym odrębnymi standardami oraz
- koszty umów z klientami.

Bank Zachodni WBK S.A. na potrzeby przeprowadzenia analizy wpływu wdrożenia MSSF 15 skorzystał z praktycznej możliwości zastosowania podejścia portfelowego do analizy umów z klientami wynikającej z paragrafu 4 MSSF 15. Wynikało to z racjonalnego oczekiwania Banku Zachodniego WBK S.A., iż wpływ na sprawozdanie finansowe w związku z zastosowaniem niniejszego standardu w stosunku do portfela nie będzie istotnie różnił się od zastosowania niniejszego standardu w stosunku do pojedynczych umów (lub zobowiązań do wykonania świadczenia) w ramach tego portfela. Bank Zachodni WBK S.A. zastosował podejście portfelowe dla większości zidentyfikowanych kategorii przychodów wskazanych powyżej.

Bank Zachodni WBK S.A., we współpracy z zewnętrznym niezależnym doradcą, nie zidentyfikował żadnych istotnych kategorii przychodów i kosztów, których sposób rozpoznania lub sposób ujęcia musiałby ulec zmianie w wyniku implementacji MSSF 15.

Wpływ MSSF 15 na sytuację finansową i fundusze własne

Wpływ wdrożenia MSSF 15 na sytuację finansową i fundusze własne Banku Zachodniego WBK S.A. nie jest istotny z uwagi na fakt, iż Bank Zachodni WBK S.A. oferuje instrumenty finansowe w postaci kredytów, pożyczek oraz leasingu, od których przychód jest rozpoznawany na podstawie efektywnej stopy procentowej a sposób ujęcia i rozpoznania rodzajów przychodów objętych zakresem MSSF 15 i korespondujących z nimi kosztów, z uwagi na stosowane zapisy umowne z klientami, nie uległy zmianie.

MSSF 16 „Leasing”

Opis zmian

MSSF 16 „Leasing” został opublikowany przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości 13 stycznia 2016 roku i zatwierdzony Rozporządzeniem Komisji Europejskiej nr 2017/1986 z 31 października 2017 r. do stosowania w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Standard ma obligatoryjne zastosowanie do sprawozdań finansowych sporządzonych za okresy obrotowe rozpoczynające z dniem 1 stycznia 2019 roku lub po tej dacie.

MSSF 16 zastąpi, z dniem 1 stycznia 2019 r., następujące standardy i interpretacje:

- MSR 17 „Leasing”,
- KIMSF 4 „Ustalenie, czy umowa zawiera leasing”,
- SKI 15 „Leasing operacyjny–specjalne oferty promocyjne”,
- SKI 27 „Ocena istoty transakcji wykorzystujących prawną formę leasingu”.

w tys. zł

Nowy standard dotyczy wszystkich umów leasingu, w tym umów podnajmu aktywów stanowiących przedmiot leasingu, z wyjątkiem pewnych pozycji, wchodzących w zakres innych standardów:

- umów leasingowych dotyczących poszukiwania lub wykorzystywania minerałów, ropy naftowej, gazu zmiennego oraz podobnych nieodnawialnych zasobów,
- umów wchodzących w zakres KIMSF 12 „Umowy na usługi koncesjonowane”
- u leasingodawców: licencji dotyczących własności intelektualnej, wchodzących w zakres MSSF 15 „Przychody z umów z klientami” oraz
- u leasingobiorców: leasingu aktywów biologicznych wchodzących w zakres MSR 41 „Rolnictwo” oraz praw posiadanych na mocy umów licencji wchodzących w zakresie MSR 38 „Aktywa niematerialne”, dotyczących takich pozycji jak filmy kinowe, nagrania wideo, sztuki teatralne, rękopisy, patenty i prawa autorskie.

Nowy standard przedstawia całościowy model identyfikacji umów leasingu i ich rozliczenia w sprawozdaniach finansowych leasingodawców i leasingobiorców. Wprowadzono znaczące zmiany do rozliczeń po stronie leasingobiorcy, w tym zrezygnowano z rozróżniania leasingu operacyjnego o finansowego.

Do identyfikacji umów leasingu MSSF 16 adaptuje model kontroli wprowadzając rozróżnienie na umowy leasingu i umowy o świadczenie usług w zależności od tego, czy występuje składnik aktywów kontrolowany przez leasingobiorcę.

Zgodnie z MSSF 16 umowa ma charakter leasingu, jeżeli leasingobiorca w zamian za wynagrodzenie ma prawo do sprawowania kontroli, w tym pobierania korzyści ekonomicznych, nad użytkowaniem zidentyfikowanego składnika aktywów przez określony czas.

W myśl MSSF 16 umowę można uznać za umowę leasingu, jeżeli spełnia ona następujące kryteria:

- wypełnienie warunków umowy dotyczy określonego składnika aktywów, który jest możliwy do zidentyfikowania jednoznacznie lub w sposób dorozumiany, a leasingodawca nie może posiadać istotnego prawa do zamiany,
- umowa przekazuje „prawo do kontroli nad użytkowaniem” składnika aktywów w zamian za wynagrodzenie. Oznacza to, że leasingobiorca posiada prawo do kierowania użytkowaniem (ang. direct the use) oraz prawo do otrzymywania w istocie wszystkich korzyści ekonomicznych z użytkowania tego składnika aktywa biorąc przy tym pod uwagę zakres prawa do korzystania z aktywa.

Określony składnik aktywów to taki, który można bezpośrednio lub pośrednio zidentyfikować. Możliwa do fizycznego wydzielenia część składnika aktywów spełnia kryterium identyfikacji, a część składnika aktywów niemożliwa do fizycznego wydzielenia nie może być uznana za konkretny składnik aktywów i nie może być przedmiotem umowy leasingu zgodnie z MSSF 16.

Umowy, które dają leasingodawcy prawo do jego zamiany nie mogą być uznane za umowy leasingu, ponieważ wypełnienie warunków umowy nie zależy od wykorzystania konkretnego składnika aktywów. Prawo do podmiany składnika aktywów będzie uznane za istotne, jeżeli podmiana składnika aktywów jest zarówno wykonalna w praktyce jak i ekonomicznie uzasadniona, a także może zostać dokonana bez zgody leasingobiorcy. Umowy, które dają leasingodawcom istotne prawa do zamiany nie spełniają warunków MSSF 16 i będą ujmowane zgodnie z MSSF 15.

Prawo do kontroli nad użytkowaniem konkretnego składnika aktywów jest przeniesione, jeżeli leasingobiorca ma możliwość zarówno kierowania wykorzystywaniem składnika aktywów jak i otrzymywania korzyści z jego wykorzystywania. Umowy, na mocy których leasingobiorca otrzymuje wszystkie korzyści z użytkowania składnika aktywów, ale nie ma możliwości kierowania jego wykorzystaniem, nie są uznawane za umowy leasingu. Zdolność kierowania wykorzystywaniem składnika aktywów objawia się możliwością podejmowania decyzji w zakresie wykorzystywania konkretnego składnika aktywów (przykładowo poprzez ustalanie jak, kiedy i w jaki sposób konkretny składnik aktywów jest używany), które w istotny sposób wpływają na korzyści otrzymywane przez leasingobiorcę z tytułu użytkowania składnika aktywów.

Zasadą generalną jest, że na dzień rozpoczęcia leasingu leasingobiorca będzie rozpoznawał zobowiązanie z tytułu leasingu (zobowiązanie do dokonywania płatności leasingowych) oraz składnik aktywów, który stanowi prawo do użytkowania przedmiotu leasingu przez okres trwania umowy leasingowej (prawo do użytkowania składnika aktywów) w odniesieniu do wszystkich umów leasingu. Jednocześnie dano jednostkom sprawozdawczym możliwość skorzystania z dwóch uproszczeń dotyczących umów krótkoterminowych oraz leasingu przedmiotów niskowartościowych opisanych poniżej:

- MSSF 16 dopuszcza, aby leasingobiorcy stosowali obecne metody ujmowania umów leasingu operacyjnego do ujmowania umów leasingu krótkoterminowego. Leasing krótkoterminowy charakteryzuje się maksymalnym możliwym okresem trwania umowy, włączając opcje jej odnowienia, o długości 12 miesięcy. Ustalenie czy leasing jest krótkoterminowy opiera się wyłącznie na maksymalnym możliwym okresie trwania umowy, to jest okresie, dla którego powstają wykonywalne prawa i obowiązki. Leasingobiorcy nie mogą skorzystać ze wskazanego uproszczenia w przypadkach umów krótkoterminowych z opcją zakupu aktywa będącego przedmiotem leasingu niezależnie od intencji i oczekiwań leasingobiorcy co do przedmiotu umowy.
- Bank Zachodni WBK S.A. dokonując oceny, czy przedmiot leasingu jest niskiej wartości, będzie uwzględniał jego wartość w stanie nowym, nie patrząc na faktyczny wiek i zużycie przedmiotu umowy. Choć kwota, która mogłaby być uznana za niską nie została wskazana w treści standardu, to leasingobiorcy mogą kierować się kwotą wskazaną w uzasadnieniu do standardu - 5 tys. USD.

w tys. zł

Zobowiązanie do dokonywania płatności leasingowych wycenia się na podstawie wartości bieżącej płatności leasingowych w okresie trwania umowy leasingowej. Płatności, które uwzględnia się w wycenie zobowiązań z tytułu leasingu obejmują następujące elementy:

- płatności stałe pomniejszone o jakiegokolwiek należne zachęty,
- płatności zmienne zależne od indeksu lub stopy,
- kwoty, które zgodnie z oczekiwaniami będą płatne przez leasingobiorcę z tytułu gwarantowanej wartości końcowej,
- cena realizacji opcji kupna jeżeli istnieje wystarczająca pewność, że leasingobiorca z niej skorzysta.
- płatności z tytułu kar za zerwanie umowy leasingu, jeżeli okres umowy leasingu uwzględni fakt, że leasingobiorca skorzysta z opcji rozwiązania umowy leasingu.

Z kolei, wartość aktywa z tytułu prawa do użytkowania powinna uwzględniać:

- wartość początkową zobowiązania z tytułu leasingu,
- płatności leasingowe dokonane w momencie lub przed zawarciem umowy pomniejszone o wszelkie otrzymane zachęty,
- wszelkie koszty początkowe poniesione przez leasingobiorcę oraz
- szacowane koszty demontażu, które musi ponieść leasingobiorca w związku ze składnikiem aktywów, którego dotyczy umowa, aby przywrócić miejsce w jakim jest zlokalizowany lub sam składnik aktywów do warunków wymaganych na podstawie umowy leasingu.

Stopa dyskonta powinna być ustalana odrębnie dla każdej umowy leasingowej. Stopa dyskonta wykorzystywana przez leasingobiorcę do ustalenia wartości bieżącej opłat leasingowych, jest tą stopą, którą leasingodawca obciąża leasingobiorcę, jeśli jest znana. W przeciwnym wypadku leasingobiorca korzysta ze swojej krańcowej stopy procentowej.

Standard nie wprowadza natomiast znaczących zmian do wymogów dotyczących leasingodawców. Oznacza to, że leasingodawca kontynuuje klasyfikację leasingów jako leasing operacyjny lub leasing finansowy oraz ich ujęcia księgowego jako dwóch oddzielnych typów leasingu.

Stan wdrożenia

Bank Zachodni WBK S.A. rozpoczął prace w drugiej połowie 2017 r. nad wdrożeniem nowego standardu. W pracach implementacyjnych aktywny udział biorą departamenty sprawozdawczości, podatków, polityki rachunkowości, IT oraz jednostki operacyjne odpowiadające za zawieranie umów leasingu, najmu oraz dzierżawy.

Bank Zachodni WBK S.A. rozpoczął implementację standardu od prac nad zapewnieniem kompletności identyfikacji wszystkich umów leasingu oraz umów zawierających element leasingu. Na podstawie dotychczasowych działań zidentyfikowano umowy, których przedmiotem leasingu, najmu lub dzierżawy są następujące obiekty:

- budynki, budowle oraz lokale użytkowe,
- grunty oraz prawa wieczystego użytkowania gruntów,
- środki transportu oraz
- urządzenia techniczne.

Bank Zachodni WBK S.A. zamierza skorzystać z dwóch dopuszczalnych zwolnień dotyczących:

- rozliczania umów krótkoterminowych (których okres obowiązywania nie przekracza 12 miesięcy od momentu rozpoczęcia umowy i które nie zawierają opcji zakupu przedmiotu umowy) oraz
- dotyczących aktywów o małej wartości (gdzie za aktywo o małej wartości uznaje się aktywa o wartości początkowej nie przekraczającej 17 000 złotych) w formie ujmowania ich bezpośrednio w koszty, zwykle metodą liniową, przez okres obowiązywania umowy leasingu.

Bank Zachodni WBK S.A. planuje, na potrzeby pierwszego zastosowania standardu, zastosować zmodyfikowaną metodę retrospektywną i wycenić składniki aktywów z tytułu prawa do użytkowania w kwocie równej zobowiązaniom z tytułu leasingu, skorygowanych o kwoty wszelkich przedpłat lub naliczonych opłat leasingowych odnoszących się do leasingów, ujętych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej bezpośrednio przed dniem pierwszego zastosowania i odstąpić od obowiązku przekształcenia danych porównawczych.

Bank Zachodni WBK S.A. dodatkowo na dzień pierwszego zastosowania standardu planuje jednorazowo skorzystać z dodatkowych uproszczeń dostępnych na potrzeby pierwszego zastosowania standardu polegających na:

- zaadaptowaniu klauzuli praw nabytych sprowadzających się do odstąpienia od ponownej oceny, czy umowa zawiera leasing dla wszystkich istniejących na moment wdrożenia standardu umów (ang. grandfathering rule),
- klasyfikacji jako leasingów krótkoterminowych umów, których okres leasingu kończy się po upływie 12 miesięcy od dnia pierwszego zastosowania,
- wyłączeniu początkowych kosztów bezpośrednich z wyceny składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania,
- zastosowaniu pojedynczej stopy dyskontowej do portfela leasingów o w miarę podobnych cechach (takich jak leasingi o podobnym pozostałym okresie leasingu dla podobnej klasy bazowego składnika aktywów w podobnym środowisku gospodarczym),

w tys. zł

- zastosowaniu wymagań standardu do portfela leasingów o podobnych cechach, jeżeli racjonalnie Bank Zachodni WBK S.A. oczekuje, że wpływ, jaki zastosowanie standardu w stosunku do portfela będzie miało na sprawozdanie finansowe, nie będzie istotnie różnił się od wpływu zastosowania standardu do pojedynczych leasingów w ramach tego portfela,
- uznaniu rezerw na umowy leasingowe rodzące obciążenia za alternatywę wobec oceny utraty wartości. Wybór tej opcji oznaczać będzie korektę składnika aktywów z tytułu prawa do użytkowania w dniu pierwszego zastosowania o kwotę jakiegokolwiek rezerwy z tytułu leasingów rodzących obciążenia ujętej w sprawozdaniu z sytuacji finansowej bezpośrednio sprzed dnia pierwszego zastosowania.

Szacunkowy wpływ wdrożenia MSSF 16 na Bank Zachodni WBK S.A.

Bank Zachodni WBK S.A. uważa, że zastosowanie nowego standardu będzie miało wpływ na ujmowanie, prezentację, wycenę oraz ujawnienia aktywów będących przedmiotem leasingu operacyjnego oraz odpowiadających im zobowiązań w sprawozdaniu finansowym Banku Zachodniego WBK S.A. jako leasingobiorcy.

Jednocześnie Bank Zachodni WBK S.A. uważa, że zastosowanie nowego standardu nie będzie miało znaczącego wpływu na ujmowanie dotychczasowego leasingu finansowego w sprawozdaniu finansowym.

Wartość płatności leasingowych wg terminów zapadalności wg stanu na 31 grudnia 2017 r. przedstawiono w nocie nr 44

2.3. Standardy i interpretacje oraz zmiany do standardów lub interpretacji, które zostały po raz pierwszy zastosowane w 2017 r.

MSSF	Charakter zmian	Obowiązujące od	Wpływ na Bank Zachodni WBK S.A.
Nowelizacja MSR 7 Sprawozdanie z przepływów pieniężnych	Zmiany do MSR 7 wprowadzają wymóg ujawnienia zmian w zobowiązaniach wynikających z działalności finansowej w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych, włączając w to zmiany zarówno będące przepływami pieniężnymi oraz zmianami niepieniężnymi. Aby spełnić wymóg standard nakazuje uzgodnienie sald otwarcia i sald zamknięcia poszczególnych zobowiązań przedstawionych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej, które kwalifikują się jako działalność finansowa w sprawozdaniu z przepływów pieniężnych.	1 stycznia 2017	Uzgodnienie zmian w zobowiązaniach wynikających z działalności finansowej zostały zaprezentowane w notach 30-33.
Nowelizacja MSR 12 Podatek dochodowy	Zmiany do MSR 12 doprecyzowują wymogi ujmowania aktywów z tytułu podatku odroczonego od niezrealizowanych strat na instrumentach dłużnych wycenianych do wartości godziwej. Zmiany wprowadzają wytyczne dotyczące identyfikacji ujemnych różnic przejściowych. W szczególności standard potwierdza, że spadek poniżej kosztu w wartości bilansowej instrumentów dłużnych o stałej stopie procentowej wycenianych w wartości godziwej, dla których podstawa opodatkowania pozostaje na poziomie kosztu powoduje powstanie ujemnych różnic przejściowych, niezależnie od tego czy posiadacz instrumentu zamierza go utrzymywać czy sprzedać.	1 stycznia 2017	Zmiana nie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.
Roczne zmiany do MSSF 2014 - 2016 *	Rada Międzynarodowych Standardów Rachunkowości opublikowała w grudniu 2016 r. "Roczne zmiany MSSF 2014-2016", które zmieniają 3 standardy: MSSF 12 „Ujawnienia udziałów w innych jednostkach”, MSSF 1 „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” oraz MSR 28 „Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych”. Poprawki zawierają wyjaśnienia oraz zmiany dotyczące zakresu standardów, ujmowania oraz wyceny, a także zawierają zmiany terminologiczne i edycyjne.	1 stycznia 2017 dla zmian do MSSF 12	Zmiana nie miała istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

* Nowe standardy oraz zmiany do istniejących standardów wydane przez RMSR, ale jeszcze niezatwierdzone do stosowania w UE.

2.4. Podstawy sporządzenia sprawozdania finansowego

Sprawozdanie finansowe zostało sporządzone w złotych polskich, w zaokrągleniu do tysiąca złotych.

Jednostkowe sprawozdanie finansowe Banku Zachodniego WBK S.A. sporządzone zostało zgodnie z Międzynarodowymi Standardami Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) przyjętymi do stosowania w Unii Europejskiej, według zasady kosztu historycznego z uwzględnieniem zasad wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, aktywów i zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat oraz wszystkich kontraktów pochodnych oraz zobowiązań z tytułu rozliczanych w środkach pieniężnych płatności w formie akcji własnych, które są wyceniane według wartości godziwej. Składniki aktywów trwałych zaklasyfikowane, jako przeznaczone do sprzedaży i grupy aktywów trwałych do zbycia zaklasyfikowane, jako przeznaczone do sprzedaży wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

2.5. Zastosowanie szacunków

Sporządzenie sprawozdania finansowego zgodnie z MSSF wymaga od kierownictwa dokonania subiektywnych ocen, estymacji przyjęcia założeń, które wpływają na stosowane zasady rachunkowości oraz na prezentowane kwoty aktywów i pasywów oraz przychodów i kosztów.

Szacunki i założenia dokonywane są w oparciu o dostępne dane historyczne oraz szereg innych czynników, które są uważane za właściwe w danych warunkach. Wyniki tworzą podstawę do dokonywania szacunków odnośnie wartości bilansowych aktywów i pasywów, których nie da się określić w jednoznaczny sposób na podstawie innych źródeł.

w tys. zł

Szacunki i założenia podlegają bieżącym przeglądom. Korekty w szacunkach są rozpoznawane w okresie, w którym dokonano zmiany szacunku pod warunkiem, że korekta dotyczy tylko tego okresu lub w okresie, w którym dokonano zmiany i okresach przyszłych, jeśli korekta wpływa zarówno na bieżący jak i przyszłe okresy.

2.6. Najistotniejsze szacunki dokonywane przez Bank Zachodni WBK S.A.

Utrata wartości należności kredytowych

Szacowanie potencjalnej wartości odpisów aktualizujących należności kredytowych jest zawsze obarczone niepewnością i zależy pod względem ryzyka kredytowego od wielu czynników, w tym historycznych trendów w zakresie odpisów aktualizujących, klasyfikacji należności, warunków ekonomicznych, sytuacji w poszczególnych branżach, wobec których Bank Zachodni WBK S.A. ma zaangażowanie oraz innych czynników zewnętrznych, w tym wymagań prawnych i regulacyjnych. Na kredyty ze zidentyfikowaną przesłanką utraty wartości tworzone są odpisy aktualizujące, jeśli w ocenie kierownictwa szacowana spłata możliwa do uzyskania od dłużnika, łącznie z wartością posiadanych zabezpieczeń, może być niższa od kwoty pozostałej do spłaty ekspozycji.

Dla wszystkich ekspozycji kredytowych, które utraciły wartość Bank Zachodni WBK S.A. wyznacza wartość odpisu aktualizującego, jako różnicę pomiędzy wartością bilansową ekspozycji kredytowej, a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych, zdyskontowanych z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej z momentu rozpoznania utraty wartości.

Proces identyfikacji kredytów, które wymagają utworzenia odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości opiera się na kilku niezależnych poziomach weryfikacji. Jakość portfela należności kredytowych oraz rezerwy kredytowe są regularnie monitorowane na poziomie centralnym. W Banku Zachodnim WBK S.A. istnieje jednolity system klasyfikacji należności na podstawie ustalonych kryteriów, a jego kluczowym celem jest wczesna identyfikacja zagrożonych kredytów, umożliwiającą odpowiednio szybkie podjęcie działań naprawczych. System klasyfikacji kredytowej odgrywa kluczową rolę przy ustalaniu poziomu odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości w Banku Zachodnim WBK S.A.; na jego podstawie rozpoczynany jest proces, którego efektem jest utworzenie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości dla poszczególnych zaangażowań cechujących się ryzykiem braku spłaty.

Analiza utraty wartości jest przeprowadzana:

- w odniesieniu do indywidualnych ekspozycji kredytowych stanowiących istotne pozycje sprawozdawcze, dla których zidentyfikowano przesłanki utraty wartości oraz zaklasyfikowanych do segmentu Globalnej Bankowości Korporacyjnej, komercyjnych, property i samorządów lokalnych, jak również istotnych ekspozycji detalicznych (analiza indywidualna),
- w odniesieniu do portfela ekspozycji kredytowych, które indywidualnie nie są istotne (analiza portfelowa) lub są indywidualnie istotne, ale bez zidentyfikowanych przesłanek utraty wartości.

Bank Zachodni WBK S.A. dokonuje regularnych przeglądów metodologii i założeń stanowiących podstawę określenia szacunkowych kwot przepływów pieniężnych i okresów, w których one nastąpią, w szczególności porównaniu podlegają oszacowane z zrealizowanymi przepływami pieniężnymi celem dokonania najlepszego możliwego szacunku wartości odzyskiwalnej.

Wartość odpisów netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych zaprezentowano w nocie nr 11.

W przypadku pozostałych należności odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości tworzy się do wysokości oszacowanych kwot możliwych do uzyskania, a dla pozostałych należności długoterminowych również z uwzględnieniem dyskontowania.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości aktywów innych niż aktywa finansowe

Wycena aktywów trwałych jest weryfikowana na koniec okresu sprawozdawczego w celu określenia, czy zaistniały przesłanki dokonania odpisu aktualizacyjnego z tytułu utraty wartości. Jeżeli istnieje taka przesłanka, należy określić wartość odzyskiwalną aktywów.

Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany, jeżeli wartość księgowa aktywa przekracza wartość odzyskiwalną. Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości jest ujmowany w rachunku zysków i strat.

Składniki aktywów trwałych przeznaczone do sprzedaży i grupy aktywów trwałych do zbycia przeznaczone do sprzedaży wykazywane są w kwocie niższej z dwóch, tj. ich wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia.

Wartość odpisów aktualizujących wartość rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych ujawniono w notach 24 i 26.

w tys. zł

Wartość godziwa instrumentów finansowych

Niektóre instrumenty finansowe są wykazywane według wartości godziwej. Są to m.in. wszystkie instrumenty pochodne, pozostałe aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej poprzez rachunek zysków i strat oraz papiery wartościowe sklasyfikowane, jako dostępne do sprzedaży. Instrumenty finansowe są wyceniane poprzez odniesienie do obowiązujących cen rynkowych dla danego instrumentu lub poprzez zastosowanie odpowiedniego modelu wyceny. W przypadku, gdy wartość godziwa jest obliczana z wykorzystaniem modeli wyceny dla rynków finansowych, zgodnie z wykorzystywaną metodologią wylicza się szacowane przepływy pieniężne z danego kontraktu, a następnie dyskontuje się je do wartości bieżącej. Modele te opierają się na niezależnie określanych parametrach rynkowych, np. krzywych stóp procentowych, cenach papierów wartościowych i towarów, zmienności kwotowań cen opcji oraz kursów walutowych. Większość parametrów rynkowych ustalana jest na podstawie kwotowań lub wynika z cen instrumentów finansowych.

Dla instrumentów finansowych, których wartość bilansowa oparta jest na obowiązujących cenach lub modelach wyceny, w uzasadnionych przypadkach Bank Zachodni WBK S.A. bierze pod uwagę konieczność rozpoznania dodatkowej korekty do wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta.

Podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup aktywów i pasywów zawarto w nocie nr 41.

Przychody z tytułu usługi pośrednictwa w sprzedaży produktów ubezpieczeniowych

Bank Zachodni WBK S.A. okresowo weryfikuje istnienie powiązania instrumentów finansowych oraz dystrybuowanych z nimi produktów ubezpieczeniowych na podstawie przygotowanego kwestionariusza bazującego na wytycznych Rekomendacji U KNF.

Grupa BZ WBK S.A. przeprowadza ocenę powiązania każdorazowo:

- dla nowych produktów ubezpieczeniowych,
- przy zmianie warunków oferty istniejących produktów ubezpieczeniowych oraz
- co najmniej raz na rok w trzecim kwartale z uwzględnieniem zaktualizowanych danych o portfelu produktowym oraz danych rynkowych.

Bank Zachodni WBK S.A. dokonał w 2017 r. zmiany szacunków parametrów modelu względnej wartości godziwej stosowanego po podziale kwoty wynagrodzenia z ubezpieczeń oferowanych w powiązaniu z instrumentem finansowym. W wyniku rewizji modelu nieistotnej zmianie uległy część wynagrodzenia z tytułu oferowanego instrumentu finansowego, wynagrodzenie za usługę pośrednictwa oraz wynagrodzenie za świadczenie dodatkowych czynności wykonywanych w trakcie trwania umowy ubezpieczenia.

Zmiana parametrów modelu rozliczania wynagrodzenia została zaadaptowana prospektywnie.

Klasyfikacja umów leasingu

Bank Zachodni WBK S.A. kieruje się osądem przy klasyfikacji umów leasingowych, jako leasing finansowy lub leasing operacyjny na podstawie analizy treści ekonomicznej transakcji opartej na ocenie, czy wszystkie ryzyka i korzyści wynikające z tytułu posiadania przedmiotu leasingu zostały przeniesione czy nie.

Umowa leasingowa zaliczana jest do leasingu finansowego, jeśli następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu. Umowa leasingowa zaliczana jest do leasingu operacyjnego, jeżeli nie następuje przeniesienie zasadniczo wszystkich ryzyk i korzyści z tytułu posiadania przedmiotu leasingu.

Należność brutto z tytułu leasingu finansowego wg terminów zapadalności, wartość bieżąca należnych minimalnych rat leasingowych wg terminów zapadalności, uzgodnienie różnic między należnościami z tytułu leasingu finansowego a wartością bieżącą należnych minimalnych rat leasingowych oraz płatności z tytułu leasingu operacyjnego wg terminów zapadalności zaprezentowano w nocie nr 44.

Okresy ekonomicznej użyteczności wartości niematerialnych i rzeczowych aktywów trwałych

Bank Zachodni WBK S.A. ustala, na moment początkowego ujęcia wartości niematerialnej oraz rzeczowego aktywa trwałego, okres, w którym według przewidywań, dany składnik aktywów będzie użytkowany.

Określając czas trwania okresu ekonomicznej użyteczności aktywa trwałego Bank Zachodni WBK S.A. uwzględnia w szczególności:

- kryteria obiektywne - niezależne od Banku Zachodniego WBK S.A. i wynikające z samej właściwości składnika aktywa trwałego lub innych uwarunkowań - głównie zewnętrznych - decydujących o możliwym okresie jego ekonomicznej użyteczności
- kryteria wynikające ze specyfiki działalności Banku Zachodniego WBK S.A., które mogą wpływać na wydłużenie lub skrócenie okresu ekonomicznej użyteczności danego składnika aktywów, (np.: intensywność eksploatacji, w tym liczba zmian, na których pracuje, wydajność mierzona liczbą godzin pracy, warunki eksploatacji, częstotliwość i opłacalność remontów).

Okres ekonomicznej użyteczności aktywów trwałych jest okresowo weryfikowany przez Bank Zachodni WBK S.A.

w tys. zł

Inne wartości szacunkowe

Rezerwy związane ze świadczeniami pracowniczymi po okresie zatrudnienia tj. rezerwy na odprawy emerytalne są wyceniane metodą aktuarialną. Wycena aktuarialna tych rezerw jest aktualizowana nie rzadziej niż raz w roku.

Szczegółowe informacje dotyczące rezerw na świadczenia pracownicze opisane zostały w nocie 48.

Wartość godziwa praw planu motywacyjnego jest ustalana w oparciu o modele wyceny płatności w formie akcji. Model ten uwzględnia cenę wykonania, cenę akcji na dzień przyznania, stopę dyskontową - stopę wolną od ryzyka, oczekiwaną zmienność ceny akcji w okresie trwania programu oraz inne właściwe czynniki wpływające na wartość godziwą. Bank Zachodni WBK S.A. szacuje prawdopodobieństwo vestingu programu, co ma wpływ na wartość programu w kosztach okresu. Opis programu motywacyjnego w formie akcji zawarto w nocie nr 49.

Rezerwy na sprawy sporne zostały oszacowane przy uwzględnieniu prawdopodobnej kwoty do zapłaty. Wartość rezerwy na sprawy sporne zaprezentowano w nocie nr 34.

Zmiany wartości szacunkowych

W porównaniu ze sprawozdaniem jednostkowym Banku Zachodniego WBK S.A. za 2016 r., w 2017 r. zakres danych objęty szacunkami nie uległ zmianie.

2.7. Zasady rachunkowości

Zasady rachunkowości przedstawione poniżej, zostały zastosowane dla wszystkich okresów sprawozdawczych zaprezentowanych w sprawozdaniu finansowym.

Zmiany zasad rachunkowości

Bank Zachodni WBK S.A. zastosował takie same zasady rachunkowości, za wyjątkiem nowych standardów, zmian standardów oraz interpretacji opisanych w punkcie 2.3., jak przy sporządzeniu jednostkowego sprawozdania finansowego za rok obrotowy 2016.

Porównywalność z wynikami poprzednich okresów

Nie dokonano istotnych zmian prezentacyjnych danych finansowych w okresach porównawczych.

Waluty obce**Transakcje w walutach obcych**

Walutą funkcjonalną i prezentacji w Banku Zachodnim WBK S.A. jest złoty polski (PLN).

Transakcje w walutach obcych są przeliczane po kursie obowiązującym w dniu transakcji. Wynikające z tych transakcji aktywa i zobowiązania pieniężne denominowane w walutach obcych, przeliczane są po kursie obowiązującym na koniec okresu sprawozdawczego. Niepieniężne aktywa i zobowiązania denominowane w walutach obcych, prezentowane według kosztu historycznego, przeliczane są po kursie obowiązującym w dniu transakcji. Niepieniężne aktywa i zobowiązania denominowane w walutach obcych, prezentowane w wartości godziwej, przeliczane są na walutę, w której sporządzane jest sprawozdanie finansowe po kursie, który obowiązywał na dzień ustalenia ich wartości godziwej. Różnice kursowe powstające z przeliczenia rozpoznawane są w zyskach lub stratach z wyjątkiem różnic kursowych powstających z przeliczenia instrumentów kapitałowych innych jednostek zaklasyfikowanych do kategorii aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, które odnoszone są do innych całkowitych dochodów.

Aktywa i zobowiązania finansowe**Klasyfikacja**

Bank Zachodni WBK S.A. klasyfikuje instrumenty finansowe do następujących kategorii:

- aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat;
- inwestycje utrzymywane do terminu wymagalności;
- kredyty i należności;
- aktywa finansowe dostępne do sprzedaży;
- inne zobowiązania finansowe.

Składniki aktywów finansowych lub zobowiązań finansowych wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat

Jest to składnik aktywów lub zobowiązań finansowych spełniający jeden z poniższych warunków:

- (a) Jest klasyfikowany, jako przeznaczony do obrotu.

Składniki aktywów finansowych lub zobowiązania finansowe kwalifikuje się, jako przeznaczone do obrotu, jeśli są:

w tys. zł

- (i) nabyte lub zaciągnięte głównie w celu sprzedaży lub odkupienia w bliskim terminie;
 - (ii) częścią portfela określonych instrumentów finansowych, którymi zarządza się łącznie i dla których istnieje potwierdzenie aktualnego faktycznego wzoru generowania krótkoterminowych zysków;
 - (iii) instrumentami pochodnymi z wyjątkiem instrumentów pochodnych wyznaczonych i będących efektywnymi instrumentami zabezpieczającymi.
- (b) Przy początkowym ujęciu został wyznaczony przez Bank Zachodni WBK S.A. jako wyceniany w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Zarówno w 2017 jak i w roku poprzednim w Banku Zachodnim WBK S.A. nie występowała ta kategoria instrumentów finansowych.

Inwestycje utrzymywane do terminu zapadalności

Są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami oraz o ustalonym terminie zapadalności, względem, których Bank Zachodni WBK S.A. ma stanowczy zamiar i jest w stanie utrzymać w posiadaniu do upływu terminu zapadalności. W przypadku sprzedaży lub przekwalifikowania inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności o wartości większej niż nieznaczną w stosunku do całkowitej kwoty inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności przed terminem zapadalności, cała kategoria inwestycji podlega przeklasyfikowaniu do kategorii aktywów dostępnych do sprzedaży. W takim przypadku przez okres 2 lat Bank Zachodni WBK S.A. nie może kwalifikować do kategorii inwestycji utrzymywanych do terminu zapadalności żadnych aktywów finansowych. Zarówno w 2017 jak i w roku poprzednim w Banku Zachodnim WBK S.A. nie występowała ta kategoria instrumentów finansowych.

Kredyty i należności

Kredyty i należności są aktywami finansowymi niebędącymi instrumentami pochodnymi, z ustalonymi lub możliwymi do określenia płatnościami, które nie są kwotowane na aktywnym rynku, inne niż:

- (a) aktywa finansowe, które jednostka zamierza sprzedać natychmiast lub w bliskim terminie, które kwalifikuje się, jako przeznaczone do obrotu i te, które przy początkowym ujęciu zostały wyznaczone przez jednostkę, jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat;
- (b) aktywa finansowe wyznaczone przez jednostkę przy początkowym ujęciu, jako dostępne do sprzedaży;
- (c) aktywa finansowe, których posiadacz może nie odzyskać zasadniczo pełnej kwoty inwestycji początkowej z innego powodu niż pogorszenie obsługi kredytu, które kwalifikuje się, jako dostępne do sprzedaży.

Do kategorii kredytów i należności należą kredyty i pożyczki udzielone innym bankom oraz klientom włączając skupione wierzytelności, inwestycje w instrumenty dłużne pod warunkiem, że nie są kwotowane na aktywnym rynku oraz należności z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu.

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży są to aktywa finansowe niebędące instrumentami pochodnymi, które zostały wyznaczone, jako dostępne do sprzedaży lub niebędące:

- (a) kredytami i należnościami;
- (b) inwestycjami utrzymywanymi do terminu wymagalności;
- (c) aktywami finansowymi wycenianymi w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Inne zobowiązania finansowe

Zobowiązania finansowe obejmują zobowiązania finansowe nienależące do kategorii zobowiązań finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Są to zobowiązania wyceniane według zamortyzowanego kosztu i obejmują: zobowiązania wobec banków, zobowiązania wobec klientów, zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu, otrzymane kredyty i pożyczki, wyemitowane dłużne instrumenty finansowe oraz zobowiązania podporządkowane.

Jako zobowiązania podporządkowane ujmują się zobowiązania, które w razie likwidacji lub upadłości Banku Zachodniego WBK S.A. są spłacane po zaspokojeniu wszystkich innych wierzycieli Banku Zachodniego WBK S.A. Podstawą kwalifikacji zobowiązań finansowych, jako zobowiązań podporządkowanych jest decyzja Komisji Nadzoru Finansowego wydana na wniosek Banku Zachodniego WBK S.A.

Ujmowanie

Bank Zachodni WBK S.A. ujmuje składnik aktywów lub zobowiązanie finansowe w swoim sprawozdaniu z sytuacji finansowej wtedy i tylko wtedy, gdy staje się stroną umowy tego instrumentu.

Standaryzowaną transakcją kupna składnika aktywów finansowych ujmuje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na dzień rozliczenia transakcji. Zmiany w wartości godziwej pomiędzy datą zawarcia transakcji a datą jej rozliczenia w przypadku aktywów wycenianych w wartości godziwej ujmują się w rachunku zysków i strat lub w kapitale z aktualizacji wyceny. Metoda ta jest stosowana w sposób jednolity w stosunku do wszystkich transakcji kupna i sprzedaży aktywów finansowych. Kredyty są rozpoznawane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w momencie wypłaty środków do kredytobiorcy. Kredyty są ujmowane na zobowiązaniach warunkowych w momencie podpisania umowy.

w tys. zł

Wyłączenia

Składnik aktywów finansowych jest wyłączany ze sprawozdania z sytuacji finansowej w momencie, gdy wygasają umowne prawa do przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych lub w momencie, gdy Bank Zachodni WBK S.A. przenosi umowne prawa do otrzymania przepływów pieniężnych ze składnika aktywów finansowych w transakcji, w której Bank Zachodni WBK S.A. przenosi zasadniczo całe ryzyko i wszystkie korzyści związane ze składnikiem aktywów finansowych.

Standaryzowaną transakcję sprzedaży składnika aktywów finansowych wyłącza się ze sprawozdania z sytuacji finansowej na dzień rozliczenia transakcji sprzedaży. Metoda ta jest stosowana w sposób jednolity w stosunku do wszystkich transakcji kupna i sprzedaży aktywów finansowych.

Bank Zachodni WBK S.A. wyłącza ze swojego sprawozdania z sytuacji finansowej zobowiązanie finansowe (lub część zobowiązania finansowego) wtedy i tylko wtedy, gdy zobowiązanie wygasło - to znaczy, kiedy obowiązek określony w umowie został wypełniony, umorzony lub wygasł.

Wycena

W momencie początkowego ujęcia składnik aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego wycenia się w wartości godziwej, powiększonej, w przypadku składnika aktywów lub zobowiązania finansowego niesklasyfikowanych, jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, o koszty transakcji, które mogą być bezpośrednio przypisane do nabycia lub emisji składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego. Najlepszą podstawą do wyznaczenia wartości godziwej przy początkowym ujęciu jest cena transakcyjna (tj. wartość godziwa uiszczonej lub otrzymanej zapłaty) chyba, że wartość godziwa tego instrumentu jest udowodniona poprzez porównanie z innymi możliwymi do obserwacji bieżącymi transakcjami rynkowymi dla tego samego instrumentu (tj. bez modyfikacji) lub oparta jest na technice wyceny, której zmienne zawierają wyłącznie dane pochodzące z możliwych do obserwacji rynków.

Po początkowym ujęciu, Bank Zachodni WBK S.A. wycenia aktywa finansowe, w tym instrumenty pochodne będące aktywami, w wartości godziwej, nie dokonując pomniejszenia o koszty transakcji, jakie mogą być poniesione przy sprzedaży lub innym sposobie wyzbycia się aktywów, za wyjątkiem:

- (a) kredytów i należności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej;
- (b) inwestycji utrzymywanych do terminu wymagalności, które wycenia się według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej;
- (c) inwestycji w instrumenty kapitałowe nieposiadające kwotowań cen rynkowych z aktywnego rynku i których wartość godziwa nie może być wiarygodnie zmierzona.

Wartość godziwa instrumentów finansowych, dla których istnieje aktywny rynek, wynika z bieżących cen kupna. W przypadku braku aktywnego rynku dla danego instrumentu lub w przypadku nienotowanych papierów wartościowych, Bank Zachodni WBK S.A. ustala wartość godziwą przy zastosowaniu technik wyceny, do których zalicza się wykorzystanie ostatnich transakcji rynkowych, analizę zdyskontowanych przepływów pieniężnych, modele wyceny opcji oraz inne techniki wyceny powszechnie używane przez uczestników rynku.

W przypadku braku możliwości uzyskania wiarygodnej wyceny wartości godziwej, instrumenty finansowe nienotowane ujmuje się w cenie nabycia i dokonuje okresowych weryfikacji utraty wartości.

Po początkowym ujęciu zobowiązania finansowe są wyceniane według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem metody efektywnej stopy procentowej, za wyjątkiem:

- (a) zobowiązań finansowych wycenianych w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Takie zobowiązania, w tym instrumenty pochodne będące zobowiązaniami, wycenia się w wartości godziwej;
- (b) zobowiązań finansowych powstałych w wyniku przeniesienia składnika aktywów finansowych, które nie kwalifikuje się do wyłączenia.

Aktywa i zobowiązania finansowe wyznaczone, jako pozycje zabezpieczane podlegają wycenie zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń.

Zyski i straty wynikające z wyceny w terminie późniejszym

Zyski lub straty wynikające ze zmiany wartości godziwej składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, niestanowiących części powiązania zabezpieczającego, ujmuje się w następujący sposób:

- zyski lub straty wynikające ze składnika aktywów finansowych lub zobowiązania finansowego, kwalifikowanego, jako wyceniane w wartości godziwej przez rachunek zysków i strat, ujmuje się w przychodach lub kosztach prezentowanych w pozycji „Wynik handlowy i rewaluacja”,
- zyski lub straty wynikające ze składnika aktywów finansowych zaliczonego do dostępnych do sprzedaży, z wyjątkiem odpisów z tytułu utraty wartości, ujmuje się w innych całkowitych dochodach do momentu wyłączenia składnika aktywów finansowych, kiedy inne całkowite dochody poprzednio ujęte w kapitale własnym przenosi się do zysków lub strat.

w tys. zł

Jednakże odsetki wyliczone przy zastosowaniu metody efektywnej stopy procentowej ujmują się w rachunku zysków i strat. Dywidendy wynikające z instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży ujmują się w rachunku zysków i strat w momencie, kiedy powstaje prawo jednostki do ich otrzymania.

Kompensowanie instrumentów finansowych

Składnik aktywów finansowych i zobowiązanie finansowe kompensuje się i wykazuje w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w kwocie netto wtedy i tylko wtedy, gdy łącznie spełnione są dwa warunki:

- (a) istnieje ważny tytuł prawny do dokonania kompensaty ujętych kwot;
- (b) oraz w przypadku, gdy rozliczenie ma zostać dokonane w kwocie netto albo realizacja składnika aktywów i wykonanie zobowiązania następuje jednocześnie.

Inwestycje w podmioty zależne, stowarzyszone oraz wspólne przedsięwzięcia

Inwestycje w spółki zależne, stowarzyszone i wspólne przedsięwzięcia wykazywane są w kwocie poniesionych kosztów, pomniejszonych o utratę wartości. Utrata wartości jest rozpoznawana w rachunku zysków i strat. Rozwiązanie rezerwy z tytułu utraty wartości ujmowane jest w rachunku zysków i strat, jeżeli nastąpiła zmiana w szacunkach wykorzystywanych dla określenia kwoty zwrotu z inwestycji.

Transakcje z przyrzeczeniem odkupu i odsprzedaży

Bank Zachodni WBK S.A. pozyskuje/lokuję środki także poprzez sprzedaż/kupno instrumentów finansowych z przyrzeczeniem ich odkupu/odsprzedaży w przyszłości po z góry ustalonej cenie.

Papierów wartościowych sprzedanych z przyrzeczeniem ich odkupu ("transakcje repo oraz sell-buy-back") nie wyłącza się ze sprawozdania z sytuacji finansowej na koniec okresu sprawozdawczego. Różnica pomiędzy ceną sprzedaży a ceną odkupu stanowi koszt odsetkowy i jest rozliczana w czasie przez okres życia kontraktu.

Papierów wartościowych kupionych z przyrzeczeniem ich odsprzedaży ("transakcje reverse repo oraz buy-sell-back") nie rozpoznaje się w sprawozdaniu z sytuacji finansowej na koniec okresu sprawozdawczego. Różnica pomiędzy ceną zakupu, a ceną odsprzedaży stanowi przychód odsetkowy i jest rozliczana w czasie przez okres życia kontraktu.

Pochodne instrumenty finansowe

Pochodne instrumenty finansowe wycenia się w wartości godziwej bez uwzględniania kosztów transakcji, które będą poniesione przy ich sprzedaży. Podstawą do wyznaczenia wartości godziwej pochodnego instrumentu finansowego przy początkowym ujęciu jest cena transakcyjna, tj. wartość godziwa uiszczony lub otrzymanej zapłaty.

Bank Zachodni WBK S.A. wydziela wbudowane instrumenty pochodne od umowy zasadniczej i ujmują je analogicznie jak pozostałe instrumenty pochodne, jeżeli cechy ekonomiczne i ryzyka związane z wbudowanymi instrumentami pochodnymi nie są ściśle powiązane z cechami ekonomicznymi i ryzykami właściwymi dla umowy zasadniczej oraz umowa zasadnicza nie jest wyceniana w wartości godziwej przez wynik finansowy. Wbudowane instrumenty finansowe wyceniane są w wartości godziwej, a jej zmiany są ujmowane w rachunku zysków i strat.

Bank Zachodni WBK S.A. wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe w celu zabezpieczenia przed ryzykiem walutowym oraz ryzykiem stóp procentowych wynikającymi z działalności Banku Zachodniego WBK S.A. Instrumenty pochodne, które nie podlegają zasadom wyceny zgodnie z zasadami rachunkowości zabezpieczeń, klasyfikowane są, jako instrumenty przeznaczone do obrotu i wyceniane w wartości godziwej.

Rachunkowość zabezpieczeń

Rachunkowość zabezpieczeń ujmują wpływające na rachunek zysków i strat skutki kompensowania zmian wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego oraz pozycji zabezpieczanej.

W momencie ustanowienia zabezpieczenia formalnie wyznacza się i dokumentuje powiązanie zabezpieczające, jak również cel zarządzania ryzykiem oraz strategię ustanowienia zabezpieczenia. Dokumentacja zawiera identyfikację instrumentu zabezpieczającego, zabezpieczanej pozycji lub transakcji oraz charakter zabezpieczanego ryzyka. Bank Zachodni WBK S.A. dokumentuje w momencie ustanowienia zabezpieczenia i na bieżąco ocenę efektywności instrumentu zabezpieczającego w kompensowaniu zmian wartości godziwej pozycji zabezpieczanej.

Bank Zachodni WBK S.A. wykorzystuje pochodne instrumenty finansowe m.in. w celu zabezpieczenia przed ryzykiem stóp procentowych wynikających z działalności operacyjnej, finansowej i inwestycyjnej Banku Zachodniego WBK S.A.

Bank Zachodni WBK S.A. zaprzestaje stosowania rachunkowości zabezpieczeń w następujących sytuacjach:

- (a) zostało stwierdzone, że instrument pochodny nie jest lub przestał być efektywny dla zabezpieczenia danego ryzyka;
- (b) instrument pochodny wygaś, został sprzedany, zapadł lub został wykonany;
- (c) instrument zabezpieczany zapadł, został sprzedany lub splacony,

w tys. zł

- (d) dochodzi do unieważnienia powiązania zabezpieczającego.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Jest to zabezpieczenie przed wpływem zmian wartości godziwej ujętego składnika aktywów, zobowiązania lub uprawdopodobnionego przyszłego zobowiązania, albo wyodrębnionej części takiego składnika aktywów, zobowiązania, które przypisać można konkretnemu rodzajowi ryzyka i które może wpływać na rachunek zysków i strat.

Zabezpieczenie wartości godziwej ujmowane jest w następujący sposób: zyski lub straty wynikające z przeszacowania wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego (pochodnego instrumentu zabezpieczającego) wykazuje się w rachunku zysków i strat, zyski lub straty związane z pozycją zabezpieczaną, wynikające z zabezpieczanego ryzyka, korygują wartość bilansową zabezpieczanej pozycji i są ujmowane w rachunku zysków i strat. Zasada ta ma zastosowanie do zabezpieczanej pozycji, którą w innych okolicznościach wycenia się według zamortyzowanego kosztu i będącej składnikiem aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Jest to zabezpieczenie przed zagrożeniem zmiennością przepływów pieniężnych, które:

- (a) można przypisać konkretnemu rodzajowi ryzyka związanemu z ujętym składnikiem aktywów lub zobowiązaniem (takim, jak całość lub część przyszłych płatności odsetkowych od zadłużenia o zmiennym oprocentowaniu) lub z wysoce prawdopodobną planowaną transakcją, i które
- (b) mogłyby wpływać na zyski lub straty.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych ujmowane jest w następujący sposób: część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym, który stanowi efektywne zabezpieczenie, ujmuje się w innych całkowitych dochodach, zaś nieefektywną część zysków lub strat związanych z instrumentem zabezpieczającym ujmuje się w rachunkach zysku i strat.

Przychody i koszty odsetkowe od instrumentów zabezpieczanych i zabezpieczających ujmowane są w wyniku z tytułu odsetek.

Kwoty ujęte w „Innych dochodach całkowitych” reklasyfikowane są do rachunku zysków i strat w okresie, w którym zabezpieczana pozycja ma wpływ na rachunek zysków i strat.

W przypadku wygaśnięcia lub sprzedaży instrumentu zabezpieczającego bądź unieważnienia powiązania zabezpieczającego Bank Zachodni WBK S.A. zaprzestaje stosowania rachunkowości zabezpieczeń. Wszystkie zyski lub straty na instrumencie zabezpieczającym dotyczące efektywnego zabezpieczenia ujętego w innych dochodach całkowitych w dalszym ciągu stanowią element kapitału własnego aż do momentu zajścia planowej transakcji, kiedy ujmowane one są w rachunku zysków i strat.

Jeżeli zaprzestano oczekiwać realizacji planowanej transakcji wszystkie skumulowane zyski lub straty związane z instrumentem zabezpieczającym ujmowane w innych dochodach całkowitych przeklasyfikuje się do wyniku finansowego.

Utrata wartości aktywów finansowych

Aktywa wyceniane według zamortyzowanego kosztu - kredyty i należności

Na koniec każdego okresu sprawozdawczego Bank Zachodni WBK S.A. ocenia, czy istnieją obiektywne dowody utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych oraz zobowiązań warunkowych. Składnik aktywów finansowych lub grupa aktywów finansowych a także zobowiązanie warunkowe utraciły wartość, a odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości jest zasadny wtedy i tylko wtedy, gdy istnieją obiektywne dowody utraty wartości wynikające z jednego lub więcej zdarzeń mających miejsce po początkowym ujęciu składnika aktywów (zdarzenie powodujące utratę wartości), a zdarzenie (lub zdarzenia) powodujące utratę wartości ma wpływ na oczekiwane przyszłe przepływy pieniężne wynikające ze składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów finansowych, których wiarygodne oszacowanie jest możliwe. Wskazanie pojedynczego zdarzenia, powodującego utratę wartości może nie być możliwe. Utratę wartości może raczej spowodować złożony efekt kilku zdarzeń. Nie ujmuje się strat oczekiwanych w wyniku przyszłych zdarzeń bez względu na stopień prawdopodobieństwa ich zajścia. Do obiektywnych dowodów utraty wartości składnika aktywów finansowych lub grupy aktywów zalicza się uzyskane informacje dotyczące następujących zdarzeń:

- (a) znaczące trudności finansowe emitenta lub dłużnika;
- (b) niedotrzymanie warunków umowy, np. niespłacenia albo zalegania ze spłaceniem odsetek lub należności głównej;
- (c) przyznanie dłużnikowi przez Bank Zachodni WBK S.A., ze względów ekonomicznych lub prawnych wynikających z trudności finansowych dłużnikowi, udogodnienia, którego w innym wypadku Bank Zachodni WBK S.A. by nie udzielił;
- (d) wysoce prawdopodobna upadłość dłużnika, postępowanie sanacyjne, układowe lub inna reorganizacja finansowa dłużnika;
- (e) zanik aktywnego rynku na dany składnik aktywów finansowych ze względu na trudności finansowe; lub
- (f) pozyskane informacje wskazują na możliwy do zmierzenia spadek oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych związanych z grupą aktywów finansowych od momentu początkowego ich ujęcia, mimo że nie można jeszcze ustalić spadku dotyczącego pojedynczego składnika grupy aktywów finansowych, w tym:

w tys. zł

- (i) negatywne zmiany dotyczące statusu płatności dłużnika w Banku Zachodnim WBK S.A., lub
- (ii) krajowa lub lokalna sytuacja gospodarcza, która ma związek z niespłacaniem aktywów w Banku Zachodnim WBK S.A.

Jeśli istnieją obiektywne dowody, że wystąpiła utrata wartości kredytów i należności, to kwota odpisu aktualizującego równa się różnicy pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów, a wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych z zastosowaniem pierwotnej efektywnej stopy procentowej instrumentu finansowego (tj. efektywnej stopy procentowej ustalonej w momencie początkowego ujęcia). W przypadku, gdy pożyczka, należność jest instrumentem o zmiennej stopie procentowej, to stopa dyskontowa stosowana do oszacowania utraty wartości jest bieżącą efektywną stopą procentową ustaloną w ramach danego kontraktu. Jeśli składnik aktywów finansowych o zmiennej stopie lub zobowiązanie finansowe o zmiennej stopie zostały początkowo ujęte w kwocie wymaganej zapłaty w terminie wymagalności, przeszacowanie strumienia przyszłych płatności odsetkowych zazwyczaj nie ma istotnego wpływu na wartość bilansową tego składnika aktywów lub zobowiązania. Wartość bilansową składnika aktywów obniża się poprzez ujęcie odpisu aktualizacyjnego. Kwotę odpisu aktualizacyjnego ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Kalkulacja wartości bieżącej oszacowanych przepływów pieniężnych związanych z zabezpieczonym składnikiem aktywów, odzwierciedla przepływy pieniężne, które mogą powstać w wyniku egzekucji, pomniejszone o koszty związane z pozyskaniem i sprzedażą zabezpieczenia.

Bank Zachodni WBK S.A. okresowo przeprowadza analizę portfela pod kątem występowania obiektywnych dowodów na utratę wartości poszczególnych ekspozycji lub ich grupy.

Dla indywidualnych ekspozycji kredytowych przegląd pod kątem utraty wartości przeprowadzany jest raz na kwartał, a zdarza się, że przeglądy robione są częściej niż raz na kwartał, jeżeli okoliczność tego wymaga. Utrata wartości dla portfela ocenianego łącznie (podejście portfelowe) poddawana jest weryfikacji w okresach miesięcznych. Bank Zachodni WBK S.A., przynajmniej dwa razy w roku, przeprowadza na podstawie historycznych obserwacji walidację (tzw. „back testy”) parametrów wykorzystywanych do kalkulacji rezerw portfelowych.

Utrata wartości dla indywidualnych ekspozycji kredytowych mierzona jest w oparciu o możliwą do uzyskania kwotę należności rozumianą, jako bieżącą wartość szacowanych przyszłych przepływów pieniężnych dyskontowanych efektywną stopą procentową, stosując w odniesieniu do ekspozycji indywidualnie istotnych - podejście scenariuszowe. W ramach analizy scenariuszowej opiekun klienta dokonuje wyboru strategii odzwierciedlającej aktualnie realizowaną metodę odzysku. W ramach każdej strategii analizowane są równolegle pozostałe możliwe do realizacji scenariusze, przy czym wybór strategii determinuje ograniczenia wartości pozostałych parametrów stosowanych w modelu. Wyliczenie odpisu aktualizującego w podejściu indywidualnym odbywa się w oparciu o wyliczenie sumy ważonych prawdopodobieństwem odpisów aktualizujących obliczonych dla wszystkich możliwych scenariuszy odzysku w zależności od aktualnie realizowanej dla danego klienta strategii odzysku.

W ramach analizy scenariuszowej wykorzystywane są przede wszystkim następujące strategie/scenariusze:

- odzysk z prowadzonej działalności operacyjnej / refinansowania / wsparcia kapitałowego;
- odzysk ze sprzedaży zabezpieczenia w trybie dobrowolnym;
- odzysk w procesie egzekucji;
- odzysk w ramach upadłości układowej / postępowania naprawczego / upadłości likwidacyjnej;
- odzysk w ramach przejęcia zadłużenia/ aktywa / sprzedaży wierzytelności.

W podejściu portfelowym ekspozycje pogrupowane są na portfele wg specyfiki klienta lub produktu (nieruchomości dochodowe, klienci komercyjni, MŚP, kredyty hipoteczne, limity w rachunku, kredyty gotówkowe, itp.). Każdy portfel zawiera pule usystematyzowane wg podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego tj. takich jak:

- klasyfikacja wewnętrzna Banku Zachodniego WBK S.A.;
- terminowość obsługi zadłużenia;
- czas, jaki upłynął od zdarzenia default, czyli od zidentyfikowania zagrożenia utratą wartości;
- czas od ustania przesłanek utraty wartości;
- czas od rozpoczęcia procesu egzekucji;
- podjęcia działań restrukturyzacyjnych;
- parametry specyficzne dla części produktów (np. waluta, kanał sprzedaży).

Jeżeli Bank Zachodni WBK S.A. stwierdzi, że nie istnieją obiektywne dowody utraty wartości indywidualnie ocenianego składnika aktywów finansowych, niezależnie od tego, czy jest on znaczący czy też nie, to włącza ten składnik do grupy aktywów finansowych o podobnej charakterystyce ryzyka kredytowego i łącznie ocenia je pod względem utraty wartości. Aktywa ocenione indywidualnie pod względem utraty wartości, w przypadku, których Bank Zachodni WBK S.A. dokonuje odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości lub postanawia taki odpis dalej ujmować, nie są uwzględniane w łącznej ocenie utraty wartości.

w tys. zł

Dla celów łącznej oceny utraty wartości, aktywa finansowe są grupowane według podobnych charakterystyk ryzyka kredytowego, które wskazują na zdolność dłużnika do spłaty całości zobowiązania zgodnie z warunkami umowy (np. na podstawie oceny ryzyka kredytowego stosowanego przez Bank Zachodni WBK S.A. lub procesu oceniania według przyjętej skali z uwzględnieniem typu składnika aktywów, branży, położenia geograficznego, rodzaju zabezpieczenia, opóźnienia w spłacie i innych istotnych czynników). Wybrane cechy charakterystyczne są istotne z punktu widzenia oceny przyszłych przepływów pieniężnych dla grup takich aktywów, gdyż wskazują, jaka jest zdolność dłużników do spłaty wszystkich dłużnych kwot zgodnie z warunkami umowy dotyczącej składnika aktywów będącego przedmiotem oceny.

Systemy klasyfikacji kredytowej zostały opracowane wewnętrznie i są stale ulepszone, np. poprzez zewnętrzną analizę wskaźnikową pozwalającą na lepsze zastosowanie wyżej wymienionych wskaźników do oszacowania odpisu aktualizacyjnego.

Przyszłe przepływy pieniężne w grupie aktywów finansowych, dla których utrata wartości oceniana jest łącznie, są szacowane na podstawie historii odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości dla aktywów o podobnych charakterystykach ryzyka kredytowego do charakterystyki tych aktywów, które znajdują się w grupie. Dane historyczne dotyczące utraty wartości są korygowane na podstawie dostępnych bieżących danych tak, aby odzwierciedlić oddziaływanie bieżących warunków, które nie miały wpływu w okresie, na którym opierają się dane historyczne dotyczące odpisów z tytułu utraty wartości, jak też, aby wyeliminować czynniki mające wpływ na dane historyczne, a niewystępujące obecnie.

Oszacowania zmian przyszłych przepływów pieniężnych odzwierciedlają i zasadniczo są zgodne ze zmianami powiązanych dostępnych danych w poszczególnych okresach (takich jak stopa bezrobocia, ceny nieruchomości, ceny towarów, status płatności oraz inne czynniki, które wskazują na poniesione w grupie odpisy aktualizujące i ich rozmiary). Bank Zachodni WBK S.A. regularnie sprawdza metodologię i założenia przyjęte do oszacowania przyszłych przepływów pieniężnych w celu zmniejszenia rozbieżności pomiędzy odpisami aktualizującymi szacowanymi a rzeczywistymi.

Odpisy aktualizujące poniesione i nieujawnione (IBNR -Incurred But Not Reported) są także wykorzystywane do pokrycia należności, które na koniec okresu sprawozdawczego uznaje się za objęte utratą wartości, lecz które nie zostały indywidualnie zidentyfikowane. Jak pokazuje doświadczenie, należności takie istnieją w każdym portfelu kredytowym.

Odpisy aktualizujące IBNR utrzymywane są na poziomie adekwatnym do oceny przez kierownictwo następujących czynników: profili klasyfikacji kredytowej i zmian w tej klasyfikacji, historycznych wskaźników odpisów aktualizujących, zmian w procesie zarządzania kredytami, procedurach, procesach i politykach, warunków ekonomicznych, sytuacji w poszczególnych branżach / profili portfeli branżowych oraz bieżących szacunków, co do odpisów aktualizujących na portfelu.

Szacunki dotyczące odpisów aktualizujących poniesionych a nieujawnionych (IBNR) uwzględniają następujące kluczowe składniki:

- Okres ujawnienia straty (EP), pomiędzy momentem zaistnienia zdarzenia implikującego zagrożenie utraty wartości a momentem powzięcia przez Bank Zachodni WBK S.A. takiej informacji (Emergence Period-EP),
- Oparte na danych historycznych prawdopodobieństwo niewykonania zobowiązania (Probability of Default-PD), które łącznie z EP w najlepszy sposób prezentuje straty poniesione, ale niemożliwe do bezpośredniej identyfikacji,
- Stratę w przypadku niewykonania zobowiązania (Loss Given Default-LGD), tj. tej części zaangażowania, które będzie uznane za stracone w przypadku wystąpienia zaniechania spłat,
- Oszacowanie wysokości ekspozycji w momencie niewykonania zobowiązania (Exposure At Default-EAD),
- Współczynnik konwersji zadłużenia określający na jakim poziomie zobowiązanie zostanie zrealizowane (zobowiązanie warunkowe zamieni się na należność bilansową) (Credit Conversion Factor-CCF).

Oszacowania wymienionych parametrów bazują na doświadczeniach historycznych związanych z zrealizowanymi odpisami aktualizacyjnymi dla kredytów o podobnym charakterze ryzyka ze względu na przyjęty poziom granularności szacowanych parametrów ryzyka.

Jeśli w następnym okresie odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości ulegnie zmniejszeniu, a zmniejszenie to można w obiektywny sposób powiązać ze zdarzeniem następującym po ujęciu utraty wartości, to uprzednio ujętą odpis aktualizujących z tego tytułu odwraca się poprzez skorygowanie odpisu aktualizującego. Odwrócenie nie może spowodować zwiększenia wartości bilansowej składnika aktywów finansowych ponad kwotę, która stanowiłaby zamortyzowany koszt tego składnika na dzień odwrócenia sytuacji, gdyby ujęcie utraty wartości w ogóle nie miało miejsca.

Kwotę odwróconego odpisu aktualizującego ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Kiedy prawdopodobieństwo odzyskania należności kredytowych z rozpoznaną utratą wartości się nie zwiększa, można dojść do przekonania, że odzyskanie tych należności jest w praktyce niemożliwe. W takiej sytuacji kwota należności kredytowej podlega spisaniu w ciężar utworzonego uprzednio odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości. Kwoty należności spisanych, odzyskane w późniejszych okresach, pomniejszają wartość kosztów odpisów aktualizujących utworzonych z tytułu utraty wartości.

w tys. zł

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Dla aktywów finansowych klasyfikowanych, jako dostępne do sprzedaży, dla których występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości, skumulowane odpisy aktualizujące ujęte dotychczas w innych całkowitych dochodach przenosi się z kapitału własnego do rachunku zysków i strat. Kwota skumulowanych odpisów aktualizujących, która zostaje wyksięgowana z innych całkowitych dochodów i ujęta w rachunku zysków i strat, stanowi różnicę pomiędzy kosztem nabycia (pomniejszonym o wszelkie spłaty kapitału i amortyzację) i bieżącą wartością godziwą. Jeśli w następnym okresie wartość godziwa instrumentu dłużnego dostępnego do sprzedaży wzrośnie, a wzrost ten może być obiektywnie łączony ze zdarzeniem następującym po ujęciu odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, to kwotę odwracanego odpisu aktualizującego ujmuje się w rachunku zysków i strat.

Jeśli występują obiektywne dowody, że nastąpiła utrata wartości nienotowanego instrumentu kapitałowego, który nie jest wyceniany według wartości godziwej, gdyż jego wartości godziwej nie można wiarygodnie ustalić, to kwotę odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości ustala się, jako różnicę pomiędzy wartością bilansową składnika aktywów finansowych oraz wartością bieżącą oszacowanych przyszłych przepływów pieniężnych zdyskontowanych przy zastosowaniu bieżącej rynkowej stopy zwrotu dla podobnych aktywów finansowych. Tak ustalone odpisy z tytułu utraty wartości nie podlegają odwróceniu przez rachunek zysków i strat.

Zobowiązania warunkowe

Bank Zachodni WBK S.A. tworzy rezerwy na obarczone ryzykiem utraty wartości nieodwołalne zobowiązania warunkowe (nieodwołalne otwarte linie kredytowe, gwarancje finansowe, akredytywy, itp.). Wartość rezerwy wyznacza się, jako różnicę pomiędzy szacunkiem dotyczącym wykorzystania zaangażowania warunkowego ustalonego przy zastosowaniu parametru Credit Conversion Factor (CCF) a wartością bieżącą spodziewanych przyszłych przepływów pieniężnych z tej ekspozycji.

Rzeczowy majątek trwały**Własne składniki rzeczowych aktywów trwałych**

Składniki rzeczowego majątku trwałego wykazywane są według ceny nabycia lub kosztu wytworzenia, pomniejszone o wartość skumulowanej amortyzacji oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Aktywa będące przedmiotem umów leasingu

Umowy leasingowe, na mocy, których Bank Zachodni WBK S.A. przejmuje zasadniczo całość ryzyka i pożytków wynikających z tytułu posiadania aktywów, klasyfikowane są, jako umowy leasingu finansowego. Aktywa pozyskane w ramach umowy leasingu finansowego wykazywane są w wartości godziwej lub, jeśli mniejsza, w wartości bieżącej minimalnych opłat leasingowych ustalonej na dzień rozpoczęcia leasingu, pomniejszonej o wartość skumulowanej amortyzacji oraz odpisy z tytułu utraty wartości.

Późniejsze nakłady

Bank Zachodni WBK S.A. ujmuje w wartości bilansowej pozycji rzeczowych aktywów trwałych koszty wymiany części tych pozycji w momencie ich poniesienia, jeśli istnieje prawdopodobieństwo, że Bank Zachodni WBK S.A. uzyska przyszłe korzyści ekonomiczne związane ze składnikiem aktywów, a cenę nabycia lub koszt wytworzenia można wycenić w wiarygodny sposób. Pozostałe koszty są ujmowane w rachunku zysków i strat w momencie ich poniesienia.

Amortyzacja

Odpisy amortyzacyjne dokonywane są według metody liniowej przez okres użytkowania danego składnika rzeczowych aktywów trwałych i wykazywane są w rachunku zysków i strat.

Szacowane okresy użytkowania są następujące:

• nieruchomości	22-40 lat
• sprzęt informatyczny	3 lata
• środki transportu	4 lata
• pozostały majątek trwały	14 lat

Stawki amortyzacyjne są corocznie weryfikowane. Wnioski z tej weryfikacji mogą stanowić podstawę dla ewentualnej zmiany okresów amortyzacji.

Aktywa trwałe przeznaczone do sprzedaży

Na dzień klasyfikacji składnika aktywów trwałych, jako aktywa przeznaczone do sprzedaży, Bank Zachodni WBK S.A. wycenia taki składnik aktywów w kwocie niższej z jego wartości bilansowej i wartości godziwej pomniejszonej o koszty doprowadzenia do sprzedaży.

Ewentualne pomniejszenie wartości bilansowej aktywów przeznaczonych do sprzedaży na dzień ich początkowej klasyfikacji jak i późniejsze odpisy aktualizujące do poziomu wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży są ujmowane w rachunku zysków i strat.

w tys. zł

Wartość firmy oraz wartości niematerialne

Wartość firmy

Wartość firmy (goodwill) powstała przy połączeniu jednostek gospodarczych ujmowana jest w wysokości nadwyżki ceny nabycia nad wartością godziwą udziału w zidentyfikowanych nabytych aktywach, pasywach i zobowiązaniach warunkowych pomniejszonej o utratę wartości. Wartość firmy jest testowana pod kątem ewentualnej utraty wartości w okresach rocznych.

Licencje, patenty, koncesje i podobne wartości

Nabyte licencje na oprogramowanie komputerowe są ujmowane w wysokości poniesionych kosztów nabycia i jego zaimplementowania.

Nakłady, które są związane bezpośrednio z produkcją możliwych do zidentyfikowania i unikalnych programów komputerowych kontrolowanych przez Bank Zachodni WBK S.A. i które prawdopodobnie będą generowały korzyści ekonomiczne przekraczające nakłady w okresie powyżej jednego roku, są wykazywane, jako wartości niematerialne.

Pozostałe wartości niematerialne

Pozostałe wartości niematerialne nabywane przez Bank Zachodni WBK S.A., wykazuje się w cenie nabycia lub koszcie wytworzenia pomniejszonym o wartość skumulowanej amortyzacji i łączną kwotę odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Nakłady na wartości niematerialne

Nakłady poniesione po początkowym ujęciu nabytego składnika wartości niematerialnych są ujmowane tylko w przypadku, gdy te nakłady zwiększają przyszłe korzyści ekonomiczne danego składnika. W pozostałych przypadkach nakłady te są ujmowane w rachunku zysków i strat, jako koszty w momencie ich poniesienia.

Amortyzacja

Amortyzacja jest ujmowana w rachunku zysków i strat przy użyciu metody liniowej przez okres ekonomicznej użyteczności poszczególnych składników wartości niematerialnych, który dla większości aktywów niematerialnych wynosi 3 lata.

Stawki amortyzacyjne są corocznie weryfikowane. Wnioski z tej weryfikacji mogą stanowić podstawę dla ewentualnej zmiany okresów amortyzacji.

Pozostałe składniki sprawozdania z sytuacji finansowej

Pozostałe należności handlowe i inne należności

Należności handlowe i inne należności z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia powstania należności są ujmowane na moment początkowego ujęcia w wartości nominalnej z uwagi na nieistotny wpływ dyskonta. Należności handlowe i inne należności z terminem płatności do 12 kolejnych miesięcy są ujmowane na dzień bilansowy w kwocie wymaganej zapłaty pomniejszonej o odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości.

Inne zobowiązania

Zobowiązania handlowe i inne zobowiązania z datą zapadalności poniżej 12 miesięcy od dnia powstania należności są ujmowane na moment początkowego ujęcia w wartości nominalnej z uwagi na nieistotny wpływ dyskonta. Zobowiązania z tytułu dostaw i usług jak i inne zobowiązania wymagalne w terminie 12 kolejnych miesięcy są ujmowane na dzień bilansowy w kwocie wymagającej zapłaty.

Kapitały

Kapitały własne stanowią kapitały i fundusze tworzone zgodnie z obowiązującym prawem, właściwymi ustawami oraz ze statutem. Do kapitałów własnych zaliczane są także niepodzielone zyski i niepokryte straty z lat ubiegłych.

Kapitał zakładowy (akcyjny) wykazany jest w wysokości zgodnej ze statutem oraz wpisem do rejestru sądowego według wartości nominalnej.

Kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z zysku oraz premii emisyjnych uzyskanych z emisji akcji.

Kapitał rezerwowy tworzony jest z odpisów z zysku i przeznaczony jest na pokrycie strat bilansowych.

W kapitale rezerwowym ujmuje się efekt wyceny programu motywacyjnego realizowanego w formie akcji (MSSF 2.53).

Kapitał zapasowy, rezerwowy, fundusz ogólnego ryzyka bankowego oraz premia akcyjna prezentowane są łącznie w ramach kategorii „Pozostałe kapitały”.

w tys. zł

Na kapitał z aktualizacji wyceny odnosi się różnice z wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, różnice z wyceny instrumentów zabezpieczających stanowiących efektywne zabezpieczenie przepływów pieniężnych z uwzględnieniem odroczonego podatku dochodowego oraz zyski aktuarialne z przeszacowania rezerwy emerytalnej. Kapitał z aktualizacji wyceny nie podlega dystrybucji.

Na dzień wyłączenia z ksiąg rachunkowych całości lub części składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży łączne skutki okresowej zmiany wartości godziwej odniesione na kapitał (fundusz) z aktualizacji wyceny zostają wyksięgowane (odwrócone). Całość lub odpowiednia część uprzednio dokonanego odpisu aktualizującego zwiększa lub zmniejsza wartość danego składnika aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży. Skutki zmian wartości godziwej są wyksięgowywane w korespondencji z rachunkiem zysków i strat.

Wynik finansowy netto roku obrotowego stanowi wynik z rachunku zysków i strat roku bieżącego skorygowanego obciążeniem z tytułu podatku dochodowego od osób prawnych.

Działalność powiernicza

Przychody realizowane w ramach świadczenia działalności powierniczej są elementem przychodów prowizyjnych. Korespondujące z nimi aktywa klientów nie są składnikiem aktywów Banku Zachodniego WBK S.A. i w związku z tym nie są ujmowane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej.

Dywidendy

Dywidendy własne za dany rok, które zostały zatwierdzone przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy, ale nie zostały wypłacone na koniec okresu sprawozdawczego, ujawnia się w pozycji zobowiązań z tytułu dywidendy w ramach pozostałych zobowiązań.

Świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze

Krótkoterminowe świadczenia pracownicze Banku Zachodniego WBK S.A. zawierają wynagrodzenia, premie, płatne urlopy oraz składki na ubezpieczenie społeczne i są ujmowane, jako koszty w momencie poniesienia.

Długoterminowe świadczenia pracownicze

Zobowiązania Banku Zachodniego WBK S.A. z tytułu długoterminowych świadczeń pracowniczych są kwotą przyszłych korzyści, które pracownik otrzyma w zamian za świadczenie swoich usług w bieżącym i wcześniejszych okresach. Rezerwy na odprawę emerytalne są oszacowane na podstawie wyceny metodą aktuarialną. Wycena tych rezerw jest aktualizowana przynajmniej raz w roku.

Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w instrumentach kapitałowych

W przypadku transakcji płatności w formie akcji rozliczanych w instrumentach kapitałowych Bank Zachodni WBK S.A. wycenia otrzymane dobra lub usługi i odpowiadający im wzrost w kapitale własnym, bezpośrednio, w wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, chyba, że niemożliwe jest wiarygodne oszacowanie ich wartości godziwej. Jeżeli Bank Zachodni WBK S.A. nie może wiarygodnie oszacować wartości godziwej otrzymanych dóbr lub usług, określa ich wartość oraz odpowiadający im wzrost w kapitale własnym w sposób pośredni poprzez odniesienie do wartości godziwej przyznanych instrumentów kapitałowych.

Warunki nabycia praw zawarte w warunkach przyznania nie są uwzględniane przy ustalaniu wartości godziwej, z wyjątkiem sytuacji, gdy warunki te są uzależnione od czynników rynkowych. Nierynkowe warunki nabycia praw są uwzględniane poprzez korygowanie liczby praw ujętych w wycenie dla potrzeb pomiaru kosztu usług świadczonych przez pracowników, w ten sposób, że ostatecznie kwota ujęta w rachunku zysków i strat odzwierciedla liczbę akcji, którą nabeżdą uprawnieni.

Koszty związane z płatnościami w formie akcji są odnoszone do kapitałów własnych. W przypadku, gdy warunki planu płatności w formie akcji przewidują emisję nowych akcji, wpływ z emisji akcji zwiększają kapitał akcyjny oraz ewentualną nadwyżką kapitału zapasowego w momencie wykonania prawa.

Transakcje płatności w formie akcji rozliczane w środkach pieniężnych

W transakcjach płatności w formie akcji rozliczanych w środkach pieniężnych Bank Zachodni WBK S.A. wycenia nabyte dobra lub usługi i zaciągnięte zobowiązanie w wartości godziwej zobowiązania. Do czasu, gdy zobowiązanie zostanie uregulowane, Bank Zachodni WBK S.A. na każdy dzień sprawozdawczy, a także na dzień rozliczenia wycenia zobowiązanie w wartości godziwej, a ewentualne zmiany wartości ujmuje w zysku lub stracie danego okresu. Bank Zachodni WBK S.A. ujmuje otrzymane usługi oraz zobowiązanie do zapłaty za te usługi w momencie, gdy pracownicy świadczą te usługi. Zobowiązanie wyceniane jest, początkowo, a także na koniec każdego okresu sprawozdawczego, aż do momentu rozliczenia w wartości godziwej praw do wzrostu wartości akcji, ustalonej z zastosowaniem modelu wyceny opcji, biorąc pod uwagę terminy i warunki, na których przyznano prawa do wzrostu wartości akcji oraz zakres, w jakim pracownicy wykonali usługi do tego dnia.

w tys. zł

Rezerwy

Rezerwę tworzy się wówczas, gdy na Banku Zachodnim WBK S.A. ciąży obecny obowiązek (prawny lub zwyczajowo oczekiwany) wynikający ze zdarzeń przeszłych i prawdopodobne jest, że wypełnienie obowiązku spowoduje konieczność wypływu środków zawierających w sobie korzyści ekonomiczne. W przypadku, gdy kwota ta jest istotna, rezerwa jest szacowana poprzez zdyskontowanie oczekiwanych przyszłych przepływów pieniężnych w oparciu o stopę dyskontową przed opodatkowaniem, która odzwierciedla bieżącą ocenę rynku odnośnie wartości pieniądza w czasie oraz ryzyko związane konkretnie z danym składnikiem zobowiązań.

W oparciu o powyższą zasadę rozpoznawane są rezerwy na zobowiązania warunkowe takie jak: gwarancje, akredytywy dokumentowe, nieodwołalne niewykorzystane linie kredytowe.

Wynik z tytułu odsetek

Przychody odsetkowe od aktywów finansowych są rozpoznawane, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo wpływu korzyści ekonomicznych do Banku Zachodniego WBK S.A. i kwota przychodu może być wiarygodnie zmierzona.

Przychody i koszty z tytułu odsetek dla wszystkich instrumentów finansowych są ujmowane w rachunku zysków i strat w wysokości wynikającej z wyceny wg zamortyzowanego kosztu przy użyciu metody efektywnej stopy procentowej.

Efektywna stopa procentowa jest stopą, która dyskontuje oszacowane przyszłe pieniężne wpływy lub płatności dokonywane w oczekiwanym okresie do wygaśnięcia instrumentu finansowego, a w uzasadnionych przypadkach w okresie krótszym, do wartości netto składnika aktywów lub zobowiązania finansowego.

Przy wyliczaniu efektywnej stopy procentowej Bank Zachodni WBK S.A. dokonuje oszacowania przepływów pieniężnych, uwzględniając wszelkie postanowienia umowy instrumentu finansowego (na przykład: przedpłaty, opcje kupna i podobne), jednakże nie uwzględnia potencjalnych przyszłych odpisów aktualizacyjnych związanych z nieściągalnością kredytów.

Wyliczenie obejmuje wszelkie płacone i otrzymywane przez strony umowy prowizje (np. za uruchomienie i przyznanie kredytu, uruchomienie transzy kredytu, prolongatę kredytu, odnowienie kredytu, prowizja za restrukturyzację, aneksy powodujące zmiany w przepływach), koszty transakcji oraz wszelkie inne premie i dyskonta.

Koszty bezpośrednio związane ze sprzedażą produktów kredytowych są w części rozliczane w przychodach odsetkowych z wykorzystaniem efektywnej stopy procentowej, gdy istnieje możliwość ich bezpośredniego powiązania z umową kredytową, a w części są rozpoznawane w wyniku z tytułu prowizji, w momencie ich poniesienia, gdy nie ma możliwości jednoznacznego przypisania do określonej umowy kredytowej.

Dla wybranych produktów kredytowych, dla których zidentyfikowano powiązanie z produktem ubezpieczeniowym Bank Zachodni WBK S.A. dokonuje podziału realizowanych przychodów na część ujmowaną w przychodach odsetkowych z wykorzystaniem efektywnej stopy procentowej oraz na część ujmowaną w przychodach prowizyjnych. Bank Zachodni WBK S.A. traktuje sprzedawane produkty ubezpieczeniowe, jako powiązane z kredytami w szczególności, gdy oferowany produkt ubezpieczeniowy wpływa na warunki umowne produktu finansowego.

W przypadku aktywów finansowych, dla których dokonano odpisu aktualizującego z tytułu utraty wartości, przychody odsetkowe są naliczane od wartości bieżącej należności (to jest wartości pomniejszonej o odpis aktualizujący wartość) przy zastosowaniu efektywnej stopy procentowej ustalonej przy początkowym ujęciu i użytej do zdyskontowania przyszłych przepływów pieniężnych dla celów oszacowania odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości.

Wynik z tytułu prowizji

Prowizje rozliczane z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej rozpoznawane są, jako element dochodu odsetkowego, a zasady ich rozliczania przedstawione zostały w punkcie „Wynik z tytułu odsetek”.

Prowizje od limitów kredytowych, kredytów rewolwingowych, kart kredytowych i zobowiązań warunkowych rozliczane są liniowo do rachunku zysków i strat. Pozostałe prowizje i opłaty, nierozliczane z uwzględnieniem efektywnej stopy procentowej, zalicza się zgodnie z zasadą memoriału do rachunku zysków i strat.

Wynik z tytułu prowizji uwzględnia wynik od walutowych transakcji z klientami.

Wynik z tytułu działalności bancassurance

Dla wybranych produktów kredytowych, dla których zidentyfikowano powiązanie z produktem ubezpieczeniowym Bank Zachodni WBK S.A. dokonuje podziału realizowanych przychodów na część ujmowaną w przychodach odsetkowych z wykorzystaniem efektywnej stopy procentowej oraz na część ujmowaną w przychodach prowizyjnych. Bank Zachodni WBK S.A. traktuje sprzedawane produkty ubezpieczeniowe, jako powiązane z kredytami w szczególności, gdy oferowany produkt ubezpieczeniowy wpływa na warunki umowne produktu finansowego.

w tys. zł

W celu ustalenia, jaka część przychodu stanowi integralną część umowy kredytowej rozpoznawanej, jako przychód odsetkowy metodą efektywnej stopy procentowej Bank Zachodni WBK S.A. wydziela wartość godziwą oferowanego instrumentu finansowego oraz wartość godziwą usługi pośrednictwa w sprzedaży produktu ubezpieczeniowego dystrybuowanego łącznie z tym instrumentem. Podział wynagrodzenia pomiędzy część stanowiącą element zamortyzowanego kosztu instrumentu finansowego oraz część stanowiącą wynagrodzenie za wykonywane czynności pośrednictwa jest dokonywane w proporcji odpowiednio wartości godziwej instrumentu finansowego oraz wartości godziwej usługi pośrednictwa w stosunku do sumy obu tych wartości.

Część przychodów stanowiących wynagrodzenie za usługę pośrednictwa z tytułu sprzedaży produktów ubezpieczeniowych powiązanych z umową kredytową Bank Zachodni WBK S.A. rozpoznaje w przychodach prowizyjnych w momencie naliczenia opłaty z tytułu sprzedaży produktu ubezpieczeniowego.

Bank Zachodni WBK S.A. nie rzadziej niż w okresach rocznych przeprowadza weryfikację poprawności przyjętego podziału dla rozpoznawania poszczególnych rodzajów przychodów.

Wynik handlowy i rewaluacja

Wynik handlowy i rewaluacja obejmuje zyski i straty wynikające ze zmian w wartości godziwej aktywów finansowych i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu i wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat. Przychody i koszty odsetkowe od tych instrumentów dłużnych są uwzględniane w wyniku odsetkowym.

Przychody z tytułu dywidend

Dywidendy zaliczane są do rachunku zysków i strat w momencie ustalenia praw akcjonariuszy/udziałowców do ich otrzymania pod warunkiem, że korzyści finansowe wpłyną do Banku Zachodniego WBK S.A. i kwota przychodu może być wiarygodnie zmierzona.

Wynik na sprzedaży podmiotów zależnych, stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć

Wynik na sprzedaży akcji i udziałów w podmiotach zależnych ustalany jest, jako różnica pomiędzy wartością aktywów netto, a uzyskaną za nie ceną sprzedaży.

Wynik na sprzedaży podmiotów stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięć ustalany jest, jako różnica między wartością aktywa, a uzyskaną ceną sprzedaży.

Wynik na pozostałych instrumentach finansowych

Wynik na pozostałych instrumentach sprzedaży obejmuje:

- zyski i straty powstałe w wyniku zbycia instrumentów kapitałowych oraz instrumentów dłużnych zaklasyfikowanych do portfela dostępnych do sprzedaży oraz
- zmiany wartości godziwej instrumentów zabezpieczanych i zabezpieczających, w tym nieefektywną część rachunkowości zabezpieczeń przepływów pieniężnych.

Bank Zachodni WBK S.A. stosuje rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej oraz rachunkowość zabezpieczeń przepływów pieniężnych. Szczegółowe informacje na ten temat zostały zawarte w nocie 39 „Rachunkowość zabezpieczeń”.

Pozostałe przychody operacyjne i pozostałe koszty operacyjne

Do pozostałych przychodów operacyjnych i pozostałych kosztów operacyjnych zaliczane są koszty i przychody operacyjne niezwiązane bezpośrednio z działalnością statutową Banku Zachodniego WBK S.A. Są to w szczególności przychody i koszty z tytułu sprzedaży i likwidacji środków trwałych, przychody z tytułu sprzedaży pozostałych usług, otrzymane i zapłacone odszkodowania, kary i grzywny.

Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych

W pozycji „Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności” prezentowane są ujęte odpisy aktualizujące pozycji bilansowych i pozabilansowych oraz wynik na sprzedaży należności kredytowych.

Wynik na sprzedaży należności kredytowych ustalany jest w momencie wyłączenia należności kredytowych z ksiąg rachunkowych w wysokości różnicy pomiędzy wartością bilansową a kwotą otrzymanej zapłaty.

Koszty pracownicze i koszty działania banku

W pozycji „Koszty pracownicze” prezentowane są koszty:

- wynagrodzeń i ubezpieczeń społecznych (w tym z tytułu składek na świadczenia emerytalno – rentowe),
- rezerw z tytułu niewykorzystanych urlopów wypoczynkowych,
- rezerw emerytalno-rentowych,
- rezerw z tytułu premii,

w tys. zł

- programu zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze, którego część ujmowana jest, jako zobowiązanie z tytułu płatności na bazie akcji rozliczonych w środkach pieniężnych zgodnie z MSSF 2 „Płatności w formie akcji” oraz
- koszty szkoleń pracowników i innych świadczeń płacowych i pozapłacowych na rzecz pracowników.

W pozycji „Koszty działania banku” prezentuje się koszty:

- utrzymania i wynajmu majątku trwałego,
- obsługi informatycznej i telekomunikacyjnej,
- działalności administracyjnej,
- promocji i reklamy,
- ochrony mienia
- najmu, dzierżawy oraz leasingu operacyjnego,
- opłaty ponoszone na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Komisji Nadzoru Finansowego, Krajowego Depozytu Papierów Wartościowych
- podatki i opłaty (podatek od nieruchomości, wpłaty dokonywane na rzecz Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, opłaty komunalne i administracyjne, opłaty za wieczyste użytkowanie gruntów),
- ubezpieczeń,
- koszty remontów nieklasyfikujących się, jako ulepszenie środka trwałego.

Płatności z tytułu leasingu operacyjnego

Płatności dokonane z tytułu leasingu operacyjnego są ujmowane metodą liniową, jako koszty w rachunku zysków i strat przez okres leasingu.

Płatności z tytułu leasingu finansowego

Minimalne płatności leasingowe rozdziela się pomiędzy koszty finansowe i zmniejszenie niespłaconego salda zobowiązania. Koszty finansowe rozlicza się na poszczególne okresy objęte okresem leasingu w taki sposób, aby uzyskać stałą okresową stopę procentową w stosunku do niespłaconego salda zobowiązania.

Podatek od instytucji finansowych

Podstawę opodatkowania podatku od niektórych instytucji finansowych wprowadzonego ustawą obowiązującą od 1 lutego 2016 r. stanowi nadwyżka sumy aktywów podmiotu ponad 4 miliardy PLN w przypadku banków wynikająca z zestawienia obrotów i sald na koniec każdego miesiąca. Banki są uprawnione do pomniejszenia podstawy opodatkowania m.in. o wartość funduszy własnych, a także wartość skarbowych papierów wartościowych. Dodatkowo banki obniżają podstawę opodatkowania o wartość aktywów nabytych od NBP, stanowiących zabezpieczenie kredytu refinansowego udzielonego przez NBP. Stawka podatku dla wszystkich podatników wynosi 0,0366% miesięcznie, a podatek jest płacony miesięcznie do 25 dnia miesiąca następującego po miesiącu, którego dotyczy.

Wartość obciążenia podatkiem od instytucji finansowych prezentowana jest przez Bank Zachodni WBK S.A. w pozycji „Podatek od instytucji finansowych” odrębnie od obciążenia wynikającego z podatku dochodowego.

Podatek dochodowy od osób prawnych

Podatek dochodowy od osób prawnych obejmuje podatek bieżący i podatek odroczony. Podatek dochodowy jest wykazywany w rachunku zysków i strat z wyjątkiem pozycji, które ujęto w innych całkowitych dochodach.

Podatek bieżący jest to kwota podatku podlegającego zapłacie od dochodu do opodatkowania za dany rok z zastosowaniem stawek podatkowych, które obowiązywały prawnie lub obowiązywały faktycznie na koniec okresu sprawozdawczego oraz uwzględniając wszelkie korekty podatku podlegającego zapłacie dotyczącego poprzednich lat.

Aktywa i zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmowane są metodą bilansową. Powstają z tytułu różnic przejściowych pomiędzy wartością podatkową aktywów i zobowiązań a ich wartością wynikającą ze sprawozdania z sytuacji finansowej. Odroczony podatek dochodowy ustala się przy zastosowaniu stawek podatkowych obowiązujących prawnie lub faktycznie na koniec okresu sprawozdawczego, które zgodnie z oczekiwaniami będą obowiązywać w momencie realizacji określonych aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego lub uregulowania zobowiązania z tytułu odroczonego podatku dochodowego. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego ujmuje się, jeżeli jest prawdopodobne, że w przyszłości osiągnięty zostanie dochód do opodatkowania, który umożliwi wykorzystanie różnic przejściowych. Wartość bilansowa aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego jest weryfikowana na koniec każdego okresu sprawozdawczego. Bank Zachodni WBK S.A. obniża wartość bilansową składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego do wartości możliwej do zrealizowania - to jest w zakresie, w jakim jest prawdopodobne osiągnięcie dochodu do opodatkowania wystarczającego do częściowego lub całkowitego zrealizowania składnika aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego.

w tys. zł

Odroczone i bieżące aktywa i zobowiązania z tytułu podatku dochodowego kompensuje się tylko wtedy, gdy dotyczą tego samego tytułu rozliczeń podatkowych oraz gdy istnieje ważny tytuł prawny i intencja dokonania rozliczenia w kwocie netto albo realizacji składnika aktywów i wykonania zobowiązania jednocześnie.

3. Zarządzanie ryzykiem

Bank Zachodni WBK S.A. jest narażony na szereg ryzyk związanych z bieżącą działalnością. Celem zarządzania ryzykiem jest zapewnienie, iż Bank powiększając wartość dla akcjonariuszy będzie podejmować ryzyko w sposób świadomy i kontrolowany. Ryzyko oznacza możliwość zaistnienia zdarzeń, które będą miały wpływ na realizację założonych przez Bank celów strategicznych.

Polityki zarządzania ryzykiem są opracowywane w celu identyfikacji i pomiaru podejmowanego ryzyka, określenia najkorzystniejszego zwrotu przy zaakceptowanym poziomie ryzyka (risk-reward), a także dla regularnego ustalania i weryfikowania odpowiednich limitów ograniczających skalę narażenia na ryzyko. Bank Zachodni WBK S.A. na bieżąco modyfikuje i rozwija metody zarządzania ryzykiem, uwzględniając zmiany w profilu ryzyka Banku, otoczeniu gospodarczym, wymogi regulacyjne i najlepsze praktyki rynkowe.

W Banku Zachodnim WBK S.A. Zarząd i Rada Nadzorcza wytycza kierunek działań oraz aktywnie wspiera strategię zarządzania ryzykiem. Przejawia się to poprzez akceptację kluczowych polityk w zakresie zarządzania ryzykiem, udział Członków Zarządu w komitetach wspierających zarządzanie ryzykiem, przeglądy i akceptację ryzyk oraz raportów dotyczących poziomu ryzyka.

Rada Nadzorcza sprawuje stały nadzór nad systemem zarządzania ryzykiem. Rada akceptuje strategię, kluczowe polityki zarządzania ryzykiem, wielkość akceptowalnego poziomu ryzyka oraz monitoruje poziom wykorzystania limitów wewnętrznych w odniesieniu do bieżącej strategii biznesowej i otoczenia makroekonomicznego. Prowadzi przeglądy głównych obszarów ryzyka, trybu identyfikacji zagrożeń oraz procesu ustalania i monitorowania działań naprawczych. Rada ocenia czy działania Zarządu w zakresie kontroli nad prowadzoną działalnością są skuteczne i zgodne z polityką Rady, z uwzględnieniem oceny systemu zarządzania ryzykiem.

Komitet Audytu i Zapewnienia Zgodności Rady Nadzorczej wspiera Radę w wypełnianiu obowiązków nadzorczych. Komitet przeprowadza coroczne przeglądy wewnętrznych mechanizmów kontroli finansowej Banku, przyjmuje raporty niezależnej jednostki audytu wewnętrznego oraz jednostki zapewnienia zgodności. Komitet otrzymuje regularne kwartalne raporty dotyczące stopnia realizacji zaleceń pokontrolnych i na ich podstawie ocenia jakość podejmowanych działań. Komitet Audytu ocenia efektywność systemu kontroli wewnętrznej oraz systemu zarządzania ryzykiem. Ponadto, do zadań Komitetu należy monitorowanie wykonywania czynności rewizji finansowej, w szczególności przeprowadzania przez firmę audytorską badania, kontrolowanie i monitorowanie niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej, informowanie Rady o wynikach badania, dokonywanie oceny niezależności biegłego rewidenta i firmy audytorskiej. Ponadto, rolą Komitetu jest opracowywanie polityki i procedury wyboru firmy audytorskiej do przeprowadzania badania oraz przedkładanie Radzie rekomendacji dot. wyboru, ponownego wyboru i odwołania Audytora Zewnętrznego, rekomendowanie Radzie wynagrodzenia Audytora Zewnętrznego.

Komitet ds. Ryzyka wspiera Radę Nadzorczą w ocenie skuteczności systemów kontroli wewnętrznej i zarządzania ryzykiem oraz środków jakie zostały przyjęte i zaplanowane w celu zapewnienia efektywnego zarządzania znaczącymi ryzykami Banku.

Ponadto, w Banku Radę Nadzorczą wspiera również **Komitet Wynagrodzeń** oraz **Komitet Nominacji**, jednakże poza strukturami obszaru zarządzania ryzykiem.

Zarząd odpowiada za skuteczność zarządzania ryzykiem. W szczególności wprowadza strukturę organizacyjną dostosowaną do wielkości i profilu ponoszonego ryzyka, podział zadań zapewniający niezależność funkcji pomiaru i kontroli ryzyka od działalności operacyjnej, odpowiada za wprowadzenie i aktualizację pisemnych strategii w zakresie zarządzania ryzykiem, a także za przejrzystość działań. Dokonuje przeglądu wyników finansowych Banku. Zarząd Banku powołał szereg Komitetów bezpośrednio odpowiedzialnych za rozwijanie metod zarządzania ryzykiem i monitorowanie poziomu ryzyka w określonych obszarach.

Zarząd wypełnia funkcję zarządzania ryzykiem, działając w ramach swoich trzech komitetów: Komitetu Zarządzania Ryzykiem, Podkomitetu Zarządzania Ryzykiem oraz Komitetu Kontroli Ryzyka.

Komitet Zarządzania Ryzykiem pełni rolę komitetu wykonawczego i odpowiada za wyznaczenie strategii zarządzania ryzykiem w Grupie, w tym za identyfikację istotnych rodzajów ryzyka, określanie akceptowalnego poziomu ryzyka oraz definiowanie metod pomiaru, kontrolowania, monitorowania i raportowania ryzyka. Natomiast **Podkomitet Zarządzania Ryzykiem**, który funkcjonuje w ramach Komitetu Zarządzania Ryzykiem, ratyfikuje najistotniejsze decyzje (powyżej określonych progów) kluczowych komitetów ryzyka niższego szczebla.

Komitet Kontroli Ryzyka monitoruje poziom ryzyka w różnych obszarach działalności Banku oraz nadzoruje działalność komitetów zarządzania ryzykiem niższego szczebla, powołanych przez Zarząd Banku. Komitety te - działając w obrębie wyznaczonych przez Zarząd kompetencji - bezpośrednio odpowiadają za rozwijanie metod zarządzania ryzykiem i monitorowanie poziomu ryzyka w określonych obszarach.

Komitet Kontroli Ryzyka nadzoruje działalność poniższych komitetów działających w obszarze zarządzania ryzykiem:

w tys. zł

Forum Zarządzania Ryzykiem, komitet wyposażony w kompetencje do zatwierdzania i nadzoru nad polityką, metodologią pomiaru ryzyka oraz monitorowania poziomu ryzyka w zakresie ryzyka kredytowego, ryzyka rynkowego na księdze bankowej, ryzyka rynkowego na księdze handlowej, ryzyka strukturalnego bilansu oraz ryzyka płynności. Forum działa w ramach 4 paneli kompetencyjnych:

- **Panel Ryzyka Kredytowego;**
- **Panel Ryzyka Rynkowego;**
- **Panel Modeli i Metodologii;**
- **Panel Inwestycji Kapitałowych i Subemisji.**

Komitet Kredytowy podejmuje decyzje kredytowe zgodnie z obowiązującymi poziomami kompetencji kredytowych.

Komitet Rezerw podejmuje decyzje w zakresie odpisów aktualizujących z tytułu utraty wartości w podejściu indywidualnym i portfelowym na ekspozycje kredytowe, jak również z tytułu innych instrumentów finansowych i aktywów oraz rezerw z tytułu ryzyka prawnego, a także kształtuje metodologię, przegląda i weryfikuje adekwatność parametrów stosowanych do wyznaczania kwoty utraty wartości w podejściu portfelowym i indywidualnym dla Banku.

Komitet Zarządzania Informacją, zajmuje się jakością i organizacją danych, nie tylko z zakresu zarządzania ryzykiem, ale również w pozostałych obszarach Banku.

Komitet ds. Ryzyka Cyberbezpieczeństwa, który stanowi forum bezpośredniej współpracy i komunikacji wszystkich jednostek organizacyjnych zaangażowanych w procesy związane z szeroko pojętym cyberbezpieczeństwem, uszczelniając nadzór nad realizacją strategii cyberbezpieczeństwa.

Komitet Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym (ORMCo) wyznacza kierunek działań strategicznych z zakresu ryzyka operacyjnego w Banku Zachodnim WBK S.A., m.in. w obszarze ciągłości biznesowej, bezpieczeństwa informacji i zapobiegania przestępstwom.

Komitet ALCO sprawuje nadzór nad działalnością na portfelu bankowym, podejmuje decyzje w zakresie zarządzania płynnością i ryzykiem stopy procentowej na księdze bankowej oraz odpowiada za finansowanie i zarządzania bilansem, w tym politykę cenową.

Komitet Kapitałowy odpowiada za zarządzanie kapitałem, w tym w szczególności za proces ICAAP.

Komitet Ujawnień weryfikuje publikowane informacje finansowe Banku pod kątem zgodności z wymogami prawnymi i regulacyjnymi.

Komitet ds. Strategii Produktów Oszczędnościowych i Inwestycyjnych odpowiada za zapewnienie zrównoważonego wzrostu portfela produktów oszczędnościowych i inwestycyjnych.

Komitet Marketingu i Monitoringu Produktów zatwierdza nowe produkty i usługi do wprowadzenia na rynek z uwzględnieniem analizy ryzyka reputacji.

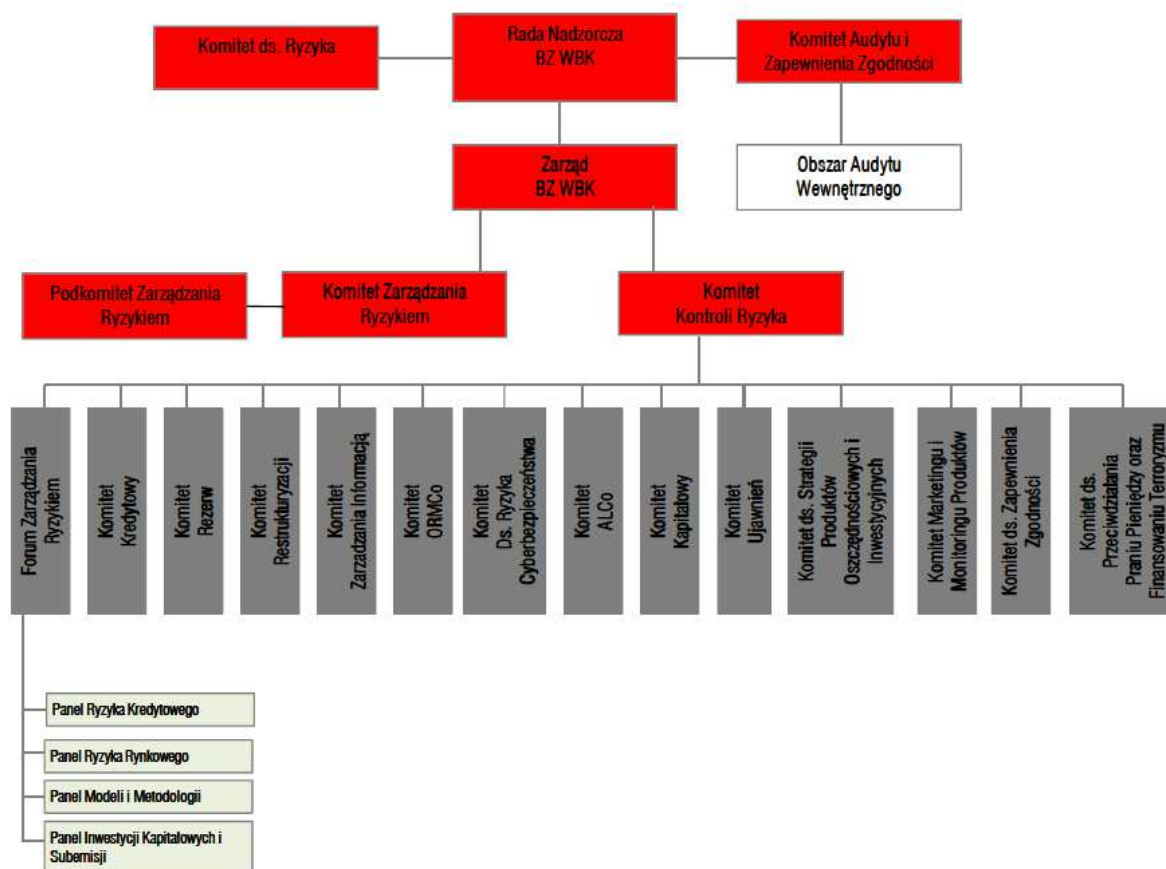
Komitet ds. Zapewnienia Zgodności odpowiada za wyznaczanie standardów w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności oraz kodeksów postępowania przyjętych w Banku.

Komitet ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy oraz Finansowaniu Terroryzmu zatwierdza politykę Banku w zakresie przeciwdziałania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz akceptuje i monitoruje działania Banku podejmowane w tym zakresie.

Komitet Restrukturyzacji podejmuje decyzje w zakresie klientów korporacyjnych z trudnościami finansowymi, m.in. w zakresie strategii wobec klienta, umorzenia i sprzedaży wierzytelności zgodnie z obowiązującymi poziomami kompetencji kredytowych.

w tys. zł

Poniższy rysunek przedstawia strukturę ładu korporacyjnego w zakresie nadzoru nad zarządzaniem ryzykiem.

Zarządzanie ryzykiem odbywa się w ramach zatwierdzonego przez Komitet Zarządzania Ryzykiem profilu ryzyka, wynikającego z przyjętego ogólnego poziomu akceptacji ryzyka.

W Banku Zachodnim WBK S.A. poziom akceptowalnego ryzyka został wyrażony w postaci zdefiniowanych i skwantyfikowanych limitów i zapisany w postaci „Deklaracji akceptowalnego poziomu ryzyka”, zatwierdzonej przez Zarząd i zaakceptowanej przez Radę Nadzorczą. Na podstawie globalnych limitów wyznaczane są limity obserwacyjne oraz konstruowane polityki zarządzania ryzykiem.

Bank Zachodni WBK S.A. jest narażony na szereg ryzyk wpływających na realizowane cele strategiczne. Bank nieustannie analizuje ryzyka, identyfikując ich źródła, tworząc odpowiednie mechanizmy zarządzania ryzykami, obejmujące m.in. ich pomiar, kontrolę, ograniczanie i raportowanie. Wśród ryzyk o największym znaczeniu dla Banku można wymienić:

- ryzyko kredytowe;
- ryzyko koncentracji;
- ryzyko rynkowe na księdze bankowej i księdze handlowej;
- ryzyko płynności;
- ryzyko operacyjne;
- ryzyko braku zgodności.

Szczegółowe zasady, role i odpowiedzialności jednostek Banku zostały opisane w odpowiednich politykach wewnętrznych dotyczących zarządzania poszczególnymi rodzajami ryzyka.

Ryzyko kredytowe

Działalność kredytowa Banku Zachodniego WBK S.A. koncentruje się na wzmoczeniu portfela kredytowego przy zagwarantowaniu jego wysokiej jakości, dobrej rentowności oraz satysfakcji klienta.

Ryzyko kredytowe oznacza możliwość poniesienia straty w wyniku niespłacenia w terminie przez dłużnika banku zaciągniętego kredytu wraz z odsetkami i innymi opłatami. Ryzyko kredytowe przejawia się także w postaci spadku wartości aktywów kredytowych i udzielonych zobowiązań warunkowych, będącego następstwem pogorszenia oceny jakości kredytowej dłużnika. Pomiar ryzyka kredytowego opiera się na oszacowaniu wielkości aktywów kredytowych ważonych ryzykiem, przy czym stosowane wagi ryzyka uwzględniają zarówno prawdopodobieństwo zaniechania spłat, jak i wielkość możliwej do poniesienia straty w przypadku niedotrzymania warunków umowy przez kredytobiorcę.

w tys. zł

Ryzyko kredytowe Banku wynika głównie z działalności kredytowej w segmencie detalicznym, korporacyjnym i na rynku międzybankowym. Jest ono zarządzane w ramach polityki ustalonej przez Zarząd na bazie przyjętych procedur kredytowych oraz poprzez system limitów kompetencyjnych dostosowanych do wiedzy i doświadczenia kadry zarządzającej. Stosowany przez Bank wewnętrzny system monitoringu oraz klasyfikacji kredytów umożliwia wczesne wykrywanie sytuacji groźących pogorszeniem jakości portfela kredytowego. Ponadto Bank szeroko stosuje narzędzia ograniczania ryzyka kredytowego w postaci zabezpieczeń (finansowych i rzeczowych) oraz szczególnych warunków umownych i klauzul, czyli tzw. covenants.

Bank rozwija i udoskonala oparte na ryzyku metody wyceny kredytów, alokacji kapitału oraz pomiaru efektywności. Dla wszystkich portfeli kredytowych używane są modele wyceny ryzyka.

Bank wnikliwie analizował rozwój sytuacji na rynku makroekonomicznym, jak również monitorował ekspozycję kredytową w poszczególnych segmentach klientów i branżach gospodarki w celu zapewnienia odpowiedniej i szybkiej reakcji oraz adekwatnego dostosowania parametrów polityki kredytowej. Rok 2017 był pod tym względem dość stabilny a wprowadzane zmiany modyfikowały politykę w sposób umiarkowany.

W 2017 r. jednym z priorytetów był ścisły monitoring portfela walutowych kredytów mieszkaniowych. W odpowiedzi na liczne projekty legislacyjne Bank przeprowadzał wielowymiarowe analizy oraz uczestniczył aktywnie w procesach konsultacyjnych. Bank ze szczególną uwagą monitoruje ryzyko kredytowe na tych portfelach.

Bank stale udoskonala procesy i procedury pomiaru, monitorowania i zarządzania ryzykiem portfela kredytowego Banku dostosowując je również do nowelizowanych wymogów nadzorczych, w tym szczególnie do Rekomendacji KNF.

Forum Zarządzania Ryzykiem

Nadzór nad zarządzaniem ryzykiem kredytowym w Banku Zachodnim WBK S.A. sprawuje Panel Ryzyka Kredytowego (PRK) działający w ramach Forum Zarządzania Ryzykiem. Głównym obszarem odpowiedzialności PRK jest tworzenie i zatwierdzanie najlepszych praktyk branżowych, analiz sektorowych, polityk kredytowych oraz wdrażanie systemów klasyfikacji i wyceny ryzyka zmierzających do zapewnienia zrównoważonego wzrostu portfela kredytowego. Dopasowując funkcjonowanie procesów zarządczych w Banku do aktualnych celów strategicznych, w ramach struktury PRK wyodrębniono komitety dedykowane do głównych segmentów klientów: segmentu detalicznego, segmentu MŚP oraz segmentu biznesowego i korporacyjnego. Natomiast nadzór na modelami ryzyka kredytowego pełni Panel Modeli i Metodologii.

Pion Zarządzania Ryzykiem

Pion Zarządzania Ryzykiem jest odpowiedzialny za skonsolidowany proces zarządzania ryzykiem kredytowym obejmujący zarządzanie i nadzór nad procesem kredytowym, zdefiniowanie polityki kredytowej, dostarczanie narzędzi decyzyjnych oraz narzędzi pomiaru ryzyka kredytowego, kontrolę jakości portfela kredytowego, jak również dostarczanie rzetelnej informacji zarządczej nt. portfela kredytowego.

Polityki kredytowe

Polityki kredytowe odnoszą się do poszczególnych segmentów biznesowych, portfeli kredytowych oraz kategorii produktów bankowych i zawierają wytyczne w zakresie określania obszarów występowania specyficznych rodzajów ryzyka, ich pomiaru, a także metod ich minimalizacji do poziomu akceptowanego przez Bank (np. wskaźniki „Loan-to-Value”, ryzyko kursowe w przypadku kredytów walutowych).

Bank regularnie przegląda i aktualizuje polityki kredytowe, dostosowując je do strategii Banku, bieżącej sytuacji w otoczeniu makroekonomicznym oraz zmian przepisów prawa i wytycznych organów nadzoru.

Proces podejmowania decyzji kredytowych

Proces podejmowania decyzji kredytowych, jako element zarządzania ryzykiem, opiera się na systemie Indywidualnych Kompetencji Kredytowych dostosowanych do wiedzy i doświadczenia pracowników, w ramach segmentów biznesowych wyodrębnionych w strukturze organizacyjnej. Zaangażowania powyżej 25 mln zł akceptowane są przez Komitet Kredytowy, w skład którego wchodzi przedstawiciele kierownictwa najwyższego szczebla. Transakcje powyżej 187,5 mln PLN są dodatkowo ratyfikowane przez Podkomitet Zarządzania Ryzykiem funkcjonujący na poziomie Zarządu.

Bank stale podejmuje działania mające na celu dostarczanie najwyższej jakości usług kredytowych przy jednoczesnym dostosowaniu ich do oczekiwań kredytobiorców i zapewnieniu bezpieczeństwa portfela kredytowego. W tym celu, ustanowiony system kompetencji zapewnia rozdzielenie funkcji zatwierdzania ryzyka transakcji od funkcji sprzedażowych.

Klasyfikacja kredytowa

Bank Zachodni WBK S.A. dynamicznie rozwija stosowane narzędzia do oceny ryzyka kredytowego, dostosowując je do zaleceń Komisji Nadzoru Finansowego, wymogów Międzynarodowych Standardów Rachunkowości/Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej oraz najlepszych praktyk branżowych.

w tys. zł

Modele oceny ryzyka kredytowego wykorzystywane są przez Bank dla najistotniejszych portfeli kredytowych, w tym klientów korporacyjnych, MŚP, kredytów mieszkaniowych, portfela na finansowanie nieruchomości dochodowych, kredytów gotówkowych, kart kredytowych i limitów w kontaktach osobistych.

Bank prowadzi okresowy monitoring klasyfikacji kredytowej według zasad opisanych w Podręcznikach Kredytowych. Dodatkowo dla wybranych modeli realizowany jest automatyczny proces weryfikacji klasy ryzyka w oparciu o długość opóźnienia w spłacie lub analizę danych behawioralnych klienta. Weryfikacja klasyfikacji następuje również w przypadku podejmowania kolejnych decyzji kredytowych.

Przeglądy kredytowe

Bank dokonuje regularnych przeglądów mających na celu ustalenie rzeczywistej jakości portfela kredytowego, właściwej klasyfikacji i adekwatności odpisów z tytułu utraty wartości, zgodności z procedurami i podjętymi decyzjami kredytowymi, a także zapewniających obiektywną ocenę profesjonalizmu w zarządzaniu kredytami. Przeglądy dokonywane są przez dwie wyspecjalizowane jednostki: Departament Przeglądów Kredytowych i Departament Kontroli i Oceny Jakości, które są niezależne od jednostek podejmujących ryzyko kredytowe w ramach swoich kompetencji.

Zabezpieczenia

Funkcjonujący w Banku Zachodnim WBK S.A. model zabezpieczeń prawnych zakłada, iż centralną jednostką kompetencyjną odpowiedzialną za prawidłowy przebieg procesów tworzenia i funkcjonowania zabezpieczeń jest Departament Zabezpieczeń i Umów Kredytowych. Natomiast *Podręcznik Zabezpieczeń* jako procedura opisująca prawne standardy stosowania zabezpieczeń wierzycielskich jest zarządzany przez Pion Prawny i Zapewnienia Zgodności. Właścicielem wzorów umów zabezpieczeń jest Departament Zabezpieczeń i Umów Kredytowych.

Departament Zabezpieczeń i Umów Kredytowych jest odpowiedzialny za tworzenie i funkcjonowanie zabezpieczeń prawidłowych i zgodnych z polityką kredytową dla wszystkich segmentów biznesowych, zapewnienie jednolitych w Banku procedur wewnętrznych regulujących tworzenie i funkcjonowanie zabezpieczeń oraz sprawny i prawidłowy przebieg procesów ustanawiania, monitorowania i zwalniania zabezpieczeń.

Ponadto jednostka ta wspiera – w zakresie zabezpieczeń – jednostki kredytowe w procesie podejmowania decyzji kredytowych oraz tworzeniu polityk kredytowych. Departament dba o gromadzenie danych na temat zabezpieczeń oraz zapewnia odpowiednią informację zarządczą.

Poniższe tabele przedstawiają typy zabezpieczeń, które mogą być przyjmowane pod kredyty i pożyczki udzielone klientom nie będącym podmiotami bankowymi.

Klienci indywidualni

Rodzaj kredytu/należności	Rodzaj zabezpieczenia
gotówkowy	weksel, poręczenie, ubezpieczenie
pod aktywa płynne	kaucja, blokada na rachunku bankowym, fundusze inwestycyjne
studencki	poręczenie
mieszkaniowy	hipoteka, ubezpieczenie, przelew wierzycielski
należności leasingowe	weksel, poręczenie wekslowe, cesja prawa do rachunku bankowego, sądowy zastaw rejestrowy na ruchomościach, przewłaszczenie na zabezpieczenie, hipoteka kaucyjna, zobowiązanie dostawcy przedmiotu leasingu do jego odkupu tzw. gwarancja odkupu

Podmioty gospodarcze

Rodzaj kredytu/ należności	Rodzaj zabezpieczenia
obrotowy	kaucja, zastaw rejestrowy, weksel
rewolwingowy	cesja, weksel, poręczenie, zastaw rejestrowy
na nieruchomości	hipoteka
inwestycyjny	hipoteka, poręczenie, gwarancja
dotowane i z dopłatami	poręczenie, gwarancje
należności leasingowe	weksel, poręczenie wekslowe, cesja prawa do rachunku bankowego, sądowy zastaw rejestrowy na ruchomościach, przewłaszczenie na zabezpieczenie, hipoteka kaucyjna, zobowiązanie dostawcy przedmiotu leasingu do jego odkupu tzw. gwarancja odkupu

Proces zarządzania zabezpieczeniami

Na etapie podejmowania decyzji kredytowej, w sytuacjach określonych w wewnętrznych regulacjach, kluczowe zadania Departamentu Zabezpieczeń i Umów Kredytowych dotyczą oceny jakości przyjmowanych zabezpieczeń:

w tys. zł

- weryfikacja wycen nieruchomości sporządzonych przez rzeczoznawców majątkowych oraz ocena wartości przedmiotu zabezpieczenia;
- ocena stanu prawnego przedmiotu zabezpieczenia;
- ocena procesów inwestycyjnych na nieruchomościach;
- konsultacje prawne dotyczące proponowanych zabezpieczeń.

Departament Zabezpieczeń i Umów Kredytowych aktywnie uczestniczy w kolejnych etapach procesu kredytowego, realizując m.in. działania obejmujące:

- przygotowanie projektów dokumentacji kredytowej w segmencie klientów MŚP oraz korporacyjnym;
- weryfikację i ocenę prawidłowości podpisanej dokumentacji kredytowej oraz spełnienia formalno-prawnych warunków uruchomienia w segmencie klientów korporacyjnych;
- weryfikację danych w systemach informatycznych;
- monitoring zabezpieczeń oraz raportowanie;
- zwolnienie zabezpieczeń.

Bank w ramach procesu zarządzania wierzytelnościami prowadzi między innymi działania związane z realizacją zabezpieczeń. Wybór odpowiedniego zakresu i sposobu działania w celu zaspokojenia roszczeń Banku z zabezpieczenia jest uzależniony od jego rodzaju (wyróżniamy dwie podstawowe kategorie zabezpieczeń: osobiste i rzeczowe). Zasadniczo Bank dąży do polubownej (dobrowolnej) realizacji zabezpieczeń w procesie negocjacyjnym. W przypadku braku woli współpracy ze strony dostawcy zabezpieczenia uprawnienia Banku w tym zakresie są realizowane zgodnie z przepisami prawa oraz przepisami wewnętrznymi Banku w drodze postępowań egzekucyjnych i upadłościowych.

Finansowy efekt przyjętych zabezpieczeń

Finansowy efekt przyjętych zabezpieczeń został skalkulowany jako zmiana odpisu na skutek wykluczenia przepływów z zabezpieczeń (ekspozycje niepracujące oceniane na bazie indywidualnej). Dla pozostałych portfeli, tj. kredytów hipotecznych oraz dla segmentu MŚP i klientów korporacyjnych, efekt ten został wyliczony poprzez skorygowanie parametru LGD do poziomu obserwowanego dla poszczególnych klientów na produktach niezabezpieczonych.

Poniższa tabela przedstawia finansowy efekt zabezpieczeń wg stanu na 31 grudnia 2017 roku:

Finansowy efekt zabezpieczeń	Wartość brutto	Finansowy efekt zabezpieczeń
Należności od klientów		
z tytułu kredytów mieszkaniowych	33 723 865	(175 822)
biznesowych	49 011 673	(560 443)
Razem dane bilansowe	93 569 128	(736 265)
Razem dane pozabilansowe	21 409 105	(8 634)

Testy warunków skrajnych ryzyka kredytowego

Testy warunków skrajnych są jednym z elementów procesu zarządzania ryzykiem kredytowym, służącym do oceny potencjalnego wpływu na sytuację Banku zdarzeń zachodzących w jego otoczeniu, a także możliwych zmian we wskaźnikach finansowych i makroekonomicznych, bądź zmian w profilu ryzyka. W ramach testów przeprowadzana jest ocena potencjalnych zmian jakości kredytowej portfeli kredytowych, w sytuacji wystąpienia niekorzystnych zdarzeń. Proces ten dostarcza także informacji zarządczej o adekwatności ustalonych limitów i alokowanego kapitału wewnętrznego.

Kalkulacja utraty wartości

W Banku Zachodnim WBK S.A. odpisy aktualizujące z tytułu utraty wartości należności kredytowych tworzone są według zasad Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (MSR 39). Odzwierciedlają one zidentyfikowaną utratę wartości aktywów kredytowych, która zostaje uznana w przypadku, gdy Bank posiada obiektywny dowód na to, że nie będzie w stanie odzyskać należności głównej wraz z innymi elementami, zgodnie z zawartą umową kredytową. Obiektywne przesłanki utraty wartości zostały zdefiniowane zgodnie z rekomendacjami Komitetu Bazylejskiego, według Międzynarodowego Standardu Rachunkowości (MSR 39) oraz Rekomendacji R.

Utrata wartości mierzona jest na podstawie szacunkowej, możliwej do odzyskania kwoty. Analizując możliwą utratę wartości należności kredytowych, Bank stosuje podejście indywidualne (dla ekspozycji indywidualnie istotnych, dla których rozpoznane zostały obiektywne dowody utraty wartości) oraz portfelowe (dla ekspozycji indywidualnie nieistotnych, dla których rozpoznane zostały obiektywne dowody utraty wartości oraz dla ekspozycji o niezidentyfikowanym zagrożeniu utratą wartości).

w tys. zł

Bank dwa razy do roku dokonuje porównania założeń i parametrów wykorzystywanych do kalkulacji utraty wartości ze stanem faktycznym, uwzględniając przy tym wpływ zmiany warunków ekonomicznych, zmiany w politykach kredytowych banku i strategiach odzyskiwania należności, zapewniając tym samym adekwatność tworzonych odpisów. Za realizację polityki w zakresie utrzymywania adekwatnego poziomu odpisów odpowiedzialny jest Komitet Rezerw.

Poniższe tabele przedstawiają maksymalne ekspozycje Banku Zachodniego WBK S.A. na ryzyko kredytowe, dla potrzeb prezentacyjnych pogrupowanych w klasy ryzyka uzależnione od wskaźnika pokrycia odpisem z tytułu utraty wartości.

31.12.2017	rezerwa/ liczba dni przetęterminowania	Należności od klientów			Razem
		indywidualnych	z tytułu kredytów hipotecyjnych	korporacyjnych	
Portfel oceniany indywidualnie -z utratą wartości					
Wartość brutto		-	-	2 245 995	2 245 995
Odpis z tyt. utraty wartości		-	-	(1 144 503)	(1 144 503)
Wartość netto		-	-	1 101 492	1 101 492
Portfel oceniany kolektywnie- z utratą wartości					
Wartość brutto		696 554	700 511	1 080 562	2 477 627
Odpis z tyt. utraty wartości		(441 603)	(353 001)	(735 652)	(1 530 256)
Wartość netto		254 951	347 510	344 910	947 371
Portfel bez utraty wartości (IBNR)-nieprzetęterminowany					
	do 0,10%	1 264 709	29 710 103	29 037 501	60 012 313
	0,10% - 0,30%	2 273 990	1 325 621	9 811 835	13 411 446
	0,30% - 0,65%	5 223 108	52 328	1 869 423	7 144 859
	powyżej 0,65%	385 823	589 556	4 256 648	5 232 027
Portfel bez utraty wartości (IBNR)-przetęterminowany					
	1-30 dni	575 927	1 054 952	802 316	2 433 195
	31-60 dni	112 848	208 307	84 201	405 356
	61-90 dni	61 160	82 284	36 662	180 106
	> 90 dni	4 777	205	13 918	18 900
Wartość brutto portfela bez utraty (IBNR)					88 838 202
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty					(357 366)
Wartość netto					88 480 836
Wartość brutto razem		10 598 896	33 723 867	49 239 061	93 561 824
					(3 032 125)
Pozostałe należności *					7 304
Wartość netto razem					90 537 003

w tys. zł

31.12.2016	rezerwa/ liczba dni przeterninowania	Należności od Klientów			Razem
		indywidualnych	z tytułu kredytów hipotecznych	korporacyjnych	
Portfel oceniany indywidualnie -z utratą wartości					
Wartość brutto		-	-	2 501 378	2 501 378
Odpis z tyt. utraty wartości		-	-	(1 196 414)	(1 196 414)
Wartość netto		-	-	1 304 964	1 304 964
Portfel oceniany kolektywnie- z utratą wartości					
Wartość brutto		818 602	676 207	1 388 789	2 883 598
Odpis z tyt. utraty wartości		(606 669)	(334 101)	(603 677)	(1 544 447)
Wartość netto		211 933	342 106	785 112	1 339 151
Portfel bez utraty wartości (IBNR)-nieprzeterninowany					
	do 0,10%	949 293	24 715 796	28 823 102	51 312 758
	0,10% - 0,30%	1 513 383	5 319 953	7 789 841	15 178 908
	0,30% - 0,65%	5 344 947	52 330	2 135 404	7 853 208
	powyżej 0,65%	580 349	542 031	3 146 382	6 447 565
					80 792 439
Portfel bez utraty wartości (IBNR)-przeterninowany					
	1-30 dni	905 918	1 047 834	1 115 969	3 069 721
	31-60 dni	111 132	258 494	67 968	437 594
	61-90 dni	56 179	98 984	31 430	186 593
	> 90 dni	4 485	38	7 003	11 526
Wartość brutto portfela bez utraty (IBNR)					84 497 873
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty					(341 566)
Wartość netto					84 156 307
Wartość brutto razem		10 284 288	32 711 667	47 007 266	90 003 221
					(3 082 427)
Pozostałe należności *					181 596
Wartość netto razem					86 982 018

*Pozostałe należności to portfel należności nieratingowanych i nieprzeterninowanych oraz bez stwierdzonej utraty wartości;

Należności od banków są poddawane ocenie z wykorzystaniem metod ratingowych. Sposób dokonywania oceny określony został w przepisach wewnętrznych Grupy Kapitałowej. Każdemu klientowi instytucjonalnemu (ekspozycji) przypisywana jest ocena jednej z renomowanych agencji ratingowych (Fitch Ratings; Moody's Investors Service; S&P's) zgodnie z przepisami CRR, a tym samym odpowiednia grupa (grade). Stopień 1 odpowiada wadze ryzyka 20%. Wśród nich nie ma należności przeterninowanych i ze stwierdzoną utratą wartości.

Należności od banków	31.12.2017	31.12.2016
Stopień jakości kredytowej :		
1	518 189	410 952
2	1 277 403	2 531 691
3	160 710	322 212
4	3 709	26 675
5	1 241	601
6	-	-
Brak	50 866	16 671
Razem	2 012 118	3 308 802

Instrumenty finansowe w portfelu dostępnym do sprzedaży oraz przeznaczone do obrotu są poddawane ocenie zgodnie z ratingiem kraju (obligacje Skarbu Państwa, papiery emitowane przez NBP, BGK, instrumenty dłużne w portfelu dostępne do sprzedaży oraz przeznaczone do obrotu). Rating kraju jest tożsamy z ratingiem NBP/BGK. Wszystkie mają rating Polski, wg agencji Fitch jest to A-. Dla tych instrumentów nie występuje przeterninowanie oraz utrata wartości.

w tys. zł

W pozycji 'pozostałe aktywa' wykazywane są pozycje bez nadanego ratingu, w znakomitej większości są to należności nieprzeteterminowane i bez utraty wartości.

Koncentracja ryzyka kredytowego

Bank Zachodni WBK S.A. przestrzega norm wynikających z Ustawy Prawo Bankowe określających wielkości koncentracji wierzytelności obciążonych ryzykiem jednego podmiotu lub podmiotów powiązanych kapitałowo lub organizacyjnie.

Według danych na dzień 31.12.2017 r. maksymalny limit dla Banku zgodnie z art. 71 Ustawy Prawo Bankowe wynosił:

- 4 465 845 tys. zł (25 % funduszy własnych Banku).

Natomiast w okresie porównawczym, według danych na dzień 31.12.2016 r. maksymalny limit dla Banku zgodnie z art. 71 Ustawy Prawo Bankowe wynosił:

- 3 649 232 tys. zł (25 % funduszy własnych Banku).

Realizowana przez Bank polityka ma na celu minimalizowanie ryzyka koncentracji wierzytelności, m. in. poprzez stosowanie w powyższym zakresie bardziej rygorystycznych zasad niż ustawowe. Efektem tej polityki jest stałe utrzymywanie wysokiego poziomu dywersyfikacji zaangażowań wobec poszczególnych klientów.

Przeprowadzona analiza koncentracji zaangażowań, wykazała, że Bank nie posiadał zaangażowań, które przekraczałyby limity wyznaczone przez ustawodawcę w 2017 r.

Lista 20 największych kredytobiorców (lub grupy klientów powiązanych kapitałowo) Banku Zachodniego WBK S.A. (kredyty pracujące) stan na 31.12.2017 r.

Symbol PKD	Opis kodu PKD	Łączna kwota brutto	Kredyt wykorzystany	Otwarta linia kredytowa + Gwarancje + Limity skarbowe i inwestycje kapitałowe
64	POZOSTAŁE USŁUGI FINANSOWE	6 175 232	5 682 322	492 910
64	POZOSTAŁE USŁUGI FINANSOWE	3 289 220	216 993	3 072 227
64	POZOSTAŁE USŁUGI FINANSOWE	3 009 885	2 913 242	96 643
61	TELEKOMUNIKACJA	1 739 072	1 654 095	84 977
61	TELEKOMUNIKACJA	952 545	691 708	260 837
06	GÓRNICTWO	938 025	156 658	781 367
35	ENERGETYKA	878 972	458 972	420 000
06	GÓRNICTWO	825 213	214 052	611 161
35	ENERGETYKA	792 000	153 100	638 900
68	OBSŁUGA NIERUCHOMOŚCI	652 521	561 091	91 430
68	OBSŁUGA NIERUCHOMOŚCI	652 284	630 178	22 106
35	ENERGETYKA	619 853	329 853	290 000
41	BUDOWNICTWO	616 144	537 731	78 413
19	PRZEMYSŁ RAFINERYJNY	568 390	-	568 390
41	BUDOWNICTWO	539 000	-	539 000
35	ENERGETYKA	513 959	446 857	67 102
70	DORADZTWO	454 351	277 400	176 951
35	PRZEMYSŁ RAFINERYJNY	398 116	398 116	-
68	OBSŁUGA NIERUCHOMOŚCI	373 264	353 953	19 311
35	ENERGETYKA	361 922	300 436	61 486
Razem brutto		24 349 968	15 976 757	8 373 211

w tys. zł

Lista 20 największych kredytobiorców (lub grupy klientów powiązanych kapitałowo) Banku Zachodniego WBK S.A. (kredyty pracujące) stan na 31.12.2016 r.

Symbol PKD	Opis kodu PKD	Łączna kwota brutto	Kredyt wykorzystany	Otwarta linia kredytowa + Gwarancje + Limity skarbowe i inwestycje kapitałowe
64	POZOSTAŁE USŁUGI FINANSOWE	3 354 340	2 788 547	565 793
64	POZOSTAŁE USŁUGI FINANSOWE	3 236 783	216 997	3 019 786
64	POZOSTAŁE USŁUGI FINANSOWE	3 200 000	2 778 617	421 383
64	POZOSTAŁE USŁUGI FINANSOWE	2 302 557	2 164 775	137 782
61	TELEKOMUNIKACJA	1 857 349	1 612 419	244 930
06	GÓRNICTWO	1 180 593	15 047	1 165 546
07	GÓRNICTWO	1 123 795	216 276	907 519
35	ENERGETYKA	878 974	295 974	583 000
68	OBSŁUGA NIERUCHOMOŚCI	792 496	646 988	145 508
35	ENERGETYKA	791 261	253 597	537 664
19	PRZEMYSŁ RAFINERYJNY	681 806	-	681 806
41	BUDOWNICTWO	657 672	591 312	66 360
35	ENERGETYKA	564 615	405 657	158 958
68	OBSŁUGA NIERUCHOMOŚCI	555 243	342 772	212 471
35	ENERGETYKA	545 830	329 830	216 000
35	ENERGETYKA	537 789	462 701	75 088
41	BUDOWNICTWO	494 001	1	494 000
19	PRZEMYSŁ RAFINERYJNY	427 430	163 560	263 870
68	OBSŁUGA NIERUCHOMOŚCI	414 811	394 328	20 483
68	OBSŁUGA NIERUCHOMOŚCI	398 521	327 066	71 455
Razem brutto		23 995 866	14 006 464	9 989 402

Koncentracja branżowa

Polityka kredytowa Banku Zachodniego WBK S.A. zakłada dywersyfikację zaangażowania akcji kredytowej. Ryzyko danej branży jest elementem wpływającym na wielkość limitu. Bank w celu utrzymania odpowiednio zdywersyfikowanego portfela kredytowego i kontrolowania w ten sposób ryzyka związanego ze zbyt wysokim udzieleniem kredytów podmiotom jednej branży zakłada kredytowanie branż oraz grup i jednostek kapitałowych reprezentujących różne gałęzie przemysłu.

Według stanu na dzień 31.12.2017 r. największy poziom koncentracji zanotowano dla branży „dystrybcja” (12 % portfela BZ WBK), dla sektora finansowego (11 %) oraz dla branży „sektor produkcyjny” (9 %).

Grupy PKD w podziale na sektory:

Sektor	Zaangażowanie bilansowe brutto	
	31.12.2017	31.12.2016
Dystrybcja	11 206 089	10 068 097
Sektor finansowy	9 979 473	8 840 305
Sektor produkcyjny	8 282 887	8 001 053
Obsługa nieruchomości	7 832 541	8 594 381
Sektor energetyczny	2 510 916	2 224 262
Transport	1 373 327	1 199 147
Sektor rolniczy	1 218 554	1 061 495
Budownictwo	1 040 444	1 019 912
Pozostałe sektory	5 421 923	5 706 034
Razem podmioty gospodarcze	48 866 154	46 714 686
Portfel detaliczny (w tym kredyty hipoteczne)	44 695 670	43 288 535
PORTFEL BZ WBK	93 561 824	90 003 221
Pozostałe należności (obligacje kom.)	7 304	181 596
CAŁKOWITY PORTFEL BZ WBK	93 569 128	90 184 817

w tys. zł

Praktyki w zakresie Forbearance

Zgodnie z definicją zawartą w projekcie Standardów Technicznych Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego, jako działanie forbearance (tj. restrukturyzację zadłużenia klienta) określa się udogodnienie w spłacie zastosowane wobec klienta doświadczającego trudności finansowych lub który będzie doświadczal trudności zagrażających obsłudze zadłużenia wobec Banku Zachodniego WBK S.A. na dotychczasowych warunkach umownych. Udogodnienie może polegać na zmianie dotychczasowych warunków umowy kredytu lub jego całkowitym lub częściowym refinansowaniu. Zastosowanie restrukturyzacji ma na celu lepsze dopasowanie warunków spłaty należności do aktualnej i prognozowanej sytuacji finansowej klienta, minimalizację ryzyka zaprzestania obsługi zadłużenia i/lub maksymalizację odzysków.

Pojęcie restrukturyzacji nie obejmuje zmian warunków umowy o charakterze technicznym lub operacyjnym, ani zmian spowodowanych czynnikami innymi niż trudności w spłacie (warunki biznesowe, rynkowe).

Decyzja o zastosowaniu udogodnienia wobec klientów doświadczających trudności w obsłudze zadłużenia następuje po uprzedniej analizie sytuacji finansowej klienta, ocenie możliwości spłaty w ramach nowych warunków, analizie posiadanych zabezpieczeń, ocenie woli do spłaty oraz historii dotychczasowej współpracy. Przyznane udogodnienia uzależnione są od wyników oceny i mogą polegać w szczególności na: okresowym zawieszeniu spłat (karencja), zmianie harmonogramu (obniżenie rat), kapitalizacji odsetek, wydłużeniu terminu spłaty, itp. Dotyczy to zarówno klientów detalicznych jak i podmiotów gospodarczych.

W przypadku udzielenia klientowi udogodnienia w spłacie (restrukturyzacji), każdorazowo dokonywane są stosowne zapisy w systemach, umożliwiające identyfikację portfela należności restrukturyzowanych. Należność/klient traktowany jest jako restrukturyzowany przez cały okres restrukturyzacji, tj. do momentu uznania, że sytuacja klienta uległa stabilizacji, warunki restrukturyzacji zostały zrealizowane i nie występują przeterminowane płatności powyżej 30 dni, klient posiada zdolność kredytową. Ostrożnościowo Bank raportuje klienta jako podlegającego restrukturyzacji przez okres co najmniej 2 lat.

W celu zapewnienia lepszej jakości portfela kredytowego poprzez wczesne wdrażanie działań restrukturyzacyjnych i umożliwienie klientom spłaty zaciągniętych kredytów Bank w ramach swojej struktury posiada wyspecjalizowane jednostki obsługujące tę grupę klientów. Zarówno efektywność działania tych jednostek jak i portfel należności restrukturyzowanych podlega cyklicznemu monitoringowi przez odpowiednie Komitety.

Zasady rachunkowości w odniesieniu do aktywów finansowych podlegających praktykom forbearance nie różnią się od zasad stosowanych w stosunku do innych aktywów pracujących i niepracujących w Banku i przedstawiają się następująco: Bank wycenia kredyty i należności według zamortyzowanego kosztu z zastosowaniem efektywnej stopy procentowej. W sytuacji, gdy warunki pożyczki, należności lub inwestycji utrzymywanej do terminu wymagalności są renegocjowane lub zmieniane w jakikolwiek inny sposób, z powodu trudności finansowych dłużnika lub emitenta, ekspozycja taka jest wyceniana przy użyciu pierwotnej efektywnej stopy procentowej, wyznaczonej przed zmianą warunków (zgodnie z MSR 39 OS 84).

		Wartość bilansowa	
		31.12.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki forbearance udzielone klientom według wartości brutto			
		3 081 530	3 620 780
	kredyty gospodarcze	1 959 502	2 554 629
	kredyty mieszkaniowe	946 212	936 319
	kredyty ludnościowe	175 816	129 832
Odpisy z tytułu utraty wartości kredytów i pożyczek udzielonych klientom forbearance		(651 099)	(733 395)
	w tym: ocena indywidualna	(413 055)	(502 349)
Kredyty i pożyczki forbearance udzielone klientom według wartości netto		2 430 431	2 887 385

Analiza jakości kredytowej aktywów finansowych podlegających forbearance:

Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance	Zaangażowanie według wartości bilansowej brutto		Wartość zabezpieczenia		Odpis z tytułu utraty wartości	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Kredyty i pożyczki z rozpoznaną utratą wartości	1 568 024	1 889 974	9 064 413	6 692 669	(612 227)	(679 872)
Kredyty i pożyczki bez rozpoznanej utraty wartości:	1 513 506	1 730 806	2 789 490	5 073 632	(38 872)	(53 523)
nieprzeterminowane	1 196 468	1 053 988	2 281 523	2 667 597	(25 663)	(32 380)
z liczbą dni przeterminowania od 1 do 30	227 848	567 030	381 650	2 203 805	(10 685)	(17 253)
z liczbą dni przeterminowania od 31 do 60	61 403	74 744	89 545	91 641	(1 619)	(2 324)
z liczbą dni przeterminowania od 61 do 90	27 787	35 044	36 772	110 589	(905)	(1 566)
Razem brutto	3 081 530	3 620 780	11 853 903	11 766 301	(651 099)	(733 395)

Kwota przychodów z tytułu odsetek związanych z aktywami podlegającymi praktykom forbearance na 31.12.2017 r. wynosiła 69 601 tys. zł, natomiast na 31.12.2016 r. wynosiła 96 331 tys. zł.

w tys. zł

geograficznego (brutto)	31.12.2017	31.12.2016
Dolnośląskie	317 404	298 385
Kujawsko-Pomorskie	43 223	43 725
Lubelskie	30 685	27 591
Lubuskie	40 316	38 656
Mazowieckie	1 317 268	1 871 206
Małopolskie	195 950	92 461
Opolskie	23 716	20 615
Podkarpackie	21 918	21 312
Podlaskie	34 566	30 312
Pomorskie	155 802	163 983
Warmińsko-Mazurskie	28 335	25 760
Wielkopolskie	155 554	155 547
Zachodniopomorskie	58 649	55 622
Śląskie	529 202	520 326
Świętokrzyskie	70 008	188 408
Łódzkie	58 934	66 871
Razem	3 081 530	3 620 780

Kredyty i pożyczki udzielone klientom podlegające forbearance według branż (brutto)	31.12.2017	31.12.2016
Budownictwo	224 891	274 516
Dystrybucja	82 793	74 408
Energetyczny	398 913	399 368
Finansowy	557	341
Pozostałe sektory	179 333	176 376
Obsługa nieruchomości	799 621	1 360 369
Produkcyjny	169 215	227 267
Rolniczy	69 065	8 410
Transport	35 114	33 574
Ludność	1 122 028	1 066 151
Razem	3 081 530	3 620 780

	31.12.2017	31.12.2016
Wartość bilansowa netto na początek okresu	2 887 385	2 787 791
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	82 296	395 391
Wartość brutto kredytów i pożyczek wyłączonych w okresie	(144 515)	(758 110)
Wartość brutto kredytów i pożyczek nowo ujętych w okresie	1 135 017	1 260 732
Inne zmiany/splaty	(1 529 752)	(798 419)
Wartość bilansowa netto na koniec grudnia	2 430 431	2 887 385

Ryzyko rynkowe

Ryzyko rynkowe jest definiowane jako możliwość negatywnego wpływu na wynik finansowy zmian rynkowych poziomów stóp procentowych, kursów walutowych, kursów akcji, indeksów giełdowych itp. Występuje zarówno w działalności handlowej jak i bankowej (produkty walutowe, produkty na stopę procentową, produkty powiązane z indeksami giełdowymi).

Bank Zachodni WBK S.A. narażony jest na ryzyko rynkowe wynikające z działalności na rynku pieniężnym i kapitałowym oraz usług świadczonych dla klientów. Oprócz tego Bank podejmuje ryzyko rynkowe wynikające z aktywnego zarządzania strukturą bilansu (zarządzanie aktywami i zobowiązaniami).

Działalność i strategie związane z ryzykiem rynkowym podlegają bezpośredniemu nadzorowi przez Forum Zarządzania Ryzykiem.

Ogólne zasady zarządzania ryzykiem rynkowym

Podstawowym celem prowadzonej przez Bank polityki zarządzania ryzykiem rynkowym jest ograniczenie wpływu zmienności czynników rynkowych na rentowność Banku, dążąc do zwiększenia dochodów w ramach ściśle określonych parametrów ryzyka przy jednoczesnym zachowaniu płynności Banku oraz jego wartości rynkowej.

w tys. zł

Przyjęte przez Bank Zachodni WBK S.A. polityki w zakresie ryzyka rynkowego wyznaczają szereg parametrów pomiaru i ograniczania ryzyka w postaci limitów i miar. Limity ryzyka podlegają okresowym przeglądom w celu dostosowania ich do strategii Banku.

Ryzyko stopy procentowej i ryzyko walutowe generowane na działalności bankowej jest zarządzane w sposób scentralizowany przez Pion Zarządzania Finansami. Pion ten jest też odpowiedzialny za pozyskiwanie finansowania, zarządzanie płynnością i dokonywanie transakcji w imieniu ALCO. Działalność ta jest kontrolowana przy pomocy miar i limitów zatwierdzanych przez Forum Zarządzania Ryzykiem, Zarząd Banku i Radę Nadzorczą.

Portfel dłużnych papierów wartościowych oraz instrumentów pochodnych na stopę procentową jest zarządzany przez ALCO, który podejmuje wszelkie decyzje dotyczące wartości i struktury portfela.

Ryzyko rynkowe w portfelu handlowym jest zarządzane przez Pion Globalnej Bankowości Korporacyjnej, w ramach którego funkcjonuje Biuro Maklerskie Banku.

Działalność handlowa Banku jest ograniczona przez system miar i limitów m.in. Value at Risk, mechanizm stop loss, limity pozycji oraz limity wrażliwości. Wysokość limitów jest akceptowana przez Forum Zarządzania Ryzykiem, Zarząd Banku i Radę Nadzorczą.

W ramach Pionu Zarządzania Ryzykiem funkcjonuje Departament Ryzyka Finansowego odpowiedzialny za bieżący pomiar podejmowanego ryzyka, wdrożenie procedur kontroli, monitorowanie ryzyka i raportowanie. Departament odpowiada również za kształt polityki ryzyka rynkowego, proponowanie odpowiedniej metodologii pomiaru oraz za zapewnienie spójności procesu zarządzania ryzykiem w całym Banku. Umieszczenie Departamentu w Pionie Zarządzania Ryzykiem zapewnia pełną niezależność procesu pomiaru i monitoringu od jednostek odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem.

Metodologie pomiaru

Bank Zachodni WBK S.A. wykorzystuje kilka metod pomiaru ekspozycji ryzyka rynkowego. Dla portfela bankowego są to: miary wrażliwości ekonomicznej wartości kapitału oraz wrażliwości wyniku odsetkowego netto, testy warunków skrajnych oraz wartość zagrożona (VaR), natomiast dla portfela handlowego są to: wartość zagrożona (VaR), mechanizm stop loss, miary wrażliwości (PV01) oraz testy scenariuszy skrajnych. Metodologia pomiaru ryzyka podlega procesowi niezależnej walidacji wstępnej i okresowej, której wyniki są akceptowane przez Panel Modeli i Metodologii funkcjonujący w ramach Forum Zarządzania Ryzykiem.

W Banku Zachodnim WBK S.A. VaR w portfelu handlowym jest wyznaczany poprzez zastosowanie procesu modelowania statystycznego, dzięki któremu ustalana jest różnica między wyceną rynkową pozycji opartą na bieżących cenach/stawkach rynkowych a wyceną opartą najbardziej dotkliwą zmianę stawek w historycznym okresie obserwacji.

Mając na uwadze ograniczenia wynikające z metodologii VaR, Bank uzupełnia metodologię poprzez pomiar wrażliwości, który wskazuje zmianę wartości pozycji przy danej zmianie cen/rentowności oraz testy warunków skrajnych.

Osobno kalkulowany jest VaR w portfelu bankowym – będący złożeniem miar EaR (Earnings-at-Risk) oraz EVE VaR (wartość zagrożona ekonomicznej wartości kapitału).

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym

Ryzyko stopy procentowej w portfelu bankowym jest to ryzyko niekorzystnego wpływu zmian poziomów stóp procentowych na dochody i wartość aktywów oraz zobowiązań Banku. Głównym źródłem ryzyka przeszacowania są transakcje zawierane w oddziałach, centrach biznesowych i korporacyjnych Banku oraz transakcje zawierane na rynku pieniężnym przez Pion Zarządzania Finansami. Dodatkowo ryzyko stopy procentowej może być generowane przez transakcje zawierane przez inne jednostki np. objęcie emisji papierów komunalnych i komercyjnych, pożyczki uzyskane przez Bank poza rynkiem międzybankowym. Jednakże wszystkie pozycje generujące ryzyko przeszacowania są przekazywane do zarządzania przez Pion Zarządzania Finansami, gdzie dealerzy Banku ponoszą odpowiedzialność za zawieranie kontraktów na rynku międzybankowym, tak by odpowiednio zarządzać ryzykiem stopy procentowej zgodnie z zatwierdzoną strategią w ramach przydzielonych limitów.

Ryzyko stopy procentowej na portfelu bankowym jest zarządzane w oparciu o następujące limity:

- Limit wrażliwości wyniku odsetkowego netto (NII - wrażliwość na równoległe przesunięcie krzywej dochodowości o 100 p.b.);
- Limit wrażliwości ekonomicznej wartości kapitału (MVE – wrażliwość na równoległe przesunięcie krzywej dochodowości o 100 p.b.).

Wrażliwość dochodu odsetkowego (NII) oraz wartości ekonomicznej kapitału (MVE) na równoległe przesunięcie krzywych dochodowości w 2017 r. oraz 2016 r. przedstawia poniższa tabela. Zaprezentowano w niej wyniki scenariuszy, w których wpływ zmian stóp procentowych na dochód odsetkowy i wartość ekonomiczną kapitału byłby negatywny.

w tys. zł

Jednodniowy okres utrzymywania pozycji	Wrażliwość wyniku odsetkowego netto		Wrażliwość ekonomicznej kapitału (MVE)	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Maksymalny	238	218	377	250
Średni	211	184	267	198
na koniec okresu	238	218	347	218
Wartość limitu	310	280	380	340

W 2017 r. nie odnotowano przekroczeń limitów globalnych NII oraz MVE na portfelu księgi bankowej.

Ryzyko stopy procentowej w portfelu handlowym

Portfel handlowy zawiera papiery wartościowe i instrumenty pochodne zawarte w celach handlowych przez Pion Globalnej Bankowości Korporacyjnej. Każdego dnia są one rewaluowane do rynku i jakiegokolwiek zmiany ich wartości są natychmiast odnotowane w wyniku.

Główną metodą pomiaru ryzyka stopy procentowej na księdze handlowej jest metodyka VaR, mechanizm stop loss, pomiar wrażliwości PV01 oraz testy warunków skrajnych.

W Banku wielkość VaR jest wyznaczana dla otwartych pozycji Pionu Globalnej Bankowości Korporacyjnej poprzez ustalenie różnicy między wyceną rynkową transakcji na stopę procentową opartą na bieżących krzywych rentowności a wyceną opartą na krzywej rentowności „najgorszego przypadku”, która jest wyliczana na podstawie zmienności stóp procentowych.

Mechanizm „stop-loss” jest wykorzystywany do zarządzania ryzykiem poniesienia strat na pozycjach objętych zasadami wyceny do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

Testy warunków skrajnych uzupełniają powyższe miary o szacunek potencjalnych strat przy wystąpieniu skrajnych warunków na rynku. Bazują one na raporcie wrażliwości i scenariuszach skrajnych ruchów stawek rynkowych, wyznaczanych na bazie największych dziennych i miesięcznych zmian stóp procentowych.

Zamieszczona poniżej tabela ilustruje miary ryzyka na koniec 2017 r. oraz w okresie porównawczym dla 1-dniowego okresu utrzymywania pozycji.

Ryzyko Stopy Procentowej	VAR	
Jednodniowy okres utrzymywania pozycji	31.12.2017	31.12.2016
Średni	1 559	1 706
Maksymalny	4 777	3 681
Minimalny	373	659
na koniec okresu	839	1 509
Limit	6 266	7 523

W 2017 r. nie odnotowano przekroczeń limitów VAR dla ryzyka stopy procentowej.

Ryzyko walutowe

Ryzyko walutowe jest to niekorzystny (skutkujący stratami) wpływ zmian kursów walutowych na osiągnięte wyniki. Ryzyko jest zarządzane w oparciu o limit wielkości VaR otwartych pozycji walutowych Banku w portfelu handlowym. Testy warunków skrajnych uzupełniają powyższą miarę o szacunek potencjalnych strat przy wystąpieniu skrajnych warunków na rynku. Wyliczane są one na podstawie ekspozycji walutowej i scenariuszy założonych skrajnych ruchów kursów walutowych, bazujących na największych wahaniach kursów. Dodatkowo do zarządzania ryzykiem poniesienia strat na pozycjach handlowych wykorzystywany jest mechanizm „stop-loss”.

Zgodnie z polityką, Bank nie utrzymuje otwartych pozycji na opcjach walutowych. Transakcje zawierane z klientami są natychmiast zamykane na rynku międzybankowym, stąd Bank ma ograniczoną ekspozycję na ryzyko rynkowe na portfelu opcji walutowych.

Zamieszczona poniżej tabela ilustruje miary ryzyka na koniec grudnia 2017 r. i 2016 r.

Ryzyko walutowe	VAR	
Jednodniowy okres utrzymywania pozycji	31.12.2017	31.12.2016
Średni	414	393
Maksymalny	1 725	3 096
Minimalny	50	30
na koniec okresu	175	319
Limit	2 611	3 134

W 2017 r. nie odnotowano przekroczeń limitów VAR dla ryzyka walutowego.

w tys. zł

Bilans walutowy

W roku 2017 odnotowano dalszy spadek udziału aktywów walutowych w bilansie banku. Wpłynął na to spadek należności od klientów w EUR oraz spadek należności od klientów w CHF, będący skutkiem postępującego wygaszania portfela kredytów hipotecznych oraz umacniania się waluty krajowej.

Powyższy spadek wraz ze zwiększeniem finansowania w postaci pożyczki podporządkowanej znacznie zredukowały lukę pomiędzy aktywami i pasywami EUR.

Luka finansowania w poszczególnych walutach domykana była z wykorzystaniem transakcji swap na rynku walutowym.

W poniższych tabelach przedstawiono główne pozycje walutowe Banku - na dzień 31.12. 2017 r. oraz 31.12.2016 r.

31.12.2017	PLN	EUR	CHF	USD	Pozostałe	Razem
AKTYWA						
Gotówka i operacje z bankami centralnymi	3 646 691	316 341	16 408	74 683	60 678	4 114 801
Należności od banków	244 786	1 293 502	2 738	315 221	155 871	2 012 118
Należności od klientów	67 445 351	13 898 367	8 414 097	643 975	135 213	90 537 003
Inwestycyjne aktywa finansowe	24 534 492	803 778	-	445 759	-	25 784 029
Wybrane aktywa	95 871 320	16 311 988	8 433 243	1 479 638	351 762	122 447 951
ZOBOWIĄZANIA						
Zobowiązania wobec banków	301 469	1 061 276	5 103	37 292	9 308	1 414 448
Zobowiązania wobec klientów	82 989 622	13 629 198	342 796	4 101 665	1 092 242	102 155 523
Zobowiązania podporządkowane	-	1 488 602	-	-	-	1 488 602
Wybrane zobowiązania	83 291 091	16 179 076	347 899	4 138 957	1 101 550	105 058 573

31.12.2016	PLN	EUR	CHF	USD	Pozostałe	Razem
AKTYWA						
Gotówka i operacje z bankami centralnymi	4 341 719	221 874	18 083	48 073	66 885	4 696 634
Należności od banków	323 153	2 656 552	23 120	207 867	98 110	3 308 802
Należności od klientów	59 372 866	16 392 857	10 509 567	675 502	151 598	87 102 390
Inwestycyjne aktywa finansowe	24 887 081	995 504	-	439 776	-	26 322 361
Wybrane aktywa	88 924 819	20 266 787	10 550 770	1 371 218	316 593	121 430 187
ZOBOWIĄZANIA						
Zobowiązania wobec banków	366 840	790 952	23 652	30 357	964	1 212 765
Zobowiązania wobec klientów	87 041 211	12 207 824	288 917	2 947 761	895 536	103 381 249
Zobowiązania podporządkowane	-	440 457	-	-	-	440 457
Wybrane zobowiązania	87 408 051	13 439 233	312 569	2 978 118	896 500	105 034 471

Ryzyko ceny instrumentów kapitałowych

Za aktywne zarządzanie ryzykiem ceny instrumentów kapitałowych odpowiedzialne jest Biuro Maklerskie BZ WBK funkcjonujące w ramach Pionu Globalnej Bankowości Korporacyjnej. Źródłem powyższego ryzyka są transakcje własne Biura Maklerskiego zawierane na rynkach regulowanych (instrumenty rynku kasowego i kontrakty futures).

Powyższe ryzyko jest mierzone modelem wartości zagrożonej (VaR) opartym na metodzie analizy historycznej.

Proces zarządzania ryzykiem rynkowym w Biurze Maklerskim jest nadzorowany przez Forum Zarządzania Ryzykiem BZ WBK. Forum odpowiada m.in. za przyznawanie limitu VaR dla Biura Maklerskiego oraz akceptację zmian w metodologii pomiaru ryzyka i nadzoruje proces zarządzania tym ryzykiem.

Zamieszczona poniżej tabela ilustruje miary ryzyka w 2017 i 2016 r.

Ryzyko instrumentów kapitałowych	VAR BM	
	31.12.2017	31.12.2016
Jednodniowy okres utrzymywania pozycji		
Średni	304	301
Maksymalny	694	742
Minimalny	46	50
na koniec okresu	90	77
Limit	3 621	4 346

W 2017 r. nie wystąpiły przekroczenia limitu VAR dla ryzyka instrumentów kapitałowych.

w tys. zł

Ryzyko płynności

Ryzyko płynności jest definiowane jako ryzyko nie wywiązania się z bezwarunkowych i warunkowych zobowiązań wobec klientów i kontrahentów w wyniku niedopasowania przepływów finansowych.

Zarządzanie ryzykiem płynności

Polityka zarządzania płynnością Banku Zachodniego WBK S.A. ma na celu:

- zapewnienie zdolności do finansowania aktywów i terminowego wykonania bieżących i przyszłych zobowiązań po ekonomicznej cenie;
- zarządzanie terminowym niedopasowaniem strumieni aktywów i zobowiązań;
- ustalenie skali – poprzez szereg limitów wewnętrznych – podejmowanego ryzyka płynności;
- zapewnienie właściwej organizacji procesu zarządzania płynnością w Banku Zachodnim WBK S.A.;
- odpowiednie przygotowanie organizacji na wypadek wystąpienia negatywnych czynników zewnętrznych i wewnętrznych;
- zapewnienie zgodności z obowiązującymi wymaganiami nadzorczymi zarówno jakościowymi, jak i ilościowymi.

Generalną zasadą przyjętą przez Bank Zachodni WBK S.A. w procesie zarządzania płynnością jest to, że wszystkie oczekiwane wypływy, które wystąpią w ciągu 1 miesiąca związane z lokatami, środkami bieżącymi, uruchomieniami kredytów, realizacją gwarancji, rozliczeniami do realizacji, muszą mieć co najmniej pełne pokrycie przez przewidywane wpływy lub aktywa łatwo zbywalne (QLA – Qualified Liquid Assets), przy założeniu normalnych lub przewidywalnych warunków funkcjonowania Banku. Zasadniczo do aktywów łatwo zbywalnych (QLA) są zaliczane: gotówka znajdująca się w kasach Banku i na rachunkach w Narodowym Banku Polskim oraz papiery wartościowe, które mogą być sprzedane lub zastawione w ramach transakcji repo lub kredytu lombardowego w NBP. Na 31.12.2017 r. wysokość bufora aktywów łatwo zbywalnych wynosiła 27,8 mld PLN.

Polityka ta ma na celu również zapewnienie odpowiedniej struktury finansowania rosnącej skali działalności Banku Zachodniego WBK S.A. przez zachowanie na zdefiniowanym poziomie wskaźników płynności. Bank stosuje szereg dodatkowych limitów i wskaźników obserwacyjnych nałożonych m.in. na:

- wskaźnik kredytów udzielonych do depozytów;
- wskaźnik finansowania strukturalnego (*Structural Funding Ratio*) – obrazujący relację długoterminowego finansowania do niepiętnych aktywów;
- wskaźniki uzależnienia od finansowania na rynku hurtowym - służące do oceny koncentracji finansowania walutowego pozyskiwanego z rynku hurtowego;
- poziom koncentracji finansowania depozytowego
- nadzorcze miary płynności – kalkulowane zgodnie z Uchwałą 386/208 KNF;
- wskaźniki wymagane w ramach CRD IV/CRR – LCR i NSFR;
- czas przetrwania w warunkach skrajnych;

Na 31.12.2017 r. LCR wynosił 141%, natomiast NSFR 124%.

W procesie ustalania wewnętrznych limitów ryzyka płynności, w tym limitów wchodzących w skład deklaracji akceptowanego poziomu ryzyka, Bank uwzględnia zarówno historyczne poziomy wybranych miar płynności jak i ich przyszłe poziomy szacowane na podstawie planu finansowego. Bank kalibrując limity bierze ponadto pod uwagę wyniki testów warunków skrajnych.

Proces zarządzania

Odpowiedzialność za nadzorowanie procesu zarządzania ryzykiem płynności spoczywa na Komitecie ds. Zarządzania Aktywami i Pasywami (ALCO), który pełni też funkcję doradczą dla Zarządu. ALCO przygotowuje strategię zarządzania oraz rekomenduje Zarządowi podejmowanie odpowiednich działań w zakresie strategicznego zarządzania płynnością. Codzienne zarządzanie ryzykiem płynności jest delegowane do Pionu Zarządzania Finansami, w ramach którego funkcjonuje Departament Zarządzania Aktywami i Pasywami odpowiedzialny za opracowanie i aktualizację odpowiednich strategii zarządzania płynnością.

W przypadku wystąpienia niespodziewanych trudności płynnościowych - spowodowanych czynnikami zewnętrznymi lub wewnętrznymi – Bank posiada opracowany i zatwierdzony przez Zarząd oraz Radę Nadzorczą - plan awaryjny płynności uzupełniony testami warunków skrajnych, w którym uwzględniono scenariusze skrajne o różnorodnej charakterystyce.

Pomiar i raportowanie ryzyka

Odpowiedzialność za pomiar i raportowanie ryzyka płynności spoczywa na Pionie Zarządzania Ryzykiem, w ramach którego funkcjonuje Departament Ryzyka Finansowego.

Departament odpowiada za opracowanie polityk zarządzania płynnością, wykonywanie testów warunków skrajnych oraz za pomiar i raportowanie ryzyka.

w tys. zł

Płynność jest mierzona za pomocą modyfikowanej (urealnionej) luki płynności, która jest konstruowana oddzielnie dla pozycji złotych i w walutach obcych. Raportowane przyszłe przepływy kontraktowe podlegają modyfikacji opartej na badaniach statystycznych zachowania bazy depozytowej i portfela kredytowego oraz ocenie płynności produktów / rynku - w kontekście możliwości upłynienia papierów wartościowych Skarbu Państwa poprzez ich sprzedaż lub zastawienie w transakcjach repo na rynku lub w kredycie lombardowym z NBP a także możliwości rolowania finansowania pozyskiwanego z rynku hurtowego.

Bank w pomiarze ryzyka płynności analizuje ponadto skalę wpływów płynności wynikających z potencjalnej konieczności uzupełnienia depozytów zabezpieczających z tytułu wyceny transakcji na rynku instrumentów pochodnych oraz uzupełnienia zabezpieczeń w zabezpieczonych transakcjach dot. finansowania, m.in. na skutek obniżenia oceny kredytowej Banku.

Równolegle pomiar płynności dokonywany jest zgodnie z obowiązującą według stanu na 31 grudnia 2017 r. uchwałą KNF nr 386/2008 w sprawie ustalenia wiążących banki norm płynności oraz wymaganiami określonymi w CRDIV / CRR oraz w związanych z w/w pakietem aktach wykonawczych.

Wyniki pomiaru ryzyka płynności są przekazywane do osób odpowiedzialnych za operacyjne zarządzanie płynnością Banku oraz do osób odpowiedzialnych za zarządzanie ryzykiem płynności w cyklu dziennym (informacje dotyczące płynności śróddziennej oraz dot. płynności bieżącej z uwzględnieniem miar dot. finansowania walutowego) a także do wyższej kadry zarządzającej w cyklu miesięcznym (pozostałe miary płynnościowe, w tym miary nadzorcze).

Testy warunków skrajnych oraz plan awaryjny

W celu bardziej precyzyjnego określenia profilu ryzyka Bank przeprowadza testy warunków skrajnych w 6 scenariuszach:

- Scenariusz bazowy, zakładający brak odnawialności finansowania z rynku hurtowego.
- Kryzys idiosynkratyczny (specyficzny dla Banku).
- Lokalny kryzys systemowy.
- Globalny kryzys systemowy.
- Scenariusz połączony (połączenie scenariuszy kryzysu idiosynkratycznego i lokalnego kryzysu systemowego).
- Scenariusz dotyczący przyspieszonego wycofania depozytów w ciągu jednego miesiąca (1M).

Dla każdego z powyższych scenariuszy Bank szacuje minimalny okres w jakim pozostanie płynny (*survival horizon*). Dla wybranych scenariuszy Bank nakłada limity na czas przetrwania, które wchodzi następnie w skład apetytu na ryzyko płynności.

Dodatkowo Bank przeprowadza testy warunków skrajnych w zakresie ryzyka płynności śróddziennej oraz odwrócone testy warunków skrajnych.

W celu zapewnienia mechanizmów umożliwiających adekwatną i skuteczną reakcję na nieoczekiwane zewnętrzne i wewnętrzne zaburzenia płynności Bank opracowuje Plan awaryjny płynności, który pozwala na:

- Identyfikację symptomów wskazujących na zagrożenie dla płynności Banku – poprzez zestaw na bieżąco monitorowanych wskaźników wczesnego ostrzegania;
- Efektywne zarządzanie płynnością / finansowaniem – z wykorzystaniem zestawu potencjalnych działań naprawczych oraz struktury zarządczej dopasowanych do charakteru sytuacji skrajnej;
- Komunikację z klientami, kluczowymi kontrahentami rynkowymi, akcjonariuszami oraz organami nadzoru;

W 2017 r., podobnie jak w roku poprzednim, Bank Zachodni WBK S.A. koncentrował się na zachowaniu bezpiecznej relacji kredytów do depozytów, która na koniec grudnia 2017 r. wyniosła 89% oraz kontroli kluczowych miar płynności krótko- i długookresowej.

W 2017 r. oraz w okresie porównawczym wszystkie kluczowe miary nadzorcze dla Banku były utrzymywane na wymaganym poziomie.

W poniższych tabelach przedstawiono skumulowaną lukę płynności dla Banku Zachodniego WBK S.A. wg stanu na dzień 31.12.2017 r. oraz w okresie porównawczym.

w tys. zł

31.12.2017	A'vista	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesiący	od 3 do 6 miesiący	od 6 do 12 miesiący	od 1 do 2 lat	od 2 do 5 lat	powyżej 5 lat
Aktywa	16 285 962	5 487 477	2 737 369	7 877 137	6 474 997	11 747 539	29 354 839	52 897 949
Pasywa	18 843 600	27 882 654	16 438 439	9 538 471	7 722 235	6 373 358	10 297 600	35 766 911
w tym:								
- Zobowiązania wobec banków	746 740	2 101 959	410 361	73 443	15 400	-	-	-
- Zobowiązania wobec klientów	18 096 859	25 572 150	15 250 513	8 942 409	6 832 174	6 014 336	8 958 040	9 081 624
- Emisje własne	-	-	750 000	485 000	-	-	-	-
- Zobowiązania podporządkowane	-	-	-	-	-	-	-	1 489 428
Kontraktowa luka płynności	(2 557 638)	(22 395 177)	(13 701 070)	(1 661 334)	(1 247 239)	5 374 180	19 057 239	17 131 038
Skumulowana kontraktowa luka płynności	(2 557 638)	(24 952 815)	(38 653 886)	(40 315 219)	(41 562 458)	(36 188 277)	(17 131 038)	0
Instrumenty pochodne netto	-	(63 970)	13 782	(76 812)	(33 280)	12 856	(6 049)	(119 732)

31.12.2016	A'vista	do 1 miesiąca	od 1 do 3 miesiący	od 3 do 6 miesiący	od 6 do 12 miesiący	od 1 do 2 lat	od 2 do 5 lat	powyżej 5 lat
Aktywa	21 977 376	6 015 915	1 818 154	2 780 366	5 651 079	16 734 537	26 288 169	50 152 393
Pasywa	61 200 626	15 721 571	11 352 248	7 971 541	4 624 337	2 966 499	1 847 241	25 733 926
w tym:								
- Zobowiązania wobec banków	578 557	86 607	118 025	34 237	26 400	-	-	-
- Zobowiązania wobec klientów	60 622 069	15 634 964	10 945 920	7 394 630	3 979 739	1 260 040	70 033	-
- Emisje własne	-	-	285 000	-	475 000	485 000	-	530 880
- Zobowiązania podporządkowane	-	-	-	-	-	-	-	442 400
Kontraktowa luka płynności	(39 223 249)	(9 705 656)	(9 534 094)	(5 191 175)	1 026 742	13 768 038	24 440 928	24 418 467
Skumulowana kontraktowa luka płynności	(39 223 249)	(48 928 906)	(58 463 000)	(63 654 174)	(62 627 432)	(48 859 394)	(24 418 467)	-
Instrumenty pochodne netto	-	12 207	(145 252)	(11 535)	(51 183)	(173 801)	(187 448)	(1 018 843)

Ryzyko operacyjne

Bank Zachodni WBK S.A. przyjął definicję ryzyka operacyjnego w brzmieniu ustalonym przez Komitet Bazylejski ds. Nadzoru Bankowego: Ryzyko operacyjne jest to możliwość straty wynikającej z niedostosowania lub zawodności wewnętrznych procesów, ludzi i systemów lub ze zdarzeń zewnętrznych.

Celem zarządzania ryzykiem operacyjnym jest minimalizacja prawdopodobieństwa wystąpienia i/lub ograniczenie skutków niespodziewanych niekorzystnych zdarzeń.

Bank Zachodni WBK S.A. posiada zintegrowaną strukturę zarządzania ryzykiem, która zapewnia, że wszystkie ryzyka mające istotny wpływ na działalność Banku Zachodniego WBK S.A. są identyfikowane, mierzone, monitorowane i kontrolowane. Zarządzanie ryzykiem operacyjnym w Banku angażuje pracowników wszystkich szczebli w całej organizacji i zawiera szereg powiązanych elementów. Ryzyko operacyjne dotyczy wszystkich procesów biznesowych podejmowanych przez Bank, w tym czynności realizowanych przez podmioty zewnętrzne w ramach outsourcingu oraz wykonywanych we współpracy ze stronami trzecimi.

Bank Zachodni WBK S.A. opracował „Strategię zarządzania ryzykiem operacyjnym”.

Powołany przez Zarząd Banku Komitet Zarządzania Ryzykiem Operacyjnym (ORMCo) jest komitetem zarządczym wyposażonym w kompetencje w zakresie wyznaczania standardów zarządzania ryzykiem operacyjnym w BZ WBK. Komitet ORMCo stanowi główne forum do dyskusji na temat problematyki ryzyka operacyjnego, wyznacza kierunek strategicznych działań z zakresu ryzyka operacyjnego oraz ustala i monitoruje cele zarządzania ryzykiem operacyjnym, w tym z zakresu ciągłości biznesowej, bezpieczeństwa informacji, ryzyka outsourcingu i insourcingu, przeciwdziałania przestępstwom. W ramach Komitetu ORMCo powołane są dedykowane specyficznym aspektom ryzyka operacyjnego Fora – Forum Przeciwdziałania Przestępstwom oraz Forum Ubezpieczeniowe. Wyniki prac ORMCo przekazywane są Komitetowi Kontroli Ryzyka.

Z uwagi na rosnące w świecie znaczenie cyber zagrożeń wyodrębniony został Komitet ds. Ryzyka Cyberbezpieczeństwa. Komitet stanowi forum bezpośredniej współpracy i komunikacji wszystkich jednostek organizacyjnych zaangażowanych w procesy związane z szeroko pojętym cyberbezpieczeństwem. Komitet ten sprawuje nadzór nad realizacją strategii cyberbezpieczeństwa w BZWBK.

w tys. zł

Bank Zachodni WBK S.A. wykorzystuje następujące narzędzia zarządzania ryzykiem operacyjnym:

- Identyfikacja i szacowanie ryzyka operacyjnego

Podstawowym narzędziem identyfikacji i oceny ryzyka operacyjnego jest samoocena. W procesie samooceny ryzyka operacyjnego Bank identyfikuje ryzyka, na które może być narażony w trakcie realizacji swoich funkcji, szacuje je na poziomie inherentnym i rezydualnym pod kątem prawdopodobieństwa i konsekwencji wystąpienia potencjalnych zagrożeń oraz ocenia konstrukcję i funkcjonowanie środowiska kontrolnego.

Proces identyfikacji i oceny ryzyka operacyjnego wspierany jest także przez inne narzędzie dedykowane specyficznym aspektom ryzyka, np. analizy scenariuszowe, analizy wpływu na biznes, analizy ryzyka w nowych inicjatywach.

- Raportowanie zdarzeń operacyjnych

Każda jednostka organizacyjna ma obowiązek informowania o zaistniałych zdarzeniach operacyjnych. Dla istotnych zdarzeń operacyjnych opracowana jest ścieżka szybkiego powiadomienia kierownictwa wyższego szczebla. Bank utrzymuje bazę zdarzeń operacyjnych, które zostały zidentyfikowane w organizacji. Zebrane dane wykorzystywane są do analizy przyczyn oraz skutków wystąpienia zdarzeń operacyjnych, definiowania wniosków na przyszłość oraz podejmowania działań naprawczych i prewencyjnych.

Bank uczestniczy także w zewnętrznej bazie danych zdarzeń operacyjnych prowadzonej przez Związek Banków Polskich oraz korzysta różnych źródeł o zdarzeniach zewnętrznych. Analiza zdarzeń zewnętrznych umożliwia dokonywanie benchmarku oraz wyciąganie wniosków ze zdarzeń zaistniałych poza Bankiem.

- Analiza wskaźników ryzyka

Podstawowym narzędziem monitoringu ryzyka operacyjnego są wskaźniki ryzyka operacyjnego. Wskaźniki te pełnią rolę sygnałów wczesnego ostrzegania przed pojawiającymi się zagrożeniami oraz wspierają proces obserwacji poziomu ryzyka występującego w Banku. Monitoring opiera się zarówno na miernikach finansowych, jak i operacyjnych i technologicznych.

- Definiowanie działań ograniczających ryzyko

Proces zarządzania działaniami ograniczającymi ryzyko operacyjne ma na celu wyeliminowanie lub ograniczenie ryzyka operacyjnego. Podstawą do określenia działań ograniczających ryzyko są wyniki analiz przeprowadzonych w różnych narzędziach ryzyka operacyjnego (m.in. baza zdarzeń operacyjnych, wskaźniki ryzyka, samoocena ryzyka).

- Plany utrzymania ciągłości biznesowej (BCM)

Każda jednostka organizacyjna ma obowiązek przygotowania i aktualizowania swojego planu BCM w celu zapewnienia nieprzerwanej realizacji krytycznych procesów biznesowych na wypadek ich nieplanowego zakłócenia. Plany BCM podlegają regularnym testom, dzięki którym Bank pozyskuje pewność odtworzenia krytycznych procesów biznesowych na wymaganym poziomie usług i w ustalonych ramach czasowych. Bank dysponuje lokalizacjami zapasowymi do realizacji procesów krytycznych, gdzie w przypadku wystąpienia incydentu możliwe jest odtworzenie działalności.

- Bezpieczeństwo informacji

Zapewnienie właściwego poziomu bezpieczeństwa informacji oraz bezpieczeństwa środowiska teleinformatycznego jest kluczowym aspektem działalności banku.

W BZ WBK funkcjonuje System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji, który posiada certyfikat zgodności z normą ISO/IEC 27001:2013. Zarządzanie bezpieczeństwem informacji obejmuje nadzór nad sprawami bezpieczeństwa informacji w środowisku biznesowym Grupy BZ WBK oraz ocenę konkretnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa informacji i systemów informatycznych.

- Ubezpieczenie

Bank Zachodni WBK S.A. zabezpiecza się przed materializacją ryzyka operacyjnego także za pomocą polis ubezpieczeń ryzyk finansowych, ubezpieczeń komunikacyjnych, ubezpieczenia mienia oraz ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej.

- Okresowa sprawozdawczość dla Komitetu Zarządzania Ryzykiem i Rady Nadzorczej

Proces raportowania dot. ryzyka operacyjnego ma na celu dostarczanie aktualnej i adekwatnej informacji dla kadry zarządzającej. Sprawozdawczość dotyczy zagadnień związanych z ryzykiem operacyjnym oraz obejmuje informacje m.in. na temat zdarzeń i strat operacyjnych, wskaźników ryzyka, informacje o zdefiniowanych działaniach mających na celu ograniczanie ryzyka.

Funkcjonujący w BZ WBK System Zarządzania Bezpieczeństwem Informacji posiada certyfikat zgodności z normą ISO 27001:2013.

w tys. zł

Ryzyko braku zgodności

Bank Zachodni WBK S.A. jako bank uniwersalny, świadczący usługi finansowe w szerokim zakresie, zarówno osobom fizycznym, jak i podmiotom gospodarczym, a także jako istotny uczestnik polskiego systemu bankowego, narażony jest na ryzyko braku zgodności związane przede wszystkim z następującymi obszarami:

- ogólnie obowiązującymi przepisami w zakresie prawa pracy, BHP, podatków, rachunkowości, ochrony danych osobowych itp. obejmującymi wszystkie podmioty gospodarujące na terenie Rzeczypospolitej Polskiej,
- krajowymi i międzynarodowymi (szczególnie: europejskimi) przepisami branżowymi w zakresie sprawozdawczości, norm ostrożnościowych, funkcjonowania na rynku inwestycyjno-kapitałowym, przeciwdziałania procederom prania pieniędzy i finansowania terroryzmu, itp.,
- krajowymi i międzynarodowymi przepisami związanymi z rodzajami oferowanych produktów oraz sposobem świadczenia usług przez Bank i Grupę Kapitałową (w szczególności; ustawodawstwo związane z ochroną konsumentów i konkurencji oraz regulacje związane z rynkami kapitałowymi, finansowymi, itp.),
- kodeksami dobrych praktyk i innymi regulacjami, których przestrzeganie Bank przyjął do stosowania, m.in. w związku z uczestnictwem w krajowych lub międzynarodowych stowarzyszeniach branżowych.

Ryzyko braku zgodności rozumiane jest jako ryzyko sankcji prawnych, regulacyjnych, istotnej straty finansowej lub negatywnego wpływu na reputację, jakie Bank może ponieść w wyniku nieprzestrzegania przepisów prawa, regulacji wewnętrznych oraz standardów rynkowych. Na ryzyko braku zgodności składają się następujące kategorie ryzyka:

- ryzyko regulacyjne
- ryzyko prowadzenia działalności
- ryzyko prania pieniędzy i finansowania terroryzmu
- ryzyko reputacyjne

Bank w swej działalności przywiązuje szczególną wagę do zapewnienia zgodności realizowanego poprzez proces zarządzania i kontroli ryzyka braku zgodności, obejmujący stosowanie mechanizmów kontrolnych, niezależne monitorowanie ich przestrzegania oraz raportowanie.

Funkcja kontroli realizowana jest w ramach tzw. trzech linii obrony, gdzie na pierwszą linię obrony składa się zarządzanie ryzykiem w działalności operacyjnej banku, na drugą linię obrony składa się weryfikacja bieżąca pionowa oraz testowanie pionowe, natomiast na trzecią linię obrony działalność komórki audytu wewnętrznego.

Zadania drugiej linii obrony, w zakresie zapewnienia zgodności, są w Banku realizowane przez Komórkę ds. Zapewnienia Zgodności (rozumianą jako Obszar Zapewnienia Zgodności oraz Departament Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy) oraz przez inne wyznaczone jednostki organizacyjne, działające na podstawie przepisów wewnętrznych, w szczególności:

- dla zobowiązań z zakresu prawa pracy – jednostka ds. kadr,
- dla zobowiązań z zakresu prawa spółek – jednostka ds. nadzoru korporacyjnego,
- dla zobowiązań z zakresu przepisów BHP – jednostka ds. BHP,
- dla zobowiązań z zakresu wymogów rachunkowych, sprawozdawczych i podatkowych – jednostki ds. finansów, rachunkowości i podatków,
- dla zobowiązań z zakresu wymogów ostrożnościowych – jednostki ds. ryzyka.

W lipcu 2017 r. Zarząd Banku przyjął do stosowania zaktualizowaną Politykę Zapewnienia Zgodności, którą zatwierdziła Rada Nadzorcza. W ramach realizacji Polityki, Obszar Zapewnienia Zgodności i Departament Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy, tworzące Komórkę ds. Zapewnienia Zgodności i znajdujące się w strukturach Pionu Prawnego i Zapewnienia Zgodności, posiadają odpowiedni zakres uprawnień, jako jednostki wspierające kierownictwo w efektywnym zarządzaniu ryzykiem braku zgodności i raportujące wszelkie kwestie z zakresu zapewnienia zgodności do Komitetu Zarządzania Ryzykiem oraz do Komitetu Audytu i Zapewnienia Zgodności Rady Nadzorczej. Oba Komitety zapewniają realizację obowiązków regulacyjnych oraz zatwierdzają zasady kontroli wewnętrznej i ramy funkcjonowania Polityki, dbając o to, aby Komórka ds. Zapewnienia Zgodności była niezależna od jednostek biznesowych i posiadała odpowiednie zasoby.

Komitet Audytu i Zapewnienia Zgodności przeprowadza okresowo przegląd najistotniejszych zagadnień związanych z ryzykiem braku zgodności, identyfikowanych przez Obszar Zapewnienia Zgodności oraz Departament Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy, w szczególności poprzez:

- monitoring nowych produktów,
- monitoring testowy zgodności,
- monitoring transakcji własnych instrumentami finansowymi pracowników,
- informacje o aktywności regulatorów rynku,
- przegląd nadchodzących inicjatyw legislacyjnych,
- przegląd kwestii z zakresu przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy,
- przegląd kwestii etycznych,
- przegląd skarg klientów.

w tys. zł

Komórka ds. Zapewnienia Zgodności realizuje swoje zadania w szczególności poprzez:

- niezależną identyfikację, monitorowanie i ocenę ryzyka braku zgodności, na które narażony jest Bank (ze szczególnym uwzględnieniem zagadnień wprowadzania nowych produktów i usług, przeciwdziałania korzystania z systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu, a także ochrony informacji poufnej, konfliktów interesów i transakcji własnych pracowników na rynkach papierów wartościowych),
- przeciwdziałanie wykorzystaniu systemu finansowego w celu prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu,
- doradzanie i raportowanie Komitetowi Zarządzania Ryzykiem, Zarządowi Banku oraz Komitetowi Audytu i Zapewnienia Zgodności w zakresie efektywności procesów zapewniania zgodności z przepisami prawa i wymogami regulacyjnymi,
- komunikowanie polityk i procedur oraz przekazywanie wskazówek kierownictwu i pracownikom w zakresie zarządzania ryzykiem braku zgodności,
- koordynację kontaktów z regulatorami rynku (KNF, UOKiK, GIIF, GIODO),
- koordynację procesu akceptacji nowych produktów,
- wsparcie i koordynację procesów zgodności w zakresie modelu sprzedaży produktów inwestycyjnych i Dyrektywy MiFID,
- utrwalanie zasad etycznego prowadzenia biznesu.

Poza opisaną wyżej działalnością, Komórka ds. Zapewnienia Zgodności aktywnie współpracuje z Obszarem Komunikacji, Marketingu i Zarządzania Jakością w zakresie zarządzania ryzykiem reputacyjnym, definiowanym jako ryzyko uszczerbku na wizerunku Banku i Grupy Santander, postrzeganym z perspektywy klientów Banku i Grupy, ich pracowników, akcjonariuszy oraz szerszej społeczności, wynikającego z materializacji innych rodzajów ryzyka, w tym poszczególnych kategorii ryzyka braku zgodności.

W Banku funkcjonują także komitety specjalistyczne, wspierające procesy zarządzania ryzykiem braku zgodności w poszczególnych obszarach. Komitety grupują przedstawicieli kluczowych jednostek biznesowych i zarządzania ryzykiem, dysponujących niezbędną wiedzą merytoryczną i uprawnieniami w celu zapewnienia decyzyjności i wysokiej jakości głosu doradczego w toku prac komitetów. Komórka ds. Zapewnienia Zgodności koordynuje działalność poszczególnych komitetów:

- Komitet Zapewnienia Zgodności,
- Lokalny Komitet Marketingu i Monitoringu Produktów,
- Lokalny Komitet Sterujący Volcker,
- Komitet ds. przeciwdziałania praniu brudnych pieniędzy i finansowania terroryzmu,
- Komisja Etyki Biznesu.

W roku 2017 Komórka ds. Zapewnienia Zgodności prowadziła prace celem dostosowywania Banku do wymogów Rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 6 marca 2017 w sprawie systemu zarządzania ryzykiem i systemu kontroli wewnętrznej, polityki wynagrodzeń oraz szczegółowego sposobu szacowania kapitału wewnętrznego w bankach, a także do Rekomendacji H wydanej przez Komisję Nadzoru Finansowego w kwietniu 2017.

4. Zarządzanie kapitałem

Wprowadzenie

Polityką Banku Zachodniego WBK S.A. jest utrzymywanie poziomu kapitału adekwatnego do rodzaju i skali prowadzonej działalności oraz do poziomu ponoszonego ryzyka. Poziom funduszy własnych wymaganych do zapewnienia bezpiecznej działalności Banku Zachodniego WBK S.A. oraz wymogów kapitałowych szacowanych na nieoczekiwane straty jest wyznaczany zgodnie z przepisami tzw. pakietu CRD IV/CRR. Pakiet ten składa się z Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwanego dalej CRR) oraz Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/36/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie warunków dopuszczenia instytucji kredytowych do działalności oraz nadzoru ostrożnościowego nad instytucjami kredytowymi i firmami inwestycyjnymi, zmieniająca dyrektywę 2002/87/WE i uchylająca dyrektywy 2006/48/WE oraz 2006/49/WE (zwanej dalej Dyrektywa CDR IV), które weszły w życie 1.01.2014 r. decyzją Parlamentu Europejskiego i Europejskiego Urzędu Nadzoru Bankowego (EBA). Wymogi te uwzględniają rekomendacje Komisji Nadzoru Finansowego w zakresie stosowania opcji narodowych oraz wyższą wagę ryzyka dla ekspozycji zabezpieczonych hipotekami na nieruchomościach, w tym: nieruchomościach mieszkalnych, w przypadku których wysokość raty kapitałowej lub odsetkowej uzależniona jest od zmian kursu waluty lub walut innych niż waluty przychodów osiąganych przez dłużnika, gdzie przypisuje się wagę ryzyka równą 150% oraz lokalach biurowych lub innych nieruchomościach komercyjnych, usytuowanych na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, gdzie przypisuje się wagę ryzyka równą 100%.

Zarząd Banku odpowiada za całość procesów zarządzania kapitałem, szacowania i utrzymywania kapitału, w tym za procesy związane z oceną adekwatności kapitału w różnych warunkach ekonomicznych (łącznie z oceną wyników testów warunków skrajnych) oraz ich wpływu na poziom kapitału wewnętrznego, regulacyjnego i współczynniki kapitałowe. Rada Nadzorcza Banku sprawuje ogólny nadzór nad procesami szacowania kapitału wewnętrznego.

w tys. zł

Zarząd Banku delegował uprawnienia do bieżącego zarządzania kapitałem do Komitetu Kapitałowego, który na bieżąco dokonuje oceny adekwatności kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. (również w warunkach skrajnych), monitoruje wielkość posiadanego oraz wymaganego kapitału, a także inicjuje działania mające wpływ na poziom funduszy własnych (np. rekomendując wysokość wypłaty dywidendy). Komitet Kapitałowy jest pierwszym organem w Banku określającym politykę kapitałową, zasady zarządzania kapitałem i zasady wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej. Wszelkie decyzje dotyczące poziomu utrzymywanego kapitału (podniesienia lub uwolnienia kapitału) są ostatecznie podejmowane zgodnie z obowiązującym prawem oraz Statutem Banku przez odpowiednie statutowe organy Banku.

Zgodnie ze strategią informacyjną Banku szczegółowe informacje na temat poziomu funduszy własnych oraz wymagań kapitałowych zamieszczone są w Raporcie Rocznym dotyczącym adekwatności kapitałowej Banku i Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. na dzień 31.12.2017 r.

W 2017 roku Bank Zachodni WBK S.A. spełniał wszystkie wymogi nadzorcze w zakresie zarządzania kapitałem.

Polityka kapitałowa

Zgodnie z przepisami rozporządzenia CRR instytucje zobowiązane są utrzymywać minimalne współczynniki kapitałowe na poziomie:

- 4,5% współczynnika kapitału podstawowego Tier I,
- 6,0% współczynnika kapitału Tier I,
- 8,0% całkowitego współczynnika kapitałowego.

Na dzień 31.12.2017 r. minimalne poziomy współczynniki kapitałowych, respektujące zalecenia nadzorcze oraz domiary w ramach filaru II, na poziomie Banku Zachodniego WBK S.A. wynoszą:

- 11,16% współczynnik kapitału Tier I,
- 14,29% całkowity współczynnik kapitałowy;

Wyżej wymienione współczynniki kapitałowe uwzględniają zalecenie Komisji Nadzoru Finansowego w ramach dodatkowego wymogu kapitałowego związanego z portfelem walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych oraz bufor kapitałowy z tytułu zaklasyfikowania Banku Zachodniego WBK S.A. do kategorii innej instytucji o znaczeniu systemowym, a także bufor zabezpieczający.

Zgodnie z decyzjami Komisji Nadzoru Finansowego z 15.12.2017 r. oraz 20.11. 2017r Bank Zachodni WBK utrzymuje fundusze własne na pokrycie dodatkowego wymogu kapitałowego w celu zabezpieczenia ryzyka wynikającego z walutowych kredytów hipotecznych dla gospodarstw domowych. Na dzień 31.12.2017 bufor ten jest na poziomie 0,54 p.p. ponad wartość łącznego współczynnika kapitałowego dla Banku Zachodniego WBK S.A. Bufor składa się co najmniej w 75% z kapitału Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,41 p.p. ponad wartość współczynnika kapitału Tier I dla Banku Zachodniego WBK S.A.), oraz co najmniej w 56% z kapitału podstawowego Tier I (co odpowiada wymogowi kapitałowemu na poziomie 0,30 p.p. ponad wartość kapitału podstawowego Tier I dla Banku Zachodniego WBK S.A.).

Ustawa z dnia 05.08.2015 r. o nadzorze makroostrożnościowym nad systemem finansowym i zarządzaniu kryzysowym w systemie finansowym implementuje do polskiego prawa regulacje Dyrektywy CDR IV m.in. w zakresie utrzymywania przez banki dodatkowych buforów kapitałowych. Od dnia 01.01.2016 r. dla sektora bankowego w Polsce minimalne współczynniki kapitałowe zostały powiększone o 1,25 p. p. w związku z wprowadzeniem bufora zabezpieczającego. Zgodnie z dostosowaniem do CRR bufor ten osiągnie wysokość 2,5 p. p. w 2019 roku.

Dnia 4.10.2017 r. na posiedzeniu Komisji Nadzoru Finansowego Bank Zachodni WBK S.A. został zidentyfikowany jako inna instytucja o znaczeniu systemowym i został na niego nałożony dodatkowy bufor kapitałowy w wysokości 0,5 p.p.

Od 01.01.2018 Bank Zachodni WBK obowiązuje bufor ryzyka systemowego w wysokości 300 p.p., natomiast bufor zabezpieczający osiągnie wysokość 1,875 p.p. co wpłynie na minimalne poziomy współczynniki, które dla Banku Zachodniego WBK S.A. wyniosą:

- 11,79% współczynnik kapitału Tier I,
- 13,92% całkowity współczynnik kapitałowy.

Kapitał regulacyjny

Wymóg kapitałowy Banku Zachodniego WBK S.A. wyznaczany jest zgodnie z częścią trzecią Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 575/2013 z dnia 26.06.2013 r. w sprawie wymogów ostrożnościowych dla instytucji kredytowych i firm inwestycyjnych, zmieniające rozporządzenie (UE) nr 648/2012 (zwanego dalej CRR), które stanowiło podstawę prawną na dzień sprawozdawczy tj. 31.12.2017 r.

w tys. zł

Bank Zachodni WBK S.A. stosuje metodę standardową do wyliczenia wymogu kapitałowego z tytułu ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego. W metodzie tej łączny wymóg kapitałowy z tytułu ryzyka kredytowego oblicza się jako sumę ekspozycji ważonych ryzykiem pomnożoną przez 8%. Wartość ekspozycji w przypadku aktywów jest równa wartości bilansowej, a w przypadku udzielonych zobowiązań pozabilansowych jest równa ekwiwalentowi bilansowemu ekspozycji. Do wyznaczania ekspozycji ważonych ryzykiem, wagi ryzyka przypisuje się wobec wszystkich ekspozycji zgodnie z przepisami CRR.

W poniższej tabeli przedstawiono kalkulację współczynnika kapitałowego dla Banku na dzień 31.12.2017 r. oraz w okresie porównawczym.

	31.12.2017	31.12.2016
I Wymóg kapitałowy ogółem (Ia + Ib + Ic + Id), w tym:	7 542 254	7 068 621
Ia - z tytułu ryzyka kredytowego i ryzyka kredytowego kontrahenta	6 606 686	6 183 425
Ib - z tytułu ryzyka rynkowego	120 618	103 644
Ic - z tytułu ryzyka korekty wyceny kredytowej	38 337	41 192
Id - z tytułu ryzyka operacyjnego	776 613	740 360
II Ogółem kapitały i fundusze*	20 930 984	18 078 713
III Pomniejszenia	3 067 603	3 481 785
IV Kapitały i fundusze po pomniejszeniach (II-III)	17 863 381	14 596 928
V Współczynnik kapitałowy [IV/(I*12.5)]	18,95%	16,52%
VI Współczynnik Tier 1	17,37%	16,08%

*Dnia 30.09.2017 r. Bank, za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 11.09.2017 r., włączył do funduszy własnych część zysku bieżącego za okres od 01.01.2017 r. do 30.06.2017 r. w kwocie 519 864 714 tys. zł.

Kapitał wewnętrzny

Niezależnie od regulacyjnych metod pomiaru wymogów kapitałowych, Bank Zachodni WBK S.A. przeprowadza niezależną ocenę bieżącej oraz przyszłej adekwatności kapitałowej w ramach procesu wewnętrznej oceny adekwatności kapitałowej – procesu ICAAP. Celem tego procesu jest zapewnienie, że utrzymywany poziom funduszy własnych oraz ich charakter gwarantują wypłacalność oraz stabilność działalności Banku i Grupy.

Ocena adekwatności kapitałowej jest jednym z kluczowych elementów strategii Banku, procesu ustalania akceptowalnego poziomu ryzyka jak i procesu planowania.

W procesie ICAAP Bank wykorzystuje statystyczne modele szacowania strat dla poszczególnych rodzajów ryzyka mierzalnego np. ryzyka kredytowego, rynkowego i operacyjnego oraz dokonuje oceny jakościowej dla pozostałych istotnych rodzajów ryzyka nie objętych modelem np. ryzyka reputacji i braku zgodności.

W ramach procesu szacowania kapitału wewnętrznego wykorzystywane są parametry ryzyka przedstawiające prawdopodobieństwo zaniechania wykonania zobowiązań (PD - probability of default) przez klientów Banku Zachodniego WBK S.A. oraz wielkość potencjalnych strat (LGD loss given default) wynikających z braku wykonania zobowiązań.

Bank dokonuje wewnętrznej oceny potrzeb kapitałowych również w warunkach skrajnych, uwzględniających różne scenariusze zdarzeń makroekonomicznych.

Modele szacowania kapitału wewnętrznego podlegają corocznej ocenie i weryfikacji, których celem jest dostosowanie do skali i profilu działalności Banku Zachodniego WBK S.A., uwzględnienie nowych kategorii ryzyka oraz oceny kierownictwa.

Przegląd i ocena dokonywana jest w ramach funkcjonujących w Banku komitetów zarządzania ryzykiem w tym m. in. Komitetu Kapitałowego oraz Panelu Modeli i Metodologii funkcjonującego w ramach Forum Zarządzania Ryzykiem.

Zobowiązania podporządkowane

W 2017 roku Bank dokonał zmiany warunków emisji podporządkowanych obligacji imiennych z dnia 5.08.2010 r., objętych przez Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju. Zgodnie z nowymi warunkami emisji został między innymi, wydłużony termin zapadalności do dnia 5.08.2025 roku. Decyzją Komisji Nadzoru Finansowego z dnia 18.05.2017 r., Bank otrzymał zgodę na zaliczenie nowej emisji do kapitału uzupełniającego Tier II w kwocie 100 000 000 EUR.

W ramach realizacji strategii podwyższania kapitału uzupełniającego Tier II Bank dokonał również w dniu 2.12.2017 roku dodatkowej emisji obligacji własnych o wartości nominalnej 120 000 000 EUR. Wnioskiem z dnia 5.12.2017 r. Bank wystąpił do Komisji Nadzoru Finansowego o zaliczenie tych obligacji do kapitałów uzupełniających Tier II.

Szczegółowe informacje na temat zobowiązań podporządkowanych znajdują się w nocie 32.

w tys. zł

5. Wynik z tytułu odsetek

	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Przychody odsetkowe z tytułu		
Należności od podmiotów gospodarczych	1 654 877	1 607 575
Należności od klientów indywidualnych, w tym:	2 140 362	1 922 895
<i>Należności z tytułu kredytów hipotecznych</i>	986 586	842 497
Dłużnych papierów wartościowych, w tym:	609 508	576 044
<i>w portfelu inwestycyjnym dostępnym do sprzedaży</i>	575 907	543 738
<i>w portfelu handlowym</i>	33 601	32 306
Należności od banków	60 405	63 020
Należności sektora budżetowego	6 289	6 881
Należności z otrzymanym przyrzeczeniem odkupu	27 342	9 149
Odsetki od IRS -zabezpieczających	204 404	284 353
Razem	4 703 187	4 469 917
Koszty odsetkowe z tytułu		
Depozytów klientów indywidualnych	(433 880)	(495 924)
Depozytów podmiotów gospodarczych	(294 514)	(337 316)
Zobowiązań z tytułu sprzedanych papierów wartościowych z udzielonym przyrzeczeniem odkupu	(48 361)	(30 571)
Depozytów sektora budżetowego	(51 277)	(41 627)
Depozytów banków	(16 486)	(18 999)
Zobowiązań podporządkowanych i emisji papierów wartościowych	(73 120)	(65 040)
Razem	(917 638)	(989 477)
Wynik z tytułu odsetek	3 785 549	3 480 440

Na dzień 31.12.2017 r. przychody odsetkowe zawierają odsetki od kredytów z utratą wartości w kwocie 167 387 tys. zł (31.12.2016 – 192 462 tys. zł).

w tys. zł

6. Wynik z tytułu prowizji

Przychody prowizyjne	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Obszar eBiznes & Płatności	627 961	579 525
Obsługa rachunków i obrót pieniężny	329 905	329 318
Prowizje i opłaty za zarządzanie aktywami	3 637	4 268
Prowizje walutowe	346 056	320 003
Prowizje od kredytów	247 099	205 485
Prowizje ubezpieczeniowe	69 397	93 301
Prowizje z działalności maklerskiej	88 166	71 627
Karty kredytowe	88 275	85 036
Gwarancje i poręczenia	62 396	65 579
Organizowanie emisji	14 865	15 212
Opłaty dystrybucyjne	163 891	129 582
Pozostałe prowizje	6 838	5 170
Razem	2 048 486	1 904 106
Koszty prowizyjne	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Obszar eBiznes & Płatności	(225 491)	(201 328)
Karty kredytowe	(15 469)	(17 868)
Prowizje z działalności maklerskiej	(11 175)	(10 368)
Prowizje ubezpieczeniowe	(7 924)	(8 280)
Prowizje od umów leasingowych	(135)	(66)
Prowizje za pośrednictwo w udzielaniu kredytów	(8 647)	(12 471)
Pozostałe	(52 997)	(48 990)
Razem	(321 838)	(299 371)
Wynik z tytułu prowizji	1 726 648	1 604 735

Powyższe zestawienie obejmuje przychody prowizyjne z tytułu kredytów, kart kredytowych, gwarancji i poręczeń w kwocie 397 770 tys. zł na 31.12.2017 r. (356 100 tys. zł na 31.12.2016 r.) i koszty prowizyjne związane z kartami kredytowymi i za pośrednictwo w udzielaniu kredytów w kwocie (24 116) tys. zł ((30 339) tys. zł na 31.12.2016 r.) (inne niż objęte kalkulacją efektywnej stopy procentowej), które odnoszą się do aktywów i zobowiązań finansowych nie wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat.

7. Przychody z tytułu dywidend

Przychody z tytułu dywidend	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Przychody z tytułu dywidend od podmiotów zależnych i stowarzyszonych	222 791	343 770
Przychody z tytułu dywidend od kapitałowych aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	76 181	94 987
Przychody z tytułu dywidend od kapitałowych aktywów finansowych wycenianych do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat	546	531
Razem	299 518	439 288

w tys. zł

8. Wynik handlowy i rewaluacja

Wynik handlowy i rewaluacja	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Pochodne instrumenty finansowe oraz walutowe operacje międzybankowe	149 114	248 025
Pozostałe handlowe dochody z transakcji walutowych	35 854	12 176
Operacje kapitałowymi instrumentami finansowymi	4 265	(1 710)
Operacje dłużnymi instrumentami finansowymi	(6 004)	7 880
Razem	183 229	266 371

W pozycji wynik handlowy i rewaluacja zawarta jest zmiana wyceny instrumentów pochodnych w kwocie (10 354) tys. zł za 2017 r. oraz (5 952) tys. zł za 2016 r.

Powyższe kwoty zawierają w sobie korekty z tytułu ryzyka kredytowego kontrahenta (CVA, DVA), które w latach 2017 i 2016 wynosiły odpowiednio (11 572) tys. zł i (2 748) tys. zł.

9. Wynik na pozostałych instrumentach finansowych

Wynik na pozostałych instrumentach finansowych	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Wynik na sprzedaży instrumentów kapitałowych dostępnych do sprzedaży	26 420	307 666
Wynik na sprzedaży instrumentów dłużnych dostępnych do sprzedaży	20 549	92 772
Utrata wartości	-	(1 408)
Razem wynik na instrumentach finansowych	46 969	399 030
Zmiana wartości godziwej instrumentów zabezpieczających	23 760	57 503
Zmiana wartości godziwej instrumentów zabezpieczanych	(26 115)	(55 344)
Razem wynik na instrumentach zabezpieczających i zabezpieczanych	(2 355)	2 159
Razem	44 614	401 189

W dniu 21.06.2016 r. odbyło się rozliczenie transakcji przejęcia Visa Europe Limited przez Visa Inc. W wyniku tego rozliczenia Bank Zachodni WBK S.A. otrzymał:

- 49 974 289 euro w gotówce,
- 18 092 uprzywilejowanych akcji Visa Inc. serii C.

Ponadto, rozliczeniu podlegała także odroczone płatność w gotówce w wysokości 1,12 mld euro przypadająca na wszystkich uczestników transakcji, udział Banku Zachodniego WBK S.A. w tej kwocie wynosi 0.3839946336%. Przepadająca Bankowi odroczone płatność w gotówce może zostać skorygowana w ciągu 3 lat od dnia transakcji w przypadku zaistnienia sytuacji opisanych w warunkach umowy.

W 2016 r. całkowity zysk z tytułu realizacji ww. transakcji wyniósł w Banku Zachodnim WBK S.A. 305 865 tys. zł i został on rozpoznany w rachunku zysków i strat, w linii „Wynik na pozostałych instrumentach finansowych”.

w tys. zł

10. Pozostałe przychody operacyjne

Pozostałe przychody operacyjne	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Przychody z tytułu sprzedaży usług	20 612	19 428
Zwroty opłat BFG	433	54 215
Rozwiązania rezerw na zobowiązania sporne oraz inne aktywa	5 430	12 788
Rozliczenie umów leasingowych	944	2 907
Przychody z tytułu odzyskanych należności (przedawnionych, umorzonych i nieściągalnych)	5 598	6 876
Wynik z tytułu sprzedaży lub likwidacji składników majątku trwałego i aktywów do zbycia	12 314	7 026
Otrzymane odszkodowania, kary i grzywny	821	1 047
Pozostałe przychody dotyczące spraw spornych	24 238	-
Pozostałe	13 373	15 178
Razem	83 763	119 465

*Z uwagi na zmianę sposobu wyliczenia opłat na rzecz Bankowego Funduszu Gwarancyjnego w związku z wejściem w życie Ustawy z dnia 10.06.2016 r. o Bankowym Funduszu Gwarancyjnym, Bank zmienił sposób rozliczania, a zatem prezentacji z tego tytułu na przychody prowizyjne.

11. Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych

Odpisy netto z tytułu utraty wartości należności kredytowych	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Odpis na poniesione zidentyfikowane straty (indywidualne i portfelowe)	(512 966)	(609 608)
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty (IBNR)	(28 111)	(143)
Wynik z tytułu należności odzyskanych	(2 103)	(1 133)
Odpis na kredytowe zobowiązania pozabilansowe	2 805	27 405
Razem	(540 375)	(583 479)

12. Koszty pracownicze

Koszty pracownicze	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Wynagrodzenia i premie	(1 042 255)	(1 010 647)
Obowiązkowe narzuły na wynagrodzenia	(174 422)	(165 456)
Koszty świadczeń socjalnych	(30 252)	(28 431)
Koszty szkoleń	(14 170)	(15 163)
Rezerwa na odprawy emerytalne i niewykorzystane urlopy oraz inne świadczenia pracownicze	6 095	(1 073)
Razem	(1 255 004)	(1 220 770)

w tys. zł

13. Koszty działania banku

Koszty działania banku	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Koszty utrzymania i wynajmu budynków	(289 413)	(299 118)
Marketing i reprezentacja	(69 549)	(86 624)
Eksploatacja systemów informacyjnych	(141 664)	(148 335)
Koszty ponoszone na rzecz BFG, KNF i KDPW	(195 838)	(246 326)
Oplaty pocztowe i telekomunikacyjne	(36 725)	(32 642)
Koszty konsultacji i doradztwa	(55 354)	(46 943)
Samochody i usługi transportowe oraz transport wartości	(58 546)	(60 089)
Koszty pozostałych usług obcych	(82 207)	(75 771)
Materiały eksploatacyjne, druki, czek, karty	(17 705)	(20 708)
Pozostałe podatki i opłaty	(28 025)	(26 661)
Transmisja danych	(9 327)	(12 378)
Rozliczenia KIR, SWIFT	(25 986)	(25 106)
Koszty zabezpieczenia banku	(23 976)	(24 375)
Koszty remontów maszyn	(13 210)	(15 942)
Pozostałe	(20 668)	(18 421)
Razem	(1 068 193)	(1 139 439)

14. Pozostałe koszty operacyjne

Pozostałe koszty operacyjne	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Zawiązania rezerw na zobowiązania sporne i inne aktywa	(42 144)	(93 813)
Odpisy z tytułu utraty wartości rzeczowych aktywów trwałych oraz wartości niematerialnych	(8 342)	(12 359)
Koszty zakupu usług	(8 177)	(2 775)
Składki na rzecz organizacji o charakterze dobrowolnym	(783)	(675)
Zapłacone odszkodowania, kary i grzywny	(2 883)	(1 932)
Przekazane darowizny	(4 670)	(4 260)
Pozostałe	(14 191)	(12 543)
Razem	(81 190)	(128 357)

15. Obciążenie z tytułu podatku dochodowego

Obciążenie z tytułu podatku dochodowego	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Część bieżąca	(459 896)	(569 087)
Część odroczone	(139 447)	(6 806)
Korekty lat ubiegłych	169	8 365
Razem	(599 174)	(567 528)

w tys. zł

	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Uzgodnienie obciążenia wyniku finansowego przed opodatkowaniem		
Zysk przed opodatkowaniem	2 515 330	2 649 248
Stawka podatku	19%	19%
Obciążenie podatkowe od zysku przed opodatkowaniem	(477 913)	(503 357)
Koszty niestanowiące kosztów uzyskania przychodu	(8 403)	(20 417)
Oplaty na rzecz BFG	(34 971)	(13 472)
Podatek od instytucji finansowych	(73 717)	(67 654)
Sprzedaż wierzytelności	(52 237)	(43 223)
Przychody niepodatkowe (dywidendy)	56 753	83 439
Koszty rezerw kredytowych niestanowiących kosztów uzyskania przychodu	(10 970)	(8 023)
Korekta podatku roku ubiegłego	169	8 385
Pozostałe	2 115	(3 206)
Ogółem obciążenie wyniku brutto	(599 174)	(567 528)

	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Podatek odroczony ujęty bezpośrednio w kapitale własnym		
Związany z instrumentami kapitałowymi dostępnymi do sprzedaży	(132 797)	(124 073)
Związany z dłużnymi instrumentami dostępnymi do sprzedaży	(55 657)	33 645
Związany z rachunkowością zabezpieczeń przepływów pieniężnych	21 446	26 173
Związany z wyceną programów określonych świadczeń	(75)	(1 835)
Razem	(167 083)	(66 090)

16. Zysk na akcję

	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Zysk na akcję		
Zysk za okres przypadający na akcje zwykłe	1 916 156	2 081 720
Średnio ważona liczba akcji zwykłych	99 275 197	99 234 534
Podstawowy zysk na akcję (zł)	19,30	20,98
Zysk za okres przypadający na akcje zwykłe	1 916 156	2 081 720
Średnio ważona liczba akcji zwykłych	99 275 197	99 234 534
Średnio ważona liczba potencjalnych akcji zwykłych *	187 456	155 947
Rozwodniony zysk na akcję (zł)	19,27	20,94

* Średnioważona liczba potencjalnych akcji zwykłych uwzględnia liczbę opcji na akcje przyznanych w programie motywacyjnym opisanym w nocie 49.

17. Gotówka i operacje z bankami centralnymi

	31.12.2017	31.12.2016
Gotówka i operacje z bankami centralnymi		
Gotówka	2 249 508	2 114 542
Rachunki bieżące w bankach centralnych	1 857 293	2 535 091
Lokaty	8 000	47 001
Razem	4 114 801	4 696 634

Bank Zachodni WBK S.A. utrzymuje na rachunku bieżącym w Narodowym Banku Polskim rezerwę obowiązkową naliczoną na podstawie wartości miesięcznego średniego stanu depozytów otrzymanych przez Bank i stopy rezerwy obowiązkowej, która we wszystkich ww. okresach wynosiła 3,5%.

Zgodnie z określonymi przepisami kwota naliczonej rezerwy pomniejszona jest o równowartość 500 tys. EUR.

w tys. zł

18. Należności od banków

Należności od banków	31.12.2017	31.12.2016
Lokaty i kredyty	851 061	798 068
Rachunki bieżące, pozostałe	1 161 057	2 510 734
Razem	2 012 118	3 308 802

Wartość godziwą „Należności od banków” przedstawia nota 41.

19. Aktywa, zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu

Aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	31.12.2017		31.12.2016	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Pochodne instrumenty finansowe o charakterze handlowym	1 231 990	1 263 859	1 876 563	1 729 840
Transakcje stopy procentowej	312 783	276 635	971 978	899 009
Forward	-	68	6	20
Opcje	13 211	13 226	17 744	17 743
Swap stopy procentowej (IRS)	297 054	261 776	947 336	874 150
Kontrakt na przyszłą stopę procentową (FRA)	2 518	1 565	6 892	7 096
Transakcje związane z kapitałowymi papierami wartościowymi	6 053	6 053	12 032	12 032
Opcje	6 053	6 053	12 032	12 032
Transakcje walutowe	913 154	981 171	892 553	818 799
Swap walutowo-procentowy (CIRS)	282 186	275 786	226 334	245 130
Forward	41 175	160 814	69 838	61 693
Swap walutowy (FX Swap)	493 265	447 589	429 196	352 967
Spot	1 360	1 832	1 561	2 041
Opcje	95 168	95 150	156 718	156 718
Inne	-	-	8 906	250
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe	2 189 557	-	1 321 624	-
Dłużne papiery wartościowe	2 174 096	-	1 312 589	-
Papiery wartościowe Skarbu Państwa:	2 170 048	-	612 233	-
- obligacje	2 170 048	-	612 233	-
Papiery wartościowe banku centralnego:	-	-	699 883	-
- bony	-	-	699 883	-
Komercyjne papiery wartościowe:	4 048	-	473	-
- obligacje	4 048	-	473	-
Kapitałowe papiery wartościowe:	15 461	-	9 035	-
- notowane	15 461	-	9 035	-
Zobowiązania z tytułu krótkiej sprzedaży	-	-	-	80 129
Razem aktywa/zobowiązania finansowe	3 421 547	1 263 859	3 198 187	1 809 969

W pozycji aktywa i zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu - pochodne instrumenty finansowe o charakterze handlowym zawarta jest zmiana wyceny z tytułu ryzyka kontrahenta w kwocie (28) tys. zł na 31.12.2017 r. oraz 9 373 tys. zł na 31.12.2016 r.

Przychody odsetkowe z instrumentów dłużnych oraz innych instrumentów o stałej stopie dochodu są ujmowane w pozycji przychodów z tytułu odsetek.

Zyski i straty powstające z tytułu zmian wartości godziwej aktywów i zobowiązań finansowych przeznaczonych do obrotu są ujmowane w wyniku handlowym i rewaluacji rachunku zysków i strat.

Wszystkie aktywa finansowe wyceniane do wartości godziwej przez rachunek zysków i strat zostały zakwalifikowane do tej kategorii w związku z handlowym charakterem zawieranych transakcji. Na dzień sprawozdawczy 31.12.2017 r. oraz w okresie porównawczym przy początkowym ujęciu nie wystąpiły przypadki desygnacji do wyżej wymienionej kategorii aktywów finansowych.

w tys. zł

Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych

Zgodnie z wymogami MSSF 7, poniższe informacje dotyczą tylko aktywów i zobowiązań finansowych wynikających z transakcji terminowych i pochodnych, zawieranych na podstawie umów ramowych typu ISDA Master Agreement oraz innych umów ramowych przewidujących w sytuacji wystąpienia określonego przypadku naruszenia możliwość rozwiązania transakcji i rozliczenia z kontrahentem na podstawie skompensowanej kwoty wzajemnych należności i zobowiązań.

Bank nie ma prawa do dokonania kompensaty aktywów i zobowiązań finansowych w sprawozdaniu finansowym. W poniższej tabeli zaprezentowano kwoty wyceny do wartości godziwej instrumentów pochodnych (zarówno zaklasyfikowanych do portfela przeznaczone do obrotu, jak i desygnowanych jako instrumenty zabezpieczające w rachunkowości zabezpieczeń) oraz zabezpieczeń pieniężnych objętych umowami ramowymi umożliwiającymi kompensowanie w określonych okolicznościach. Odrębnie zaprezentowano maksymalne kwoty kompensat innych niż wynikających z zabezpieczeń możliwych na bazie umów ramowych.

Kompensowanie aktywów i zobowiązań finansowych	31.12.2017		31.12.2016	
	Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe	Aktywa finansowe	Zobowiązania finansowe
Wycena instrumentów pochodnych	1 231 990	1 263 859	1 934 442	3 691 420
Wartość przyjętych/złożonych zabezpieczeń	(302 711)	(268 306)	(249 791)	(2 131 485)
Aktywa i zobowiązania podlegające kompensacie zgodnie z umową ramową	929 279	995 553	1 684 651	1 559 935
Maksymalna kwota ewentualnej kompensaty	(388 627)	(388 627)	(924 984)	(924 984)
Aktywa i zobowiązania podlegające kompensacie zgodnie z umową ramową przy uwzględnieniu maksymalnej kwoty ewentualnej kompensaty	540 652	606 926	759 667	634 951

Poniższa tabela przedstawia nominały instrumentów pochodnych.

Nominały instrumentów pochodnych	31.12.2017	31.12.2016
1. Transakcje pochodne –terminowe (zabezpieczające)	23 570 504	30 178 193
a) Swap stopy procentowej jednowalutowy (IRS)	2 404 709	2 282 240
b) Swap stopy procentowej zabezpieczający przepływy pieniężne-kupiony (IRS)	1 575 000	2 242 000
c) Swap stopy procentowej zabezpieczający przepływy pieniężne-kupiony (CIRS)	9 707 988	12 013 523
d) Swap stopy procentowej zabezpieczający przepływy pieniężne-sprzedany (CIRS)	9 882 807	13 640 430
2. Transakcje pochodne-terminowe (handlowe)	285 338 721	291 909 465
a) Transakcje stopy procentowej	170 594 604	172 058 392
Swap stopy procentowej jednowalutowy (IRS)	158 895 602	148 034 909
Kontrakt na przyszłą stopę procentową (FRA)	3 260 000	16 680 000
Opcje na stopę procentową	8 370 402	7 314 133
Forward kupiony	-	27 090
Forward sprzedany	68 600	2 260
b) Transakcje walutowe	114 744 117	119 851 073
Swap walutowy (FX Swap)-kwoty zakupione	29 904 524	30 143 163
Swap walutowy (FX Swap)-kwoty sprzedane	29 837 481	30 025 420
Forward kupiony	8 226 882	5 580 260
Forward sprzedany	8 393 420	5 620 242
Swap stopy procentowej dwuwalutowy (CIRS)-kwoty zakupione	10 992 948	13 205 081
Swap stopy procentowej dwuwalutowy (CIRS)-kwoty sprzedane	10 991 112	13 232 885
Opcje walutowe kupione CALL	4 036 440	5 398 974
Opcje walutowe kupione PUT	4 162 435	5 623 037
Opcje walutowe sprzedane CALL	4 036 440	5 398 974
Opcje walutowe sprzedane PUT	4 162 435	5 623 037
3. Bieżące operacje walutowe	2 893 238	1 540 212
Spot - zakupiony	1 446 436	769 621
Spot - sprzedany	1 446 802	770 591
4. Transakcje związane z kapitałowymi instrumentami finansowymi	817 734	1 335 679
Instrumenty pochodne - zakupione	401 987	664 431
Instrumenty pochodne - sprzedane	415 747	671 248
Razem	312 620 197	324 963 549

Nominały instrumentów pochodnych dla transakcji jednowalutowych (IRS, FRA, opcje nie będące opcjami walutowymi) zostały zaprezentowane wyłącznie jako kwoty nabyte.

w tys. zł

20. Pochodne instrumenty zabezpieczające

Pochodne instrumenty zabezpieczające	31.12.2017		31.12.2016	
	Aktywa	Zobowiązania	Aktywa	Zobowiązania
Instrumenty finansowe zabezpieczające wartość godziwą	2 283	115 496	3 232	139 973
Instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne	144 441	463 302	63 555	1 821 855
Ogółem zabezpieczające instrumenty finansowe	146 724	578 798	66 787	1 961 828

W pozycji pochodne instrumenty zabezpieczające – instrumenty finansowe zabezpieczające przepływy pieniężne zawarta jest korekta wyceny dnia pierwszego dla transakcji start forward CIRS w kwocie (9 613) tys. zł na 31.12.2017 r. oraz (10 665) tys. zł na 31.12.2016 r.

Do wyceny transakcji Bank stosuje model wyceny, zaklasyfikowany do Poziomu II wartości godziwej, w którym istotne dane przyjęte do wyceny oparte są na obserwowalnych parametrach rynkowych (pośrednio lub bezpośrednio). Bank traktuje różnice w inicjalnej wycenie instrumentu różnice jako zysk/stratę dnia pierwszego i amortyzuje w czasie ujmując efekt wyceny w rachunku zysków i strat. Amortyzacja korekty wyceny dnia pierwszego została zawarta w nocie Wynik handlowy i rewaluacja.

21. Należności od klientów

Należności od klientów	31.12.2017	31.12.2016
Należności od podmiotów gospodarczych	49 011 673	46 811 514
Należności od klientów indywidualnych, w tym:	44 322 763	42 995 955
<i>Należności z tytułu kredytów na nieruchomości</i>	<i>33 723 865</i>	<i>32 711 667</i>
Należności od podmiotów sektora publicznego	227 389	195 752
Pozostałe należności	7 304	181 596
Należności brutto	93 569 128	90 184 817
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(3 032 125)	(3 082 427)
Razem	90 537 003	87 102 390

Na dzień 31.12.2017 r. korekta wartości godziwej z tytułu zabezpieczanego ryzyka kredytów objętych rachunkowością zabezpieczeń wyniosła 3 555 tys. zł.

Szczegółowa analiza kredytów na nieruchomości wg walut znajduje się w skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym Grupy Kapitałowej Banku Zachodniego WBK S.A. za 2017 r. opublikowanym w dniu 13.02.2018 r.

Wartość godziwą „Należności od klientów” przedstawia nota 41.

Zmiana stanu odpisów z tytułu utraty wartości należności od klientów	31.12.2017	31.12.2016
Utrata wartości oceniana indywidualnie i portfelowo		
Stan na 31 grudnia roku poprzedniego	(2 740 861)	(3 084 165)
Odpisy/rozwiązania bieżącego okresu	(512 966)	(609 609)
Spisanie należności w ciężar rezerw/sprzedaż wierzytelności	570 092	938 201
Transfer	(16 684)	26 892
Różnice kursowe	25 657	(12 180)
Stan na koniec okresu	(2 674 762)	(2 740 861)
Odpis na poniesione niezidentyfikowane straty		
Stan na 31 grudnia roku poprzedniego	(341 566)	(340 429)
Odpisy/rozwiązania bieżącego okresu	(28 111)	(143)
Sprzedaż wierzytelności	3 429	3 182
Transfer	1 204	-
Różnice kursowe	7 681	(4 176)
Stan na koniec okresu	(357 363)	(341 566)
Odpis aktualizacyjny z tytułu utraty wartości	(3 032 125)	(3 082 427)

w tys. zł

22. Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży

Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	31.12.2017	31.12.2016
Dłużne papiery wartościowe	24 889 479	25 467 070
Papiery wartościowe Skarbu Państwa:	21 419 899	20 472 331
- obligacje	21 419 899	20 472 331
Papiery wartościowe banku centralnego:	1 379 839	2 849 694
- bony	1 379 839	2 849 694
Pozostałe papiery wartościowe:	2 089 741	2 145 045
- obligacje	2 089 741	2 145 045
Kapitałowe papiery wartościowe	894 550	855 291
- notowane	-	12 644
- nienotowane	894 550	842 647
Razem	25 784 029	26 322 361

Według stanu na 31.12.2017 r. dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej o stałej stopie procentowej wynoszą 16 471 392 tys. zł, natomiast papiery o zmiennej stopie wynoszą 8 418 087 tys. zł.

Według stanu na 31.12.2016 r. dłużne papiery wartościowe wyceniane według wartości godziwej o stałej stopie procentowej wynoszą 18 686 207 tys. zł, natomiast papiery o zmiennej stopie wynoszą 6 780 863 tys. zł.

Na dzień 31.12.2017 r. korekta do wartości godziwej z tytułu zabezpieczonego ryzyka wartości godziwej dłużnych papierów wartościowych objętych rachunkowością zabezpieczeń wyniosła 107 005 tys. zł, na dzień 31.12.2016 r. korekta wynosiła 132 512 tys. zł.

Nienotowane kapitałowe instrumenty finansowe sklasyfikowane jako dostępne do sprzedaży, dla których brak jest aktywnego rynku są ujmowane według kosztu nabycia i poddawane testowi na utratę wartości lub ich wartość godziwa ustalana jest w oparciu o modele wyceny. Na dzień bilansowy Bank dokonuje przeglądu wartości godziwej nienotowanych instrumentów finansowych sklasyfikowanych jako dostępne do sprzedaży.

Wartość godziwą „Aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży” przedstawia nota 41.

Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Instrumenty		Razem
	Dłużne papiery wartościowe	finansowe z prawem do kapitału	
Stan na 1 stycznia 2017	25 467 070	855 291	26 322 361
Zwiększenia	60 456 329	2 036	60 458 365
Zmniejszenia (sprzedaż i zapadalność)	(61 393 423)	(8 691)	(61 402 114)
Wycena do wartości godziwej	444 504	45 914	490 418
Zmiana stanu odsetek naliczonych	30 469	-	30 469
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	-	-
Różnice kursowe	(115 470)	-	(115 470)
Stan na 31 grudnia 2017	24 889 479	894 550	25 784 029

Zmiana stanu aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży	Instrumenty		Razem
	Dłużne papiery wartościowe	finansowe z prawem do kapitału	
Stan na 1 stycznia 2016	21 471 774	1 104 472	22 576 246
Zwiększenia	44 844 381	72 965	44 917 346
Zmniejszenia (sprzedaż i zapadalność)	(40 512 751)	(8 616)	(40 521 367)
Wycena do wartości godziwej	(446 168)	(312 122)	(758 290)
Zmiana stanu odsetek naliczonych	57 682	-	57 682
Odpis aktualizujący z tytułu utraty wartości	-	(1 408)	(1 408)
Różnice kursowe	52 152	-	52 152
Stan na 31 grudnia 2016	25 467 070	855 291	26 322 361

w tys. zł

23. Inwestycje w podmioty zależne i stowarzyszone

Inwestycje w podmioty zależne i stowarzyszone	31.12.2017	31.12.2016
Podmioty zależne	2 340 431	2 340 719
Podmioty stowarzyszone	36 606	36 606
Razem	2 377 037	2 377 325

w tys. zł

Inwestycje w podmioty zależne i stowarzyszone wg stanu na 31.12.2017 r. *

Nazwa jednostki	BZ WBK Inwestycje Sp. z o.o.	BZ WBK Finanse Sp. z o.o.	Giełdokracja Sp. z o.o. w likwidacji	BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	Santander Consumer Bank S.A.	Razem
Siedziba	Poznań	Poznań	Poznań	Poznań	Wrocław	
Rodzaj powiązania	spółka zależna	spółka zależna	spółka zależna	spółka zależna	spółka zależna	
Procent posiadanego kapitału	100,00	100,00	100,00	50,00	60,00	
Wartość bilansowa	46 600	130 562	100	6 755	2 156 414	2 340 431
Aktywa jednostki razem	42 432	255 407	-	117 631	17 647 014	18 062 484
Kapitał własny jednostki, w tym:	42 398	248 127	-	85 014	3 190 067	3 565 606
kapitał zakładowy	100	1 165	-	13 500	520 000	534 765
pozostały kapitał własny, w tym:	42 298	246 962	-	71 514	2 670 067	3 030 841
niepodzielony zysk (niepokryta strata) z lat ubiegłych	(6 232)	29 445	117	-	270 845	294 175
zysk (strata) netto	(384)	42 326	(117)	66 503	649 136	757 464
Zobowiązania jednostki	34	7 280	-	32 617	14 456 947	14 496 878
Dochody	(364)	57 051	-	314 031	1 944 552	2 315 270

* dane niezaudytowane

Nazwa jednostki	Rodzaj działalności
BZ WBK Inwestycje Sp. z o.o.	nabywanie, zbywanie akcji i udziałów spółek prawa handlowego oraz innych papierów wartościowych; działalność związana z poszukiwaniem inwestorów
BZ WBK Finanse Sp. z o.o.	scentralizowane zarządzanie spółkami BZ WBK Leasing S.A., BZ WBK Lease S.A., BZ WBK Faktor Sp. z o.o, BZ WBK F24 S.A.
Giełdokracja Sp. z o.o. w likwidacji	realizacja działań edukacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku kapitałowego, prowadzenie portali internetowych oraz świadczenie usług reklamowych i informacyjnych
BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A.	działalność maklerska polegająca na zarządzaniu cudzym pakietem papierów wartościowych dopuszczonych i nie dopuszczonych do publicznego obrotu
Santander Consumer Bank S.A.	przyjmowanie wkładów oszczędnościowych i lokat terminowych, udzielanie i zaciąganie kredytów i pożyczek pieniężnych

Nazwa jednostki stowarzyszonej:	Kraj założenia oraz miejsce prowadzenia działalności	Procentowy udział Grupy w kapitale/w głosach		Metoda wyceny	Rodzaj działalności
		2017	2016		
BZ WBK - Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A.	Polska	49,00	49,00	Metoda praw własności	działalność ubezpieczeniowa, ubezpieczenia na życie
BZ WBK - Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych S.A.	Polska	49,00	49,00	Metoda praw własności	działalność ubezpieczeniowa, ubezpieczenia osobowe oraz majątkowe

w tys. zł

Skrócone wybrane informacje finansowe każdej jednostki stowarzyszonej, która posiada udziały istotne dla Grupy, zostały przedstawione poniżej:

	BZ WBK - Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A.		BZ WBK - Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych S.A.	
	2017 *	2016	2017 *	2016
Należności od banków	67 377	44 635	69 888	30 857
Aktywa finansowe handlowe	12 079	19 457	1 256	1 230
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	318 393	260 392	373 978	348 360
Aktywa z tytułu podatku odroczonego	705	646	981	908
Aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	387 534	545 539	-	-
Pozostałe rozrachunki	22 523	24 512	56 494	42 057
Rozliczenia międzyokresowe	163 842	127 946	-	12 875
Pozostałe pozycje aktywów	818	1 205	859	1 173
AKTYWA RAZEM	973 271	1 024 332	503 456	437 460
Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe	733 747	851 318	164 235	172 589
Udział reasekutorów w rezerwach	(7 444)	(7 322)	(143 055)	(113 294)
Oszacowane regresy i odzyski (wielkość ujemna)	-	-	(1 003)	(602)
Pozostałe zobowiązania	136 678	85 565	157 253	105 488
Rozliczenia międzyokresowe	6 641	2 458	94 618	69 198
Fundusze specjalne	35	26	33	33
ZOBOWIĄZANIA RAZEM	869 657	932 045	272 081	233 412
Przychody	180 571	201 104	156 972	154 987
Zysk (strata) netto za okres	45 011	37 849	73 173	72 372
Dywidendy wypłacone BZ WBK SA	19 142	10 827	25 719	-

* Dane oparte na szacunkach spółek

Dane za 2016 rok pochodzą ze zaudytowanych sprawozdań finansowych spółek BZ WBK - Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. oraz BZ WBK - Aviva Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych S.A.

W rocznym skonsolidowanym sprawozdaniu finansowym za 2016 rok opublikowane zostały dane szacunkowe. Różnice między danymi zaudytowanymi a szacunkowymi są nieistotne.

w tys. zł

Inwestycje w podmioty zależne i stowarzyszone wg stanu na 31.12.2016 r.

Nazwa jednostki	BZ WBK		Gieldokracja Sp. z o.o.	BZ WBK		Santander		Razem
	Inwestycje Sp. z o.o.	BZ WBK Finanse Sp. z o.o.		Nieruchomości S.A.	BZ WBK Asset Management S.A.	Consumer Bank S.A.		
Siedziba	Poznań	Poznań	Poznań	Zakrzewo	Poznań	Wrocław		
Rodzaj powiązania	spółka zależna	spółka zależna	spółka zależna	spółka zależna	spółka zależna	spółka zależna		
Procent posiadanego kapitału	100,00	100,00	100,00	99,99	50,00	60,00		
Wartość bilansowa	46 600	130 097	100	753	6 755	2 156 414	2 340 719	
Aktywa jednostki razem	61 199	208 106	358	629	85 692	16 386 938	16 742 922	
Kapitał własny jednostki, w tym:	58 652	204 959	334	535	81 414	2 697 829	3 043 723	
kapitał zakładowy	100	1 165	100	750	13 500	520 000	535 615	
pozostały kapitał własny, w tym:	58 552	203 794	234	(215)	67 914	2 177 829	2 508 108	
<i>niepodzielony zysk (niepokryta strata) z lat ubiegłych</i>	-	(5 700)	-	(246)	-	236 685	230 739	
<i>zysk (strata) netto</i>	1 467	44 240	85	31	59 585	434 586	539 994	
Zobowiązania jednostki	2 547	3 147	24	94	4 278	13 689 109	13 699 199	
Dochody	2 110	49 534	497	239	81 137	1 650 974	1 784 491	

Nazwa jednostki	Rodzaj działalności
BZ WBK Inwestycje Sp. z o.o.	nabywanie, zbywanie akcji i udziałów spółek prawa handlowego oraz innych papierów wartościowych; działalność związana z poszukiwaniem inwestorów
BZ WBK Finanse Sp. z o.o.	scentralizowane zarządzanie spółkami BZ WBK Leasing S.A., BZ WBK Lease S.A., BZ WBK Faktor Sp. z o.o
Gieldokracja Sp. z o.o.	realizacja działań edukacyjnych w zakresie funkcjonowania rynku kapitałowego, prowadzenie portali internetowych oraz świadczenie usług reklamowych i informacyjnych
BZ WBK Nieruchomości S.A.	organizowanie, obsługa i prowadzenie usług gastronomicznych i hotelarskich, pośrednictwo i świadczenie w zakresie usług turystycznych
BZ WBK Asset Management S.A.	działalność maklerska polegająca na zarządzaniu cudzym pakietem papierów wartościowych dopuszczonych i nie dopuszczonych do publicznego obrotu
Santander Consumer Bank S.A.	przyjmowanie wkładów oszczędnościowych i lokat terminowych, udzielanie i zaciąganie kredytów i pożyczek pieniężnych

w tys. zł

24. Wartości niematerialne

Wartości niematerialne	Licencje, patenty, koncesje i podobne wartości	Pozostałe	Nakłady na wartości niematerialne	Razem
Rok 2017				
Wartość w cenie nabycia na początek okresu	1 334 854	233 428	176 183	1 744 465
Zwiększenia z tytułu:				
-zakup	-	-	157 194	157 194
-darowizny	-	-	-	-
-przeniesienia z nakładów	140 791	-	-	140 791
-transferów	-	-	-	-
Zmniejszenia z tytułu:				
-likwidacji, sprzedaży	(44 084)	-	(670)	(44 754)
-przeniesienia z nakładów	-	-	(140 791)	(140 791)
-transferów	-	-	(2 248)	(2 248)
Wartość w cenie nabycia na koniec okresu	1 431 561	233 428	189 668	1 854 657
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	(1 127 440)	(152 717)	-	(1 280 157)
Zwiększenia/zmniejszenia z tytułu:				
-amortyzacji bieżącego okresu	(133 120)	(25 488)	-	(158 607)
-likwidacji, sprzedaży	44 084	-	-	44 084
-transferów	-	-	-	-
Odpisy/odwrócenie z tytułu utraty wartości				-
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	(1 216 476)	(178 205)	-	(1 394 680)
Wartość bilansowa				
Wartość wg cen nabycia	1 431 561	233 428	189 668	1 854 657
Skumulowana amortyzacja	(1 216 476)	(178 205)	-	(1 394 681)
Stan na 31 grudnia 2017	215 085	55 223	189 668	459 976

w tys. zł

Wartości niematerialne Rok 2016	Licencje, patenty, koncesje i podobne wartości		Nakłady na wartości niematerialne	
		Pozostałe		Razem
Wartość w cenie nabycia na początek okresu	1 257 782	229 370	155 755	1 642 907
Zwiększenia z tytułu:				
-zakupu	-	-	147 398	147 398
-darowizny	-	-	-	-
-przeniesienia z nakładów	128 979	4 058	-	133 037
-transferów	-	-	6 174	6 174
Zmniejszenia z tytułu:				
-likwidacji, sprzedaży	(51 907)	-	(107)	(52 014)
-przeniesienia z nakładów	-	-	(133 037)	(133 037)
-transferów	-	-	-	-
Wartość w cenie nabycia na koniec okresu	1 334 854	233 428	176 183	1 744 465
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	(1 077 078)	(122 226)	-	(1 199 304)
Zwiększenia/zmniejszenia z tytułu:				
-amortyzacji bieżącego okresu	(101 753)	(30 491)	-	(132 244)
-likwidacji, sprzedaży	51 391	-	-	51 391
-transferów	-	-	-	-
Odpisy/odwrócenie z tytułu utraty wartości	-	-	-	-
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	(1 127 440)	(152 717)	-	(1 280 157)
Wartość bilansowa				
Wartość wg cen nabycia	1 334 854	233 428	176 183	1 744 465
Skumulowana amortyzacja	(1 127 440)	(152 717)	-	(1 280 157)
Stan na 31 grudnia 2016	207 414	80 711	176 183	464 308

25. Wartość firmy

Na dzień 31.12.2017 r. oraz w okresie porównawczym wartość firmy obejmuje następującą pozycję:

- 1 688 516 tys. zł - wartość firmy powstała w wyniku połączenia Banku Zachodniego WBK S.A. z Bankiem Kredyt Bank S.A. w dniu 4.01.2013 r.,

Zgodnie z wymogami MSSF 3 wartość firmy została wyznaczona jako nadwyżka kosztów nabycia nad wartością godziwą zidentyfikowanych nabytych aktywów i zobowiązań.

Test na utratę wartości firmy powstałej w wyniku połączenia z Bankiem Kredyt Bank S.A.

W 2017 r. i w okresie porównawczym Bank przeprowadził testy na utratę wartości firmy powstałej w wyniku połączenia z Bankiem Kredyt Bank S.A. w dniu 4.01.2013 r., którego wartość bilansowa na 31.12.2017 r. wyniosła 1 688 516 tys. zł. (podobnie jak na dzień 31.12.2016 r.).

Wartość odzyskiwalna w oparciu o wartość użytkową

Wartość odzyskiwalna ośrodków wypracowujących środki pieniężne odpowiada wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży lub wartości użytkowej, zależnie od tego, która z tych wartości jest wyższa. Szacunek wartości użytkowej, która jest wyższa od wartości godziwej pomniejszonej o koszty sprzedaży, jest przeprowadzony w oparciu o model zdyskontowanych przepływów pieniężnych odpowiedni dla banków i innych instytucji finansowych. Przyszłe, oczekiwane przepływy pieniężne wypracowywane przez segmenty biznesowe Banku Zachodniego WBK są zgodne z 3-letnimi projekcjami finansowymi kierownictwa Banku na lata 2018 – 2020.

Biorąc pod uwagę stabilność Banku Zachodniego WBK S.A., zrównoważone wyniki finansowe oraz w wyniku porównania wartości użytkowej z wartością bilansową ośrodka generującego przepływy pieniężne nie stwierdzono utraty wartości.

Kluczowe założenia przyjęte przy ustaleniu wartości użytkowej

Dla potrzeb pomiaru utraty wartości firmy Bank posługuje się następującą, wynikającą z początkowego ujęcia, alokacją wartości firmy na historyczne segmenty biznesowe:

w tys. zł

	Bankowość	Bankowość	Global Banking and Markets	Segment ALM i	Razem
	Detaliczna	Biznesowa i Korporacyjna		Operacji Centralnych	
Wartość firmy	781 308	480 946	299 552	126 710	1 688 516

Z uwagi na przyjęty model wyceny, założenia przyjęte do ustalenia wartości użytkowej dla poszczególnych segmentów są takie same.

Projekcja finansowa

Projekcja finansowa na lata 2018 – 2020 została opracowana z uwzględnieniem planów strategicznych i operacyjnych na lata 2018 - 2020 oraz dostępnych prognoz makroekonomicznych i rynkowych. Prognozy makroekonomiczne na lata 2018 – 2020, które są podstawą testu na utratę wartości firmy, wskazują średni wzrost PKB na poziomie 2,5%. Oczekiwane jest, że stopy procentowe utrzymają się na obecnym niskim poziomie przynajmniej do końca 2018 roku, a następnie wzrosną w kolejnych latach projekcji. Projekcja finansowa zakłada kontynuację rozwoju obecnej oferty ze szczególną koncentracją na wzroście głównych linii produktowych, obsłudze osób fizycznych z segmentu detalicznego oraz małych i średnich przedsiębiorstwach korzystających z usług finansowania, produktów oszczędnościowych oraz usług transakcyjnych.

Stopa dyskontowa

Stopa dyskontowa przyjęta w modelu zdyskontowanych dywidend, w zależności od horyzontu czasowego, wynosi 8,5% – 9,0%. Stopa dyskontowa równoważna wymaganej stopie zwrotu, została obliczona na podstawie modelu wyceny aktywów kapitałowych (Capital Assets Pricing Model) z wykorzystaniem: stopy wolnej od ryzyka, współczynnika beta BZ WBK na bazie danych z serwisu Bloomberg oraz premii za ryzyko rynkowe. Wartość stopy wolnej od ryzyka w okresie najbliższych 3 lat waha się między 3,8% a 4,16%, przy czym opiera się ona na rentowności papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa, odpowiedniej do długości okresu dyskontowania. Przepływy pieniężne poza 3-letnią projekcją finansową są dyskontowane z zastosowaniem przewidywanej rentowności 10-letnich papierów wartościowych emitowanych przez Skarb Państwa po trzecim roku projekcji szczegółowej, która wynosi 4,27%. Na koniec roku 2017 premię za ryzyko rynkowe oszacowano na poziomie 5,5%.

Stopa wzrostu w okresie wykraczającym poza projekcję finansowe

Ekstrapolację przepływów pieniężnych, wykraczających poza 3-letni okres objęty projekcjami finansowymi (wartość rezydualna) oparto na stopie wzrostu wynoszącej 2,5% rocznie, tj. na poziomie projektowanego długoterminowego wzrostu PKB.

Minimalny poziom współczynnika wypłacalności wymagany przez organy nadzorcze

Wzrost poziomu wymaganego kapitału oznacza spadek wartości kapitału dostępnego do teoretycznych dywidend w ramach przeprowadzanego testu. Od 01.01.2018 r. zgodnie z polskimi przepisami zaczną obowiązywać podwyższone wymogi kapitałowe do wypłaty do 50% wypracowanego zysku; dodatkowe wymogi kapitałowe z tytułu ryzyka walutowych kredytów hipotecyjnych (0,54 pp.), dodatkowy bufor zabezpieczający 1,25 pp., bufor innej instytucji o znaczeniu systemowym – określany w drodze indywidualnej decyzji KNF 0,5 pp. oraz bufor ryzyka systemowego w wysokości 3,0 pp, podwyższone o 1,5 pp. Dodatkowo stopę dywidendy należy odpowiednio skorygować w zależności od udziału walutowych kredytów mieszkaniowych dla gospodarstw domowych w portfelu należności. Wszystkie te czynniki wpływają negatywnie na kapitał dostępny do teoretycznych dywidend, a tym samym na wyniki testu na utratę wartości firmy.

Powyższe czynniki spowodowały, że poziom współczynnika wypłacalności wymagany przez KNF wynosi 14,79% do wypłaty maximum 50% wypracowanego zysku.

Podczas, gdy podwyższone wymogi kapitałowe zapewniają stabilność i bezpieczeństwo Banku Zachodniego WBK S.A. zwiększając bazę kapitałową, o tyle pomniejszają one dywidendy dostępne dla akcjonariuszy, które wpływają na wartość użytkową ośrodka wypracowującego środki pieniężne.

Na dzień 31.12.2017 r. nie stwierdzono utraty wartości firmy.

w tys. zł

26. Rzeczowy majątek trwały

Rzeczowy majątek trwały Rok 2017	Nieruchomości	Leasing zrotny - nieruchomości	Sprzęt informatyczny	Środki transportu	Pozostały majątek trwały	Leasing zrotny - nakłady	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość w cenie nabycia na początek okresu	841 324	38 976	624 946	90 187	241 906	20 328	129 226	1 986 893
Zwiększenia z tytułu:								
-zakupu	-	-	-	-	-	57 661	111 316	168 977
-leasingu	-	-	-	8 703	-	-	-	8 703
-przeniesienia ze środków trwałych w budowie	24 606	-	117 206	-	13 203	-	-	155 015
-transferów	-	-	113	-	-	-	2 248	2 361
Zmniejszenia z tytułu:								
-sprzedaży, likwidacji, darowizny	(39 553)	-	(26 164)	(629)	(28 551)	-	(225)	(95 122)
-przeniesienia ze środków trwałych w budowie	-	-	-	-	-	-	(155 015)	(155 015)
-transferów	-	-	-	(9 416)	-	-	(43)	(9 459)
Wartość w cenie nabycia na koniec okresu	826 377	38 976	716 101	88 845	226 558	77 989	87 507	2 062 353
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	(562 449)	(1 618)	(413 647)	(20 510)	(208 803)	-	-	(1 207 027)
Zwiększenia/zmniejszenia z tytułu:								
-amortyzacji bieżącego okresu	(27 198)	(971)	(65 876)	(11 953)	(10 349)	-	-	(116 347)
-sprzedaży, likwidacji, darowizny	31 215	-	26 152	629	27 900	-	-	85 896
-transferów	-	-	(76)	5 112	26	-	-	5 062
Odписы/odwrócenie z tytułu utraty wartości	(8 342)	-	-	-	-	-	-	(8 342)
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	(566 774)	(2 589)	(453 447)	(26 722)	(191 226)	-	-	(1 240 758)
Wartość bilansowa								
Wartość wg cen nabycia	826 377	38 976	716 101	88 845	226 558	77 989	87 507	2 062 353
Skumulowana amortyzacja	(566 774)	(2 589)	(453 447)	(26 722)	(191 226)	-	-	(1 240 758)
Stan na 31 grudnia 2017	259 603	36 387	262 654	62 123	35 332	77 989	87 507	821 595

Rzeczowy majątek trwały Rok 2016	Nieruchomości	Leasing zrotny - nieruchomości	Sprzęt informatyczny	Środki transportu	Pozostały majątek trwały	Leasing zrotny - nakłady	Środki trwałe w budowie	Razem
Wartość w cenie nabycia na początek okresu	865 320	39 480	555 834	85 504	276 846	3 067	127 795	1 953 846
Zwiększenia z tytułu:								
-zakupu	-	-	-	-	-	17 261	131 732	148 993
-leasingu	-	-	-	30 480	-	-	-	30 480
-przeniesienia ze środków trwałych w budowie	24 068	-	91 122	-	8 941	-	-	124 131
-transferów	59	-	18 728	-	9	-	-	18 796
Zmniejszenia z tytułu:								
-sprzedaży, likwidacji, darowizny	(48 123)	-	(40 738)	(348)	(25 162)	-	-	(114 371)
-przeniesienia ze środków trwałych w budowie	-	-	-	-	-	-	(124 131)	(124 131)
-transferów	-	(504)	-	(25 449)	(18 728)	-	(6 170)	(50 851)
Wartość w cenie nabycia na koniec okresu	841 324	38 976	624 946	90 187	241 906	20 328	129 226	1 986 893
Skumulowana amortyzacja na początek okresu	(561 469)	(660)	(386 334)	(24 386)	(238 752)	-	-	(1 211 601)
Zwiększenia/zmniejszenia z tytułu:								
-amortyzacji bieżącego okresu	(25 920)	(982)	(52 656)	(12 901)	(9 414)	-	-	(101 873)
-sprzedaży, likwidacji, darowizny	37 299	-	40 709	315	24 007	-	-	102 330
-transferów	-	24	(15 366)	16 462	15 356	-	-	16 476
Odписы/odwrócenie z tytułu utraty wartości	(12 359)	-	-	-	-	-	-	(12 359)
Skumulowana amortyzacja na koniec okresu	(562 449)	(1 618)	(413 647)	(20 510)	(208 803)	-	-	(1 207 027)
Wartość bilansowa								
Wartość wg cen nabycia	841 324	38 976	624 946	90 187	241 906	20 328	129 226	1 986 893
Skumulowana amortyzacja	(562 449)	(1 618)	(413 647)	(20 510)	(208 803)	-	-	(1 207 027)
Stan na 31 grudnia 2016	278 875	37 358	211 299	69 677	33 103	20 328	129 226	779 866

w tys. zł

27. Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto

Aktywa z tytułu podatku odroczonego	31.12.2017	Zmiany odnoszone na kapitały	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany z tytułu różnic przejściowych	31.12.2016
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	449 499	-	9 365	9 365	440 134
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	364 433	-	(353 779)	(353 779)	718 212
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	21 446	(4 727)	-	(4 727)	26 173
Pozostałe rezerwy	127 715	-	21 194	21 194	106 521
Przychody przyszłych okresów	268 250	-	4 276	4 276	263 974
Koszty niezrealizowane z tytułu odsetek od kredytów, lokat i papierów wartościowych	46 777	-	28 089	28 089	18 688
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	20 697	-	12 320	12 320	8 377
Suma aktywów z tytułu podatku odroczonego	1 298 817	(4 727)	(278 535)	(283 262)	1 582 079

Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	31.12.2017	Zmiany odnoszone na kapitały	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany z tytułu różnic przejściowych	31.12.2016
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	(188 454)	(98 026)	-	(98 026)	(90 428)
Rezerwy na odprawy emerytalne	(76)	1 760	-	1 760	(1 836)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych międzybankowych	(261 499)	-	105 928	105 928	(367 427)
	(139 443)	-	34 049	34 049	(173 492)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(1 751)	-	125	125	(1 876)
Różnica między bilansową a podatkową wartością aktywów niefinansowych	8 625	-	3 365	3 365	5 260
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(6 352)	-	(4 379)	(4 379)	(1 973)
Suma zobowiązań z tytułu podatku odroczonego	(588 950)	(96 266)	139 088	42 822	(631 772)

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	709 867	(100 993)	(139 447)	(240 440)	950 307
---	---------	-----------	-----------	-----------	---------

Na dzień 31.12.2017 r. w wyliczeniu aktywów z tyt. podatku odroczonego nie uwzględniono skupionych wierzytelności w kwocie brutto 5 114 tys. zł i rezerw na kredyty, które nie staną się kosztem podatkowym w kwocie brutto 65 960 tys. zł.

Aktywa z tytułu podatku odroczonego	31.12.2016	Zmiany odnoszone na kapitały	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany z tytułu różnic przejściowych	31.12.2015
Rezerwy na utratę wartości kredytów i pożyczek	440 134	-	11 645	11 645	428 489
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	718 212	-	(49 632)	(49 632)	767 844
Wycena instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	26 173	(19 906)	-	(19 906)	46 079
Pozostałe rezerwy	106 521	-	(3 810)	(3 810)	110 331
Przychody przyszłych okresów	263 974	-	10 073	10 073	253 901
Koszty niezrealizowane z tytułu odsetek od kredytów, lokat i papierów wartościowych	18 688	-	(22 164)	(22 164)	40 852
Pozostałe ujemne różnice przejściowe	8 377	-	604	604	7 773
Suma aktywów z tytułu podatku odroczonego	1 582 079	(19 906)	(53 284)	(73 190)	1 655 269

Zobowiązania z tytułu podatku odroczonego	31.12.2016	Zmiany odnoszone na kapitały	Zmiany odnoszone na wynik finansowy	Zmiany z tytułu różnic przejściowych	31.12.2015
Wycena instrumentów finansowych dostępnych do sprzedaży	(90 428)	135 478	-	135 478	(225 906)
Rezerwy na odprawy emerytalne	(1 836)	(1 222)	-	(1 222)	(614)
Wycena pochodnych instrumentów finansowych	(367 427)	-	56 063	56 063	(423 490)
Dochód niezrealizowany z tytułu odsetek od kredytów, papierów wartościowych i lokat międzybankowych	(173 492)	-	(13 613)	(13 613)	(159 879)
Rozliczenia międzyokresowe dotyczące amortyzacji z tytułu zastosowanej ulgi inwestycyjnej	(1 876)	-	327	327	(2 203)
Różnica między bilansową a podatkową wartością aktywów niefinansowych	5 260	-	3 169	3 169	2 091
Pozostałe dodatnie różnice przejściowe	(1 973)	-	532	532	(2 505)
Suma zobowiązań z tytułu podatku odroczonego	(631 772)	134 256	46 478	180 734	(812 506)

Aktywa z tytułu odroczonego podatku dochodowego netto	950 307	114 350	(6 806)	107 544	842 763
---	---------	---------	---------	---------	---------

Na dzień 31.12.2016 r. w wyliczeniu aktywów z tyt. podatku odroczonego nie uwzględniono skupionych wierzytelności w kwocie brutto 8 500 tys. zł i rezerw na kredyty, które nie staną się kosztem podatkowym w kwocie brutto 52 896 tys. zł.

w tys. zł

Zmiana stanu podatku odroczonego netto	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	950 307	842 763
Zmiany odniesione do rachunku zysków i strat	(139 447)	(6 806)
Zmiany odniesione na pozostałe całkowite dochody	(100 993)	114 350
Stan na koniec okresu	709 867	950 307

Na różnice przejściowe odniesione na kapitał własny składa się podatek odroczone od wyceny aktywów finansowych dostępnych do sprzedaży, instrumentów zabezpieczających przyszłe przepływy pieniężne oraz rezerwy na odprawy emerytalne.

Na różnice przejściowe odniesione do rachunku zysków i strat składa się podatek odroczone od wyceny pozostałych aktywów finansowych, rezerw na należności kredytowe oraz innych aktywów i pasywów wykorzystywanych w bieżącej działalności Banku.

Wpływ MSSF 9 na Aktywa z tyt. podatku odroczonego został zaprezentowany w nocie nr 2.

28. Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży

Aktywa zaklasyfikowane jako przeznaczone do sprzedaży	31.12.2017	31.12.2016
Nieruchomości	8	608
Razem	8	608

29. Pozostałe aktywa

Pozostałe aktywa	31.12.2017	31.12.2016
Rozrachunki międzybankowe	142 701	106 835
Dłużnicy różni	560 421	277 447
Czynne rozliczenia międzyokresowe	55 225	31 715
Aktywa przejęte za długi	-	24 463
Rozrachunki z tytułu transakcji giełdowych	31 711	21 385
Pozostałe	52	52
Razem	790 110	461 897
w tym aktywa finansowe *	734 833	405 667

*Do aktywów finansowych zaliczono wszystkie pozycje Pozostałych aktywów z wyłączeniem: Czynnych rozliczeń międzyokresowych, Aktywów przejętych za długi oraz pozycji Pozostałe.

30. Zobowiązania wobec banków

Zobowiązania wobec banków	31.12.2017	31.12.2016
Lokaty	64 023	28 522
Kredyty otrzymane od banków	628 107	664 188
Rachunki bieżące	722 318	520 055
Razem	1 414 448	1 212 765

Wartość godziwą „Zobowiązań wobec banków” przedstawia nota 41.

w tys. zł

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu kredytów otrzymanych od banków	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	664 188	195 247
Zwiększenia z tytułu:	4 644	686 148
- kredyty otrzymane	-	648 422
- odsetki od kredytów otrzymanych	4 644	7 050
- różnice kursowe	-	30 676
Zmniejszenia z tytułu:	(40 725)	(217 207)
- spłata kredytów	-	(211 645)
- spłata odsetek	(4 785)	(5 562)
- różnice kursowe	(35 940)	-
Stan zobowiązań na koniec okresu	628 107	664 188

31. Zobowiązania wobec klientów

Zobowiązania wobec klientów	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania wobec Klientów indywidualnych	59 310 847	57 845 383
depozyty terminowe	16 321 736	18 086 495
w rachunku bieżącym	42 948 226	39 650 731
pozostałe	40 886	108 157
Zobowiązania wobec podmiotów gospodarczych	38 702 801	42 540 494
depozyty terminowe	15 321 645	20 453 339
w rachunku bieżącym	20 533 707	18 519 563
kredyty i pożyczki	2 237 211	3 020 931
pozostałe	610 238	546 661
Zobowiązania wobec podmiotów sektora publicznego	4 141 874	2 995 372
depozyty terminowe	1 904 467	1 234 058
w rachunku bieżącym	2 233 410	1 747 709
pozostałe	3 997	13 605
Razem	102 155 522	103 381 249

Na dzień 31.12.2017 r. depozyty stanowiące zabezpieczenie należności kredytowych wynoszą 233 625 tys. zł (31.12.2016 r. – 277 959 tys. zł).

Wartość godziwą „Zobowiązań wobec klientów” przedstawia nota 41.

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek otrzymanych od pozostałych instytucji finansowych	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	3 020 931	2 638 739
Zwiększenia z tytułu:	47 910	849 532
- kredyty i pożyczki otrzymane	42 200	740 198
- odsetki od kredytów i pożyczek otrzymanych	5 710	7 714
- różnice kursowe	-	101 620
Zmniejszenia z tytułu:	(831 630)	(467 340)
- spłata kredytów i pożyczek	(630 728)	(459 261)
- spłata odsetek	(5 922)	(8 079)
- różnice kursowe	(194 980)	-
Stan zobowiązań na koniec okresu	2 237 211	3 020 931

w tys. zł

32. Zobowiązania podporządkowane

Zobowiązania podporządkowane	Termin wymagalności/ wykupu	Waluta	Wartość nominalna
Transza 1	05.08.2025	EUR	100 000
Transza 2	03.12.2026	EUR	120 000
Transza 3	22.05.2027	EUR	137 100

Zmiana stanu zobowiązań podporządkowanych	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	440 457	426 507
Zwiększenia z tytułu:	1 133 436	29 231
-odsetki od pożyczki podporządkowanej	33 564	16 479
-różnice kursowe	-	12 752
-przekwalifikowanie *	1 099 872	-
Zmniejszenia z tytułu:	(85 291)	(15 281)
-spłata odsetek	(27 528)	(15 281)
-różnice kursowe	(57 763)	-
Stan zobowiązań podporządkowanych na koniec okresu	1 488 602	440 457
Krótkoterminowe	11 257	1 604
Długoterminowe (powyżej 1 roku)	1 477 345	438 853

*Obligacje wyemitowane przez Bank Zachodni WBK S.A. i zakwalifikowane za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego do zobowiązań podporządkowanych.

Pozostałe informacje dotyczące zobowiązań podporządkowanych zostały zaprezentowane w nocie 4.

33. Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych

Emisja dłużnych papierów wartościowych w 2017 roku (emisje niewymagalne)	Wartość nominalna	Waluta	Termin wymagalności
Bankowe Papiery Wartościowe serii F	750 000	PLN	19.02.2018

Emisja dłużnych papierów wartościowych w 2016 roku (emisje niewymagalne)	Wartość nominalna	Waluta	Termin wymagalności
Emisja serii D	185 000	PLN	26.02.2017
Bankowe Papiery Wartościowe serii C	100 000	PLN	17.02.2017
Emisja serii E	120 000	EUR	03.12.2026

Zmiana stanu zobowiązań z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	1 783 303	1 698 619
Zwiększenia z tytułu:	2 049 345	1 111 318
- emisja dłużnych papierów wartościowych	1 988 788	1 065 880
- odsetki od emisji dłużnych papierów wartościowych	44 327	45 438
- różnice kursowe	16 230	-
Zmniejszenia z tytułu:	(2 592 404)	(1 026 634)
- wykup dłużnych papierów wartościowych	(1 430 000)	(980 000)
- przekwalifikowanie*	(1 099 872)	-
- różnice kursowe	(21 786)	-
- spłata odsetek	(40 746)	(46 634)
Stan zobowiązań na koniec okresu	1 240 244	1 783 303

*Obligacje wyemitowane przez Bank Zachodni WBK S.A. i zakwalifikowane za zgodą Komisji Nadzoru Finansowego do zobowiązań podporządkowanych.

w tys. zł

34. Rezerwy

Rezerwy	31.12.2017	31.12.2016
Rezerwy na sprawy sporne	57 216	37 639
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem kredytowym	25 384	28 706
Razem	82 600	66 345

Zmiana stanu rezerw 31.12.2017	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem kredytowym		Razem
	Rezerwy na sprawy sporne		
Stan na początek okresu	37 639	28 706	66 345
Utworzenie rezerw	47 497	43 265	90 762
Wykorzystanie rezerw	(12 142)	(517)	(12 659)
Rozwiązanie rezerw	(15 778)	(46 070)	(61 848)
Inne zmiany	-	-	-
Stan na koniec okresu	57 216	25 384	82 600
Krótkoterminowe	57 216	18 425	75 641
Długoterminowe	-	6 959	6 959

Zmiana stanu rezerw 31.12.2016	Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe obarczone ryzykiem kredytowym		Razem
	Rezerwy na sprawy sporne		
Stan na początek okresu	27 373	55 276	82 649
Utworzenie rezerw	77 110	61 054	138 164
Wykorzystanie rezerw	(66 157)	835	(65 322)
Rozwiązanie rezerw	(687)	(88 459)	(89 146)
Stan na koniec okresu	37 639	28 706	66 345
Krótkoterminowe	37 639	19 712	57 351
Długoterminowe	-	8 994	8 994

35. Pozostałe zobowiązania

Pozostałe zobowiązania	31.12.2017	31.12.2016
Rezerwy pracownicze	340 770	311 687
Inne rezerwy	3 300	3 300
Rozrachunki międzybankowe	946 867	578 741
Rozliczenia międzyokresowe przychodów	168 180	171 320
Wierzyciele różni	490 362	413 579
Rozliczenia międzyokresowe bierne	204 964	137 364
Rozliczenia publiczno-prawne	79 254	78 248
Rozrachunki z tytułu transakcji giełdowych	25 851	25 314
Razem	2 259 548	1 719 553
w tym zobowiązania finansowe *	2 012 114	1 469 985

*Do zobowiązań finansowych zaliczono wszystkie pozycje Pozostałych zobowiązań z wyłączeniem: Rozliczeń publiczno-prawnych, Rozliczeń międzyokresowych przychodów oraz pozycji Inne rezerwy.

w tys. zł

Zmiana stanu rezerw 31.12.2017	Rezerwy pracownicze	Inne rezerwy	Razem	
	w tym: Rezerwa na odprawy emerytalne			
Stan na początek okresu	311 687	55 737	3 300	314 987
Utworzenie rezerw	273 688	13 358	-	273 688
Wykorzystanie rezerw	(220 096)	-	-	(220 096)
Rozwiązanie rezerw	(24 509)	(1 870)	-	(24 509)
Inne zmiany	-	-	-	-
Stan na koniec okresu	340 770	67 225	3 300	344 070
Krótkoterminowe	273 545	-	3 300	276 845
Długoterminowe	67 225	67 225	-	67 225

Zmiana stanu rezerw 31.12.2016	Rezerwy pracownicze	Inne rezerwy	Razem	
	w tym: Rezerwa na odprawy emerytalne			
Stan na początek okresu	319 000	59 322	3 306	322 306
Utworzenie rezerw	275 447	-	-	275 447
Wykorzystanie rezerw	(260 805)	-	(6)	(260 811)
Rozwiązanie rezerw	(21 955)	-	-	(21 955)
Inne zmiany	-	(3 585)	-	-
Stan na koniec okresu	311 687	55 737	3 300	314 987
Krótkoterminowe	255 950	-	3 300	259 250
Długoterminowe	55 737	55 737	-	55 737

Na rezerwy pracownicze składają się kategorie wymienione w nocie 48.

36. Kapitał akcyjny

31.12.2017 r.

Seria	Emisja	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii wg ceny nominalnej w tys. zł
A	na okaziciela	brak	brak	5 120 000	51 200
B	na okaziciela	brak	brak	724 073	7 241
C	na okaziciela	brak	brak	22 155 927	221 559
D	na okaziciela	brak	brak	1 470 589	14 706
E	na okaziciela	brak	brak	980 393	9 804
F	na okaziciela	brak	brak	2 500 000	25 000
G	na okaziciela	brak	brak	40 009 302	400 093
H	na okaziciela	brak	brak	115 729	1 157
I	na okaziciela	brak	brak	1 561 618	15 616
J	na okaziciela	brak	brak	18 907 458	189 075
K	na okaziciela	brak	brak	305 543	3 055
L	na okaziciela	brak	brak	5 383 902	53 839
M	na okaziciela	brak	brak	98 947	990
				99 333 481	993 335

Wartość nominalna jednej akcji wynosi 10 zł. Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone.

Akcjonariuszem posiadającym co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu (WZ) Banku Zachodniego WBK S.A. był Banco Santander S.A. posiadający pakiet kontrolny uprawniający do wykonywania 69,34%.

w tys. zł

31.12.2016 r.

Seria	Emisja	Rodzaj uprzywilejowania akcji	Rodzaj ograniczenia praw do akcji	Liczba akcji	Wartość serii wg ceny nominalnej w tys. zł
A	na okaziciela	brak	brak	5 120 000	51 200
B	na okaziciela	brak	brak	724 073	7 241
C	na okaziciela	brak	brak	22 155 927	221 559
D	na okaziciela	brak	brak	1 470 589	14 706
E	na okaziciela	brak	brak	980 393	9 804
F	na okaziciela	brak	brak	2 500 000	25 000
G	na okaziciela	brak	brak	40 009 302	400 093
H	na okaziciela	brak	brak	115 729	1 157
I	na okaziciela	brak	brak	1 561 618	15 616
J	na okaziciela	brak	brak	18 907 458	189 075
K	na okaziciela	brak	brak	305 543	3 055
L	na okaziciela	brak	brak	5 383 902	53 839
				99 234 534	992 345

Wartość nominalna jednej akcji wynosi 10 zł. Wszystkie wyemitowane akcje są w pełni opłacone.

Akcjonariuszami posiadającym co najmniej 5% głosów na Walnym Zgromadzeniu (WZ) Banku Zachodniego WBK S.A. byli Banco Santander S.A. posiadający pakiet kontrolny uprawniający do wykonywania 69,41% ogólnej liczby głosów na WZ oraz Nationale-Nederlanden OFE z udziałem w wysokości 5,15%.

37. Pozostałe kapitały

Pozostałe kapitały	31.12.2017	31.12.2016
Fundusz ogólnego ryzyka bankowego	649 810	649 810
Premia akcyjna	7 035 424	7 035 424
Inne kapitały rezerwowe w tym:	8 490 949	6 553 441
<i>Kapitał rezerwowy</i>	<i>8 320 199</i>	<i>6 382 692</i>
<i>Kapitał zapasowy</i>	<i>170 750</i>	<i>170 749</i>
Razem	16 176 183	15 132 993

Premia akcyjna (emisyjna) - powstaje z nadwyżki nad wartością nominalną sprzedanych akcji po odjęciu kosztów emisji akcji i stanowi kapitał rezerwowy Banku.

Według stanu na 31.12.2017 r. w kapitale rezerwowym znajduje się efekt planu opcyjnego w wysokości 118 423 tys. zł., natomiast na 31.12.2016 r. w wysokości 120 750 tys. zł.

Inne zmiany pozostałych kapitałów zostały zaprezentowane w zestawieniach zmian w kapitałach własnych za 2017 i 2016 rok.

Statutowy kapitał zapasowy tworzony jest z odpisów z zysku netto zgodnie z obowiązującym statutem Banku. Kapitał ten nie podlega podziałowi. Tworzony jest na pokrycie strat bilansowych. Coroczne odpisy na kapitał zapasowy z zysku netto powinny wynosić co najmniej 8% zysku netto i dokonywane są od czasu osiągnięcia przez kapitał zapasowy wysokości co najmniej jednej trzeciej kapitału zakładowego Banku. Wysokość odpisu uchwalana jest przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy.

Kapitał rezerwowy tworzony jest z odpisów z zysku po opodatkowaniu, w wysokości uchwalonej przez Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy. Decyzje o wykorzystaniu kapitału rezerwowego podejmuje Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy.

w tys. zł

38. Kapitał z aktualizacji wyceny

Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych 31.12.2017	Razem brutto	Wpływ odpisów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	
			Razem netto
Bilans otwarcia w tym:	347 845	(66 091)	281 754
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe	475 937	(90 428)	385 509
Wycena z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(137 755)	26 174	(111 581)
Rezerwa na odprawy emerytalne - zyski aktuarialne	9 663	(1 837)	7 826
Zmiana wyceny dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	539 429	(102 492)	436 937
Przeniesienie z kapitału z aktualizacji wyceny do rachunku wyników z tytułu sprzedaży	(23 502)	4 465	(19 037)
Zmiana wyceny instrumentów zabezpieczających przepływy pieniężne	24 880	(4 727)	20 153
Zmiana wyceny programów określonych świadczeń	(9 264)	1 760	(7 504)
Bilans zamknięcia w tym:	879 388	(167 085)	712 303
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe	991 864	(188 455)	803 409
Wycena z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(112 875)	21 447	(91 428)
Rezerwa na odprawy emerytalne - zyski aktuarialne	399	(77)	322

Kapitał z aktualizacji wyceny aktywów finansowych 31.12.2016	Razem brutto	Wpływ odpisów z tytułu odroczonego podatku dochodowego	
			Razem netto
Bilans otwarcia w tym:	949 687	(180 440)	769 247
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe	1 188 976	(225 905)	963 071
Wycena z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(242 522)	46 080	(196 442)
Rezerwa na odprawy emerytalne - zyski aktuarialne	3 233	(615)	2 618
Zmiana wyceny dłużnych i kapitałowych papierów wartościowych dostępnych do sprzedaży	(449 427)	85 391	(364 036)
Przeniesienie z kapitału z aktualizacji wyceny do rachunku wyników z tytułu sprzedaży	(263 612)	50 086	(213 526)
Zmiana wyceny z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych	129 416	(24 589)	104 827
Przeniesienie z kapitału z aktualizacji wyceny do rachunku wyników z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(24 649)	4 683	(19 966)
Zmiana wyceny programów określonych świadczeń	6 430	(1 222)	5 208
Bilans zamknięcia w tym:	347 845	(66 091)	281 754
Dłużne i kapitałowe papiery wartościowe	475 937	(90 428)	385 509
Wycena z tytułu zabezpieczeń przepływów pieniężnych	(137 755)	26 174	(111 581)
Rezerwa na odprawy emerytalne - zyski aktuarialne	9 663	(1 837)	7 826

39. Rachunkowość zabezpieczeń

Bank Zachodni WBK S.A. stosuje strategie zabezpieczające w ramach rachunkowości zabezpieczeń zgodnie z założeniami zarządzania ryzykiem opisanymi w nocie 3 sprawozdania rocznego.

Zabezpieczenie wartości godziwej

Bank Zachodni WBK SA stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej w odniesieniu do następujących klas instrumentów finansowych:

- Dłużnych papierów wartościowych o stałym oprocentowaniu w PLN i denominowanych w EUR,

w tys. zł

- Kredytów o stałym oprocentowaniu w PLN.

Transakcjami zabezpieczającymi wartość godziwą są transakcje typu Interest Rate Swap i Overnight Indexed Swap, dla których Bank płaci stałą stopę i otrzymuje zmienną. Zabezpieczanym ryzykiem jest zmiana wartości godziwej instrumentu lub portfela na skutek zmian rynkowych stóp procentowych. Transakcje te nie zabezpieczają przed zmianami wartości godziwej z tytułu ryzyka kredytowego.

Pozycje zabezpieczające wyceniane są do wartości godziwej. Pozycje zabezpieczane wyceniane są według zamortyzowanego kosztu z uwzględnieniem korekty do wartości godziwej z tytułu zabezpieczanego ryzyka.

Szczegóły dotyczące poszczególnych grup transakcji zabezpieczających na 31.12.2017 r. i w okresie porównawczym zawierają poniższe tabele:

31.12.2017	Obligacje	Kredyty
Wartość nominalna instrumentu zabezpieczającego	1 979 709	425 000
Wycena do wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczenia ryzyka	(104 434)	3 763
Korekta do wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego z tytułu zabezpieczanego ryzyka należność/(zobowiązanie)	107 005	(3 817)
Ryzyko zabezpieczane	Ryzyko stopy procentowej	Ryzyko stopy procentowej
Okres przez jaki instrumenty mają wpływ na wynik Banku	do roku 2025	do roku 2021

31.12.2016	Obligacje	Kredyty
Wartość nominalna instrumentu zabezpieczającego	1 982 240	300 000
Wycena do wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego z tytułu zabezpieczenia ryzyka	(128 789)	4 358
Korekta do wartości godziwej instrumentu zabezpieczanego z tytułu zabezpieczanego ryzyka należność/(zobowiązanie)	132 512	(4 409)
Ryzyko zabezpieczane	Ryzyko stopy procentowej	Ryzyko stopy procentowej
Okres przez jaki instrumenty mają wpływ na wynik Banku	do roku 2025	do roku 2021

Od stycznia 2016 roku Bank Zachodni WBK S.A. stosuje portfelową rachunkowość zabezpieczeń wartości godziwej ryzyka stóp procentowych dla portfela udzielonych kredytów o stałym oprocentowaniu w PLN. Transakcjami zabezpieczającymi wartość godziwą są transakcje typu Interest Rate Swap, dla których Bank płaci stałą stopę i otrzymuje zmienną. Celem zabezpieczenia jest wyeliminowanie ryzyka zmiany wartości godziwej portfela kredytów o stałym oprocentowaniu, wynikającej ze zmian rynkowych stóp procentowych. Marża kredytowa jest wyłączona z relacji zabezpieczającej.

W grudniu 2015 r. Bank Zachodni WBK S.A. zaprzestał stosowania rachunkowości zabezpieczeń wartości godziwej ryzyka stóp procentowych na bazie makro dla udzielonych kredytów gotówkowych o stałym oprocentowaniu w PLN (łącznie 6 relacji). Do dnia zaprzestania stosowania rachunkowości zabezpieczeń, korekta skumulowana z tytułu wyceny do wartości godziwej dla pozycji zabezpieczanej ujęta w bilansie wyniosła 7 148 tys. zł. Kwota ta jest amortyzowana do rachunku zysków i strat zgodnie z pierwotnymi terminami, na jakie były ustanawiane poszczególne relacje zabezpieczające. Kwota 1 199 tys. zł została ujęta w rachunku zysków i strat roku 2017, a kwota 262 tys. zł trafi do rachunku zysków i strat do końca 2018 roku.

Zabezpieczenie przepływów pieniężnych

Bank Zachodni WBK S.A. stosuje zasady rachunkowości zabezpieczeń przyszłych przepływów pieniężnych w stosunku do portfeli kredytów komercyjnych i hipotecznych o zmiennym oprocentowaniu w PLN i denominowanych w EUR, USD i CHF z maksymalną zapadalnością przypadającą za 36 lat.

Strategie zabezpieczające stosowane w Banku Zachodnim WBK S.A. mają na celu zabezpieczenie ekspozycji Banku przed ryzykiem zmiany wielkości przyszłych przepływów pieniężnych, wynikających z ryzyka stóp procentowych oraz dla portfeli denominowanych do walut obcych, również z ryzyka walutowego. Powiązania zabezpieczające konstruowane są przy użyciu transakcji Interest Rate Swap oraz dwuwalutowych Currency Interest Rate Swap. Bank stosuje metodę tzw. „derywatu hipotetycznego”, w której zabezpieczany portfel kredytów odzwierciedlony jest transakcją pochodną o określonej charakterystyce.

Pozycje zabezpieczane wyceniane są według zamortyzowanego kosztu. Pozycje zabezpieczające wyceniane są do wartości godziwej. Przy spełnionych warunkach efektywności powiązań, zmiana wartości godziwej instrumentów zabezpieczających ujmowana jest w kapitałach własnych.

Na dzień 31.12.2017 r. wartość nominalna pozycji zabezpieczającej wyniosła 11 457 807 tys. zł (31.12.2016 r. – 15 882 430 tys. zł). Wycena do wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego wyniosła (112 875) tys. zł (31.12.2016 r. – (137 755) tys. zł), ta sama kwota po pomniejszeniu o podatek odroczonej rozpoznana jest w pozycji całkowite dochody i akumulowana w kapitałach

w tys. zł

własnych Banku w ciągu okresu i wykazana w nocie 38, w pozycji kapitał z aktualizacji wyceny. Instrumenty zabezpieczające zostały zawarte na okres do roku 2028.

Część nieefektywna wartości godziwej instrumentu zabezpieczającego przepływy pieniężne wyniosła 10 378 tys. zł na 31.12.2017 r. oraz (7 235) tys. zł na 31.12.2016 r. i została odniesiona do rachunku zysków i strat do pozycji „Wynik handlowy i rewaluacja”.

40. Transakcje z przyrzeczeniem odkupu i odsprzedaży

Bank Zachodni WBK S.A. pozyskuje fundusze poprzez sprzedaż instrumentów finansowych z przyrzeczeniem ich odkupu w przyszłości po z góry ustalonej cenie.

Przedmiotem transakcji repo i sell-buy-back mogą być papiery wartościowe stanowiące portfel bilansowy Banku.

Papiery wartościowe będące przedmiotem transakcji repo oraz sell-buy-back stanowiące portfel bilansowy Banku, nie są usuwane z bilansu, gdyż Bank zachowuje znacząco wszystkie korzyści, stanowiące przychody odsetkowe od zastawionych papierów, i ryzyka, ryzyko stopy procentowej i ryzyko kredytowe emitenta, wynikające z tych aktywów.

	31.12.2017	31.12.2016
	wartość bilansowa	wartość bilansowa
Zobowiązania wyceniane wg zamortyzowanego kosztu (z klauzulą przyrzeczenia odkupu):	1 479 667	-
Wartość godziwa papierów wartościowych stanowiących zabezpieczenie w transakcjach sell-buy-back/repo	1 480 050	-
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu wobec banków	11 379	-
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu wobec klientów	1 468 288	-
Razem	1 479 667	-

W przypadku transakcji z przyrzeczeniem odkupu wszelkie opisane powyżej koszty oraz ryzyka związane z posiadaniem aktywów oraz możliwość ich sprzedaży pozostają po stronie Banku.

Bank nabywa także instrumenty finansowe z przyrzeczeniem ich odsprzedaży w przyszłości (transakcje reverse repo oraz buy-sell-back) po tej samej cenie powiększonej o z góry ustaloną kwotę odsetek.

Papiery wartościowe będące przedmiotem transakcji reverse repo oraz buy-sell-back nie są ujmowane w bilansie, gdyż Bank nie przyjmuje znacząco wszystkich korzyści i ryzyk wynikających z tych aktywów.

Aktywa finansowe będące przedmiotem transakcji reverse repo oraz buy-sell-back stanowią zabezpieczenie przyjęte przez Bank, które Bank ma prawo sprzedać lub zastawić.

Instrumenty finansowe stanowiące zabezpieczenie dla transakcji z przyrzeczeniem odkupu (reverse repo) mogą podlegać sprzedaży lub obciążeniu w ramach standardowo zawartych umów, ale podlegają zwrotowi w dacie zapadalności transakcji.

Na 31.12.2017 r. oraz 31.12.2016 r. nie było instrumentów finansowych stanowiących zabezpieczenie podstawy dla zawartych transakcji z przyrzeczeniem odkupu (repo), których termin zapadalności jest krótszy lub równy od terminu zapadalności transakcji pierwotnej.

41. Wartość godziwa

Wartość godziwa to kwota, za jaką składnik aktywów mógłby być wymieniony, lub zobowiązanie wykonane, pomiędzy dobrze poinformowanymi i zainteresowanymi stronami w bezpośrednio zawartej transakcji, innej niż sprzedaż pod przymusem lub likwidacja i jest najlepiej odzwierciedlona przez cenę rynkową, jeśli jest dostępna.

Poniżej znajduje się podsumowanie wartości bilansowych i godziwych dla poszczególnych grup aktywów i zobowiązań.

w tys. zł

Aktywa	31.12.2017		31.12.2016	
	Wartość bilansowa	Wartość godziwa	Wartość bilansowa	Wartość godziwa
Gotówka i operacje z bankami centralnymi	4 114 801	4 114 801	4 696 634	4 696 634
Należności od banków	2 012 118	2 012 118	3 308 802	3 308 802
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	3 421 547	3 421 547	3 198 187	3 198 187
Pochodne instrumenty zabezpieczające	146 724	146 724	66 787	66 787
Należności od klientów	90 537 003	91 349 827	87 102 390	87 014 565
Aktywa finansowe dostępne do sprzedaży	25 784 029	25 784 029	26 322 361	26 322 361
Zobowiązania				
Zobowiązania wobec banków	1 414 448	1 414 448	1 212 765	1 212 765
Pochodne instrumenty zabezpieczające	578 798	578 798	1 961 828	2 024 012
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	1 263 859	1 263 859	1 809 969	1 809 969
Zobowiązania podporządkowane	1 488 602	1 500 989	440 457	564 402
Zobowiązania wobec klientów	102 155 522	102 170 483	103 381 249	103 390 563

Poniżej znajduje się podsumowanie głównych metod i założeń wykorzystywanych podczas szacowania wartości godziwych instrumentów finansowych z powyższej tabeli.

Aktywa i zobowiązania finansowe niewyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej

W Banku znajdują się instrumenty finansowe, które zgodnie z MSSF w sprawozdaniu nie są prezentowane w wartości godziwej. Dla oszacowania wartości godziwej tych instrumentów zastosowano następujące metody i założenia.

Poza aktywami, które nie są wyceniane do wartości godziwej, wszystkie pozostałe wartości godziwe spełniają warunki klasyfikacji do Kategorii II.

Należności od banków. Wartość godziwa lokat i depozytów jest szacowana w oparciu o zdyskontowane przepływy przy zastosowaniu bieżących stóp procentowych rynku pieniężnego, pozostających w terminie do wykupu dla należności o podobnym ryzyku kredytowym i w danej walucie. W przypadku depozytów wypłacanych na żądanie, bez ustalonej daty wymagalności lub o terminie wymagalności do 6 miesięcy, zakłada się, że ich wartość godziwa nie różni się istotnie od wartości bilansowej. Znaczenie długoterminowej współpracy z depozytariuszami nie jest brane pod uwagę w procesie szacowania wartości godziwej tych instrumentów.

Należności od klientów. Są wykazywane w wartości netto po uwzględnieniu odpisów aktualizujących z tytułu rezerw. Wartość godziwa zostaje wyliczona jako zdyskontowana wartość oczekiwanych przyszłych płatności kapitału i odsetek. Zakłada się, że spłaty kredytów i pożyczek następować będą w terminach uzgodnionych w umowach. Oszacowana wartość godziwa kredytów i pożyczek odzwierciedla zmianę w poziomie ryzyka kredytowego (marż) od momentu udzielenia kredytu oraz zmiany stóp procentowych.

Aktywa finansowe niewyceniane do wartości godziwej. Bank nie stosuje wyceny do wartości godziwej w odniesieniu do grupy nienotowanych kapitałowych papierów wartościowych, dla których nie jest możliwe wiarygodne ustalenie wartości godziwej. W sprawozdaniu z pozycji finansowej instrumenty z prawem do kapitału prezentowane są w cenie nabycia skorygowanej o odpisy aktualizacyjne z tytułu utraty wartości. Dłużne instrumenty finansowe wyceniane są według zamortyzowanego kosztu.

Zobowiązania wobec banków i zobowiązania wobec klientów. Wartość godziwą depozytów o terminie wymagalności powyżej 6 miesięcy oszacowano na podstawie przepływów pieniężnych zdyskontowanych bieżącymi stopami procentowymi właściwymi dla depozytów o zbliżonych terminach wymagalności. W przypadku depozytów wypłacanych na żądanie, bez ustalonej daty wymagalności lub o terminie wymagalności do 6 miesięcy, zakłada się, że ich wartość godziwa nie różni się istotnie od wartości bilansowej. Znaczenie długoterminowej współpracy z depozytariuszami nie jest brane pod uwagę w procesie szacowania wartości godziwej tych instrumentów.

Zobowiązania z tytułu emisji dłużnych papierów wartościowych oraz zobowiązania podporządkowane. Bank przyjął założenie, że szacunkowa wartość godziwa tych instrumentów opiera się na zdyskontowanych przepływach pieniężnych przy zastosowaniu odpowiednich stóp procentowych.

Aktywa i zobowiązania finansowe wyceniane w sprawozdaniu z sytuacji finansowej w wartości godziwej

W prezentowanych okresach sprawozdawczych Bank dokonał następującego zaklasyfikowania instrumentów finansowych wycenianych w sprawozdaniu z sytuacji finansowej do wartości godziwej do odpowiednich kategorii:

w tys. zł

Kategoria I (kwotowania aktywnego rynku): dłużne, kapitałowe i pochodne instrumenty finansowe, które na dzień bilansowy zostały wycenione na podstawie cen kwotowanych na aktywnym rynku. Do tej kategorii Bank klasyfikuje obligacje Skarbu Państwa, bony skarbowe, euroobligacje rządu niemieckiego, euroobligacje rządu amerykańskiego, akcje spółek notowanych na giełdzie oraz kontrakty terminowe na indeks WIG 20.

Kategoria II (techniki wyceny w oparciu o parametry pochodzące z rynku): Zaliczone do niej są instrumenty pochodne, wyceniane w oparciu o model zdyskontowanych przepływów bazujący na krzywej dochodowości z rynku międzybankowego.

Kategoria III (techniki wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku): Do kategorii tej należą niekwotowane na aktywnym rynku kapitałowe papiery wartościowe, wycenione przez Bank na podstawie eksperckiego modelu wyceny; certyfikaty inwestycyjne wycenione na dzień bilansowy na podstawie ceny ogłaszanej przez fundusz, dłużne papiery wartościowe.

Celem stosowania technik wyceny jest ustalenie wartości godziwej, tj. ceny, którą otrzymano by za sprzedaż składnika aktywów w transakcji przeprowadzonej na zwykłych warunkach między uczestnikami rynku na dzień wyceny.

Wyceny najważniejszych inwestycji kapitałowych zakwalifikowanych do kategorii III wartości godziwej:

- AVIVA Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie SA (AVIVA TUŻ),
- AVIVA Powszechne Towarzystwo Emerytalne SA (AVIVA PTE),
- AVIVA Towarzystwo Ubezpieczeń Ogólnych SA (AVIVA TUO),

wykonywane są półrocznie przez wyspecjalizowane jednostki banku przy użyciu metod dochodowych opartych na zdyskontowanych przepływach pieniężnych. Najważniejszymi komponentami tych modeli są: poziom prognozowanych dywidend oraz stopa dyskontowa użyta przy kalkulacji wartości bieżącej przyszłych przepływów pieniężnych. W bieżącym okresie sprawozdawczym dokonano rewaluacji inwestycji kapitałowych w łącznej kwocie 33,8 mln PLN i odniesiono na kapitał z aktualizacji wyceny.

Na dzień 31.12.2017 r. oraz w okresach porównawczych Bank Zachodni WBK S.A. zaklasyfikował instrumenty finansowe do następujących kategorii wartości godziwej.

31.12.2017	Kategoria I	Kategoria II	Kategoria III	Razem
Aktywa finansowe				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	2 189 111	1 231 989	447	3 421 547
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	146 724	-	146 724
Inwestycyjne aktywa finansowe - instrumenty dłużne	24 856 947		32 532	24 889 479
Inwestycyjne aktywa finansowe - instrumenty kapitałowe			894 550	894 550
Razem	27 046 058	1 378 713	927 529	29 352 300
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu		1 263 859	-	1 263 859
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	578 798	-	578 798
Razem	-	1 842 657	-	1 842 657
31.12.2016				
Aktywa finansowe				
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	282 769	2 915 167	251	3 198 187
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	146 724	-	146 724
Inwestycyjne aktywa finansowe - instrumenty dłużne	15 062 259	10 366 571	38 240	25 467 070
Inwestycyjne aktywa finansowe - instrumenty kapitałowe	12 644	-	842 647	855 291
Razem	15 357 672	13 428 462	881 138	29 667 272
Zobowiązania finansowe				
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	80 129	1 729 840	-	1 809 969
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	578 798	-	578 798
Razem	80 129	2 308 638	-	2 388 767

Poniższe tabele prezentują uzgodnienie zmiany stanu instrumentów finansowych, których wartość godziwa ustalana jest na podstawie technik wyceny z wykorzystaniem istotnych parametrów nie pochodzących z rynku.

w tys. zł

Kategoria III	Aktywa finansowe			Zobowiązania finansowe
	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Inwestycyjne aktywa finansowe - instrumenty dłużne	Inwestycyjne aktywa finansowe - instrumenty kapitałowe	Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
31.12.2017				
Na początek okresu	251	38 240	842 647	-
Zyski lub straty				
<i>rozpoznane w rachunku zysków i strat</i>	(29)			-
<i>rozpoznane w kapitałach własnych</i>			68 267	-
Zakupy	1 057		2 036	-
Sprzedaże	(832)		(18 400)	-
Spląty/zapadalność				-
Odpis z tytułu utraty wartości				-
Inne- wykup obligacji		(5 708)		-
Na koniec okresu	447	32 532	894 550	-

Kategoria III	Aktywa finansowe			Zobowiązania finansowe
	Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	Inwestycyjne aktywa finansowe - instrumenty dłużne	Inwestycyjne aktywa finansowe - instrumenty kapitałowe	Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu
31.12.2016				
Na początek okresu	1 839	-	1 086 201	-
Zyski lub straty				
<i>rozpoznane w rachunku zysków i strat</i>	81	-	68 506	-
<i>rozpoznane w kapitałach własnych</i>	-	-	(52 028)	-
Zakupy	340	-	4 900	-
Sprzedaże	(2 009)	-	(264 932)	-
Spląty/zapadalność	-	-	-	-
Odpis z tytułu utraty wartości	-	-	-	-
Inne	-	38 240	-	-
Na koniec okresu	251	38 240	842 647	-

42. Zobowiązania warunkowe

Informacje o wszczętych postępowaniach

Na dzień 31.12.2017 r. nie występowały postępowania przed sądem lub organami administracji państwowej dotyczące zobowiązań lub wierzytelności Banku, których wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Banku.

Łącznie wartość wszystkich prowadzonych spraw sądowych wynosiła 684 502 tys. zł, co stanowi 3,28% kapitałów własnych Banku. W kwocie tej 371 189 tys. zł to wartość przedmiotu sporu w sprawach z powództwa (wniosku) Banku, 313 313 tys. zł to wartość przedmiotu sporu w sprawach, w których Bank jest pozwany. Nie wystąpiły sprawy o układ lub upadłość.

W dniu 20.10.2017r. został dostarczony do Banku Zachodniego WBK S.A. pozew zbiorowy złożony przez kredytobiorców posiadających umowy na kredyty indeksowane do franka szwajcarskiego udzielone przez byłą Kredyt Bank S.A. Całkowita kwota roszczenia została oszacowana w oparciu o dostępne na dzień sprawozdawczy dokumenty na kwotę 32,3 miliona złotych. Istnieje jednak wysokie prawdopodobieństwo, że kwota ta może ulec zmianie na skutek przystąpienia do pozwu kolejnych kredytobiorców.

Na dzień 31.12.2017 r. wartość istotnych zakończonych postępowań sądowych wynosiła 195 733 tys. zł.

Na dzień 31.12.2017 r. wartość rezerwy na ryzyko prawne, na sprawy sporne prowadzone przeciwko Bankowi, wynosiła 57 216 tys. zł., Dla 10 spraw o znacznej wartości przedmiotu sporu, w których Bank był pozwany, utworzono rezerwę w wysokości 40 983 tys. zł.

Na dzień 31.12.2016 r. nie występowały postępowania przed sądem lub organami administracji państwowej dotyczące zobowiązań

w tys. zł

lub wierzytelności Banku, których wartość stanowiłaby co najmniej 10% kapitałów własnych Banku.

Łącznie wartość wszystkich prowadzonych spraw sądowych wynosiła 437 175 tys. zł, co stanowi 2,30% kapitałów własnych Banku. W kwocie tej 247 406 tys. zł to wartość przedmiotu sporu w sprawach z powództwa (wniosku) Banku, 189 769 tys. zł to wartość przedmiotu sporu w sprawach, w których Bank jest pozwanym. W 2017 roku, znaczny wzrost wartości rok do roku przedmiotu sporu z powództwa Banku (z 93 305 tys. zł do 247 406 tys. zł) to efekt uchylecia przepisów o bankowych tytułach egzekucyjnych i konieczności kierowania do sądu wszystkich niespłaconych wierzytelności Banku w zwykłym lub nakazowym trybie postępowania. Nie wystąpiły sprawy o układ lub upadłość.

Na dzień 31.12.2016 r. wartość istotnych zakończonych postępowań sądowych wynosiła 246 789 tys. zł.

Na dzień 31.12.2016 r. wartość rezerwy na ryzyko prawne, na sprawy sporne prowadzone przeciwko Bankowi, wynosiła 37 639 tys. zł. Dla 8 spraw o znacznej wartości przedmiotu sporu, w których Bank był pozwanym, utworzono rezerwę w wysokości 34 778 tys. zł.

Bank tworzy rezerwy na ryzyko prawne w przypadku, gdy wewnętrznie przeprowadzona ocena ryzyka związanego z daną sprawą sądową daje podstawy do oczekiwań potencjalnego wypływu środków pieniężnych. Kwoty rezerw na sprawy sporne zostały zaprezentowane w nocie 34.

Zobowiązania pozabilansowe

Wartości zobowiązań warunkowych oraz transakcji pozabilansowych z podziałem na kategorie zostały zaprezentowane poniżej. Wartości gwarancji i akredytyw pokazane w poniższej tabeli odzwierciedlają maksymalną możliwą do poniesienia stratę, jaka byłaby ujawniona na dzień bilansowy, gdyby klienci w całości nie wywiązali się ze swoich zobowiązań wobec podmiotów trzecich.

Zobowiązania warunkowe udzielone	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania udzielone		
- finansowe	21 409 105	21 445 091
- linie kredytowe	17 718 025	17 945 726
- kredyty z tyt. kart płatniczych	3 049 456	2 809 662
- akredytywy importowe	633 773	655 655
- depozyty terminowe z przyszłym terminem rozpoczęcia okresu depozytu	7 851	34 048
- gwarancyjne	4 948 545	4 248 934
Rezerwy na zobowiązania pozabilansowe	(25 384)	(28 706)
Razem	26 332 266	25 665 319

43. Aktywa i zobowiązania stanowiące zabezpieczenia

Aktywa stanowiące zabezpieczenie na pokrycie funduszu ochrony środków gwarantowanych BFG stanowią dłużne papiery wartościowe.

Bank Zachodni WBK S.A. przyjął do wyliczenia wysokości funduszu ochrony środków gwarantowanych wynikającą z przepisów stawkę procentową w wysokości 0,55% (w roku 2016 stawka procentowa wynosiła 0,55%) sumy środków pieniężnych zgromadzonych w banku na wszystkich rachunkach, stanowiącej podstawę obliczania kwoty rezerwy obowiązkowej, stąd aktywa stanowiące zabezpieczenie według stanu na 31.12.2017 r. wynoszą 561 897 tys. zł, natomiast według stanu na 31.12.2016 r. wynosiły 554 489 tys. zł.

W 2017 r. zostały założone lokaty w instytucjach finansowych w wysokości 798 350 tys. zł stanowiące zabezpieczenie wyceny zawartych transakcji (według stanu na 31.12.2016 r. – 2 131 120 tys. zł).

W 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. przyjął depozyt na kwotę 348 808 tys. zł (w 2016 r. – 249 871 tys. zł) stanowiący zabezpieczenie zawartych transakcji.

Dodatkowe aktywa i zobowiązania stanowiące zabezpieczenie przedstawione są w nocie 31 i w nocie 40.

w tys. zł

44. Leasing finansowy i operacyjny

Leasing finansowy

Bank Zachodni WBK S.A. jest leasingobiorcą zaangażowanym w umowy leasingu finansowego, zawarte ze swoimi spółkami zależnymi. W ramach tych umów finansowany jest zakup samochodów oraz mebli.

Zobowiązanie brutto z tytułu leasingu finansowego wg terminów zapadalności	31.12.2017	31.12.2016
poniżej 1 roku	13 615	13 340
między 1 a 5 lat	40 043	46 913
powyżej 5 lat	(27)	422
Razem	53 631	60 675

Wartość bieżąca należnych minimalnych rat leasingowych wg terminów zapadalności	31.12.2017	31.12.2016
poniżej 1 roku	13 419	13 332
między 1 a 5 lat	38 035	43 254
powyżej 5 lat	-	374
Razem	51 454	56 960

Uzgodnienie różnic między zobowiązaniem z tytułu leasingu finansowego a wartością bieżącą należnych minimalnych rat leasingowych	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązanie (brutto) z tytułu leasingu finansowego	53 631	60 675
Niezrealizowane koszty finansowe	(2 177)	(3 715)
Wartość bieżąca minimalnych rat leasingowych	51 454	56 960

Leasing finansowy zwrotny

W dniu 16.04.2016 r. została podpisana umowa pomiędzy Bankiem Zachodnim WBK S.A. a spółką zależną BZ WBK Leasing S.A. obejmująca leasing finansowy zwrotny posiadanych nieruchomości (budynku, gruntów i prawa wieczystego użytkowania) oraz leasing planowanej inwestycji (budynku biurowego, który zostanie wybudowany w okresie 3 lat) zlokalizowanych we Wrocławiu.

Łączna wartość docelowa aktywów wynikających z umowy leasingu budynku i gruntów, która została oszacowana na dzień rozpoczęcia transakcji wynosiła 156 278 tys. zł.

Bieżąca wartość środków trwałych przyjętych na podstawie umowy leasingu finansowego zwrotnego, wg stanu na dzień 31.12.2017 r. wynosiła 38 976 tys. zł, wartość środków trwałych w budowie wynosiła 77 989 tys. zł.

Zgodnie z zawartą umową, podstawowy okres dla przedmiotu leasingu został określony na 153 miesiące.

Na zakup aktywów przez BZ WBK Leasing S.A. oraz budowę budynku biurowego został udzielony kredyt przez Bank Zachodni WBK S.A.

Umowa leasingu skonstruowana została w taki sposób, że zarówno w przypadku leasingu, jak i kredytu w trakcie trwania umów wymagalne będą jedynie odsetki, a kapitał pokrywający wartość aktywów zostanie spłacony wraz z ostatnią transzą, przy czym koszty tzw. prefinansowania na inwestycji w nowy budynek oraz gruncie pod ten budynek będą kapitalizowane przez BZ WBK Leasing S.A., a Bank zapłaci je wraz ze spłatą kapitału na koniec umowy. Obydwie umowy są oparte o oprocentowanie równe odpowiednio marży BZ WBK Leasing S.A. oraz Banku.

Zobowiązanie brutto z tytułu leasingu finansowego zwrotnego wg terminów zapadalności	31.12.2017	31.12.2016
poniżej 1 roku	424	421
między 1 a 5 lat	1 697	1 686
powyżej 5 lat	30 415	30 614
Razem	32 536	32 721

Wartość bieżąca należnych minimalnych rat leasingowych wg terminów zapadalności	31.12.2017	31.12.2016
poniżej 1 roku	420	418
między 1 a 5 lat	1 621	1 611
powyżej 5 lat	26 225	26 056
Razem	28 266	28 085

w tys. zł

Uzgodnienie różnic między zobowiązaniem z tytułu leasingu finansowego zwrotnego a wartością bieżącą należnych minimalnych rat leasingowych	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązanie (brutto) z tytułu leasingu finansowego zwrotnego	32 536	32 721
Niezrealizowane koszty finansowe	(4 270)	(4 636)
Wartość bieżąca minimalnych rat leasingowych	28 266	28 085

Leasing operacyjny

Bank Zachodni WBK S.A. leasinguje powierzchnię biurową, zgodnie z umowami leasingu operacyjnego. Standardowo umowy zawarte są na 5 do 10 lat. Nieznacząca część powierzchni jest subleasingowana poza Bank. W ciągu roku 2017 i 2016 Bank poniósł opłaty z tytułu czynszów w wysokości odpowiednio 186 831 tys. zł i 192 596 tys. zł. Opłaty te zostały ujęte w rachunku zysku i strat w pozycji „koszty działania banku”.

Całkowite zobowiązania z tytułu umów zawartych przez Bank z tytułu nieodwołalnego leasingu operacyjnego (łącznie z wartością wieczystego użytkowania gruntów) prezentuje poniższa tabela.

Płatności leasingowe wg terminów zapadalności	31.12.2017	31.12.2016
poniżej 1 roku	176 091	197 670
między 1 a 5 lat	451 979	462 982
powyżej 5 lat	384 471	467 632
Razem	1 012 541	1 128 284

45. Sprawozdanie z przepływu środków pieniężnych - informacja dodatkowa

Poniższa tabela zawiera informacje na temat komponentów środków pieniężnych w sprawozdaniu z przepływu środków pieniężnych Banku Zachodniego WBK S.A.

Środki pieniężne i ich ekwiwalenty	31.12.2017	31.12.2016
Gotówka i operacje z bankami centralnymi	4 114 801	4 696 634
Należności z tytułu lokat międzybankowych*	2 011 387	3 308 344
Dłużne papiery wartościowe przeznaczone do obrotu*	-	699 883
Dłużne papiery wartościowe dostępne do sprzedaży*	1 379 839	2 849 694
Razem	7 506 027	11 554 555
Wpływ zmian kursów walutowych w ciągu roku finansowego na stan środków pieniężnych	(89 985)	85 118

* aktywa finansowe z pierwotnym terminem zapadalności poniżej 3 miesięcy

Bank Zachodni WBK S.A. posiada środki pieniężne o ograniczonej możliwości dysponowania, które są środkami zgromadzonymi na rachunku rezerwy obowiązkowej utrzymywanym w Banku Centralnym.

W okresach prezentowanych w sprawozdaniu finansowym Bank Zachodni WBK S.A. otrzymał i dokonał płatności odsetek w następujących wysokościach:

Odsetki otrzymane i zapłacone	01.01.2017- 31.12.2017	01.01.2016- 31.12.2016
Odsetki otrzymane, w tym:	4 697 242	4 636 840
- działalność operacyjna	4 096 842	4 036 599
- działalność inwestycyjna	600 400	600 241
Odsetki zapłacone, w tym:	(894 898)	(958 223)
- działalność operacyjna	(815 917)	(882 667)
- działalność finansowa	(78 981)	(75 556)

w tys. zł

46. Podmioty powiązane

Poniżej zostały zaprezentowane informacje o transakcjach Banku Zachodniego WBK S.A. z podmiotami powiązanymi. Większość transakcji dotyczy operacji bankowych dokonywanych w ramach działalności biznesowej. Obejmują one głównie kredyty, depozyty, gwarancje, leasing. W przypadku transakcji wewnątrzgrupowych sporządzana jest dokumentacja zgodna w wymogami przepisów podatkowych dla dokumentacji cen transferowych.

Transakcje z jednostkami zależnymi	31.12.2017	31.12.2016
Aktywa	8 867 211	7 986 464
Należności od banków	28 948	3 312
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	5 438	17 820
Należności od klientów	8 816 531	7 952 284
Pozostałe aktywa	16 294	13 048
Zobowiązania	479 234	322 073
Zobowiązania wobec banków	129 461	51 406
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	26 169	911
Zobowiązania wobec klientów	154 529	152 939
Pozostałe zobowiązania	169 075	116 817
Przychody	351 121	288 380
Przychody odsetkowe	174 332	147 114
Przychody prowizyjne	167 320	133 083
Pozostałe przychody operacyjne	9 469	8 183
Koszty	52 376	21 605
Koszty odsetkowe	4 850	5 035
Koszty prowizyjne	2 228	4 384
Wynik handlowy i rewaluacja	45 195	12 163
Koszty operacyjne w tym:	103	23
<i>koszty pracownicze i koszty działania banku</i>	91	-
<i>pozostałe</i>	12	23
Zobowiązania warunkowe	1 185 390	1 837 552
Udzielone:	1 185 390	1 837 552
-finansowe	1 121 936	1 770 561
-gwarancyjne	63 454	66 991
Nominały instrumentów pochodnych	2 727 340	1 868 845
Swap walutowy (FX Swap)-kwoty zakupione	89 180	-
Swap walutowy (FX Swap)-kwoty sprzedane	92 010	-
Swap stopy procentowej dwuwalutowy (CIRS)-kwoty zakupione	249 704	288 211
Swap stopy procentowej dwuwalutowy (CIRS)-kwoty sprzedane	270 900	270 900
Swap stopy procentowej jednowalutowy (IRS)	2 025 546	1 309 734

Transakcje z jednostkami stowarzyszonymi	31.12.2017	31.12.2016
Zobowiązania	120 146	78 414
Zobowiązania wobec klientów	90 102	78 414
Zobowiązania z tytułu transakcji z przyrzeczeniem odkupu	30 044	-
Przychody	13 451	17 755
Przychody prowizyjne	13 451	17 755
Koszty	3 713	7 783
Koszty odsetkowe	1 806	1 313
Koszty prowizyjne	79	89
Koszty operacyjne w tym:	1 828	6 381
<i>koszty działania banku</i>	1 828	6 381

w tys. zł

Transakcje z Grupą Santander	z podmiotem dominującym		z pozostałymi podmiotami	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Aktywa	598 411	981 961	9 854	3 674
Należności od banków, w tym:	308 691	594 042	9 831	274
<i>lokaty</i>	95 993	353 911	-	-
<i>rachunki bieżące</i>	212 698	240 131	9 831	274
Aktywa finansowe przeznaczone do obrotu	282 036	387 727	-	3 371
Pochodne instrumenty zabezpieczające	7 469	-	-	-
Pozostałe aktywa	215	192	23	29
Zobowiązania	403 807	633 941	86 398	90 859
Zobowiązania wobec banków, w tym:	62 996	271 312	23 539	3 683
<i>rachunki bieżące</i>	62 996	271 312	23 539	3 683
Pochodne instrumenty zabezpieczające	-	54 503	-	-
Zobowiązania finansowe przeznaczone do obrotu	322 933	308 126	-	7 365
Zobowiązania wobec klientów	-	-	52 577	71 079
Pozostałe zobowiązania	17 878	-	10 282	8 732
Przychody	14 914	16 747	394	274
Przychody odsetkowe	11 321	14 268	95	28
Przychody prowizyjne	3 593	2 096	299	239
Pozostałe przychody operacyjne	-	-	-	7
Wynik handlowy i rewaluacja	-	383	-	-
Koszty	84 818	1 721	73 404	26 101
Koszty odsetkowe	1 050	446	960	1 276
koszty prowizyjne	1 171	1 106	1	5
Wynik handlowy i rewaluacja	64 720	-	57 672	2 420
Koszty operacyjne w tym:	17 877	169	14 771	22 400
<i>koszty pracownicze i koszty działania banku</i>	17 877	-	14 763	22 400
<i>pozostałe koszty operacyjne</i>	-	169	8	-
Zobowiązania warunkowe	-	10 706	-	-
Udzielone:	-	10 706	-	-
<i>-finansowe</i>	-	10 706	-	-
Nominały instrumentów pochodnych	51 859 866	57 761 351	-	634 312
Swap stopy procentowej dwuwalutowy (CIRS)-kwoty zakupione	3 478 300	5 645 125	-	-
Swap stopy procentowej dwuwalutowy (CIRS)-kwoty sprzedane	3 414 864	5 424 101	-	-
Swap stopy procentowej jednowalutowy (IRS)	18 298 033	16 517 900	-	633 412
Opcje na stopę procentową	8 001 216	7 285 846	-	-
Swap walutowy (FX Swap)-kwoty zakupione	4 719 697	5 363 317	-	-
Swap walutowy (FX Swap)-kwoty sprzedane	4 762 299	5 344 715	-	-
Opcje walutowe kupione CALL	2 010 291	2 643 269	-	-
Opcje walutowe kupione PUT	1 950 686	2 798 804	-	-
Opcje walutowe sprzedane CALL	2 026 149	2 755 705	-	-
Opcje walutowe sprzedane PUT	2 211 749	2 824 233	-	-
Spot - zakupiony	162 894	162 456	-	-
Spot - sprzedany	163 182	162 876	-	-
Forward kupiony	138 027	101 365	-	-
Forward sprzedany	135 771	74 665	-	900
Kapitałowe instrumenty pochodne - zakupione	386 708	656 974	-	-

Transakcje z personelem zarządczym

Wynagrodzenia Członków Zarządu, Członków Rady Nadzorczej i kluczowej kadry kierowniczej Banku Zachodniego WBK S.A. oraz kredyty i pożyczki udzielone osobom zarządzającym

Na dzień 31.12.2017 r. i 31.12.2016 r. Członkowie Zarządu mieli zawarte umowy o zakazie konkurencji po zaprzestaniu pełnienia funkcji w Zarządzie Banku. W przypadku nie powołania na nową kadencję lub odwołania Członkom Zarządu przysługuje jednorazowa odprawa. Odprawa nie przysługuje w przypadku przyjęcia propozycji dalszego zatrudnienia w strukturach Banku.

Kredyty i pożyczki zostały udzielone na warunkach ogólnie obowiązujących.

w tys. zł

Wynagrodzenia członków Zarządu i kluczowej kadry kierowniczej	Zarząd		Kluczowa kadra kierownicza	
	2017	2016	2017	2016
Wynagrodzenia zasadnicze	12 774	10 162	21 824	20 601
Dodatkowe korzyści (np. ubezpieczenia na życie bez opcji emerytalnej, ubezpieczenia medyczne, koszty zakwaterowania, podróży i opłat szkolnych)	1 136	894	951	877
Nagrody wypłacone w roku 2017 r. i 2016 r. *	8 186	6 910	8 906	6 224
Wypłacone ekwiwalenty za niewykorzystane urlopy	125	199	-	108
Dodatkowe wynagrodzenia z tytułu rozwiązania kontraktu i zakazu konkurencji	-	1 092	-	-
Kredyty i pożyczki udzielone osobom zarządzającym	11 054	7 158	22 683	25 694
Depozyty złożone przez osoby zarządzające	17 328	13 312	13 106	14 199
Rezerwa na niewykorzystane urlopy	797	567	1 119	1 181
Liczba warunkowych praw do akcji w sztukach	34 670	17 671	37 274	28 615

* obejmują część nagrody należnej za lata 2016, 2015, 2014, 2013 i 2012, której wypłata była warunkowa i została odroczone w czasie.

Do kategorii „Kluczowa kadra kierownicza” zalicza się osoby objęte zasadami określonymi w „Polityce zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących stanowiska kierownicze w Banku Zachodnim WBK S.A.”.

W Grupie BZ WBK obowiązuje Polityka zmiennych składników wynagrodzeń osób zajmujących wybrane kierownicze stanowiska w Grupie BZ WBK S.A. zatwierdzona i zaakceptowana przez Zarząd Banku i Radę Nadzorczą. Polityka podlega przeglądowi, które są dokonywane w okresach rocznych lub częściej w przypadku istotnych zmian organizacyjnych.

Wypłata wynagrodzenia zmiennego dla osób zajmujących stanowiska kierownicze następuje raz w roku po zakończeniu okresu rozliczeniowego i ogłoszeniu wyników Banku. Wynagrodzenie zmienne przyznane na podstawie regulaminów premiowych, wypłacane jest w formie gotówkowej oraz w formie akcji fantomowych, przy czym część wypłaty wynagrodzenia zmiennego w formie akcji fantomowych nie może być niższa niż 50% całkowitej wartości wypłaty wynagrodzenia zmiennego. Wypłata nie mniej niż 40% wartości wynagrodzenia zmiennego określonego powyżej jest warunkowa i jest odznaczana na okres 3 lat (po 13,3 % w każdym z kolejnych lat) i następuje w trakcie tego okresu w równych rocznych ratach płatnych z dołu, uzależnionych od efektów pracy danego pracownika za okres podlegający ocenie oraz wartości akcji fantomowych.

W 2017 r. łączna kwota wynagrodzeń wypłaconych przez Bank Zachodni WBK S.A. Członkom Rady Nadzorczej wyniosła 1 556 tys. zł (1 712 tys. zł w 2016 r.). Pan John Power otrzymał dodatkowo wynagrodzenie w wysokości 84,0 tys. zł za sprawowanie w imieniu Rady Nadzorczej indywidualnego nadzoru nad procesem przejścia przez Bank Zachodni WBK S.A. wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A. oraz wynagrodzenie w wysokości 28,7 tys. zł (35 tys. zł w 2016 r.) z tytułu funkcji pełnionej w Radzie Nadzorczej spółki zależnej Banku.

47. Nabycia i sprzedaże podmiotów zależnych i stowarzyszonych

Nabycia i sprzedaże/likwidacje podmiotów zależnych i stowarzyszonych za 2017 r. i 2016 r.

Zawarcie umowy transakcyjnej dotyczącej nabycia przez Bank Zachodni WBK S.A. wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A.

W dniu 14 grudnia 2017 r. Bank Zachodni WBK S.A. wraz z Banco Santander S.A. podpisał z Deutsche Bank AG (DB AG) umowę transakcyjną dotyczącą nabycia przez Bank wydzielonej części Deutsche Bank Polska S.A. (DBPL), złożonej z bankowości detalicznej, private banking, business banking, MŚP oraz DB Securities S.A. Z zakresu transakcji wyłączona została bankowość korporacyjna i inwestycyjna oraz walutowe kredyty hipoteczne, które pozostaną w DBPL (część niewydzielona).

W tym samym dniu Bank zawarł z DBPL oraz z DB AG wstępną umowę podziału (umowę pre-demerger) określającą zasady współpracy pomiędzy Bankiem a DBPL w celu realizacji transakcji.

Zgodnie z umową transakcyjną, w struktury Banku włączona zostanie sieć oddziałów i zewnętrzne kanały sprzedaży DBPL (agenci i pośrednicy). Wraz z wydzielonym biznesem nastąpi również transfer umów zarządzania aktywami, co umożliwi przeniesienie otwartych funduszy inwestycyjnych.

Przed dokonaniem podziału, Bank Zachodni WBK S.A. nabydzie od DB AG akcje DBPL reprezentujące 10% głosów na WZ DBPL. Po nabyciu akcji, Bank i DBPL złożą w odpowiednich sądach rejestrowych wnioski o rejestrację podziału.

Podział zostanie przeprowadzany w oparciu o następujące zasady:

- DBPL będzie spółką dzieloną, a Bank spółką przejmującą.

w tys. zł

- Kapitał zakładowy DBPL zostanie obniżony o kwotę równą co najmniej całkowitej wartości nominalnej akcji nabytych przez Bank Zachodni WBK S.A. W dniu rejestracji ww. obniżenia kapitału zakładowego wszystkie nabyte przez Bank akcje przestaną istnieć, a DB AG stanie się jedynym akcjonariuszem DBPL.
- W zamian za przeniesienie na Bank Zachodni WBK S.A. biznesu wydzielonego w drodze podziału, DB AG otrzyma określoną liczbę akcji Banku (akcje z podziału) na dzień podziału, obliczoną zgodnie z ustalonym wzorem, który będzie podstawą określenia parytetu w planie podziału. Dniem podziału będzie dzień rejestracji podwyższenia kapitału Banku poprzez emisję akcji z podziału.
- W dniu podziału wydzielony biznes zostanie przeniesiony na Bank, a niewydzielony biznes pozostanie w DBPL. Aktywa i pasywa DBPL zostaną odpowiednio alokowane pomiędzy wydzielony i niewydzielony biznes w oparciu o zasady podziału, określone w umowie transakcyjnej i planie podziału.

Wstępna cena za część wydzieloną wynosi 1 289 799 000 zł. Określono ją w odniesieniu do wymogu kapitałowego dla wartości ważonych ryzykiem aktywów wydzielonego biznesu (z wyłączeniem akcji DB Securities S.A.), ustalonych na podstawie prognoz finansowych na dzień zbliżony do daty podpisania umowy transakcyjnej. Cena za akcje DB Securities S.A. (ujęta w ww. kwocie) została określona w odniesieniu do wartości aktywów netto spółki.

Zapłata ceny z tytułu transakcji zostanie dokonana częściowo:

- w formie gotówkowej poprzez zapłatę ceny za nabyte akcje (ekwiwalent 20% wstępnej ceny za wydzielony biznes);
- w formie nowo wyemitowanych akcji Banku w ramach podziału reprezentujących około 2,7% kapitału zakładowego Banku (ekwiwalent 80% wstępnej ceny za wydzielony biznes).

Po podpisaniu umowy transakcyjnej ww. wstępna cena nabycia zostanie skorygowana w oparciu o zmiany wartości odpowiednich aktywów i pasywów powstałe między dniem podpisania umowy transakcyjnej a dniem podziału.

Przeprowadzenie transakcji jest uzależnione od uzyskania wymaganych zgód regulacyjnych (m.in. Komisji Nadzoru Finansowego i Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów) oraz podjęcia stosownych Uchwał przez WZ Banku oraz DBPL, podpisania Planu Podziału oraz spełnienia określonych warunków operacyjnych. Zakłada się, że transakcja zostanie zakończona w IV kwartale 2018 r. Migracja systemów IT spodziewana jest natychmiast po zamknięciu transakcji.

Zawarcie umowy nie powoduje przejścia kontroli, ani wywierania znaczącego wpływu na Deutsche Bank Polska S.A., nie rodzi również zobowiązań, które wymagałyby ujawnienia.

Wniesienie aportem spółki BZ WBK F24 S.A. (dawniej BZ WBK Nieruchomości S.A.) do spółki BZ WBK Finanse sp. z o.o.

W dniu 24.11.2017 nastąpiła transakcja wniesienia aportem akcji spółki BZ WBK F24 SA (poprzednia nazwa spółki BZ WBK Nieruchomości SA) do spółki BZ WBK Finanse sp. z o.o. przez Bank BZWBK SA na pokrycie objęcia udziałów przez BZ WBK SA spółki pod nazwą BZ WBK Finanse sp. z o.o.

W drugiej połowie roku 2017r. nastąpiła zmiana modelu biznesowego spółki BZ WBK F24 SA. Główny profil działalności został skoncentrowany na finansowaniu zakupu samochodów dla konsumentów – spółka została zarejestrowana przez Komisję Nadzoru Finansowego jako instytucja pożyczkowa.

Tak przekształcona struktura własnościowa pozwoli ograniczyć koszty zarządzania działalnością oraz jest elementem składowym rozszerzenia działalności grupy kapitałowej BZWBK, polegającym na oferowaniu przez spółkę BZ WBK F24 SA produktów finansowych adresowanych do klientów indywidualnych (konsumentów) na rynku tzw. samochodów lekkich.

W dniu 12.01.2018 w Krajowym Rejestrze Sądowym zostało zarejestrowane podwyższenie kapitału zakładowego spółki BZ WBK Finanse sp. z o.o. do wysokości 1 630 tys. zł. Kapitał został w całości opłacony.

Likwidacja spółki AKB Marketing Services sp. z o.o. w likwidacji

W dniu 28.03.2017 r. nastąpiła likwidacja spółki AKB Marketing Services sp. z o.o. w likwidacji (spółka zależna Santander Consumer Banku S.A.).

Dokonano ostatecznego rozliczenia aktywów i zobowiązań spółki. Wynik na likwidacji w wysokości 3 757 tys. zł został zaprezentowany w skonsolidowanym rachunku zysków i strat w pozycji „Zyski (straty) netto na udziałach w podmiotach powiązanych”.

Spółka AKB Marketing Services sp. z o.o. w likwidacji prowadziła działalność pomocniczą w zakresie usług bankowych. W dniu 20 listopada 2017 r. nastąpiło wykreślenie spółki AKB Marketing Services sp. z o.o. z Krajowego Rejestru Sądowego.

Połączenie BZ WBK Leasing S.A. z BZ WBK Lease S.A.

W dniu 28.02.2017 r. nastąpiło połączenie spółek BZ WBK Leasing S.A. oraz BZ WBK Lease S.A.

Połączenie nastąpiło w drodze przejęcia przez BZ WBK Leasing S.A. (spółka przejmująca) BZ WBK Lease S.A. (spółka przejmowana). Nastąpiło przeniesienie całego majątku BZ WBK Lease S.A. na BZ WBK Leasing S.A. W związku z połączeniem, BZ WBK Lease S.A. utracił swój byt prawny, natomiast BZ WBK Leasing S.A., jako spółka przejmująca z mocy prawa wstąpił we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej. W efekcie BZ WBK Leasing S.A. kontynuuje działalność prowadzoną dotychczas

w tys. zł

przez BZ WBK Lease S.A., jak również wstąpił z mocy prawa we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej BZ WBK Lease S.A.

Rejestracja spółki SC Poland Consumer 16-1 sp. z o.o.

W dniu 17.05.2016 r. została zarejestrowana spółka zależna Santander Consumer Banku S.A. pod nazwą SC Poland Consumer 16-1 sp. z o.o.. Jest to spółka celowa powołana do przeprowadzenia sekurytyzacji części portfela kredytowego, w której udziałowcem jest polska osoba prawna niepowiązana z Grupą. Spółka jest kontrolowana przez Santander Consumer Bank, w związku ze spełnieniem warunków kontroli zawartych w MSSF 10.7.

Połączenie BZ WBK Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A. z BZ WBK Asset Management S.A.

Z dniem 31.03.2016 r. nastąpiło połączenie BZ WBK Towarzystwa Funduszy Inwestycyjnych S.A. z BZ WBK Asset Management S.A., w którego wyniku BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. przejęło BZ WBK Asset Management S.A.

Połączenie spółek nastąpiło poprzez przeniesienie całego majątku BZ WBK Asset Management S.A. (spółki przejmowanej) na BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. (spółkę przejmującą) za akcje, które BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. wydało akcjonariuszom spółki przejmowanej. Połączenie spółek nastąpiło z dniem wpisania połączenia do rejestru przedsiębiorców Towarzystwa. Wpis połączenia wywołał skutek wykreślenia BZ WBK Asset Management S.A. z rejestru przedsiębiorców. BZ WBK Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych S.A. wstąpiło z dniem połączenia we wszystkie prawa i obowiązki swojego poprzednika prawnego tj. BZ WBK Asset Management S.A. Połączenie jednostek pod wspólną kontrolą nie ma istotnego wpływu na sprawozdanie finansowe.

Transakcja sprzedaży akcji spółki Metrohouse Franchise S.A.

W dniu 22.01.2016 r. została zrealizowana transakcja sprzedaży wszystkich akcji spółki Metrohouse Franchise S.A. znajdujących się w posiadaniu BZ WBK Inwestycje Sp. z o.o. Tym samym BZ WBK Inwestycje Sp. z o.o. nie jest już akcjonariuszem spółki Metrohouse Franchise S.A.

48. Świadczenia na rzecz pracowników

Świadczenia pracownicze obejmują następujące kategorie:

- Świadczenia krótkoterminowe (wynagrodzenia i składki, płatne urlopy wypoczynkowe, wypłaty z zysku i premie, świadczenia niepieniężne przekazywane nieodpłatnie lub subsydiowane). Wartość krótkoterminowych świadczeń pracowniczych jest niezdykontowana,
- Świadczenia po okresie zatrudnienia (odprawy emerytalne i podobne świadczenia, ubezpieczenia na życie lub opieka medyczna po okresie zatrudnienia).

W obrębie wymienionych kategorii Bank Zachodni WBK S.A. tworzy następujące rodzaje rezerw:

Rezerwa na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe

Zobowiązanie z tytułu niewykorzystanych urlopów jest wyceniane w kwocie oczekiwanej do zapłaty (na podstawie bieżących zarobków) bez uwzględnienia dykontowania.

Rezerwa na premie pracownicze

Zobowiązanie z tytułu przyjętego systemu premiowego w stosunku do zysku jest wyceniane w kwocie prawdopodobnej wypłaty bez uwzględnienia dykontowania.

Rezerwa na odprawy emerytalne

Na mocy postanowień wewnętrznych regulacji dotyczących wynagradzania, pracownikom Banku przysługują określone świadczenia z innych tytułów niż wynagrodzenie o pracę:

- a) Odprawy emerytalne,
- b) Odprawy rentowe.

Wartość bieżąca tych zobowiązań jest ustalana przez niezależnego aktuarusza za pomocą metody prognozowanych uprawnień jednostkowych.

w tys. zł

Wysokość odpraw emerytalnych i rentowych oraz pośmiertnych jest uzależniona od stażu pracy oraz wysokości otrzymywanego przez pracownika wynagrodzenia. Przewidywana kwota odpraw jest prezentowana w przewidywanej wartości bieżącej, uwzględniającej dyskonto finansowe, prawdopodobieństwo osiągnięcia przez daną osobę wieku emerytalnego, bądź momentu, w którym może nastąpić zgon. Dyskonto finansowe jest ustalane na podstawie aktualnych na dzień bilansowy rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych. Prawdopodobieństwo dotrwania danej osoby odpowiednio do wieku emerytalnego bądź momentu, w którym może nastąpić zgon, jest ustalane metodą ryzyk współzawodniczących („Multiple Decrement Model”), gdzie pod uwagę bierze się następujące ryzyka: możliwość odejścia z pracy, ryzyko całkowitej niezdolności do pracy oraz ryzyko śmierci.

Programy określonych świadczeń narażają Bank na ryzyko aktuarialne, obejmujące:

- ryzyko stopy procentowej – spadek rynkowych stóp zwrotu z obligacji skarbowych spowoduje zwiększenie zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń,
- ryzyko wynagrodzeń – wzrost wynagrodzeń pracowników Banku spowoduje wzrost zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń,
- ryzyko mobilności pracowników – zmiany oczekiwanego wskaźnika rotacji pracowników,
- ryzyko długowieczności – zwiększenie oczekiwanej długości trwania życia pracowników Banku spowoduje wzrost zobowiązań wynikających z programu określonych świadczeń.

Do głównych założeń, przyjętych przez niezależnego aktuarium na dzień 31.12.2017 r. należą:

- stopa procentowa do dyskontowania przyszłych świadczeń w wysokości 3,3% (na dzień 31.12.2016 r. – 3,6%),
- długookresowa roczna stopa wzrostu wynagrodzeń na poziomie 2,0% (na dzień 31.12.2016 r. – 2,0%),
- prawdopodobieństwo odejść pracowników obliczone na podstawie historycznych danych dotyczących rotacji zatrudnienia w Banku Zachodnim WBK,
- umieralność przyjęta zgodnie z Tablicami Trwania Życia dla mężczyzn i kobiet, publikowanymi przez GUS, odpowiednio skorygowana na podstawie historycznych danych Banku.

Uzgodnienie wartości bieżącej zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń

Tabela poniżej przedstawia uzgodnienie bilansu otwarcia z bilansem zamknięcia wartości bieżącej zobowiązań z tytułu programów określonych świadczeń.

	31.12.2017	31.12.2016
Stan na początek okresu	55 737	59 322
Koszty bieżącego zatrudnienia	308	1 073
Koszty z tytułu odsetek	1 916	1 772
(Zyski) i straty aktuarialne	9 264	(6 430)
Stan na koniec okresu	67 225	55 737

Analiza wrażliwości

Poniższa tabela pokazuje, jaki wpływ na zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń miałyby zmiany w kluczowych założeniach aktuarialnych o 1 punkt procentowy na dzień 31.12.2017 r.

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń	Wzrost o 1 punkt procentowy	Spadek o 1 punkt procentowy
Stopa dyskontowa	9,00%	-9,78%
Stopa wzrostu wynagrodzeń	-9,91%	7,04%

Poniższa tabela pokazuje, jaki wpływ na zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń miałyby zmiany w kluczowych założeniach aktuarialnych o 1 punkt procentowy na dzień 31.12.2016 r.

Zobowiązania z tytułu programów określonych świadczeń	Wzrost o 1 punkt procentowy	Spadek o 1 punkt procentowy
Stopa dyskontowa	10,86%	-11,94%
Stopa wzrostu wynagrodzeń	-12,10%	9,51%

Pozostałe rezerwy pracownicze

Obejmują one rezerwy z tytułu płatności na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych i odprawy pieniężne oraz rezerwę na godziny nadliczbowe oraz szkolenia. Zobowiązania te wyceniane są w kwocie oczekiwanej do zapłaty bez uwzględnienia dyskontowania.

Stany wymienionych rodzajów rezerw prezentuje poniższa tabela:

w tys. zł

Tytuł rezerwy	31.12.2017	31.12.2016
Rezerwa na niewykorzystane urlopy wypoczynkowe	45 297	51 700
Rezerwa na premie pracownicze	213 451	195 663
Rezerwa na odprawy emerytalne	67 225	55 737
Pozostałe rezerwy pracownicze	14 797	8 587
Razem	340 770	311 687

Szczegółowo ruchy na rezerwach pracowniczych zostały zaprezentowane w nocie 34.

49. Program motywacyjny w formie akcji

Piąta edycja programu motywacyjnego została zrealizowana z dniem 30 czerwca 2017. Spełnienie przesłanek zostało zrealizowane na poziomie 63% dla uczestników programu mających istotny wpływ na profil ryzyka Grupy oraz na poziomie 67% dla uczestników programu niemających istotnego wpływu na profil ryzyka Grupy. Realizacja planu poprzez emisję nowych akcji i ich alokację na indywidualne rachunki uprawionych została przeprowadzona w trzecim kwartale 2017 roku.

W dniu 17.05.2017 roku Walne Zgromadzenie Akcjonariuszy Banku Zachodniego WBK S.A. wprowadziło 3 letni Program Motywacyjny VI, którego uczestnikami są pracownicy Grupy Banku Zachodniego WBK S.A. (w tym Członkowie Zarządu Banku) w łącznej liczbie nie większej niż 250 osób. W dniu 26.06.2017 Rada Nadzorcza zaakceptowała listę indywidualnych uczestników programu („data przyznania uprawnień”).

Prawo do nabycia akcji będzie oceniane z dwóch perspektyw, osobno dla każdego roku funkcjonowania programu oraz w ujęciu skumulowanym po okresie 3 lat.

W każdym poszczególnym roku będzie oceniana możliwość nabycia nagrody rocznej w wysokości nie przekraczającej jednej trzeciej nagrody łącznej. Uprawnieni szóstej edycji nabędą prawo do nabycia nagrody rocznej od 25% do 100% według liniowej skali w zależności od wzrostu zysku netto i wzrostu wskaźnika RORWA. Przedział wzrostu zysku netto wynosi od „poziomu dolnego” ustalonego jako 80% założonego poziomu realizacji w 2017 roku do „poziomu górnego” nominalnego wzrostu na poziomie 17,8% dla pierwszego roku trwania programu oraz od „poziomu dolnego” ustalonego jako 80% założonego poziomu realizacji w latach 2018 i 2019 do „poziomu górnego” nominalnego wzrostu na poziomie 13,4% dla drugiego i trzeciego roku trwania programu. Przedział wzrostu wskaźnika RORWA wynosi od „poziomu dolnego” ustalonego jako 80% założonego poziomu realizacji w 2017 roku do „poziomu górnego” nominalnego wzrostu na poziomie 2,24% dla pierwszego roku trwania programu, od „poziomu dolnego” ustalonego jako 80% założonego poziomu realizacji w 2018 roku do „poziomu górnego” nominalnego wzrostu na poziomie 2,37% dla drugiego roku trwania programu oraz od „poziomu dolnego” ustalonego jako 80% założonego poziomu realizacji w 2019 roku do „poziomu górnego” nominalnego wzrostu na poziomie 2,5% dla trzeciego roku trwania programu.

Dodatkowo brane będą po uwagę jakościowe przesłanki programu - uczestnicy otrzymają uprawnienia do nagrody rocznej w zależności od poziomu satysfakcji klienta oraz wyników badania zaangażowania. Poziom satysfakcji klienta będzie spełniony, gdy w grupie porównawczej Bank znajdzie się na miejscu drugim dla pierwszego i drugiego roku trwania programu oraz miejscu pierwszym dla trzeciego roku trwania programu. Wyniki badania zaangażowania nie będą niższe niż 50% dla pierwszego roku trwania programu, 60% dla drugiego roku trwania programu oraz 70% dla trzeciego roku trwania programu.

Ponadto, po okresie 3 lat zostanie dokonana ocena możliwości nabycia nagrody łącznej. Uprawnieni nabędą prawo do nabycia od 25% do 100% według liniowej skali w zależności od średniorocznego skumulowanego wzrostu zysku netto w okresie 3 lat wynoszącego od 11,7% do 15% oraz od średniej wartości wskaźnika RORWA w okresie 3 lat wynoszącego od 1,9% do 2,38%. Jeżeli liczba akcji wynikająca z oceny skumulowanej będzie wyższa niż suma nagród rocznych nabytych w okresie trzyletnim, uczestnikom zostaną przydzielone dodatkowe akcje do liczby wynikającej z oceny skumulowanej.

Do wyceny planu wykorzystano model Black'a-Scholes'a na dzień przyznania praw. Oczekiwana zmienność wartości akcji została oparta na historycznej zmienności cen akcji z okresu 160 sesji poprzedzających datę przyznania praw. Poniższa tabela przedstawia szczegółowo założenia użyte dla potrzeb określenia wartości godziwej wynikającej z przyjętego modelu wyceny.

Prawa przyznane w roku 2017.

w tys. zł

	2017
Liczba praw do akcji	131 262
Cena akcji w zł	350,00
Cena wykonania w zł	10
Okres nabywania praw	3 lata
Oczekiwana zmienność cen akcji	30,07%
Okres trwania planu	3 lata
Stopa dyskontowa - stopa wolna od ryzyka	2,12%
Wartość godziwa 1 prawa do akcji	323,36 zł
Stopa dywidendy	1,71%

Poniższa tabela podsumowuje zmiany w planie:

	12 miesięcy 2017	12 miesięcy 2016
	Liczba praw	Liczba praw
Stan na dzień 1 stycznia	157 254	168 784
Przyznane	131 912	-
Wykonane	(100 233)	-
Utracone	(3 958)	(11 530)
Wygaste	(55 176)	-
Stan na dzień 31 grudnia	129 799	157 254
Uprawnione do wykonania na dzień 31 grudnia	-	-

Prawa wygaste zaprezentowane w tabeli dla 12 miesięcy 2017 wynikają z niższego poziomu realizacji Programu Motywacyjnego V.

Dla praw pozostających do wykonania na dzień 31 grudnia 2017 i 2016 pozostały okres do wykonania wynosi w przybliżeniu odpowiednio 2,5 i 0,5 roku.

Koszty szóstej edycji programu motywacyjnego płatnego w formie akcji ujęte w rachunku zysków i strat w okresie w okresie 12 miesięcy 2017 roku wyniosły 6 957 tys. zł.

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat liczby warunkowych praw do akcji przyznanych Członkom Zarządu BZ WBK w ramach Programu Motywacyjnego V oraz rozpoczętego w 2017 roku Programu Motywacyjnego VI. Realizacja poniższych uprawnień jest warunkowa i uzależniona od przyszłych wyników Grupy oraz może wystąpić jedynie w części przyznanych uprawnień. Realizacja całości lub części warunkowych uprawnień zostanie potwierdzona w przyszłych okresach.

Liczba sztuk	2017	2016
Stan na dzień 1 stycznia	17 671	17 918
Przyznane	35 687	1 253
Wygaste	(6 053)	-
Wykonane	(10 541)	-
Rezygnacja z pełnionej funkcji	(2 094)	(1 500)
Stan na dzień 31 grudnia	34 670	17 671

Poniższa tabela przedstawia informacje na temat liczby warunkowych praw do akcji przyznanych kluczowej kadry kierowniczej.

Liczba sztuk	2017	2016
Stan na dzień 1 stycznia	28 615	27 550
Przyznane	40 214	1 065
Wygaste	(8 451)	-
Wykonane	(17 849)	-
Rezygnacja z pełnionej funkcji	(5 255)	-
Stan na dzień 31 grudnia	37 274	28 615

w tys. zł

50. Dywidenda na akcję

Na dzień publikacji niniejszego raportu, Zarząd Banku Zachodniego WBK S.A. nie zakończył analizy w zakresie rekomendacji wypłaty dywidendy za rok 2017.

W dniu 17.05.2017 r. Zwyczajne Walne Zgromadzenie Banku Zachodniego WBK S.A. podjęło Uchwałę w sprawie wypłaty dywidendy.

Na dywidendę dla akcjonariuszy przeznaczono kwotę 535 866 tys. zł z niepodzielonego zysku netto Banku za rok 2014 oraz za rok 2015. Wartość dywidendy przypadającej na 1 akcję wyniosła 5,40 zł.

51. Sprawozdawczość według segmentów działalności

Sprawozdawczość według segmentów działalności została zaprezentowana w „Skonsolidowanym Sprawozdaniu Finansowym Grupy Kapitałowe Banku Zachodniego WBK S.A.” opublikowanym 13 lutego 2018 roku.

52. Zdarzenia, które wystąpiły po dacie zakończenia okresu sprawozdawczego

Emisja obligacji własnych Banku Zachodniego WBK S.A.

Zarząd Banku Zachodniego WBK S.A. przekazał informację, iż w dniu 7.02.2018 r. podjął uchwałę wyrażającą zgodę na wyemitowanie przez Bank obligacji podporządkowanych o łącznej wartości nominalnej nie wyższej niż 1 000 000 tys. zł, które po uzyskaniu zgody Komisji Nadzoru Finansowego zostaną zaliczone do instrumentów Tier II Banku.

Oferta Obligacji będzie prowadzona wyłącznie na terytorium Polski. Obligacje mogą zostać wyemitowane w jednej albo kilku seriach. Bank planuje przeprowadzenie emisji w terminie do dnia 30.06.2018 r. Szczegółowe warunki emisji zostaną ustalone w późniejszym terminie.

Podpisy wszystkich Członków Zarządu			
Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
12.02.2018	Michał Gajewski	Prezes Zarządu	
12.02.2018	Andrzej Burliga	Wiceprezes Zarządu	
12.02.2018	Michael McCarthy	Wiceprezes Zarządu	
12.02.2018	Juan de Porras Aguirre	Wiceprezes Zarządu	
12.02.2018	Mirosław Skiba	Wiceprezes Zarządu	
12.02.2018	Feliks Szyszkowiak	Wiceprezes Zarządu	
12.02.2018	Artur Chodacki	Członek Zarządu	
12.02.2018	Carlos Polaino Izquierdo	Członek Zarządu	
12.02.2018	Marcin Prell	Członek Zarządu	
12.02.2018	Arkadiusz Przybył	Członek Zarządu	
12.02.2018	Maciej Reluga	Członek Zarządu	
12.02.2018	Dorota Strojowska	Członek Zarządu	

Podpis osoby, której powierzono prowadzenie ksiąg rachunkowych			
Data	Imię i nazwisko	Stanowisko/Funkcja	Podpis
12.02.2018	Wojciech Skalski	Dyrektor Obszaru Rachunkowości Finansowej	